

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

18'inci Toplantı
16 Kasım 2018 Cuma

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- AÇIKLAMALAR

1.- İstanbul Milletvekili Mehmet Bekaroğlu'nun, Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli'nin milletvekillerinin yerli üretimle ilgili anlattıkları konuda onlara karşı gösterdiği tavır nedeniyle özür dilemesi gerektiğine ilişkin açıklaması

2.- Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan'ın, İçişleri Bakanlığı bütçesinde polis kamerasıyla çekim yapılması konusunun tetkik edilmesini ve yürütmenin yasamaya karşı saygısızlığı konusunda usul tartışması açılmasını istediğine ilişkin açıklaması

3.- Bursa Milletvekili İsmail Tatlıoğlu'nun, İçişleri Bakanlığı bütçesinde emniyet mensuplarının ek göstergeleriyle ilgili verdikleri önergelerine ilişkin açıklaması

4.- Manisa Milletvekili Uğur Aydemir'in, Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan'ın ve İstanbul Milletvekili Mehmet Bekaroğlu'nun yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

III.- SUNUMLAR

1.- Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli'nin 2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/276) ile 2017 Yılı Merkezi Yönetim Kesin

Hesap Kanunu Tasarısı (1/275) ve Sayıştay tezkereleri hakkında sunumu

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A)KANUN TEKLİFLERİ

1.- 2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/276) ile 2017 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/275) ve Sayıştay tezkereleri

- a)Tarım ve Orman Bakanlığı*
- b) Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı*
- c)Orman ve Su İşleri Bakanlığı*
- ç)Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumu*
- d)Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu*
- e)Orman Genel Müdürlüğü*
- f)Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü*
- g)Meteoroloji Genel Müdürlüğü*
- ğ)Türkiye Su Enstitüsü*

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

18'inci Toplantı

16 Kasım 2018 Cuma

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu saat 10.06'da açılarak beş oturum yaptı.

İstanbul Milletvekili Mehmet Bekaroğlu, Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli'nin milletvekillerinin yerli üretimle ilgili anlattıkları konuda onlara karşı gösterdiği tavır nedeniyle özür dilemesi gerektiğine;

Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan, İçişleri Bakanlığı bütçesinde polis kamerasıyla çekim yapılması konusunun tetkik edilmesini ve yürütmenin yasamaya karşı saygısızlığı konusunda usul tartışması açılmasını istediğine;

Bursa Milletvekili İsmail Tatlıoğlu, İçişleri Bakanlığı bütçesinde emniyet mensuplarının ek göstergeleriyle ilgili verdikleri önergelere;

Manisa Milletvekili Uğur Aydemir, Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan'ın ve İstanbul Milletvekili Mehmet Bekaroğlu'nun yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine;

İlişkin birer açıklama yaptılar.

Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli tarafından, 2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/276) ile 2017 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/275) ve Sayıştay tezkereleri hakkında bir sunum yapıldı.

2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/276) ile 2017 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/275) ve Sayıştay tezkerelerinin görüşmelerine devam edilerek,

Tarım ve Orman Bakanlığının 2019 yılı bütçesi;

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının,

Orman ve Su İşleri Bakanlığının,

Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumunun,

2017 yılı kesin hesapları;

Orman Genel Müdürlüğünün,

Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün,

Meteoroloji Genel Müdürlüğünün,

Türkiye Su Enstitüsünün,

2019 yılı bütçeleri ile 2017 yılı kesin hesapları;

Kabul edildi.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından 22.21'de toplantıya son verildi.

16 Kasım 2018 Cuma

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 10.06

BAŞKAN: Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)

BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)

SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)

KÂTİP: Şirin ÜNAL (İstanbul)

BAŞKAN – Plan ve Bütçe Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, Sayın Bakanım, değerli milletvekillerimiz, kamu kurum ve kuruluşlarımızın kıymetli bürokratları, basınımızın değerli temsilcileri; Başkanlık Divanı adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Komisyonumuzun 18’inci Birleşimini açıyorum.

Gündemimizde Tarım ve Orman Bakanlığının bütçesi, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumunun kesin hesap ve Sayıştay raporları, Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumunun Sayıştay raporu, Orman Genel Müdürlüğü, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü, Meteoroloji Genel Müdürlüğü Türkiye Su Enstitüsünün bütçe, kesin hesap ve Sayıştay raporları bulunmaktadır.

Şimdi sunumunu yapmak üzere Sayın Bakanımıza söz veriyorum.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sayın Başkanım, usulle ilgili söz istiyorum.

BAŞKAN – Memnuniyetle.

Hangi usulle ilgili, neyle ilgili istiyorsunuz?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Görüşmelerimizle ilgili efendim.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Bekaroğlu.

II.- AÇIKLAMALAR

1.- İstanbul Milletvekili Mehmet Bekaroğlu’nun, Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli’nin milletvekillerinin yerli üretimle ilgili anlattıkları konuda onlara karşı gösterdiği tavır nedeniyle özür dilemesi gerektiğine ilişkin açıklaması

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli arkadaşlar; Tarım ve Orman Bakanlığının bütçesi hayırlı olsun.

Bütçenin Komisyonunda görüşmelerinin sonuna doğru yaklaşıyoruz, son düzlükteyiz.

Sayın Bakanı tebrik edecektim, yine edeceğim, bugüne kadar bakanlar, özellikle dün İçişleri Bakanı bir orduyla geldi, büyük bir kalabalık, koridorlarda hareket edemedik. Oysa teknoloji çok gelişmiş yani Bakanlıktan buraya bilgi akışı filan çok kolay ama, bugün, Sayın Bakan makul sayıda memuruyla beraber gelmiş, tebrik ediyorum. Ancak sabah sabah arkadaşlarımız yerli üretimi ilgili bir şey anlatmaya çalıştılar, bir espri, her neyse, sert tepki göstermesi, “Öğrenin.” diye el sallaması gerçekten genç bir bakan için talihsizliktir Sayın Bakanım. Üzüldüm...

BAŞKAN – Efendim, bizim çalışmalarımızın usulüne ilişkin bir şeyiniz varsa...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Dolayısıyla, aslında üyelerden özür dilemesi gerekir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Evet, arkadaşlar...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Efendim, Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ben de usulle ilgili söz istiyorum.

BAŞKAN – Neyle ilgiliydi?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Aynı şekilde Bekaroğlu’nun talebiyle ilgili.

BAŞKAN – Peki, buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bana özel soruyorsunuz yani...

BAŞKAN – Ama Sayın Bekaroğlu’na da aynen sordum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, benden beş cümle alıyorsunuz, Bekaroğlu “usul” deyince veriyorsunuz...

BAŞKAN – Size de verdim, bakın, açık mikrofonunuz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama sizin muameleniz böyle, ayrımcı...

BAŞKAN – Ama Sayın Bekaroğlu biliyorsunuz yani yaşça, başça...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yaşlı mı olmak lazım yani?

BAŞKAN – Tabii.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bakana da mı daha az söz vereceksiniz?

BAŞKAN – Öyle yapacağım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Bakanımız benden genç, daha mı az söz vereceksiniz?

BAŞKAN – Efendim, Sayın Bekaroğlu bir sefer konuştu, siz her gün.

Buyurunuz.

2.- Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan’ın, İçişleri Bakanlığı bütçesinde polis kamerasıyla çekim yapılması konusunun tetkik edilmesini ve yürütmenin yasamaya karşı saygısızlığı konusunda usul tartışması açılmasını istediğine ilişkin açıklaması

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli arkadaşlar, değerli bürokratlar; bu salonda bulunan herkese günaydın diyorum.

Sayın Başkanım, biliyorsunuz bütçe görüşmelerinin sonuna yaklaştık ve bugüne kadar henüz bütçenin bir virgülüne bile dokunamadık; yürütme ne getirdiyse götürüyor, o şekilde devam ediyor ancak on dört gün boyunca, 14 görüşme boyunca medeni görüşmeler yaptık.

BAŞKAN – Efendim, orada Komisyon irademiz söz konusu, yürütme ne getiriyorsa gidiyor değil.

Teşekkür ederim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Elbette, bir şey diyemem yani sonuç olarak buradaki milletvekillerinin talepleri yansımadı, yürütme ne getirdiyse o şekilde geçti, o anlamda söylüyorum, umarım bundan sonra taleplerimiz yansır bütçeye.

Ancak dün İçişleri Bakanlığı bütçe görüşmelerinde... Biliyorsunuz, biz, aynı zamanda yeni sistemin ilk bütçesini görüşüyoruz ve teamüller oluşuyor Sayın Başkan burada.

Şimdi, AK PARTİ iktidarı dedi ki yeni sistemde: “Güçlü Meclis olacak, itibarlı Meclis olacak, kuvvetler ayrılığı olacak.” Dün yürütmenin bir üyesi yani atanmış bir üyesi buraya geldi ve yürütmenin atanmış üyesi 300 memuruyla buraya geldi. Koridorlarda, inanın, biz yürüyemedik, basına da yansıdı, 300 kişiyle gelmiş Sayın Bakan. Siz “40 kişiden fazla gelmeyin.” diye sayın bakanlara hep çağrı yapıyorsunuz, bunu böyle biliyorum. 300 kişiyle geldi, koridorlarda yürüyemedik. Biliyorsunuz, burada bir saat kırk beş dakika süre verdiniz. Siz bütün bakanlara kırk beş dakika süre verirken Sayın İçişleri Bakanına bir saat kırk beş dakika verdiniz. Bugün Tarım Bakanına ne kadar vereceksiniz, bilmiyorum.

BAŞKAN – İki saat kadar düşünüyorum görev alanı itibarıyla.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya neyse, herhâlde dünkü şeyden sonra...

Sayın İçişleri Bakanı sanki özel bir muameleye tabi tutuldu. Burada yürütmenin bir üyesine, üyelerine bağırды, avaz avaz bağırды, “Sen görürsün.” diye tehdit etti, “Provokatör.” diye bağırды.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Bağırmadı canım.

BAŞKAN – Tutanaklarda böyle bir şey görülmüyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bir şey daha söyleyeceğim Sayın Başkan, bir şey daha söyleyeceğim.

BAŞKAN – Arkadaşlar, siz ısrarla bunu söylüyorsunuz ama tutanaklarda böyle bir ifade yok.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, bakın, önemli olan, yürütmenin yürütmeye, yasamanın yürütmeye, yürütmenin yasamaya bağırmasıdır Sayın Başkan. Bunu şu anlamda söylüyorum...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Başkanım, bunun usulle ne alakası var?

BAŞKAN – Yasamanın yasamaya bağırması da var.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, yasamanın yasamaya bağırması olabilir ama yürütme...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Başkanım, usulle bir alakası yok.

BAŞKAN – Arkadaşlar, müsaade edin, ona da ben karar vereyim ya.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Ya, Başkanım, biliyoruz da her gün aynı şeyi yapıyor.

AYHAN BARUT (Adana) – Çok alakası var.

BAŞKAN – Sayın Paylan, siz devam edin.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yürütme yasamayı... Bakın, on binlerce güvenlik görevlisini yöneten kişi ülkenin barışından sorumludur, herkesin İçişleri Bakanındır.

BAŞKAN – Doğrudur.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bu, milletin iradesiyle bir bütündür. Milletin iradesinin bir bölümüne bağırmasına sizin yol vermenizi bu anlamda kınıyorum.

İkinci olarak...

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Son bir şey söyleyeceğim.

Sabah televizyonları izledim Sayın Başkan. Bakın, köşede işareti var, polis kamerasıyla bu Komisyonunda çekim yapılmış. Bunun tespitini yapmanızı hassaten rica ediyorum sizden. Köşede polis arması olan çekimle bütün televizyonlarda servis yapılmış, polis arması ve Star TV, diğer TV’lerde izledik arkadaşlar. Burada İçişleri Bakanının özel temsilcisi çekim yapıyordu.

BAŞKAN – Gazeteci arkadaşlarımız telefonla çekim yapmış olabilirler...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, hayır, polis kamerası. Hayır, hayır, polis arması var.

BAŞKAN – ...ama bütün kameralar bizim tarafımızdan dışarıya çıkarılmıştır.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, polis arması var efendim. Bakın, siz burada danışmanların çekim yapmasına defalarca bağırdınız. Basın çekim yaparken zorlandı burada ve çıkarıyorsunuz buradan -biliyorsunuz- sunumlardan sonra ve danışmanlara defalarca bağırdınız. Polis kamerasıyla çekim yapıp İçişleri Bakanının şovu buradan başına servis edildi. Bu durumu...

BAŞKAN – Canım, İçişleri Bakanının şovu falan yok. İçişleri Bakanı ile milletvekilleri arasında karşılıklı birtakım söylemler olmuştur.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, İçişleri Bakanının kendi personeli burada çekim yaptı. Şöyle bir şey var: Sayın Bakan...

BAŞKAN – Burada şov falan söz konusu değil. (AK PARTİ sıralarından “İçişleri Bakanının şova ihtiyacı yok.” sesleri)

Arkadaşlar, müsaade edin.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır ama İçişleri Bakanlığının kamerasıyla, polis kamerasıyla, polis armasıyla servis edildi.

BAŞKAN – İçişleri Bakanlığının kamerası olduğuna ilişkin...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bunu tetkik etmenizi istiyorum.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, bütün bakanlıkların kameraları dâhil benim tarafımdan dışarıya çıkartılmıştır. En başında bakanlık kameraları çekim yapmak istemiştir.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, kamera dediğimiz şununla çekiliyor zaten. Polis çekmiş, polis servis etmiş efendim.

BAŞKAN – Canım, polisin servis ettiğini nereden biliyorsunuz? Yani gazetecilerden...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – “Siz bunu tetkik edin.” diyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Paylan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – “Siz bunu tetkik edin.” diyorum. Yasamanın yürütmeye...

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Paylan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, hayır, bununla ilgili...

Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Paylan, bakacağım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, yürütmenin yasamaya saygısızlığı konusunda ne düşünüyorsunuz?

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bu konudaki tutumunuza göre usul tartışması açmanızı istiyorum.

BAŞKAN – Usul tartışması açmıyorum. Yürütmenin yasamaya karşı herhangi bir saygısızlığı söz konusu değildir.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ben de kravat takmıyorum işte, ben de kravat takmıyorum.

BAŞKAN – Zaten takmıyorsunuz, zaten takmıyorsunuz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – İç Tüzük yok.

BAŞKAN – İlk defa mı takmıyorsunuz?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – İç Tüzük yok, İç Tüzük yok.

BAŞKAN – Duyan ilk defa takmadığınızı zanneder. Her gün aynı şey.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yok, yok, İç Tüzük yok.

BAŞKAN – Bir de Sayın Katırcıoğlu vardı yanınızda, kravat takıyordu, şimdi Rıdvan Bey'i almışsınız destek olsun diye yanınıza.

BAŞKAN – Sayın Tatlıoğlu, buyurun lütfen.

3.- Bursa Milletvekili İsmail Tatlıoğlu'nun, İçişleri Bakanlığı bütçesinde emniyet mensuplarının ek göstergeleriyle ilgili verdikleri önergelerine ilişkin açıklaması

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Sayın Başkan, ben de usul hakkında bir şey konuşmak istiyorum. “Son söz milletvekilinin.” deyip söz alıyoruz.

BAŞKAN – Yok, artık vermeyeceğim, dün akşam itibarıyla sonlandırdım onu.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Bu son sözün kullanımı mümkünse sataşmaya mail bir söz olmamalı çünkü dün son sözde konuşan arkadaşlarımızdan bir tanesi, bir konuşmacı, hatip arkadaş bizim...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Polis çekemez.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Sayın Paylan...

BAŞKAN – Arkadaşlar, müsaade edin. Bakın, Sayın Tatlıoğlu konuşuyor.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Biz uymazsak başkasının uymasını da bekleyemeyiz değil mi?

Bizim o Emniyet mensuplarıyla ilgili 3600 ek gösterge önergemizi, Emniyet Genel Müdürlüğünden aldığımız bilgi çerçevesinde 627 milyon liralık bir ek ödenek konursa... Çünkü bunun görüşme tarihi dün idi, bir daha bir sene sonra bunun görüşülmesi mümkün. Böyle bir ek ilave verilirse arkasından 3600'le ilgili düzenleme yapılır diye düşündük ve bununla ilgili bir önerge verdik. Bu önerge doğru bulunur bulunmaz, bu ayrı, bulmayanlara da saygı gösteriyoruz, bulanlara da teşekkür ediyoruz.

Ben teşekkür ederim, sağ olun.

BAŞKAN – Ben teşekkür ederim.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, müsaade eder misiniz.

Teknik olarak doğru olmadığı için ben o uyarıyı yaptım. Kanunda bir değişiklik yapmak gerekiyor. Kanunda değişiklik yapıldıktan sonra bir ödenek aktarımıyla, ek ödenekle zaten bunların hallolması her zaman da mümkündür.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Başkanım...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Sayın Başkan, söz alabilir miyim.

BAŞKAN – Arkadaşlar, bakın, bir kişiye veriyorum her gruptan. Sayın Aydemir mi, Sayın Kırkpınar mı, hanginiz konuşacaksınız? Sayın Kırkpınar da istiyor, aranızda anlaşın.

Sayın Aydemir, usul yönünden değil mi?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Usul yönünden?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Usul yönünden söz aldım.

Öncelikle cumanız mübarek olsun.

BAŞKAN – Ne için aldınız usul yönünden? Usul yönünden niçin söz aldığınızı bir söyleyin de.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bugünkü gündemimiz Tarım Bakanlığımızın bütçesi ama arkadaşlarımız dünden kalan konuyu gündeme getirdiler. Ben de bunun usulsüz olduğunu ifade etmek istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

4.- Manisa Milletvekili Uğur Aydemir'in, Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan'ın ve İstanbul Milletvekili Mehmet Bekaroğlu'nun yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkanım, çünkü bütçe görüşmelerinde çıkan gerginliği arkadaşlarımız şova bağlıyorlar. Niye gerginlik çıktı diye düşündüğümüzde, hatırladığımızda, baktığımızda, HDP'li bir arkadaşımızın...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Niyesi usul değildir. Niyesi usul değildir.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – ...konuşmalarında Türkiye'nin işgalci olduğunu...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, siz usul sözü verdiniz, esasa giriyor.

BAŞKAN – Bir dakika...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Esasa girmiyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Esasa giriyorsun.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Niye bugün gündeme... “Şov yaptı.” dediniz, “Sayın Bakan şov yaptı.” dediniz. Dinlemesini öğren Sayın Paylan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Esasa giriyorsun.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Senden mi öğreneceğim ne konuşacağımı?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Esasa giriyorsun.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Size mi soracağım?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Esasa giriyorsun.

BAŞKAN – Arkadaşlar, usulsüzlük yapmadan lütfen.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Başkanım, lütfen...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Esasa giriyorsun.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Başkan, Türkiye'yi işgalci olarak bir vekilin göstermesi neticesinde...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, esasa giriyorsa bizi de esasa sokmanız lazım.

BAŞKAN – Arkadaşlar...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – ...Sayın Bakan da Türkiye'nin işgalci olmadığını, işgal edenleri kendi yerlerinden, Afrin'den işgalcileri, teröristleri çıkarmak için müdahale ettiğini ifade etmişlerdir.

BAŞKAN – Sayın Aydemir...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Bekaroğlu'na da bir sözüm var.

BAŞKAN – Sayın Aydemir, şunu söyleyebilirsiniz...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Buyurun.

BAŞKAN – Yani Sayın Paylan'ın usul yönünden söz alıp usulsüzlük yaptığını söyleyebilirsiniz ve bugün de dünle ilgili bir meseleye girdiniz.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Evet, tamam. Niye usulsüzlük yaptığını, ama usulsüzlüğü hangi yönde yaptığını ifade etmek istiyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Söyleyebilirsiniz.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Yani usulsüzlüğü de hangi yönde yaptığını ifade etmek istiyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bu yönde usulsüzlük yapıyorsunuz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – O esastır.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Türkiye işgalci değildir, işgalcileri çıkarmıştır.

Sayın Bekaroğlu, Sayın Bakanımıza “Hoş geldiniz.” dedikten sonraki tepkisine tepki koyacağınıza buradaki arkadaşlarımızın bazı cümlelerine tepki koymanızı bekliyorum, özellikle sizlerden.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Anlamadım ki kime, ne tepki?

BAŞKAN – Yok Sayın Bekaroğlu.

CAVİT ARI (Antalya) – Anlamadı ki.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Bekaroğlu anladı benim ne demek istediğimi arkadaşlar, Sayın Bekaroğlu anladı.

CAVİT ARI (Antalya) – O da anlamadı.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Yok, anlamadım, anlamadım.

CAVİT ARI (Antalya) – Bekaroğlu da anlamadı.

BAŞKAN – Bitti mi arkadaşlar? Güzel.

Sayın Bakan, Sayın Pakdemirli, buyurun.

Süreniz kırk beş dakika.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – İçişleri Bakanına iki saat, Tarıma Bakanına kırk beş dakika; tarıma bu kadar önem veriyoruz.

III.- SUNUMLAR

1.- Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli'nin 2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/276) ile 2017 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/275) ve Sayıştay tezkereleri hakkında sunumu

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – Desteğinizden dolayı teşekkür ederiz Sayın Milletvekilim.

Çok değerli yüce Meclisimizin saygıdeğer milletvekilleri, ben de hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Konuşmama başlamadan önce çok kısa buğday üretimimiz, ithalatımız ve ihracatımızla ilgili bilgi vermek isterim.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, Plan ve Bütçe Komisyonunun hukukunu korumam lazım.

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – Çok kısa efendim, iki satır.

BAŞKAN – Yok, yok, Plan ve Bütçe Komisyonunun hukukunu korumam lazım dedim yani Plan ve Bütçe Komisyonu üyelerini de beraberinde söylerseniz.

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – Tabii, tabii.

Çok değerli Plan ve Bütçe Komisyonu üyelerimiz, hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Türkiye’nin buğday üretimi 21,5 milyon tondur arkadaşlar, ihracatımız 7,35 milyon ton, ithalatımız 5 milyon ton mamul madde dâhil. Yani ithal ettiğimiz rakamlar aslında şu an ihraç ettiğimiz rakamları karşılamamakta. Yani Türkiye’deki un fabrikalarımız, makarna fabrikalarımız ithalat yapmayalım diye açıkta mı kalsın arkadaşlar? Eğer bir usul hatamız varsa kusura bakmayın arkadaşlar ama Türkiye’nin, fakirin, fukaranın buğdayı, ekmeği üzerinden ben spekülasyon yapılmasına müsaade etmem. Türkiye’nin buğday üretimi kendi kendine yeterlidir.

Ben çok teşekkür ediyorum, konuşmama başlıyorum.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Şimdi dilekçeleri verelim size, nasıl konuşacağımı söyleyin! (Gürültüler)

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – Müsaade ederseniz konuşmama devam edeyim arkadaşlar.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Önce, hoş geldin demeyi öğrenin.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Selam verdik, gelir gelmez “Öğrenin.” Neyi öğrenelim ya!

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – Değerli Başkan, siz müsait olduğunuzda ben başlayayım.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Bakanın Parlamento deneyimi olmadığı için yanlış açıklamalar yapıyor.

BAŞKAN – Arkadaşlar, müsaade ederseniz, bakın...

Sayın Bakanın kırk beş dakikasının kavgasını veriyorsunuz, sonra konuşturuyorsunuz.

Sayın Bakan, süreyi yeniden başlatıyorum.

Buyurun siz lütfen.

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri; Bakanlığımın 2019 yılı bütçesini görüşmek üzere huzurlarınızdayım.

Tarım ve Orman Bakanlığı bütçemizi açarken Allah’tan bol yağışlı, bol verimli, bol bereketli bir yıl diliyorum.

Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin ilk Tarım ve Orman Bakanlığı bütçesiyle daha dinamik ve daha sonuç odaklı projelerin eşliğindeyiz.

Malumunuz olduğu üzere, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ile Orman ve Su İşleri Bakanlığı görevleri Tarım ve Orman Bakanlığı çatısı altında birleştirildi. Bundan böyle yeni dönemde toprak ve suyu bir arada yöneterek ileriye yönelik üreteceğimiz politikalarla daha sağlam bir planlama yapacağız. Toprak ve su kaynaklarımızı daha optimal bir şekilde kullanacak ve tarımsal hasılamızın artmasını sağlayarak, tarladan sofraya üreticimizin ve tüketicimizin yanında olmaya devam edeceğiz.

Bu yeni dönemi sadece kâğıt üstünde bir birleşme olarak görmüyoruz. Doğal kaynakların tek elden en etkin şekilde yönetilebilmesi hedefini yerinden yetkin yönetim anlayışımızla gerçekleştireceğiz. Yerinden yetkin yönetim iki eksenle hayata geçirilecek. İlk olarak, Bakanlığımızın ağırlık merkezini Ankara’dan taşraya kaydırarak, havza bazlı bir organizasyon yapısı üzerinde çalışıyoruz. Bu organizasyon yapısını yıl sonuna kadar, norm kadro çalışmasını da 2019 yılı 2’nci çeyreğe kadar tamamlamayı hedefliyoruz. İkinci eksenle de tüm doğal kaynakların bir karış toprak, bir damla suya

kadar yeniden planlanmasını sağlayacağız. Bu planlama, en doğru kaynakları en etkin ürünle optimize edecek ve teknik bilginin de sahaya inmesiyle maksimum hasılanın teminini sağlayacaktır. Bu çerçevede mutfak çalışmalarımız devam etmekte olup önümüzdeki dönemde gerekli yasal düzenlemeler için siz değerli milletvekillerimizin desteğine başvuracağız.

Bu noktada, tarım ve ormancılık sektörlerinin geliştirilmesine yönelik yaptığımız çalışmaları ve yeni dönemde uygulamaya koyacağımız proje ve hedeflerimizi, 2019 yılı bütçemizi sizlerle paylaşmaktan büyük mutluluk duyuyorum.

Yapacağınız her türlü yapıcı eleştiri, katkı ve yorumlarınızdan dolayı şimdiden sizlere teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 21'inci yüzyıl su ve enerjiyle birlikte tarım ve gıdanın da stratejik sektör olarak ön plana çıktığı bir asır olmuştur. Geleceğin dünyasında gıda ve tarım bugünkünden çok daha önemli ve kritik bir noktada olacak.

Kısacası, bu yüzyılın en önemli meselesi tarım ve gıdadır. Bu noktada tarımı ve hayvancılığı çok önemli bir sektör olarak görmeliyiz. Bakanlık olarak bugüne kadar sektörümüzü hep stratejik bir sektör olarak ele aldık ve politikalarımızı buna göre belirleyerek birçok yeni proje ve uygulamayı da hayata geçirdik.

Bitkisel üretimden hayvancılığa, toprak, su kaynakları ve orman alanlarımızın korunmasından sulamaya, güvenilir gıdadan kırsal kalkınmaya, su ürünlerinden kurumsallaşmaya kadar her alanda çalışmalarımıza ve planlamalarımıza devam ediyoruz.

Üretim için en temel unsurlar olan toprak ve suyun kıymetini bilmeliyiz. Su, toprak ve orman kaynaklarımızın korunması, medeniyetin korunması demektir.

Kentsel, endüstriyel ve tarımsal faaliyetler sonucunda yer üstü su kaynaklarımızda bulunması muhtemel kirleticiler araştırılarak 250 adet belirli kirletici ve 45 adet öncelikli maddeyle bu maddelerin su kalite kriterleri ulusal mevzuata aktarılmıştır. Ülkemizdeki 25 adet su havzasında ve kıyı sularımızda hassas su alanları ve bunların iyileştirilmesine yönelik yapılması gerekli tedbirler belirlenmiştir. Ülke olarak 2023 yılı hedefimiz, tüm su kaynaklarının ekolojik ve kimyasal kalite durumunun ortaya konulmasıdır. Bizim anlayışımızda toprak, kuru bir parçadan ibaret değildir, aynı zamanda şehirlerimizin kanlarıyla mayalanmış bu topraklar bizim hem istikbalimiz hem istiklalimiz hem vatanımız hem de namusumuzdur.

Dünyada Türkiye tarım alanının yarısı kadar yani 12 milyon hektar tarım alanı, yanlış kullanım ve amaç dışı kullanım nedeniyle tarım dışıdır. Ülkemizde ise 1989 yılından 5403 Sayılı Kanun'un çıktığı 2005 yılına kadar her yıl ortalama 117 bin hektar alan tarım dışına çıkmıştır. 2005 yılından 2016 yılına kadar da bu, ortalama 60 bin hektara düşmüştür. 2017 yılından itibaren de bu, 40 bin hektara kadar da düşmüştür. Bakanlık görevini bizlerin almasıyla beraber bu rakamların da ilerleyen günlerde daha da iyiye doğru gideceğini umuyoruz.

Tarım topraklarının korunması amacıyla yapacağımız diğer çalışmalarda da siz sayın vekillerimizin desteğini bekliyoruz.

Yüce Yaradan'ın insanın hizmetine sunduğu bu değerli kaynakları hor kullanmamalıyız.

Kaynaklarımızı çocuklarımızın geleceğini, devletimizin bekasını düşünerek sürdürülebilir bir şekilde kullanmaya özen göstermek zorundayız. Bu anlayışla inşallah devletimizi 2023 hedefimize, 2053 ve 2071 vizyonuna ulaştıracak plan ve projelerimizi birer birer gerçekleştireceğiz.

Devlet olarak gıda güvenliğini teminat altına almak bizim asli görevimizdir ancak aynı zamanda, tüketici olarak da her türlü gıda israfından kaçınmak hepimizin insanlık görevidir.

Dünya nüfusu, tahmini verilere göre bugün 7,6 milyardır ve 2050’de 10 milyar olacağı öngörülmektedir. Dünya nüfusuna her yıl yaklaşık 83 milyon kişi ekleniyor. Aynı zamanda kentleşme oranı yüzde 55’ken 2050 yılında yüzde 70’e çıkacak ve tarımsal nüfus azalacaktır.

2050 Türkiye nüfusunun 100 milyon olacağı, kentleşmenin de yüzde 85’ler civarında olacağı tahmin edilmekte.

2050 yılına kadar gıda ihtiyacı dünya genelinde yaklaşık yüzde 50 artacaktır. Bunun Türkiye’de de aşağı yukarı aynı tahmin ve sonuçlara da sebep olacağını düşünmemiz gerekiyor. Hem kaynakların azalması hem de ihtiyacın artması nedeniyle önümüzdeki yüzyılda bütün dünyayı, devletleri, STK’leri zorlu bir ev ödevi beklemektedir.

Bugün dünyada 800 milyondan fazla insan açlıkla mücadele ediyorken aynı zamanda her yıl toplam 1,3 milyar ton gıdaya maalesef çöpe atılıyor, israf ediliyor. İsraf edilen bu gıdaların israf edildiği noktada yüzde 40’ı yenilebilir durumdadır. Bu rakamlar her geçen yıl artış göstermektedir.

Yüce Rabb’im “Yiyiniz, içiniz, israf etmeyiniz.” buyurmaktadır. Biz de gıda israfı konusunda gerekli tedbirleri alıyoruz, almaya da devam edeceğiz.

Gıdayı üretmek kadar israfı önlemek için de üreticilerimiz ve gıda tedarik zincirinin tüm paydaşlarıyla çalışıp toplumsal farkındalığı artırmaya devam edeceğiz.

Dünyada bir yandan kuraklık ve gıda yetersizliğinden kaynaklanan hastalık ve ölümler yaşanırken diğer yandan ise aşırı tüketimden kaynaklanan hastalık ve obezite gibi sağlık sorunları yaşanıyor.

Bir yandan nüfus artışı, tarım alanlarının azalması, iklimde yaşanan olumsuz gelişmeler, diğer yandan, elimizdeki nimetin çöpe gidiyor olması gibi sebepler gıdaya ulaşmayı daha zor bir hâle getirmektedir.

Bu ve buna benzer sebepler, tarımsal üretimin sürekliliğini ve suyun bir disiplin altına alınmasını her geçen gün daha da zorunlu hâle getirmektedir.

Bu kapsamda sektörümüzün 3 ayağını teşkil eden toprak, su ve orman kaynaklarımızın, geleceğimizin teminatı olduğunu söyleyebiliriz.

Nüfus hızla artıyor, tarım alanları ise hızla azalıyor.

Bugün, toplam 5 milyar hektar olan dünya tarım alanının sadece 1,5 milyar hektar alanı işlenmektedir. Aynı zamanda tarım alanları da maalesef iklim olumsuzlukları ve kötü kullanımlar nedeniyle hızla azalmaktadır.

Allah göstermesin, bu gidişatın varacağı noktanın, gelecekte su ve gıda savaşları olacağı sonucunu görmek çok da zor olmasa gerek. Bunun için küresel düzeyde bir çalışma yapılması, tarım topraklarının ve su kaynaklarının korunmasına yönelik acil tedbirler alınması gerekliliği çok açıktır.

Hem ormanlarımızı, toprak ve su kaynaklarımızı koruyacak, gıda güvenliğini ve sürekliliği sağlayacak tedbirler almalı hem de gıda ve su israfını önleyecek tedbirleri almak zorundayız. Toprak ve su kaynaklarımızı koruduğumuz ölçüde geleceğe daha güvenle bakabiliriz, zira gıda ve su güvenlik demektir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün mera alanlarımız dâhil olmak üzere, toplam 38 milyon hektar tarım alanımızda 3 milyonun üzerinde çiftçimizin özverili çalışmaları sonucunda 2017 yıl sonu itibarıyla toplam 120 milyon ton olan bitkisel üretimimizi 2019 yılında 122 milyon tona, 2023’te de 150 milyon tona çıkaracağız. 24 milyon ton olan hayvansal üretimimizi 2019 yılında 26,6

milyon tona, 2023'te ise 29,7 milyon tona çıkaracağız. Tarımsal hasılamız 2017 yılında 190 milyar TL'dir. Tarımsal ihracatımız 2002'de 3 milyar 752 milyon dolar iken 2017'de 17 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. 2018 yılı ilk dokuz ayında ise 12 milyar 515 milyon dolar olmuştur. Türkiye 2017 yılı tarım ve gıda ürünleri dış ticaretinde 4,2 milyar dolar fazla vermiştir. Önümüzdeki dönemde özellikle su ürünleri ve tıbbi aromatik bitkilerin ihracatına odaklanacağız. Su ürünleri ihracatını 2023 yılına kadar 1 milyar dolardan 2 milyar dolara, tıbbi aromatik bitkiler ihracatını da 600 milyon dolardan 2 milyar dolara çıkarmayı hedefliyoruz. 2002 yılında tarımsal hasıla bakımından dünyada 11'inci, Avrupa'da ise 4'üncü konumda olan ülkemiz, bugün dünyanın 7'nci, Avrupa'nın ise 1'inci ülkesi konumundadır. Tarım sektörü, hükümetlerimiz döneminde zaman zaman yaşanan kuraklık ve doğal afetlere rağmen son on altı yılın 12'sinde büyüyerek sürdürülebilir bir gelişme göstermiştir. 2017 yılı büyüme oranı da yüzde 4,9 olarak gerçekleşmiştir. İnşallah, Hükümet olarak büyümede bugüne kadar yakaladığımız güçlü performansı, önümüzdeki dönemde de devam ettireceğiz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tarım sektörü, ülke ekonomimizin lokomotif sektörüdür. Dolayısıyla Hükümet olarak tarım sektörünü en iyi şekilde desteklemeyi ve böylece üretimde verim ve kalite artırmayı, çiftçimizi kalkındırarak hayat standardını yükseltmeyi hedefliyoruz. Aynı zamanda, kaynaklarımızın etkin ve verimli kullanılmasını sağlayarak ülke ekonomisine daha fazla katma değer sağlamayı ve böylece ülkemiz tarımını daha çok yatırım yapılan bir sektör hâline getirmeyi hedefliyoruz.

Tarımsal üretimi desteklemeye devam ediyoruz. Hükümetlerimiz döneminde tarım sektörünün büyümesi ve gelişmesi için daima çiftçimizin yanında yer aldık. Devletimizin her türlü imkânını bu doğrultuda seferber ettik. 2002'de çiftçiye verilen desteklerin toplamı 1,8 milyar lira iken 2017 yılında 12,9 milyar lira, 2018 yılında ise 14,5 milyar TL'ye tamamlayacağız. Böylece 2018 yılı sonu da dikkate alındığı zaman son on altı yılda üreticilerimize toplam 117,4 milyar lira nakit hibe desteği sağlamış olacağız. 2019 yılında ise destek miktarlarımızı bu seneye göre yüzde 10,7 oranında artırarak toplam 16,1 milyar TL'ye çıkarıyoruz. Hükümetlerimiz döneminde bitkisel ve hayvansal üretim alanlarında birçok destek uygulamasını hayata geçirdik. Alan bazlı destekler kapsamında mazot, kimyevi gübre, organik tarım ve iyi tarım uygulamaları, fındık üreticilerine yönelik desteklerle 5 dekar ve altındaki küçük aile işletmelerine destekler veriyoruz. Bu kapsamda 2003-2018 döneminde toplam 37,2 milyar TL destek ödedik. Üretim en önemli maliyet unsurları olan mazot, gübre ve yem desteklerine ilişkin yeni düzenlemeler yaptık ve maliyetleri azalttık. Gübre ve yemden alınan KDV'yi tamamen kaldırdık. Çiftçilerimize "Mazotun yarısı sizden yarısı bizden." dedik ve mazot maliyetinin yüzde 50'sini verdiğimiz desteklerle karşıladık. Mazot ve gübreye bugüne kadar 17,3 milyar TL destek verdik. Ülkemiz için stratejik açıdan önemli ve arz açığı olan ürünleri destekliyoruz. Bu kapsamda, çiftçilerimize 2003-2018 döneminde toplam 33,8 milyar TL fark (prim) desteği ödedik. Hayvancılık destekleri kapsamında ise 2003 yılından bugüne kadar toplam 28 milyar lira destek verdik. Ormancılık alanında da destekler vermeye devam ediyoruz. Bu kapsamda 2003-2018 döneminde; doğrudan ve dolaylı olarak ormancılık faaliyetlerine de toplam 16,3 milyar lira destek sağladık. Destek ödemelerimize ilişkin ayrıntılı bilgileri bütçe sunuş kitapçığımızda bulabilirsiniz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tarımsal kredilerde 2016 yılında uygulamaya koyduğumuz faaliyete göre yüzde 25 ile yüzde 100 arasında değişen faiz indirimli kredi uygulamasına devam edilmektedir. Üreticilerimiz yüzde sıfır ile yüzde 8,25 cari faiz aralığında sübvansiyonlu kredi kullanabiliyorlar. Ziraat Bankası ve tarım kredi kooperatifleri tarafından 2018 yılının ilk dokuz ayında çiftçilerimize toplam 29,3 milyar TL tarımsal kredi kullanıldı. Kredilerin geri dönüş oranı Ziraat Bankasında 2002'de yüzde 38 iken 2017 yılında yüzde 99,1 olmuştur. Tarım kredi kooperatiflerinde ise bu oran 2002 yılında yüzde 71 iken 2017 yılında yüzde 98,07 olmuştur. Ayrıca, 2018 yılında çeşitli afetler nedeniyle zarar gören üreticilerin Ziraat Bankası ve tarım kredi kooperatiflerine olan tarımsal

kredi borçlarını da bir yıl süreyle erteledik. Hayvancılık sektöründe ise sıfır faizli kredi uygulaması devam ediyor. 2010 yılı Ağustos ayından 2018 yılı Ekim ayına kadar olan dönemde 446 bin üreticiye 14,3 milyar TL faizsiz hayvancılık kredisi kullanılmıştır. Ayrıca, orman köylülerinin hem ferdi hem de kooperatifler yoluyla kredilerden yararlanmalarını sağladık. Bu kapsamda, 2003-2018 döneminde 66 bin aileye 1,3 milyar TL, 195 kooperatife 76,7 milyon TL olmak üzere 1,4 milyar TL kredi desteği sağladık. 2018 yılında ise 7 binden fazla aileye yaklaşık 160 milyon lira destek verilmiştir. Kredi borcu yapılandırması kapsamında, 3 binden fazla ailenin yaklaşık 25 milyon lira tutarındaki kredi borcu ile 7 adet kooperatife ait 661 bin TL tutarındaki kredi borçlarını yapılandırdık.

Değerli milletvekilleri; gıda güvenilirliği konusunu da gıda arz güvenliği gibi son derece önemsiyoruz. Bu kapsamda, Bakanlık olarak “Tarladan sofraya, çiftlikten çatala güvenilir gıda” prensibi doğrultusunda yapmış olduğumuz çalışmalar ve yasal düzenlemeler ile gıda mevzuatımızı AB’yle uyumlaştırarak etkin bir denetim ve kontrol mekanizması oluşturduk. Gıda kontrol ve denetim faaliyetlerimizi aralıksız bir şekilde devam ettirmekteyiz. Bu kapsamda, gıda denetim görevi yapan denetçi sayımız 2002 yılında 1.500 iken bugün itibarıyla 6.840’a çıkardık. Gıda üretim, satış ve toplu tüketim yerlerinde gerçekleştirdiğimiz gıda denetim sayımızı ise her sene artırıyoruz. 2002 yılında toplam 39 bin olan denetim sayısı 2017 yılında toplam 1 milyonun üzerine çıkmıştır. 2018 yılında da 900 bini aşan denetim çalışmalarımız devam etmektedir. Ayrıca, 2009 yılında başlatılan 174 “Alo Gıda” hattına bugüne kadar toplamda yaklaşık 2,1 milyon defa arama gelmiştir. Bu aramalardan ihbar ve şikâyet kapsamında olan 554 bin adet çağrı için kontrol ve denetimler yapılmıştır. Sağlığa zararlı gıda üreten, taklit veya tağşiş yapan firmalara ilişkin bilgiler 2012 yılından itibaren Bakanlığımızca kamuoyuna duyurulmaktadır. Ülkemizin geleceği olan çocuklarımızın sağlıklı beslenmeleri için çalışmalarımız devam ediyor. Okul kantini ve yemekhane gibi ortamlarda sadece 2017 ve 2018 eğitim ve öğretim döneminde 45 bin denetim gerçekleştirdik, 248 işletmeye de yaptırım uyguladık. Çocuklarımızın güvenilir gıdayı tüketebilmesi için 2018-2019 eğitim öğretim yılında da denetimlerimiz aralıksız olarak devam edecektir.

Kırsalda yaşam standardının yükseltilmesi, kadın ve genç nüfusun üretime teşvik edilmesi için çalışmalarımıza aralıksız devam ediyoruz. Hibe desteklerimizle kırsalda yaşayan gençlerimiz ve kadınlarımızın da hayatı değişiyor. Bu kapsamda tarım-sanayi entegrasyonu sağlayan yüzde 50 hibe destekli Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı’nı 2006 yılında başlattık.

Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Destekleme Programı (KKYDP) kapsamında tarımsal ürünlerin işlenmesi, paketlenmesi, depolanmasıyla ilgili ekonomik yatırımlar ile makine ekipman alımları, damla ve yağmurlama sulama yatırımları desteklenmektedir. Ulusal bütçeyle 81 ilimizde yürütülen bu programla toplam 9.498 projeye 3,5 milyar TL hibe desteği sağladık, hâlen 2.390 projenin yatırımı devam etmektedir.

Kırsal kalkınma hibelerinin ikinci bölümünü ise IPARD fonları oluşturuyor. 2011 yılında başlattığımız IPARD kapsamında sözleşmesi yapılan 13.586 proje için yatırımcılara toplam 3,6 milyar TL hibe desteği ödenmiştir. Kırsal kalkınma alanında yapılan yatırımlarla toplam 147 bin kişi istihdam edilmiştir. Kırsalda kalkınmayı sağlamak amacıyla başarı hikâyelerini artırmaya çalışıyoruz. Bunun için üreticiyi, üretimi, girişimciyi de desteklemeye devam ediyoruz.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Kırk bir yıldır uygulandığını belirtmemişsiniz, Niğde yok mesela IPARD’da.

BAŞKAN – Sayın Gürer... Arkadaşlar...

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – Değerli milletvekilleri, eğer sorularınızı not alırsanız, hepsini cevaplamaya çalışacağım.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Yok, “kırk bir yıl” deseydiniz... Genelleme olmuş Sayın Bakan.

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – Kırk beş dakikamı bitirmeye çalışayım, müsaade ederseniz.

BAŞKAN – Sayın Gürer, bir müsaade edin lütfen.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Sunumunu bitirsin ya Sayın Bakan.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Kötü bir şey demedim, “kırk bir yıl” diye belirtin dedik, hepsi bu kadar. Kavga etmiyoruz, dövüş yapmıyoruz.

BAŞKAN – Tamam, Niğde’yi de dâhil edelim, devam edelim.

Buyurun.

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – Genç çiftçilere hibe projesiyle 2016-2017 döneminde 31 bin genç çiftçiye hayvancılık ve bitkisel üretim projeleri için toplam 932 milyon TL hibe desteği sağladık. 2018 yılı programı kapsamında da 17 bin genç çiftçiye 503,2 milyon TL hibe verilmesi planlanmıştır. Bugüne kadar 410 milyon TL hibe desteği ödemesi gerçekleştirilmiştir.

Değerli milletvekilleri, toprak, bizim en değerli sermayemiz. Onu iyi kullanmak, millî bir sorumluluktur. Bu anlayışla topraklarımızı korumak konusunda azami gayret sarf ediyoruz. Bu kapsamda, parçalı tarım arazilerini birleştirerek toplulaştırdık. Böylece hem toprak kaybını önledik hem üretimi artırdık hem de üretim maliyetlerini düşürdük. 2003 yılına kadar geçen kırk bir senede 450 bin hektar alanda toplulaştırma yapılmışken, 2003 yılından bugüne kadar on altı senede 6,1 milyon hektar alanda toplulaştırmayla ilgili çalışmaları tamamlanmış olup 3,2 milyon hektar alanda tescil işlemleri de gerçekleştirilmiştir. Önümüzdeki beş yıllık süreçte de 8,3 milyon hektar alanda olmak üzere, toplamda 14,4 milyon hektar arazinin toplulaştırma çalışmalarını tamamlamayı hedefliyoruz.

Damla ve yağmurlama sulama sistemlerine yönelik yatırımlara yüzde 50 hibe desteği ve sıfır faizli kredi uygulaması devam etmektedir. Bu alanda 2006’dan bugüne kadar sağladığımız hibe ve kredilerle toplam 8,8 milyon dekar alanda damla ve yağmurlama sulama sistemi kurulmasını da sağladık. Yeni sulama yatırımlarıyla suyun tasarruflu kullanımını sağlayacağız. Bakanlığımızca sınırları belirlenen büyük tarımsal ovaları koruma altına alma çalışmalarına da devam ediyoruz. Bu kapsamda, ülkemiz genelinde bugüne kadar toplam alanı 7 milyon hektarı bulan 250 büyük ovayı sit alanı ilan ederek koruma altına aldık. Koruma altına alınan büyük ova sayısının 300’e çıkarılması için de çalışmalarımız devam etmektedir ancak önümüzdeki dönemde konuyla ilgili çalışmalarımızda siz sayın milletvekillerimizin desteğini beklediğimizi de ifade etmek isterim.

Topraklarımızı çölleşmekten korumak için mücadele ediyoruz. Bu kapsamda Çölleşme ile Mücadele Ulusal Stratejisi’ni ve Çölleşme ile Mücadele Ulusal Eylem Planı’nı oluşturduk. Çalışmalarımız sonucunda Türkiye topraklarının organik karbon stok durumunu ortaya koyan model ve harita üretildi. Muhtemel kuraklık risklerinin olumsuz etkilerinin azaltılmasına yönelik kuraklık yönetim planları çalışmaları da yapılmaktadır. 2017 yıl sonuna kadar 8,7 milyon hektar alanda ağaçlandırma, erozyon kontrolü, bozuk orman alanlarının rehabilitasyonu ve mera ıslahı çalışmalarını da tamamladık. Topraklarımızın erozyonla yok olup gitmesini önlemek için 2008-2012 yılları arasında gerçekleştirilen millî ağaçlandırma seferberliği kapsamında, beş yılda 2,4 milyon hektar alanda ağaçlandırma çalışmasını gerçekleştirdik. 1970’li yıllarda 500 milyon ton/yıl olan erozyonla taşınan toprak miktarını, yapmış olduğumuz iyileştirme çalışmaları sonucunda 2017 yılı sonunda 154 milyon ton/yıla düşürdük. Erozyonla mücadelede dünya lideriyiz.

Topraklarımızı korumak, doğal kaynaklarımızın sürdürülebilir yönetimini sağlamak için uygulamaya koyduğumuz Erozyonla Mücadele Eylem Planı kapsamında toplam 2 milyon hektar alanda çalışma yapmayı planladık ve bu doğrultuda, su ve rüzgâr kaynaklı erozyonları izleme sistemleri kurulumunu gerçekleştirdik. Bunların dışında, çığ ve heyelan etkilerini azaltıcı projelerimizi hayata geçirdik. 2018 yılı itibarıyla da 16 adet çığ kontrol projesi, 4 adet çığ tehlike haritası, 10 adet çığ başlangıç noktaları haritası, 14 adet heyelan kontrol uygulama projesi de tarafımızca yürütülmektedir. 17 Haziran 2019 tarihinde Birleşmiş Milletler Dünya Çölleşmeyle Mücadele Günü ülkemizin ev sahipliğinde gerçekleşecektir. Havza planlama ve rehabilitasyonu projeleri kapsamında da 2018 yılına kadar 11 adet havza rehabilitasyon projesi hazırlanarak uygulamaya konulmuştur.

Sektörel su tahsis planları ile havza ve sektörel alt havza ölçeğinde her sektörün ihtiyacı olan suyun, ekonomik, sosyal ve çevresel açıdan analiz edilerek dönemler itibarıyla bir, beş, on ve yirmi yıllık planlanması yapılmaktadır. Bakanlığımızca, bugüne kadar, Seyhan havzası, Akarçay havzası, Konya kapalı havzası sektörel su tahsis planı çalışmaları tamamlanmıştır. 2017 yılında başlatılan Gediz ve Küçük Menderes havzaları sektörel su tahsis planı hazırlanması çalışmaları 2019 yılında, diğer havzalarımıza ilişkin çalışmalarımızın ise 2023 yılına kadar tamamlanması planlanmıştır.

Bakanlık olarak aynı zamanda su taşkınlarıyla da mücadele çalışmaları yürütüyoruz. Hazırlanan taşkın yönetim planları kapsamında, bugüne kadar toplam 5 havzada taşkın yönetim planı tamamlanmıştır, hâlen toplam 18 havzada çalışmalar devam etmektedir. 2021 yılına kadar da ülkemizin 25 havzanın taşkın yönetim planlarının hazırlanması hedeflenmektedir. Orman Genel Müdürlüğü tarafından Yukarı Havza Sel Kontrolü Eylem Planı çalışmaları kapsamında, 2013-2017 döneminde 25 ana havzada yer alan 252 adet sel havzasında çalışma yapılmıştır, hâlen 53 adet sel havzasında çalışmalar da devam etmektedir. Ayrıca, DSİ tarafından son on beş yılda inşa edilen 4.718 adet taşkın koruma tesisiyle yaklaşık 300 bin dekar alan taşkınlardan korunmuştur.

Değerli milletvekilleri, iklim projeksiyonları, artan nüfus ve daralan kaynaklar elimizdeki imkânların en etkin ve en verimli şekilde kullanılmasını mecbur kılıyor. Bu çerçevede, toprak ve suyun birlikte yönetileceği yeni dönemde, sulama projeleri üzerinde hassasiyetle duracağımız konulardan biri olacaktır. Yaklaşık olarak 1 hektar toprağın suyla buluşturulması -burada dikkatinizi çekiyorum değerli milletvekillerim- 40 bin liraya mal olmakta ve yıllık 8 bin lira civarında ilave gayrisafi millî hasılaya gelir getirmektedir. Geri dönüşü beş yıl gibi kısa bir süre olan bu yatırımları yapabilmek için önümüzdeki günlerde de siz değerli milletvekillerimizin desteğini bekliyorum.

Sulama projeleri kapsamında bölgesel kalkınma projelerinden Güneydoğu Anadolu Projesi, Doğu Anadolu Projesi ve Konya Ovası Projesi kapsamında sulama projeleri çalışmalarına da devam edilmektedir. GAP Projesi kapsamında 19 tane baraj ve HES inşaatı tamamlanmıştır. 20 tane sulama ve 13 tane baraj ve depolama tesisi inşaatı ise hâlen devam etmektedir. GAP'ta 2018 yılı sonu itibarıyla yaklaşık 19 bin hektar alanın sulamaya açılması, 2019 yılında ise 10 bin hektar alanın sulamaya açılması da planlanmıştır. Suruç Ovası'nda 56 bin 300 hektar arazinin sulama şebekesi tamamlanmıştır, 95 bin hektardan fazla arazi de sulanacaktır. Doğu Anadolu Projesinde ise sulama projelerinin yüzde 37'si tamamlanarak 516 bin hektar alan işletmeye açılmıştır. 2019 yılında sulamaya açılması planlanan 4 bin hektar alanla toplam 10.500 hektar alan da sulamaya açılmış olacaktır.

Konya Ovası Projesi, yüzde 25'i sulama, 13'ü içme suyu olmak üzere toplam 38 projeden oluşmaktadır. Hâlihazırda, 1,1 milyon hektara tekabül eden sulama projelerinin yüzde 69'u tamamlanmıştır. GAP, DAP ve KOP projeleri tamamlandığında sulamada 6,6 milyar dolar, enerjide 4,9 milyar dolar, içme suyunda 615 milyon dolar olmak üzere millî ekonomiye yıllık toplam 12 milyar dolar katkı sağlayacaktır.

Değerli milletvekilleri, içme suyu temin çalışmaları kapsamında Türkiye genelinde 2018 Ekim ayı itibarıyla işletmeye alınan 225 adet içme suyu tesisiyle yaklaşık 43 milyon kişiye ilave içme suyu sağlanmıştır. 2018 Ekim ayı itibarıyla tamamladığımız 80 adet modern içme suyu arıtma tesisiyle günde 8,3 milyon metreküp AB standartlarında arıtılmış su üretilmektedir.

Diğer taraftan, Ankara Gerede içme suyu sistemi 2018 yılı sonuna kadar tamamlanacaktır. Böylece Ankara ilinin 2050 yılına kadar içme suyu ihtiyacı da karşılanmış olacaktır. İstanbul ilinde 2021 yılında içme suyu ihtiyacının ortaya çıkması tahmin edilmektedir. Böylece Melen, Sungurlu ve Osmangazi barajlarının devreye girmesiyle 2035 yılına kadar içme suyu ihtiyacı karşılanmış olacaktır. İzmir ilinde, Gördes sisteminin devreye girmesiyle birlikte 2050 yılına kadar içme suyu ihtiyacı karşılanmıştır. 25 Aralık 2018 tarihine kadar yapımı tamamlanacak olan Düzbağ içme suyu isale hattının devreye girmesiyle Gaziantep ilinin 2028 yılına kadar içme suyu ihtiyacı karşılanmış olacaktır. Bursa ilinde içme suyu ihtiyacı Doğancı ve Nilüfer barajlarıyla 2032 yılına kadar karşılanmıştır. Uzun vadeli içme suyu ihtiyacı Çınarcık Barajı'yla da karşılanacaktır.

Değerli milletvekilleri, tohumculuk sektöründe tohumluk üretimi ve sertifikalı tohum kullanımına sağlanan desteklerle büyüme ve gelişme devam ediyor. Sertifikalı tohum kullanan üreticilerimize 2005-2018 döneminde toplam 1,1 milyar lira, sertifikalı tohum üretimi yapan üreticilerimize ise 2009-2018 döneminde 381 milyon TL destek ödenmiştir. 2002 yılında 145 bin ton olan tohumluk üretim 2017 yılında 1 milyon 50 bin tona yükselmiştir. Tohumluk ihracatımız 2002 yılında 8 bin tondan, 2017 yılında yaklaşık 44 bin tona yükselmiştir. Dolar bazında ise 17,3 milyon dolardan 2017 yılı sonu itibarıyla da 136,3 milyon dolara ulaşmıştır.

Sertifikalı fide, fidan kullanan üreticilerimize bugüne kadar toplam 370 milyon lira, sertifikalı fidan üretimi için de bugüne kadar toplam 3 milyon lira destek ödedik. 2017 yılında 238 milyon adet sertifikalı fide, fidan üretilmiştir. Bugün meyvecilikte kullanılan fidan ve fidelerin yüzde 96'sı yurt içinde üretilip sertifikalandırılmaktadır.

Değerli milletvekilleri, Bakanlık olarak organik üretime önem veriyoruz.

Bu kapsamda Organik Tarımın Yaygınlaştırılması ve Kontrolü Projesi çalışmaları, 51 il müdürlüğünde ve Bakanlığımıza ait 11 araştırma kurumunda çeşitli projelerle yürütülmektedir. Yürütülen çalışmalar sonucunda organik üretim yapılan tarım alanı 2002-2017 döneminde yüzde 505 artışla 543 bin hektar alana, üretici sayısı da yüzde 504 artışla yaklaşık 76 bine, organik üretim miktarı ise 2,4 milyon tona yükselmiştir. Organik tarım alanının toplam tarım alanı içerisinde payı 2002 yılında yüzde 0,3 iken 2017 yılında yüzde 2'ye çıkarılmıştır.

1985'te 8 üründe organik üretim yapılırken bugün 214 ürün çeşidinde organik üretim yapılmaktadır. Bitki sağlığı çalışmaları kapsamında Bakanlığımızca 17.196 kişiye reçete yazma yetkisi, yaklaşık 460 bin kişiye Bitki Koruma Ürünleri Uygulama Belgesi verilmiştir.

Kimyasal mücadeleye alternatif yöntemlerden biyolojik ve biyoteknik mücadele uygulayan üreticilere 2010 yılından itibaren destek verilmektedir. Biyolojik ve biyoteknik mücadele uygulanan alan, son yedi yılda önemli ölçüde artarak 5.200 dekaradan 1 milyon dekara, destekleme ödemesi ise 413 bin liradan 13 milyon liraya ulaşmıştır. 2018 Ocak ayı itibarıyla, Bitki Koruma Ürünleri Takip Sistemi de uygulamaya konulmuştur.

2018 yılında uygulamaya konulan projeli entegre mücadele çalışmalarıyla 21 üründe, 3,5 milyon dekar alanda entegre mücadele projeleri yürütülmektedir.

Değerli milletvekilleri, Bakanlığımızca 2006 yılında uygulamasına başlanılan tarım sigortaları kapsamında poliçe bedelinin yüzde 50'si devlet tarafından karşılanmaktadır. Bu oran, açık alanda yetişen meyvelerde don riski için yüzde 67, ilçe bazlı kuraklık verim sigortasında ise yüzde 60 oranında uygulanmaktadır.

2006 Haziran ayından, bugüne kadar toplam 10,5 milyon adet poliçe düzenlenmiş, 158 milyar lira değerinde tarımsal varlık sigorta altına alınmıştır. Üretici tarafından 3,9 milyar lira, devlet desteği olarak da 4,4 milyar lira olmak üzere 8,3 milyar lira prim ödemesi gerçekleşmiş, toplam olarak da üreticiye 4,5 milyar lira hasar tazminatı ödenmiştir.

Değerli milletvekilleri, yaptığımız çalışmalar neticesinde bitkisel üretimde başta buğday, mısır, çeltik ve ayçiçeği olmak üzere birçok üründe cumhuriyet tarihinin üretim rekorlarını kırdık. 2002'ye oranla 2017 yılında tarla bitkileri üretimimiz yüzde 18 artarak 58 milyon tondan 68,4 milyon tona meyve ürünleri, çay ve baharat ürünleri üretimimiz yüzde 48 artarak 14 milyon tondan 20,8 milyon tona, sebze üretimimiz yüzde 19 artarak 25,8 milyon tondan 30,8 milyon tona, buğday üretimimiz yüzde 11 artarak 19,5 milyon tondan 21,6 milyon tona, mısır üretimimiz yüzde 181 artarak 2,1 milyon tondan 5,9 milyon tona, çeltik üretimimiz yüzde 150 artarak 360 bin tondan 900 bin tona, ayçiçeği üretimimiz yüzde 130 artarak 850 bin tondan 1 milyon 967 bin tona ulaşmıştır.

Değerli milletvekilleri, hayvancılığımızın geliştirilmesi için de var gücümüzle çalışıyoruz. Bu kapsamda hayvancılık desteklerini sektörün gelişmesi ve verimliliğin artmasına yönelik olarak etkinleştirdik, geliştirdik, hayvancılık desteklerinin tarımsal destekler içerisindeki payını önemli seviyede artırdık. 2002 yılında tarımsal destek bütçesi içerisinde hayvancılığın payı yüzde 4,4 iken 2017 yılında yüzde 30'a çıkarılmıştır. Hayvancılık destekleri 2002 yılında 83 milyon lira iken, 2018 yılında Ekim ayı itibarıyla 3 milyar 424 milyon lira destekleme ödemesi yapılmıştır. Destekleme ödemeleri de hâlen devam etmektedir.

Büyükbaş hayvancılığa yönelik olarak besilik erkek sığır desteği, buzağı desteği, çiğ süt desteği, süt tozu desteği, damızlık gebe düve desteği, anaç manda desteği gibi önemli kalemlerde destek sağlanmaktadır.

Ayrıca hayvan ıslah çalışmalarına da önem verdik ve bu kapsamda suni tohumlama sayısını artırdık. 2002 yılında 624 bin adet olan suni tohumlama sayısını 2017 yılında yüzde 533 oranında artışla 3 milyon 261 bin adede çıkardık. 2018 yılında ise Ekim ayı itibarıyla 2 milyon 40 bin adet suni tohumlama yapılmış olup çalışmalara devam edilmektedir.

Yem bitkileri üretiminin artırılması ve hayvancılığın kaba yem ihtiyacının karşılanması amacıyla yem bitkileri üretimini önemli miktarda destekledik. Bu kapsamda; üreticilerimize 2003-2018 döneminde toplam 5 milyar lira yem bitkileri desteği ödedik. Verilen destekler sonucunda 2002'de 1 milyon 153 bin hektar olan yem bitkileri ekiliş alanı 2017 yılında 2,7 milyon hektara yükselmiştir. Küçükbaş hayvancılığı, ilk kez 2006 yılında Hükümetimiz destek kapsamına almıştır. Bu kapsamda, anaç koyun, keçi için 2018 yılında 189 bin işletmeye 22 milyon baş hayvan için toplam 541 milyon lira destek ödenmiştir. Sürü yöneticisi istihdamı için de bugüne kadar toplam 69 milyon TL destek ödedik. Ayrıca, küçükbaş işletmelerinde, verimliliğin artırılması amacıyla küçükbaş sürülerine yüksek vasıflı erkek damızlık katılımı sağlanmaktadır. 2017 yılında 30 ilde yetiştiricilere 2.496 baş damızlık koç ve teke dağıtımı yapılmış olup 2018 yılı sonu itibarıyla da 2.800 baş damızlık koç ve teke dağıtılacaktır.

Su ürünleri stoklarımızı güçlendirmek ve üretim alanlarını korumak amacıyla projeler geliştirmeye ve sektörü desteklemeye devam ediyoruz. Su ürünleri yetiştiricilik üretimimiz son on altı yılda yüzde 354 artışla 61 bin tondan, 277 bin tona ulaşmıştır. Su ürünleri ihracatımız da 2002-2017 döneminde yüzde 483 artarak 27 bin tondan 157 bin tona yükselmiştir.

Türkiye su ürünleri yetiştiriciliğinde bu dönemde Avrupa Birliği ülkeleri arasında 7'nci sıradan 2'nci sıraya yükselmiştir. Son on altı yılda su ürünleri için sektöre 1,4 milyar lira destekleme ödemesi yaptık.

Hayvancılık alanında, dünya süt üretimi 2002 yılında 605 milyon tondan yüzde 32 artışla 798 milyon tona ulaşmıştır. Türkiye süt üretiminin ise 2002'de 8,4 milyon ton iken yüzde 150 artırılarak 2018 için 21 milyon tona çıkarılması hedeflenmiştir. 2019 yılında 22 milyon tona, 2023 yılında ise 24 milyon tona çıkarmayı hedefliyoruz.

Dünya kırmızı et üretimi 2002 yılında 71 milyon tondan yüzde 18 artışla 84 milyon tona ulaşmıştır. Türkiye kırmızı et üretiminin ise 2002'de 420.595 ton iken yüzde 176 artırılarak 2018'de 1 milyon 160 bin tona çıkarılması hedeflenmiştir. 2019 yılında ise 1 milyon 365 bin tona, 2023 yılında ise 1 milyon 669 bin tona çıkarmayı da hedefliyoruz.

Dünya tavuk eti üretimi 2002 yılında 64 milyon tondan yüzde 67 artışla 107 milyon tona ulaşmıştır. Türkiye tavuk eti üretiminin ise 2002'de 696.187 ton iken yüzde 237 artarak 2018 yılında 2 milyon 350 bin tona ulaşması hedeflenmiştir. 2019 yılında 2 milyon 390 bin tona, 2023 yılında ise 2,5 milyon tona çıkarmayı hedefliyoruz.

Dünya yumurta üretimi 2002 yılında 1 trilyon adetten yüzde 30 artışla 1,3 trilyon adede ulaşmıştır. Türkiye yumurta üretimini ise 11,5 milyar adetten yüzde 77 artarak 2018 yılında 20,4 milyar adede ulaştırmayı hedefliyoruz. 2019 yılında ise 21 milyar adet ve 2023 yılında ise 23 milyar adede ulaşmayı hedefliyoruz.

Dünya bal üretimi 2002 yılında 1,2 milyon tondan yüzde 42 artışla 1,7 milyon tona ulaşmıştır. Türkiye bal üretimi ise 74 bin tondan yüzde 54 artarak 2017 yılında 114 bin tona ulaşmıştır. 2019 yılında 116 bin tona ve 2023 yılında ise 125 bin tona çıkarmayı hedefliyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yaban hayatını koruyoruz, doğaya ve sürdürülebilirliğe de önem veriyoruz. Bu kapsamda yaban hayvanlarına yönelik olarak, bugüne kadar 60 adet tür koruma eylem planı yaptık. 2018 yılı içinde de tamamlanmak üzere 20 tür için tür eylem planı çalışmalarımız devam ediyor. 2019 yılı sonunda toplam 100 tür için eylem planı tamamlanmış olacaktır.

Yaban hayvanları için kış aylarında yemleme çalışmaları yapıyoruz. Bu maksatla 2017-2018 kış sezonunda tabiata 307 bin kilogram yem bıraktık.

Türkiye genelinde su kuşu popülasyonlarının ve sulak alan ekosistemlerinin değişimleri takip ediyoruz. 2018 yılında 103 kuş türünden 1 milyon 718 bin su kuşu sayıldı. Ayrıca 4 adet kuş halkalama istasyonunda 2017 yılında toplam 17.940 kuş halkalanmıştır.

Sürdürülebilir av ve yaban hayatı ile av turizminin geliştirilmesi için doğaya kanatlı av hayvanı ve alabalık salıyor ve doğal popülasyonlarını artırıyoruz. Bu kapsamda, 2018 yılında 3,9 milyon alabalığı doğal ortamlarına saldık. 2003-2018 döneminde toplam 763 bin kanatlı üretilerek tabiata bırakılmıştır. 2019 yılında da 95 bin kanatlı, 3,7 milyon alabalık üretilip doğaya salınacaktır.

Aynı zamanda, bilinçli avcılık için avcıları eğitiyor, etkin av koruma ve kontrolleri gerçekleştiriyoruz. Bu doğrultuda kanun dışı avlanmaları önlemek için gerekli kontrollerimizi de yapıyoruz.

Değerli milletvekilleri, Cumhurbaşkanımızın da ifade ettiği gibi, Türkiye erozyonla mücadelede dünya lideridir ve orman alanını artıran nadir ülkelerden biridir. "Ağaç memleketin havası, yarınların umududur." dedik.

Dünyada ortalama orman varlığı azalırken Türkiye son on altı yılda orman varlığını artıran nadir ülkelerden biri hâline gelmiştir. FAO verilerine göre, dünyada Vietnam ve Çin'in ardından oransal olarak orman varlığını en çok arttıran 3'üncü ülkeyiz. 2002 yılında 20,8 milyon hektar olan orman alanımızı 2018 yılı itibarıyla 22,3 milyon hektara çıkardık. Odun servetimizi ise 1,2 milyar metreküpten 1,6 milyar metreküpe çıkardık.

Ülkemiz için önemli bir sektör olan ağaç işleri sanayisinin yıllık odun ham madde ihtiyacı, bugün, 31 milyon metreküptür. Sektörde dışa bağımlılığı azaltmak için odun üretimini 2018 yılında 24 milyon metreküpe yükselttik.

Orman ürünleri satışından elde edilen gelirimiz 2002 yılında 500 milyon lira iken 2017 yılında 3 milyar liraya yükselmiştir. 2018 yılında ise yıl sonu itibarıyla da 3,7 milyar lira gelir elde edilmesi beklenmektedir.

Ağaçlandırmada rekor kırdık. 2023'e kadar 7 milyar adet fidan toprakla buluşturulmuş olacaktır. 2003-2017 döneminde son on beş yılda yaklaşık 5 milyon hektar alanda 4 milyar adetten fazla fidan dikilmiştir. 2018 yıl sonu itibarıyla 254 bin hektar alanda 258 milyon adet fidan dikilmiş olacaktır. Ayrıca son on beş yılda vatandaşlarımıza 162 milyon adet fidanı bedelsiz dağıttık.

İllerimizde şehir ormanları ve Millet Bahçeleri Projesi'ni başlattık. Bu kapsamda, 2003-2018 döneminde toplam 141 adet şehir ormanı kurulumunu da gerçekleştirdik. 2019 yılında ise 75 adet mesire alanı ve 5 adet şehir ormanı kurulması da planlanmıştır.

Hükümetlerimiz döneminde başlattığımız Bal Ormanları Projesi kapsamında da bugüne kadar 450 adet bal ormanı tesis ettik. 2023 yılına kadar da bal ormanı sayısı 720 adede çıkarılacaktır. 2019 yılında 54 adet bal ormanı kurulması planlanmıştır. Kurmuş olduğumuz bal ormanlarıyla da arıcılığı destekledik

Orman köylerimizde kırsal kalkınmayı sağlamak için ceviz, badem, zeytin, defne, salep, sakız, trüf mantarı gibi ürünlerde 38 adet eylem planı uyguluyoruz. Bugüne kadar orman ürünlerinden sakız, trüf, salep, maviyemiş, defne ve yabanıl meyve türleri ürünlerine yönelik 157 bin dekardan fazla alanı kaplayan 6 eylem planı, reçine ve bal ormanı konularında ise 2 adet eylem planı olmak üzere, toplam 8 tane odun dışı orman ürünlerine yönelik eylem planını uygulamaya koyduk.

Orman köylülerinin yerinde kalkındırılması için 5 Bin Köye 5 Bin Gelir Getirici Orman Projesi'yle ceviz, badem, fıstık çamı gibi meyveli orman ağaçları diktik. Bu kapsamda bugün itibarıyla 3.867 köyde 10 milyon adet gelir getirici tür fidanı dikildi.

Maden Sahaları Rehabilitasyon Eylem Planı'nı uygulamaya koyduk. Bu kapsamda 2017 yılı sonuna kadar 4.425 hektar maden sahasını da rehabilite ettik.

Doğal ve planlı orman alanlarımızın bakımını ve gençleştirmesini yapıyoruz. Bu kapsamda 2003-2017 döneminde 450.500 hektar alanda gençleştirme, 7,5 milyon hektar alanda da genç ağaçların bakımlarını yaptık. Özel ağaçlandırma çalışmalarına son on beş yılda 125 milyon lira destek sağladık. Odun dışı orman ürünü veren ceviz, badem, Antep fıstığı, zeytin gibi türlerle 3 hektara kadar yapacakları özel ağaçlandırma çalışmaları kapsamında orman köylümüze de yüzde 65 hibe desteği sağladık.

Ülkemiz genelinde millî park sayısını artırdık. Bugün ülkemiz genelinde 44 adet millî park, 243 adet tabiat parkı, 112 adet tabiat anıtı ve 30 adet tabiatı koruma alanı bulunmaktadır.

Millî park olarak Uludağ Millî Parkı'nda, Spil Dağı Millî Parkı'nda ve Ilgaz Dağı Millî Parkı'nda; Malazgirt Meydan Muharebesi, Sarıkamış-Allahuekber Dağları, Sakarya Meydan Muharebesi, Troya, Başkomutan, Nene Hatun, Kop Dağı Müdafaası Tarihî Millî Parklarında çalışmalarımız da devam etmektedir. 2019 yılında 1 yeni millî park, 11 yeni tabiat parkının ilan edilmesi hedeflenmektedir.

Tabiat Parkı sayısını da 16'dan 243'e yükselttik. Akyokuş Tabiat Parkı, Isırlık Tabiat Parkı, 26 Ağustos Tabiat Parkı, Dumanlı Tabiat Parkı, Beydağı Tabiat Parkı geliştirme projelerimiz devam etmektedir.

Ülkemizin tabiat turizmi potansiyelini ortaya çıkardık. Bu kapsamda tabiat turizmi uygulama eylem planlarıyla 580 adet korunan alanımızda, tabiat turizmi aktivitelerine uygun 2.044 adet alan belirledik. Bu kapsamda korunan alanlarımızda 2017 yılında 24,8 milyon ziyaretçi tabiatla buluştu. 2018 yılı Eylül ayı itibarıyla ziyaretçi sayımız yaklaşık 30 milyona ulaşmıştır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, orman yangınına müdahale süresini yapılan çalışmalarla kırk beş dakikadan on beş dakikaya indirerek orman yangını zararlarını azalttık. Önümüzdeki süreçte on dakikaya indirmeyi de hedefliyoruz.

Ormanlarımız 776 adet kuleden yirmi dört saat aralıksız gözetlenmektedir.

NUSRETTİN MAÇİN (Şanlıurfa) – Dersim’de bir hafta sürdü. Dersim’de bir hafta sürdü orman yangınları.

BAŞKAN – Arkadaşlar, bir müsaade edin. Arkadaşlar, bir müsaade edin.

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – Müsaade ettiniz de girmedik mi? Şimdi beni söylettiriyorsunuz.

122 adet gözetleme kulesinde 244 kamera kullanılmaktadır. Ayrıca insansız gözetleme kuleleri de hizmete sokulmuştur. Böylece orman yangınlarını anında tespit ederek müdahalede bulunuyoruz.

Günümüzde su arzının giderek artan dünya nüfusunun taleplerini karşılayamaması sebebiyle suyun stratejik bir meta hâline geldiğini görmekteyiz. Su, tarımsal faaliyetin en önemli girdilerinden biridir. Bu noktada yatırımlarımıza devam ediyoruz.

Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü tarafından 2003-2017 döneminde toplam 140 milyar lira yatırım yapılmıştır. 2018 yıl sonu itibarıyla yaklaşık 12 milyar lira yatırım yapılması planlanmıştır. Böylece toplam yatırım tutarı 152 milyar liraya ulaşacaktır.

Son 16 yılda 541 adet baraj, 534 HES, 306 adet gölet, 1.272 sulama tesisi, 211 içme suyu tesisi, 17 atık su tesisi, 4.718 taşkın koruma tesisi, 44 hayvan içme suyu göleti olmak üzere; 7.643 tesis hizmete sunulmuştur. Ayrıca, asrın projesi olan KKTC Su Temin Projesi başta olmak üzere, büyük su ve baraj projesini tamamlayarak kullanıma açtık.

Dünyanın sayılı büyük barajlarından olan Ermenek ve Deriner Barajları tamamlanmıştır. Dolgu hacmi bakımından Türkiye’nin 2’nci büyük, 1.200 megavat kurulu gücüyle Türkiye’nin 4’üncü büyük barajı olan Ilısu Barajı’nda su tutulma aşamasına gelinmiştir. Ilısu Barajı’yla yılda 412 milyon dolar gelir elde edilecektir. Tamamlandığında 275 metre yüksekliğiyle dünyanın en yüksek 3’üncü barajı olacak olan Yusufeli ve Silvan Barajı inşaatları da hızla devam etmektedir.

Adana ilinde inşa edilen Çatalan Barajı’yla 2050 yılına kadar içme suyu ihtiyacı karşılanmıştır. Antalya ilinin mevcut kaynakları 2022 yılına kadar içme suyu ihtiyacını karşılamakta olup, Karacaören 2 Barajı içme suyu tesislerinin devreye girmesiyle birlikte 2050 yılına kadar içme suyu ihtiyacı karşılanmış olacaktır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; gelişen dünyanın artan ihtiyaçlarına yönelik olarak, meteorolojik bilgi, ürün ve hizmetlere duyulan ihtiyaçlar da artmıştır. Bu bilgi, ürün ve hizmetlerin doğru, güvenilir ve sürekli olarak kullanıcılara sunulması bir zorunluluk hâline gelmiştir. Meteoroloji Genel Müdürlüğü tutarlılık oranı yüzde 90’lar seviyesinde olan tahminlerle, başta ulaştırma, tarım,

enerji, millî savunma, çevre, turizm, sağlık, şehircilik, adalet, spor ve afet yönetimi olmak üzere pek çok sektörün meteorolojik ürün ve hizmet taleplerini karşılayan, yüksek teknolojiyi kullanan, uluslararası ilişkileri güçlü, bölgemizin lider ve saygın meteoroloji servisi konumundadır.

Bakanlık olarak, meteorolojide çağı yakalamak adına gözlem sistemleri kurulum çalışmalarına önem verdik. Bu kapsamda 74 adedi havalimanlarımızda, 83 adedi denizlerimizde, 1.635 adedi karada olmak üzere; toplamda 1.792 adet otomatik meteoroloji gözlem sistemi kurduk. Bunun yanı sıra 20 adet radar, 10 adet radyosonde, 41 adet yıldırım tespit takip sistemi, 2 adet toz gözlem sistemi, 1 adet alçak seviye rüzgâr kırılım uyarı sistemi kurarak gözlem ağıımızı genişlettik.

Yaptığımız yatırımlar sonrası, 2002 yılında 31 adet olan meteoroloji gözlem sistemi sayısı 2017 yılı sonunda 1.856 adede çıkarıldı. Yapılmakta olan yatırımlar sonucunda ise 2018 yılı sonu itibarıyla gözlem sistemi sayımızı da 1.866'ya çıkaracağız.

Öncelikle hava tahmin ve uyarıları olmak üzere, güncel, doğru ve güvenilir meteorolojik bilgiye hızlı ve doğrudan erişimi sağladık. Ülkemiz genelinde il ilçe bazında saatlik, günlük, beş günlük, haftalık, aylık ve mevsimlik olarak hazırlanan tahminler, iletişim araçları vasıtasıyla vatandaşlarımıza ulaştırılmaktadır. Yaptığımız ve yapmaya devam ettiğimiz yatırımlarımız sonucunda yağış tahmin tutarlılığımızı yüzde 90'ın üzerine, sıcaklık tahmin isabet oranımızı ise yüzde 85 civarında gerçekleştireceğiz.

Değerli milletvekilleri, Orman Genel Müdürlüğü, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü ve Meteoroloji Genel Müdürlüğü faaliyetlerine konuşmamın akışı içinde değinmiştim. Şimdi de Bakanlığımızın diğer bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlarının faaliyetlerine de kısaca değinmek istiyorum

Atatürk'ün öncülüğünde 1925 yılında kurulan Atatürk Orman Çiftliği arazilerinde son on altı yılda 17.700 dekar saha ağaçlandırıldı. AOÇ arazisinin yüzde 67'sine tekabül eden yaklaşık 22 bin dekar alan, park, orman ve rekreasyon alanı olarak halkımızın hizmetine sunuldu.

Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü tarafından üreticilerimizin kaliteli tohumluk ve damızlık hayvan ihtiyacının karşılanması amacıyla önemli çalışmalar yapılmaktadır. TİGEM vasıtasıyla üreticilerimize 2017 yılında 148 bin ton, 2018 yılında 170 bin ton, 2019 yılında ise 200 bin ton sertifikalı hububat tohumu dağıtımı hedeflenmiştir. Yem bitkileri tohumluğu dağıtımının ise 2017 yılında 1.500 ton, 2018 yılında 2.300 ton, 2019 yılında ise 3 bin tona çıkarılması da hedeflenmiştir.

TİGEM tarafından son on beş yılda atçılık sektörüne 3.755 baş yarış tayı kazandırılmış, 2018 yılı Eylül ayı itibarıyla 241 baş tay satışı gerçekleştirilmiş, 2019 yılında ise 275 baş tay satışı hedeflenmiştir.

Toprak Mahsulleri Ofisi tarafından buğday ve arpa hasadına müteakip 12 Mayıs 2018 tarihinde hububat alım fiyatları açıklanarak TMO tarafından peşin ve emanet hububat alımlarına başlanmıştır. Bu kapsamda 2018 Eylül ayı itibarıyla üreticilerimize 2,4 milyar lira ödeme yapılmıştır.

2017-2018 döneminde haşhaş üretim izni verilen 13 ilde -Afyonkarahisar, Denizli, Konya, Burdur, Uşak, Isparta, Eskişehir, Kütahya, Manisa, Balıkesir, Çorum, Amasya, Tokat- Eylül ayı itibarıyla 44 bin üreticiden 34.400 ton ürün alınmış ve karşılığında 196 milyon lira ödeme yapılmıştır.

Yeşil mercimek için TMO tarafından 23 Temmuz 2018 tarihinde 3 bin TL/ton fiyat açıklanarak alımlara başlanmış ve bu kapsamda 1.530 üreticiden toplam 14 bin ton yeşil mercimek alımı gerçekleştirilmiş olup, karşılığında da üreticilerimize 33 milyon lira ödeme yapılmıştır.

Toprak Mahsulleri Ofisi tarafından ilk etapta 3 Ekim 2018'de emanet mısır alımlarına başlanılmış ve başlangıçta üretici lehine seyreden piyasa fiyatlarının düşmeye başlaması sebebiyle de 14 Ekim 2018'de müdahale alım fiyatı 950 TL/ton açıklanmış ve alımlarımız da hâlen devam etmektedir.

Ayrıca, Bakanlar Kurulu kararlarıyla doğal afet, kuraklık ve insani yardım amacıyla ihtiyaç sahibi ülkelere un ve pirinç yardımıyla bulunmaktadır. Bu kapsamda Pakistan, Filistin, Somali, Suriye, Yemen ve Güney Sudan için toplam 312 bin ton un ve 2 bin ton pirinç temin ihalesi yapılmıştır.

Yine 2018 yılında çeltik üretimi geçen yıla göre yüzde 4 artışla 940 bin tona ulaşmıştır. Hasat döneminden itibaren üretici lehine olan fiyatlar sebebiyle Toprak Mahsulleri Ofisi tarafından fiyat açıklanmasına ihtiyaç duyulmamıştır. Ancak son günlerde piyasalarda yaşanan durgunluğa bağlı olarak fiyatlarda bir miktar gerileme izlenmesi üzerine 60 randımanlı Osmancık çeşidi çeltik 2.600 TL/ton, Ronaldo ve Vasco çeşitleri için 2.400 TL/Ton, Luna çeşidi için 2.200 TL/ton fiyatı açıklanarak 15 Kasımdan itibaren de alımlara başlanmıştır.

Et ve Süt Kurumu tarafından 2017 yılında 176 bin adet büyükbaş, 218 bin küçükbaş hayvan alımı yapılarak 60 bin ton kırmızı et üretilmiştir. Et ve Süt Kurumu ilk kez Mart 2016'da süte müdahale yaparak üreticilerimize destek olmuştur.

ESK tarafından 2017 yılında üretici birlikleri ve kooperatifler aracılığıyla yağsız süt tozu yaptırılmak üzere 576 Bin ton çiğ süt alınmıştır.

Ülkemizde üretilen yaş çayın yaklaşık yüzde 50-55'i ÇAYKUR'un 46 fabrikasında işlenmektedir.

2018 yılı yaş çay alımı kapsamında 732 bin ton yaş çay alımı yapılmış, 1 milyar 435 milyon lira ödenmiştir.

Çay İşletmeleri Genel Müdürlüğü yurt içi ve yurt dışı çay satışı ve çay ürünlerinin satışından gelir elde etmektedir. 2018 Ekim ayı itibariyle; 74 bin 472 ton çay satışı karşılığı 1 milyar 461 milyon TL; 87 milyon litre Didi soğuk çay satışından da 104 Milyon lira olmak üzere toplam 1 milyar 565 milyon lira gelir elde edilmiştir.

AK PARTİ Hükûmetleri döneminde, yürüttüğümüz tarım ve ormancılık politikalarıyla üretimi ve üreticiyi destekledik. Önümüzdeki dönemde de büyüme odaklı, tarım ve ormancılığı geliştirecek sürdürülebilirlik temelli, kalkınmayı destekleyen politikaları uygulamaya devam edeceğiz.

2019 yılı bütçemizi bu hedeflerle uyumlu, ülkemizin sürdürülebilir büyüme ve kalkınmasını destekleyen bir çerçevede hazırladık. Kamu harcamalarını ekonominin üretken potansiyelini artıran alanlarda yoğunlaştıracamız. Gelir politika ve uygulamalarımızla yatırım ve istihdamı desteklemeye devam edeceğiz. Böylece, bir yandan, ülkemizin büyüme potansiyelini desteklerken diğer yandan da güçlü kamu maliyesiyle makroekonomik istikrarı koruyacağız.

Değerli milletvekilleri, Bakanlığımızın faaliyet alanlarına ilişkin özet olarak sunduğum bilgilerin detaylarını sizlere dağıttığımız kitapçıkta bulabileceksiniz.

Bakanlığımızın 2019 yılı bütçesi 23 milyar 712 milyon 275 bin lira, bağlı kuruluşlar da dâhil; 33 milyar 743 milyon 778 bin lira olarak öngörülmüştür.

Bunun 16 milyar 72 milyon lirası -yani bütçemizin yüzde 47,6'sı- tarımsal desteklemelere ayrılmıştır.

Sayın Başkan ve değerli üyeler; sözlerime burada son verirken bütçenin hazırlanmasında desteğini esirgemeyen Sayın Cumhurbaşkanımıza ve siz sayın milletvekillerimize teşekkür ediyorum.

Bakanlığımız bütçesine vereceğiniz desteklerden dolayı şimdiden teşekkür ediyorum.

Hepinizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Bakana sunumları için teşekkür ederiz.

Değerli arkadaşlar, bütçe ve kesin hesaplar üzerindeki sunumlar tamamlanmıştır.

Şimdi, müzakerelere başlayacağız ancak müzakerelere başlamadan önce Komisyonunda bulunan bürokratların kendilerini Komisyonumuza tanıtımalarını rica ediyorum.

(Bürokratlar kendilerini tanıttı)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, şimdi müzakerelere başlıyoruz.

Öncelikle her gruptan birer üyeye, ondan sonra da istem sırasına göre söz vermeye devam edeceğim.

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A)KANUN TEKLİFLERİ

1.- 2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/276) ile 2017 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/275) ve Sayıştay tezekereleri

a)Tarım ve Orman Bakanlığı

b) Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

c)Orman ve Su İşleri Bakanlığı

ç)Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumu

d)Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu

e)Orman Genel Müdürlüğü

f)Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü

g)Meteoroloji Genel Müdürlüğü

ğ)Türkiye Su Enstitüsü

BAŞKAN - İlk sözü, Cumhuriyet Halk Partisi adına Sayın Sarıbal kullanacak.

Buyurun.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli kurul üyeleri, değerli Komisyon üyeleri, değerli milletvekili arkadaşlar, değerli basın emekçileri, değerli katılımcılar; herkese Ankara’nın bir sonbahar gününde merhaba demek isterim.

“Merhaba” kelimesi “Bizden sizlere kötülük gelmez.” anlamını taşır, Anadolu selamıdır. Buradan bir dostluk üretmek üzerine konuşmaya çalışacağım.

Sayın Bakanı dinleyince bu ülke tarımda kendi kendine yeten, çiftçisinin hiçbir derdi olmayan, insanının sofrasında her gün yeterli gıdayı bulduğu, her türlü üretiminin olduğu bir ülke öyküsü olarak çıkar fakat ne yazık ki Bakanın gerçekleriyle, Bakanın sunumunun gerçekleriyle ülke gerçekleri birbirine uymamaktadır.

Bütçe dediğiniz şey bir ülkenin tarımının nasıl planlanacağını, üretiminin nasıl gerçekleştirileceğini, insanının hangi niteliklerle nasıl besleneceğini, topraklarının nasıl değerlendirildiğini, suyunun, güneşinin, toprağının nasıl üretime dönüştürülüp toplum, halk, insan yararına kullanıldığını gösterir.

En basit birkaç örnekle sürdürmek isterim konuşmamı. Birincisi, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığını Orman ve Su İşleri Bakanlığıyla birleştirdiniz. 2018 bütçesinde 36 milyarı geçen bu iki bakanlığın bütçesi, ne yazık ki şimdi toplam 33 milyar seviyesine inmiş. Bir defa, bir tarafta, bütçe 763 milyardan 960 milyara çıkarılırken bir artış var ama öbür taraftan, iki bakanlığı birleştiriyorsunuz, iki bakanlığı birleştirdikten sonra iki bakanlığın bütçesinde de azalma var ve karşımıza bütçede tarım bütçesinde ve orman bütçesinde genel bir azalış söz konusu. Buradan, net bir şekilde şunu

söylemek isterim: Bu bütçe, Türkçe deyiimiyle modern kölelik bütçesidir. Bu bütçe, ormanlarımızın yağmalanması ve talan bütçesidir. Bu bütçe, kırdan yaşayan köylünün daha çok evini barkını, toprağını terk edip kentlere göçme, yeni yoksulluklarla buluşma bütçesidir. Bu bütçe, iktidar döneminde, AKP döneminde ortaya çıkan yeni bir ticaret olan ithalatı büyütme, geliştirme bütçesidir. Bu bütçe, ne yazık ki gıdada enflasyonun artacağı bir bütçedir. Bu bütçe, çiftçinin borçlarının azalması değil, artacağının ortaya çıkacağı net, açık bir bütçedir.

Modern kölelik ile ilkel köleliği de burada birazcık anlatmak gerekir. İlkel köleliği aşağı yukarı bu salondaki herkes bilir, Kunta Kinte meselesidir, boynunuzda zincir, ellerinizde kelepçe, ayaklarınızda pranga vardır ama bir sahibiniz var, biraz su verir, biraz da ölmeyecek kadar ekmek verir. Ama modern köle düzeninde sizin her şeyinizi başkaları satın alır, size ait hiçbir şey yoktur, topraklarınızı tamamen teslim etmişsinizdir, topraklarınız sizden gitmiştir, bulursanız kendi topraklarınızda köle olarak, gündelik olarak çalışırsınız. Pazarlarınız ayrıdır, özellikle alışveriş yaptığınız pazarlarınız ayrıdır. Sabah pazara gideceğinize belki akşam gitmeyi düşünürsünüz ve “Ucuzlarsa ya da artık ürünler varsa onları alırız.” dersiniz. Geldiğimiz ve sizin sunduğunuz bütçenin aslında politik bir bakışla açıklaması bu. Daha detaylara inmek isterim.

Bakan söyledi, dedi ki: “Biz tarıma şu kadar destek verdik.” 2006 yılında bir yasa çıkardınız Sayın Bakan. Çıkardığınız yasada, Tarım Kanunu’nda şunu dediniz: “Gayrisafi milli hasılanın yüzde 1’inden aşağı olmayacak şekilde tarımı destekleyeceğiz.” Kendiniz söylediniz, kanunla da koydunuz. Biraz önce “117 milyar verdik 2006 yılından bugüne kadar.” dediniz ama verdiğinizi söylüyorsunuz, ülke insanının, çiftçinin hak ettiğini söylemiyorsunuz. Toplam vermeniz gereken gayrisafi milli hasıla üzerinden 170 milyar TL’dir. Verdiğiniz 117 milyar, vermediğiniz 52-53 milyardır. Nerede Sayın Bakan, bu? Nereye harcadınız? Kim için kullanıyoruz? Birincisi bu.

İkincisi: “Tarımda şöyle geliştik, böyle geliştik.” diyorsunuz. Bitkisel üretimden gitmek isterim. 2002’den bugüne kadar 32 milyon dönüm arazi tarımsal üretimden çıkmış, 32 milyon dönüm arazi tarımdan çıkmış, sadece son yedi yılda 10 milyon dönüm arazi çıkmış. Tarımsal üretim yapılmıyor, bunun 10 milyon dönümünü de siz imara açmışsınız, konut yapmışsınız, köprü geçirmişsiniz, amaç dışına itmişsiniz vesaire ama bunun karşılığında ne yapmışsınız? Gitmişsiniz başka bir ülkeden 8 milyon dekar arazi kiralayarak orada üretim yapacaksınız. Bunu gerçekten anlamak, gerçekten buradan bir tarımsal kalkınma modeli ortaya çıkarmak gerçekten mümkün değil, gerçekten aklımıza zarar.

Diğer bir konu: Bakan iyileri söylüyor, iyileri hepimiz destekliyoruz. Bu salonda bu ülke için yapılmış her iyiliği elbette destekleyeceğiz. Mısırdan, pirinçten bahsediyor. İki üründe gerçekten bir artış söz konusudur. Mısırdan artışın nedeni yem sanayisidir ve nişasta bazlı şeker üretimi kaynaklıdır. Çeltikte özellikle ürün artışının temel gerekçesi de çeşit farklılığıdır. Osmancık 2 çeşidiyle bu ülkenin bilim insanları bu topraklara yeni bir çeşit kazandırmışlardır, dekar başına verim artmıştır, ithal gelen çeşitlerin de verimliliği üzerinden bir artış söz konusudur. Bunun dışında, bu iki kalemin dışında –buğday dâhil- üretim artışı gerçekleştirdiğiniz bir kalemi burada söyleyin, bir tek kalem. Nohut mu, mercimek mi, kuru fasulye mi, soya mı, hangisi? Hiçbiri değil arkadaşlar. Net rakam olarak söyleyeceğim günün sonunda, net rakam. Bu iki kalemin dışında hiçbir kaleme üretim artışımız yok. Buğday rakamını vermek isterim. Sene 1980, 40-45 milyon insanız bu topraklarda. O günün o ilkel koşullarında, olabilen koşullarda, ellerindeki imkânlarla, kullandıkları imkânlarla o ülkemin güzel çiftçisi, onurlu çiftçisi 19 milyon ton buğday ürettiyordu. 2002 yılında yine bu kadar buğday vardı. Aradan geçen yıllara bakıyoruz, kırk yıl. Kırk yıl sonrası yine biz 19 milyon ton buğday ürettiğimizle övünüyoruz arkadaşlar ve 50 milyon ton ithal etmişiz, bu ithalatı da ihracat üzerinden değerlendiriyoruz. Soru şu: Bu ithal ettiğimiz buğdaylar bu topraklarda yetişmez mi arkadaşlar? Yok mu böyle bir imkânımız? 15 milyar dolar biz

niye buğday ithalatına para veriyoruz? Gerekçemiz ne, hangi gerekçeyle? 2002'den bugüne kadar buğday üretiminde kişi başına 30 kilonun üzerinde üretim düşüşü var arkadaşlar. Üretim düşüşü, kişi başına söylüyorum. Eğer bugün 25 milyon ton bu topraklarda buğday üretilmesi gerekiyorsa ve dâhilde işleme rejimi dâhil, bunu kullanabilecek, bunu işleyebilecek, insanımıza ekmek yedirebilecek düzeyde bir buğdaya ihtiyacımız varsa... Bu toprakların neresinde olmuyor buğday, neresinde? Karadeniz dâhil, Güneydoğu Anadolu Bölgesi, İç Anadolu Bölgesi, Ege Bölgesi, Akdeniz Bölgesi, Trakya, Anadolu'nun her tarafında buğday yetişir. İşte, biraz önce söylediğim o ödenmeyen 50 milyarlık destek meselesi çiftçiye ödenmediği için çiftçi üretim yapamıyor. Ama 2018 paradigmasından bahsetmek zorundayız. Dolar değişikliği yüzünden, ekonomik kriz nedeniyle, siyasal iktidarın başarısızlık öyküsü üzerinden çıkmış olan bu ekonomik kriz nedeniyle bakın, şu anda Türkiye'de yüzde 30'un üzerinde gübre tüketimi azaldı arkadaşlar, gübre tüketimi. Söyledik, bağırdık "Tohum dağıtın, gübre dağıtın. Yata, kata, saraya, her yere para bulunuyor ama çiftçiye dağıtılacak gübreye, çiftçiye dağıtılacak tohuma, çiftçiye dağıtılacak, verilecek mazota... Çıkmış, yapın bunu." dedik. Çünkü buğday bizim stratejik ürünümüzdür. "Buğday" dediğiniz şey bu ülkenin ekmeğidir. Avrupa kişi başına 40 kilo-50 kilo buğday tüketirken bizim insanımız 150 kilo tüketiyor, tam 3 kat. Ana besin kaynağımızdır bizim buğday. 90-93 milyon dönümden 77 milyon dönüme düşmüşüz arkadaşlar ve bunun büyük bir kısmı kuruya ekim. Ne demek kuruya ekim, biliyor musunuz? Yağmur yağarsa, zamanında yağarsa, yeterli yağarsa üretim artışı olur. Dönümde 250 kilogram gibi bir verimliliğe sahibiz biz oysa bunu artırabilmenin yolu sulama alanlarını artırmaktır. Şimdi, siz, gübre iki katına çıkmış, yüzde 100.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Sarıbal, son cümlelerinizi alayım.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Ama hiçbir şey söylemedik ki daha Sayın Başkan.

BAŞKAN – Biz, çok şey söylediğinizi zannediyoruz.

Buyurun.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Kısaca birkaç konuyla tamamlamak isterim.

Desteklemeyi söyledim. 2002 yılında yüzde 35'di tarımsal istihdam, şu anda yüzde 18'e düştü. Hayvancılık önemli. Özellikle, Bakan burada, şu 300 tır ne oldu Sayın Bakan? Kim aldı şu 300 tır? 300 tır kaç ton et getirdiniz bu topraklara ve bu et kime verildi? Kaç para ödendi o etlere? 2002'de geldiğinizde et ithalatı, canlı hayvan ithalatı mı vardı Sayın Bakan? Hangisi vardı? Bugün geldiğimiz noktada, söyleyeyim, 6,5 milyondan daha fazla sadece canlı hayvan ithal ettik, 275 bin ton kemikli, kemiksiz et ithal ettik. Yaklaşık 7 milyar dolar para verdik. Yeter mi? Yetmez. 2017 yılında 12 milyon ton yeme 3 milyar doların üzerinde para verdik. Bu mu Anadolu coğrafyası? Bu mu Anadolu toprakları? Bu mu yönetmek? Bu mu bütçe? Artık gıda egemenliğini kaybetmiş, gıda güvenliğini kaybetmiş, yabancı tekelere çalışan bir ülke hâline gelmişiz. Son rakamlar olsun, 189 milyar dolarlık ithalat, 193 milyar dolarlık da ihracat. 4 milyar dolar fazlanız var 2017 sonrasına kadar.

Değerli arkadaşlar, ben üreticiyim, çiftçiyim. Açık ve net söylüyorum: 2002 yılında 1 liralık ithalata karşı aşağı yukarı 1 liralık ihracatımız vardı. Rakamlar burada, zaman yok, söyleyebilirim. Bugün 1 liralık ham madde ihracatına karşılık 6 birim, 6 TL ithalatımız var. Yani üretimin, ihracatın ithalatı karşılama oranı ne yazık ki altıda 1 arkadaşlar. Yapmayın, ülke bitiyor, tarım bitiyor.

Borçtan bahsettiler, borç ödemesinden bahsettiler. 4 milyardı 2002'de 3 milyon çiftçinin borcu, 4 milyar, bugün 2 milyona düştü çiftçi...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Toparlarmısınız lütfen Sayın Sarıbal.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – ...ama ne yazık ki 100 milyarın üzerinde borcu var. Takla artırıyor çiftçi, oradan alıyor oraya, oradan alıyor oraya. Bugün 2 milyon çiftçi malını mülkünü satsa Ziraat Bankasına, tarım kredi kooperatiflerine ve özel bankalara borcunu ödeyemez Sayın Bakan. Gelin, bu işten vazgeçin. Hani, birkaç yerde söylüyorsunuz ya “Sizin fikirlerinize önem vereceğiz, önerin.” diye. Öneriyoruz: Yüzünüzü bu ülkenin çiftçisine dönün. Öyle balık yedirmekle, olmayan balıkla, tavuk yedirmekle bu ülke olmaz Sayın Bakan, olmaz.

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – Sağlığınız iyileşir.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Bizim sağlığımız iyi, siz sağlığınızı gözden geçirin, belli ki sizin doktorunuzdan tahlilleriniz var.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Sarıbal.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Neyse, bütünüyle son sözüm olsun: Gıda egemenliğini önceleyemeyen, gıda güvenliğini önceleyemeyen bir ülke tamamen girdi fiyatlarını, üretim fiyatlarını ve pazar fiyatlarını yabancı tekellere ve şirketlere bırakmış ve tamamen ithalatı yandaşları zengin etme modeli üzerinde bir ticaret hâline getirmiş bir yapı ve bir bütçe ancak ve ancak modern köleliği getirir.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Bardıyla bizi tanıştırdılar, bardıyla.

BAŞKAN – Hayırdır, dizi, film falan mı, o ne?

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Bardunun adını öğrendik ya.

BAŞKAN – Sayın Turan...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Bardo hayvan ya, ithal edilen hayvan.

RİDVAN TURAN (Mersin) – Zamanımdan gitmesin.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Yugoslavya’dan ithal edilen bir hayvan.

RİDVAN TURAN (Mersin) – Sayın Başkan...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Başkan, bir sessizlik.

BAŞKAN – Arkadaşlar, Sayın Gürer; Sayın Turan konuşmaya başladı, lütfen.

RİDVAN TURAN (Mersin) – Sayın Başkan, zamanımdan gitmesin, ona göre, yeniden başlıyorum.

BAŞKAN – Zamanınızdan gitmez, siz buyurun.

RİDVAN TURAN (Mersin) – Sayın Bakan, Sayın Başkan, değerli bürokratlar, sevgili arkadaşlar; hepimizi saygıyla, sevgiyle selamlıyorum.

Tabii, şimdi, Tarım Bakanlığı için buraya gelmiş olan bürokratlara da baktığımda içinde yalnız 2 kadının yer alıyor olması AKP’nin “Tarım erkeklerden sorulur.” politikasının doğrusal bir devamı gibi geldi bana ve son derece yadırgadığımı ifade etmek isterim.

Değerli arkadaşlar, Sayın Bakanı dinlediğimizde doğrusunu isterseniz başka bir ülkede mi yaşıyoruz diye düşündük. Zira, çizdiği toz pembe tablo yaşamın realitesiyle asla ve asla uyuşan şeyler değil. Hayat başka bir tarafta akıyor, Sayın Bakanın bize okumuş olduğu rapor ve yaptığı değerlendirme tamamen başka bir yerde.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Değerlendirme değil, sadece rakamlar.

RİDVAN TURAN (Mersin) – Bir defa; Gıda, Tarım ve Hayvancılık ile Orman ve Su Bakanlığının böyle bir torba bakanlık hâline dönüştürülerek memleketin bu konudaki temel sorunlarını çözeceği büyük bir yanılgıdır, büyük bir vehimdir. Bunların her biri müstakil ele alınıp değerlendirilecek konularken böyle bir torba bakanlık yapısı ve iki bakanlığın toplamından daha düşük bir bütçeyle bu bakanlığın çalışacağını öngörmek ne yazık ki yaşamın gerçekleriyle uyumlu değil değerli arkadaşlar.

O sebeple, bütçede söylenebilecek çok şey var ama bu bütçeden bizim anladığımız şey şudur: Bu bütçe AKP'nin Tarım Bakanlığını icracı bir bakanlık, çiftçinin sorunlarını çözen, üreticinin sorunlarını çözen, üretimi artıran bir bakanlık olmaktan ziyade bir ithalat bakanlığı hâline dönüştürülmesinin esbabı mucibesidir. Bu bütçeye baktığımızda bizim gördüğümüz, görmüş olduğumuz şey şudur: Az önce de söylendi yani en azından gayrisafi milli hasılanın yüzde 1'i düzeyinde olması gereken bir tarımsal destekleme söz konusuysa -bunun en az 30-40 milyar liraya aşağı yukarı tekabül ettiği varsayılırsa- 30 milyar civarında bir eksikle karşı karşıya olduğumuzu da ifade etmek gerekir.

Değerli arkadaşlar, Türkiye'de neoliberal siyaset tartışılmadan, 1980'lerden bu ana kadar hangi koşullarda ve biçimlerde geldiğimiz ve AKP'nin elindeki on altı yılda tarımsal alandaki “büyük dönüşüm” -tırnak içinde- göz önüne alınmadan, değerlendirilmeden bir tarımsal değerlendirme yapmanın imkân ve ihtimali yok. Bakın, 24 Ocakta 12 Eylül generallerinin başlatmış olduğu çizginin doğrusal devamı neoliberal politikaların devamında ısrarla birlikte AKP'de cisimleşmekte, bunu görmek lazım. O zamandan bu zamana kadar doğrusal bir devam var. Nedir bu doğrusal devam? 12 Eylül generalleri piyasayı serbestleştirerek özelleştirme politikalarının ilk adımlarını atmaya başlamışlardı. Bu daha sonra çeşitli koalisyon hükümetleriyle başka bir biçime evrildi ve krizle birlikte, 2001 kriziyle birlikte Derviş'in güçlü ekonomiye geçiş politikalarıyla birlikte ülke tarımı uluslararası tarım tekellerinin önünde âdeta dikensiz gül bahçesine çevrildi. AKP geldiğinde dedi ki: “Bunların alayı yanlış.” “E, kardeşim, siz ne yapacaksınız?” dedik. “Biz de aynısını yapacağız, hatta daha da derinleştireceğiz.” dedi. Bakın, değerli arkadaşlarım, 2002'den beri bütün tarımsal göstergelerimiz olumsuz bir biçimde cereyan ediyor. Yani Bakan pek çok olumlu veriden bahsetti, ben de birazdan onlardan bahsedeceğim, onların hangisinin olumlu olduğunu hep beraber konuşacağız.

Türkiye tarımı özellikle son on altı yılda bir çöküş sürecine girmiş durumda. Vallahi -hani, bizi taraflı görürsünüz, bize inanmazsınız- gidin tarlalara çıkın, çarşıya pazara gidin, durumun ne olduğu son derece ortada. Mesela, topraktan başlayalım. 1987 ile 2002 yılları arasında, on beş yılda 1 milyon 348 bin hektar yani toplam tarımsal alanımızın yüzde 5 azaldığını biliyoruz. 2002 ile 2017 arasındaysa bu on beş yılda 3 milyon 203 bin hektar arazi yani tarım arazilerimizin yüzde 12'si AKP'nin bu olağanüstü tarım politikaları sonucunda ortadan kalktı. Niye böyle oldu? Çünkü AKP'nin sermaye birikim rejiminin esası uluslararası alandan düşük faizle ülkeye getirmiş olduğu kredinin özellikle, özellikle büyük bir rant üretme mekanizması olması itibarıyla inşaat sektörüne, büyük kamu ihalelerine, otoyollara, geçmeden ödediğimiz köprülere aktarılması sonucunda meydana geldi. Bu betonlaşma politikasının siyasi sonucunu işte gördük. Büyük miktarda yüz binlerce hektar düzeyinde arazi elimizden akmış gitmiş.

Türkiye'de tarım özellikle son on beş yılda sermayenin bu aşırı akışkan hâle gelmesiyle birlikte, sermayenin önünden ulusal engellerin tam anlamıyla ortadan kalmasıyla birlikte, başka bir deyişle, uluslararası sermayenin bizim memleketi dikensiz gül bahçesi gibi görmesiyle birlikte daha da fazla arttı, daha da fazla gelişti. Şimdi, soru şu değerli arkadaşlar: Piyasayı düzenleyen, çiftçiyi sübvans eden, çiftçiye destekler sağlayan devlet devlet olmaktan çıkar, alanı olduğu gibi özel sektöre bırakırsa ne olur? Ne olur, biliyor musunuz? 3-4 tane uluslararası tarım tekeli sizin çiftçinizin nerede, ne biçimde, hangi girdiyle, nasıl üretim yapacağına karar vermeye başlar. Hani “ulusal egemenlik” diyorsunuz ya,

“millî tarım” diyorsunuz ya böylece bir millî tarımın sağlanabilme imkân ve ihtimali zaten yok. Bu süre içerisinde çiftçilerde yoğun bir borçlanma ve ciddi bir yoksullaşmayla karşı karşıya geldik. Girdi fiyatlarıyla gariban çiftçinin cebine giren arasındaki makas büyük bir hızla açılıyor değerli arkadaşlar ve bu makasın kapatılmasına ilişkin şu bütçede Allah’tan ilaç niyetine tek bir damla yok. Bu makas giderek açılıyor ve yoksul çiftçi giderek daha fazla banka kredilerine muhtaç hâle geliyor girdilerin fiyatlarının artması sebebiyle. Ya yalnızca bir yıl içerisinde gübreye yüzde 120’den fazla zam gelir mi, böyle bir şey olur mu? Mazota gelen zam ortada. Sayın Bakan bunu desteklediklerini ifade etti ama bunun gerçeklikle örtüşmediğini en azından üreticilerle karşı karşıya geldiğinizde rahatlıkla görebilirsiniz. Bakın, 2002 yılında verilen tarımsal desteklerle birlikte 1 kilogram buğdayla 1,69 kilogram gübre alınabilirken 2014 yılında 1,27 kilogram alınmaya başlandı. Yine, 2002 yılında desteklerle 1 kilogram buğdayla 0,27 litre mazot alınabiliyorken 2014 yılında 0,22 litre mazot alınmaya başlandı ve bu 0,2 litrenin altına düşme istidadında özellikle bu kurdaki oynaklık sebebiyle.

Yine, çok önemli, temel meselelerden bir tanesi şu: Devlet devletliğini gösterecek, kamu anlamında söylüyorum bunu. Yani piyasayı regüle eden kurumları ortadan kaldırdığınızda -değil mi- piyasada çiftçi ne yapacak? Yapacağı tek bir şey var: Toptancılarla ticari faaliyetini sürdürecektir, uluslararası tarım tekellerinin bu sayede avucuna düşmüş olacak. TÜGSAŞ’ın satılması, mesela, çok somut örneklerden bir tanesidir. Gerçekten çok ciddi miktarda gübre üretimini yapan bu firmanın yandaş birtakım kesimlere özelleştirme adı altında peşkeş çekilmesiyle birlikte ne yazık ki gübrede dışa bağımlılık zinciri çok daha fazla ve çok daha ciddi bir biçimde artmış durumda. Tarım toprakları kaybının yüzde 70’inin AKP iktidarı zamanında olduğundan az önce bahsetmiştim.

Şu tarımda ihracat ve ithalat meselesine gelelim. Arkadaşlar, veri bana ait değil TÜİK’e ait: 2002 yılında yaklaşık 1,7 milyar dolar olan tarım ihracatı 5,3 milyar dolara çıkarken, ithalat 1,7 milyar dolardan 9 milyar dolara çıkmış. Bu ne anlama geliyor biliyor musunuz? Tarım ihracatı 2 kat, tarım ithalatı tam 4 kat artmış durumda.

Yine, tabii, tarımda TZDK, SEK, TÜGSAŞ, İGSAŞ, Tekel, Toprak Mahsulleri Ofisi gibi ürün ve girdi piyasalarında etkin olan kamu kuruluşlarının tasfiyesiyle beraber, şu anda karşı karşıya kaldığımız vahim durum söz konusu oldu.

Şimdi, Hükûmet, önceki dönemde Başbakan dedi ki: “Biz bir millî tarım projesi oluşturacağız, böylece bu sıkıntılardan hem kendimizi hem çiftçimizi kurtarmış olacağız.” Zaten bu bir itiraf, durumun ifadesidir.

Burada tarım havzalarında havza bazlı üretimin destekleneceğinden, tarımda maliyet artıran gübreye yüzde 23 indirim yapılacağından, çiftçinin kullandığı mazotun yarısının devlet tarafından sübvans edileceğinden, 7 milyon hektar arazinin 2023’e kadar toplulaştırılacağından, hayvancılığın 25 ilde meralarda yapılacağından bahsediliyordu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Turan, lütfen son cümlelerinizi alayım.

RIDVAN TURAN (Mersin) – Sayın Başkan, vallahi hiçbir şey söylemedik ya.

BAŞKAN – Biz çok şey söyledığınızı düşünüyoruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – İki bakanlık Sayın Başkan ya.

BAŞKAN – Buyurun.

RIDVAN TURAN (Mersin) – Torba bakanlık yapıyorsunuz, torba konuşmaya izin vermiyorsunuz.

Şimdi, Millî Tarım Projesi'nden geriye kalan nedir? Doğrusunu isterseniz koskoca bir hayal kırıklığı. Bu politikaların hemen hiçbirisi şu anda gerçekleştirilebilmiş durumda değil ne yazık ki.

Madem süremiz kısıtlı, birazcık hızlandırarak gitmekte fayda var.

Şimdi, değerli arkadaşlar, meraya bağlı hayvancılıktan bahsedilmiş ama meralarımızın çok önemlice bir kısmı tasfiye edilmiş durumda. Son söyleyeceğimi başta söyleyemedim, en azından ortada söyleyeyim, Türkiye'de tarımın rehabilite edilebilmesi için, çiftçinin korunabilmesi için iki şeyin yapılması gerekiyor. Bunlardan bir tanesi: Neoliberal tarım politikalarından uzaklaşmak gerekir.

İkincisi: Bakın, özellikle hayvancılıkta ithalata sebep olan en önemli problem Kürt sorununun çözümsüzlüğüdür. İktidarın Kürt meselesini barış siyaseti yerine savaş ve çatışma siyasetiyle sürdürme yaklaşımının doğrudan sonuçları bugün hayvancılıkta karşı karşıya kaldığımız şey. Ne mi? Mera yasakları, yayla yasakları. Bakın, Gabar operasyonunda, gariban bir köy var orada, köylü bir araya gelmiş, menengiçten imece usulü 500 tane fıstık aşlamış, ilk bombalanan yer orası. Şimdi, böyle bir yaklaşımla Türkiye'nin tarımını düzeltmeyi falan bir kenara bırakın, Türkiye tarımını konuşabilmek bile mümkün değil. Dolayısıyla savaş politikalarının yerine barışçı ve demokratik biçimde Kürt sorununun çözümü politikaları olmadan ve neoliberal politikalarından bu anlamda uzaklaşmadan Türkiye'de tarımın rehabilite edilmesi ne yazık ki mümkün değil.

Tekellerden bahsettik, bir başka mesele tohumculukla ilgili. Geçenlerde bir yönetmelik çıkardınız. Arkadaşlar, çıkardığınız yönetmeliğin neye tekabül ettiğinin farkında mısınız ya? Memlekette yıllardan beri -ben de çiftçi kökenli bir insanım- atalarımızın, dedelerimizin geliştirdiği, ürettiği tohumun çiftçiler arasında döngüsünü sağlamak, takasını sağlamak, biriktirilmesini, üretilmesini sağlamak artık yasaklanıyor. Niye? Sertifika sebebiyle. Denecektir ki : “O zaman çiftçiler sertifika sahibi olsun.” Olamazlar. Çiftçiler sertifika sahibi olmak için gidilecek bürokratik mekanizmalardan ve onun için ödeyecekleri paradan uzak durumdalar. Bunu sağlayamayacaklarından dolayı bu tohumların sertifikalaştırılmasının tek bir karşılığı olur, o da uluslararası tohum tekellerinin Türkiye tohumunun tümüne birden sahip olması ve çiftçinin, her sene, hibrit tohum satın alır gibi, uluslararası tarım tekellerinden kendi atasından, dedesinden gördüğü ve ürettiği tohumları satın alması hâline gelir. Tabii, bunu kabul etmek ve tasvip etmek mümkün değil.

BAŞKAN – Toparlamanızı rica ediyorum Sayın Turan.

RİDVAN TURAN (Mersin) – Son cümlelerimi söylüyorum.

Burada “Kürt meselesi” deyince, önemli meselelerden bir tanesi de mevsimlik tarım işçileri gerçeği. Bakın, 1990'lı yıllarda 3 bin tane köy yakıldı. Köy boşaltma süreçleri hâlâ devam ediyor Sayın Bakan. Dolayısıyla insanlar kendi merasında hayvanını otlatamaz, kendi toprağında tarım yapamaz hâlâ gelmiş durumdalar. Bunların büyük bir kısmı büyük kentlere göçüyor. Şu anda, birleşik kent yasasıyla birlikte nüfusun yüzde 9'u köylerde, yüzde 90 kısırsızda da şehirlerde yaşıyor. Bu mevsimlik tarım işçileri realitesi öyle yakıcı bir realitedir ki insanlar insanca yaşayamıyorlar, insanca naklolamıyorlar. Gittikleri yerde bir Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı muamelesi göremiyorlar, ikinci sınıf vatandaş muamelesi görüyorlar, konuştukları dilden, yaşamsal ritüellerinden dolayı. Dolayısıyla “Kürt meselesine çözüm” derken yalnızca bir başlığı konuşmuş olmuyoruz, aynı zamanda üreticinin kendi köyünde kendi geçimlik üretimini yapabilesinin de koşullarından bahsetmiş oluyoruz.

Son cümlem de şu olsun: Neoliberal tarım politikalarından çıkış yok. Küçük çiftçinin destekleneceği, topraksız köylünün toprakla buluşturulacağı, mutlaka ve mutlaka demokratik bir kooperatifçiliğin, şu anda mevzuatta olduğu gibi değil demokratik bir kooperatifçiliğin yeniden inşa edilebileceği ve

köyden kente gelmiş olanların tekrar köylerine göçebileceği bir kırsal yeniden yapılanma politikasına ve projesine ihtiyacımız var. Ancak bu şekilde kısmen de olsa tarım rehabilite edilebilir. Yoksa ne yazık ki bu tür politikalarla bu iş olmaz.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Kalaycı...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Sayın Bakan, kıymetli bürokrat arkadaşlarım, basınımızın değerli mensupları; öncelikle hepinizi hürmetle selamlıyorum.

Sayın Bakanım, bakan yardımcılarım; yeni görevleriniz hayırlı olsun. İlk bütçenizin Bakanlığımız, ülkemiz, milletimiz, özellikle de çiftçimiz için hayırlı ve bereketli olmasını diliyorum.

Sayıştay raporlarında birçok bulgular var. Ayrıntısına girebilmek için süremiz yetmiyor. Milliyetçi Hareket Partisi olarak, kesin hesapların ve Sayıştay raporlarının, birçok ülkede olduğu gibi, ayrı bir komisyon kurularak orada görüşülmesi gerektiği görüşündeyiz.

Sayın Bakanım, öncelikle, tarım sektörünün durumunu resmî istatistiklerle ifade etmeye çalışacağım. Ülkemizin tarım alanı varlığı 2002 yılında 26,5 milyon hektar iken, on beş yılda yüzde 12 azalarak 2017 yılında 23,4 milyon hektara gerilemiştir. On beş yılda 3 milyon hektar tarım alanı kaybedilmiştir. En son 2001 yılında sayımı yapılan çayır ve mera arazisi 14,6 milyon hektar olup, bugüne kadar yeni sayım yapılmamıştır. Çayır ve mera arazilerinde de büyük bir azalma olduğu tahmin edilmektedir.

Gayrisafi yurt içi hasıla içinde tarım sektörünün payı 2002 yılında yüzde 12,2 iken, 2017 yılında yüzde 6,1 seviyesine gerilemiş, 2018 yılında bu oranın yüzde 6'ya düşmesi beklenmektedir.

2016 yılında yüzde 2,6 oranında küçülen tarımsal üretimde, 2017 yılında yüzde 4,9 oranında büyüme gerçekleşmiştir. 2018 yılının ilk çeyreğinde yüzde 6,1 büyüyen tarım, ikinci çeyrekte yüzde 1,5 küçülmüş olup tarımsal üretimde yavaşlama öngörülmekte ve sektörün yıl sonu büyüme oranının iyimser bir tahminle yüzde 1,3 olacağı tahmin edilmektedir.

Tarım sektörünün toplam istihdam içindeki payı 2017 yılında yüzde 19,4'e gerileyerek istihdam 5,5 milyon kişi olarak kaydedilmiştir. 2018 yılında bu oranın yüzde 18,8'e gerilemesi beklenmektedir.

2017 yılında tarım ve gıda ürünlerindeki ithalat bir önceki yıla göre yüzde 16,8 artarak 14 milyar dolar, ihracat ise yüzde 4,4 artarak 16,4 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Tarım ve gıda ürünleri dış ticaret hacminde 2017 yılının ikinci yarısında ithalat ağırlıklı olmak üzere artış yaşanmıştır.

2002'de binde 6'larda olan tarımsal desteklerin gayrisafi yurt içi hasılaya oranı 2017 yılında binde 4,1'e düşmüş, 2018 yılında binde 3,9'a gerilemesi beklenmektedir. 2019 yılında 17 milyar lira tarımsal destekleme ödemesi öngörülmekte olup millî gelirin binde 3,8'ine karşılık gelmektedir. Tarımsal desteklemelerin millî gelirin yüzde 1'inden az olamayacağı yönündeki Tarım Kanunu hükmü uygulanmamaktadır. 2019 yılında millî gelirin yüzde 1'ine karşılık gelen tutar 44,5 milyar liradır.

Çiftçinin kredi borçları 2002 yılında sadece 530 milyon lirayken, BDDK verilerine göre, 2018 yılı Eylül ayı itibarıyla 100,5 milyar liraya çıkmıştır. Çiftçinin kredi borçlarında on altı yılda 190 kat artış vardır. Çiftçimiz, bankadan bankaya kredi kuyruklarında, maalesef, kredi alma çabası içerisinde. İpoteksiz arazi kalmamıştır. Ürettiği ürünü değerinde satamayan ve başta mazot ve gübre olmak üzere yüksek girdi maliyetleriyle belâ bükülen, bankalara olan kredi borçları katlanarak artan çiftçimiz çok zor durumdadır.

Çiftçilerimiz, bankaların dışında, tarım krediye borçludur, petrolcüye borçludur, gübreciye borçludur, yemciye borçludur, tohumcuya borçludur, bakkala borçludur, her tarafa borcu bulunmaktadır. Ağır girdi maliyetlerinin altında ezilen çiftçimizin üretimi sürdürebilecek gücü de kalmamıştır. Çiftçilerimiz, hasat dönemini gelir elde etmek için değil, mahkûm oldukları borçlarını ödeyebilecekleri bir zaman olarak görmektedirler.

Gübre fiyatları bir yılda yüzde 100'e varan oranda artmıştır. Çiftçi gübre kullanamamakta, bu da verimliliği olumsuz etkilemektedir.

Elektrik fiyatlarına yüzde 70'e varan zam yapılmıştır. Çiftçi, tarımsal sulamada ve seralarda kullandığı elektrik borçlarını ödeyememektedir.

Mazot fiyatı, ÖTV'den feragat edilmesine rağmen, bir yılda yüzde 33 artmıştır. ÖTV yansıtıldığında çiftçinin mazot alabilmesi iyice güçleşecektir.

Çiftçinin ürünü ise para etmemektedir. Çiftçi, buğdayını ve arpasını bir önceki yıla göre yüzde 10 düzeyinde artırılan fiyat üzerinden satabilmiştir. Yedi yıldır destekleme primi artırılmamaktadır.

Sayın Bakanım, ürününün fiyatı yerinde sayarken, hatta reel olarak geriye düşerken girdi fiyatlarının yüksek oranda artması karşısında çiftçimiz üretimi nasıl devam ettirebilirsin?

Mısır fiyatı sezonun başında 1.250 lira düzeyinde iken daha sonra 800 liranın altına kadar inmiştir. Hasat öncesinde Toprak Mahsulleri Ofisine verilen ithalat yetkisi, zor durumda olan üreticiyi tüccarın insafına bırakmıştır. Çiftçi, nohut, fasulye, kabak çekirdeği gibi ürünlerini de geçen yılki fiyatlarının altında satmak durumunda kalmıştır.

Sayın Bakan, çiftçimiz binbir sıkıntı içindeyken ithalata sarılarak başka ülkelerin çiftçilerini desteklemek doğru bir politika mıdır? Üreticimize sahip çıkılmalı, üretimi artıracak tedbirler alınmalı, ithalata dayalı politikalar terkedilmelidir.

Pancar alım kampanyası devam ediyor ancak 16 polar üzerinden 235 TL/ton olarak haziran ayında açıklanan ve önceki yıla göre yüzde 11,9 artırılan pancar taban fiyatı o günden bu yana yaşanan enflasyon sebebiyle erimiştir. Pancar taban fiyatı mutlaka güncellenmelidir.

Besiciler ve süt üreticileri büyük sıkıntılarla karşı karşıya olup ayakta durma mücadelesi vermektedir. Besi ve süt yeminin torbası son bir yılda 45-50 liradan 70-80 liraya kadar çıkmıştır. Silaj fiyatı 300 lirayı, saman fiyatı 500 lirayı aşmıştır. Buna karşın, et ve süt fiyatları geçen yıllar aynı düzeyde olup yerinde saymaktadır. Konya'da 3 ay önce 28,5 lira olan dana karkas kesim fiyatı 26 liraya kadar düşmüştür. Buna rağmen yeterince kesim yoktur. Ulusal Süt Konseyinin belirlediği süt fiyatına uyulmamakta, süt alımları yeterince yapılmamakta, süt üreticilerinin paraları zamanında ödenmemektedir.

Her geçen gün zamlanan yem, silaj ve saman gibi girdiler karşısında üreticilerin dayanacak gücü kalmamıştır. Pek çok besici iflas etmekte, işi bırakmak zorunda kalmaktadır.

2011-2017 döneminde damızlık, besilik ve kasaplık olmak üzere yaklaşık 2,8 milyon büyükbaş hayvan ithal edilmiştir. Söz konusu ithalatı ağırlıklı olarak besilik ve kasaplık canlı hayvanlar oluşturmakta olup damızlık hayvan ithalatı sınırlı bir düzeyde kalmaktadır. İthalat politikası hem hayvancılığımıza darbe vurmakta hem de sorunlarımızı çözmemektedir. Yerli ve milli üretimimiz yok olmaktadır. Acilen gerekli tedbirler alınmazsa ülkemizde besicilik ve süt üreticiliği bitme noktasına gelecektir.

Ülke olarak bizim ne yapıp ne edip çiftçimizi, üreticimizi ayağa kaldırmamız lazım. Üreten ekonomi diyorsak, yerlilik ve millilikten söz ediyorsak önce çiftçiden, tarımdan, hayvancılık sektöründen başlamamız gerekmektedir. Can suyu, nefes gibi uygulamalar öncelikle çiftçiye yapılmalıdır. Çiftçimize yönelik olarak vergi ve prim indirimlerini, borçlarda yapılandırmayı içeren bir düzenleme acilen uygulamaya konulmalıdır. Çiftçiye ve üreticiye verilen destekler artırılmalı ve zamanında ödenmelidir. Çiftçinin temel girdilerinden vergi alınmamalı, girdilerini ucuza alabilmeleri sağlanmalıdır. Tarımsal sulamada ve seralarda kullanılan elektrik için daha düşük tarife belirlenmelidir.

Et ve Süt Kurumu ve Toprak Mahsulleri Ofisi, piyasayı düzenleyecek bir müdahale kurumu olarak etkin bir yapıya kavuşturulmalıdır.

Çiftçimiz borç batağından kurtarılmalı, banka kredisi, elektrik ve toprak reformu kapsamındaki arazi bedellerine dair borçları ertelenerek yeniden yapılandırılmalıdır.

Tarım arazilerinin amaç dışı kullanımı önlenmelidir. Bu arada, Antalya’da yapılan çalıştayda bu atıl tarım arazilerinin tarıma kazandırılmasıyla ilgili konular da gündeme gelmiş. Bu konuda başlattığınız çalışmalarını Milliyetçi Hareket Partisi olarak destekliyoruz.

Ülkemiz şartlarına uygun yüksek verim ve kalitede tohum, fide ve fidan üretimi desteklenerek dışa bağımlılığa son verilmelidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kalaycı, buyurunuz.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Sayın Bakanım, bu tohumculuk hizmetleriyle ilgili çıkan bir talimatname var. Üretici ve tüketici örgütlerinden yoğun tepki geliyor. Bu konuda yapılan düzenlemeyle tarımsal üretimde küçük çiftçiye korumayan, tarımsal üretimde fiyat mekanizmalarına dâhil olmayan, gıda üretiminde tüm üretim ve denetimi tekelleştiren ve gıda kontrolünü şirketlere veren bir üretim sisteminin çıkmasına yol açacağı ifade ediliyor. Ayrıca, yerel tohum çeşitlerinin ticaret yoluyla özel mülkiyete konu edildiği ifade ediliyor. Bu, Anayasa’ya da aykırılık içeriyor. Bu talimatnamede gerekli değişikliğin yapılmasını biz de burada gündeme getiriyoruz.

Tarımsal üreticilerin en kısa zincirle pazara ulaşımı sağlanmalı, üreticilerin daha çok kazanması ve tüketicilerin daha ucuza gıda tüketimi temin edilmelidir.

Tarımsal destekler, üretici refahını artıran, girdi maliyetlerini azaltan, üretim maliyeti ve ürün fiyatı dengesini gözetken, üretimde verimliliği artıran bir anlayışla belirlenmeli ve uygulanmalıdır.

Hayvancılık daha fazla desteklenmeli, hayvan ıslahı, kaliteli yem ve yem bitkileri üretimi artırılarak, hayvan hastalıkları ve zararlılarıyla etkin mücadele edilmeli, et ürünlerinin artırılması amacıyla besi hayvancılığı geliştirilmelidir.

Tarım sektörü, üretim, işleme ve pazarlama boyutlarıyla bütüncül bir yapıya kavuşturulmalı, yüksek verimlilikle ve kaliteli ürün üreten, teknoloji kullanabilen, ülke insanını besleyebilen ve ihracat kapasitesi yüksek bir düzeye getirilmelidir.

Tarımsal ürünlerin çeşitlendirilmesi, verim ve kalitenin artırılması, yerinde işlenerek katma değer elde edilmesi ve istihdam sağlanması, marka olarak pazarlanmasına dayalı temel tarımsal yapılanma oluşturulmalı, yatırım ve teknolojiyi kırsal alanlara yöneltmek üzere, katılımcı kalkınmayı destekleyecek tarım-sanayi entegrasyonunun sağlandığı kırsal cazibe birimleri olan tarım kentleri mutlaka kurulmalıdır.

Ormanlar, çok amaçlı yararlanma, devamlılık, katılımcılık, biyolojik çeşitlilik, uzmanlaşma, su ve yaban hayatının ve ekosistemin etkin korunması hususları dikkate alınarak işletilmeli, korunmalı, orman köylüsü desteklenmelidir.

Sayın Bakanım, Türkiye’de büyük kısmı İç Anadolu ve geçit bölgelerinde olmak üzere 4,5 milyon hektar civarında nadas alanı bulunmaktadır. Tarım potansiyelinin önündeki en büyük engel bu potansiyelin kullanılamıyor olmasıdır. Bunun en büyük nedeni ise sudur. Nadasa bırakılan alanların suyla buluşturulması hâlinde yıllık tarımsal hasılamız 20 milyar lira artış gösterecektir

KOP illerinden Konya, Karaman, Niğde ve Aksaray’ın büyük bölümü ile Ankara’nın küçük bir bölümünün içinde bulunduğu Konya kapalı havzası, ülkemizin sulanabilir alanlarının yüzde 17’sine sahiptir. Buna karşın, ülkemizin su kaynaklarının ancak yüzde 4’ü bu havzada bulunmaktadır. Konya Ovası’nın su ihtiyacını karşılamak için dış havzalardan su getirecek yeni projelere şiddetle ihtiyaç vardır. Sürdürülebilir bir tarım ve verimlilik için belli ilkeler çerçevesinde havzalar arasında su transferi yapılması gerekmektedir. Ayrıca, mevcut sulanan alanlarda sulama sistemleri basınçlı kapalı sistem altyapısına dönüştürülerek rehabilite edilmelidir.

Suyun petrolden daha fazla önem kazandığı dünyamızda özellikle kurak iklime sahip ülkemiz için bir damla su çok önemlidir. Bir damla suyun israf edilmeden doğru ve etkin biçimde kullanılması elbette ki hayati önemdedir.

Ülkemizde suyun verimli kullanılması hususunda acil önlemlerin alınması şarttır. Ülkemizde hâlen su varlık ve kaynaklarının korunması yönetimi konusunda ciddi bir mevzuat, bir su kanunu bulunmamaktadır. Bu önemli bir eksikliktir, bu konuda ciddi bir çalışma yapılmalı ve mevzuat hazırlanmalıdır. Su kanunu acilen çıkmalıdır.

Sayın Bakanım, yapacağınız çalışmalara Milliyetçi Hareket Partisi olarak destek vereceğimizi, çiftçimize yönelik yapacağınız çalışmalara destek vereceğimizi ifade ediyorum. Bütçemizin tekrar hayırlı olmasını diliyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Tatlıoğlu...

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Sayın Başkan, Komisyonumuzun değerli üyeleri, Sayın Bakan, değerli bürokratlar; hepiniz hoş geldiniz.

Öncelikle tarım politikaları için şunu söylemek istiyorum: Sayın Bakan, Avrupa Birliği’nin Türkiye’ye soğuk bakmasının önemli bir nedeni de bütçe meselesidir. Mesela İngiltere’nin Brexit konusundaki tavrının temeli bütçe meselesidir ve Avrupa Birliği’nin bütçesinden sizin de bildiğiniz gibi tarım alanlarının geniş olduğu veya tarım sektörünün kuvvetli olduğu ülkelerin ciddi bir kaynak almasıdır. Dolayısıyla da Avrupa Birliği nezdinde Türkiye esasında güçlü bir tarım sektörüne sahip ülkedir. Ve bu nedenle de o bütçeden bize ciddi bir kaynak ayırma mecburiyetleri vardır, bu da bize soğuk bakmalarının nedenidir. Dolayısıyla Türkiye çok güçlü bir tarım sektörüne sahip potansiyeli olan bir ülkedir ama biraz sonra vereceğimiz rakamlar ve bundan önce konuşan konuşmacıların belirledikleri hususlara baktığımızda böyle gözüküyor.

Ayrıca temel olay da şudur: Türkiye, şehirleşme sürecine paralel tarım politikalarını yenileyememiştir. Bak, temel sorun budur, lütfen bu konuda hemfikir olalım ve bu 2002-2018 AK PARTİ dönemi de buna dâhildir. AK PARTİ’nin ulaştırma gibi, sağlık gibi olumlu politikalarını burada dile getirdik. Ama şu an samimi söylüyorum, “Tarım Bakanlığını kapatsanız ne kötü gider?” diye bir sorunun cevabı yok. Ne kötü gider? Ayrıca bir şey daha söyleyeyim: Güneydoğu’daki köylerin

boşaltılması ile bunun arasında ilişki kurmanın çok anlamı yok, boşaltılmamış köylerde de tarım yok. Yani bununla çok ilişkilendirmek bu bağlamda çok mantıklı değil, hiç ilişkili değil. Rakamlar bunu gösteriyor çünkü bu efendim...

Bakın, ben Bursalıyım, Bursa'nın köyünde de tarım sektörü aynı. Yani bunu şehirleşmeyle ilişkilendirmemiz lazım. Bunu biraz gerçekten bilimsel anlamda tartışmak lazım. Efendim, ben oraları biliyorum ve gidiyorum ve bu süreci de takip ediyorum ama bunu bu meseleye ilişkilendirmek hem sizin açınızdan hem de tarım açısından meselenin aslını aşındırmak demektir.

Ayrıca Sayın Bakan bir şey söyleyeceğim, lütfen o açıklamayı da yapmayın, devlete aciz yakışmaz, gençlik kolları aşkıyla bu işler olmaz, bunu her yere taşımak doğru değil. Yani devletin, bir yere girememesini ifade etmesi son derece yanlıştır, bu hepimizi rencide eder, lütfen ben bunu size iletmış olayım.

Bir de konuşmanızda dediniz, Bursa sulama Doğancı Barajı, Çınarcık Barajı, bilgilerinizi tazelemek için söylüyorum. Doğancı Barajı 1975'te başladı, 1983'te bitti yani faaliyete girdi. Çınarcık Barajı da 1996'da başlatıldı 2002'de bitti, 2009'da da enerji üretimi bitti. Bunları niçin sunumunuza aldınız onu bilemiyorum ama bu tarihleri ben sizinle paylaşıyorum.

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – İçme suyu...

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – İçme suyu var yani 1983'ten beri, 1985'ten beri Bursa'ya bu barajlardan içme suyu sağlanıyor. Benim yolumun üzeri, her hafta gidiyorum. Bilmediğim bir şey varsa sizden öğreneyim.

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – Var olduğunu belirttik.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Teşekkür ederim.

Ama geriye dönüp de yapanlara da bir teşekkür etmek lazım.

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – Teşekkür ederiz tabii.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Yani size nasıl ediyorsak etmek lazım.

Şimdi, Sayın Bakan, Anayasa'ya göre Türk çiftçisine sadece 2017-2019 tarihlerinde 70 milyar lira borcumuz var. Sizin üzerinizden bizim borcumuz var. Anayasa'nın emri bu. 2021 dönemine de gelirsek bu 141 milyar liraya çıkıyor. Lütfen, hakikaten nasıl yapacaksak laf üretmek değil de kaynak üretmek anlamında bu köylümüze, çiftçimize Anayasa'mızın emrettiği borcumuzu ödeyelim, bir.

İkincisi, bu şehirleşmeye paralel tarım politikaları oluşturmakta temel maksat şudur: Artık Türkiye tarım politikalarına sanayi politikası yaklaşımında bulunmak zorundadır. Yani şuyse aklımızdaki, bunu söylemekse “Köye yeniden geri dönüş...” Böyle bir şey yok, bu, Benjamin filmine benzer. Nasıl ben İsmail Tatlıoğlu olarak 38 yaşına dönemeyceksem Türkiye'nin de köyleri veya Türkiye gibi ülkelerin köyleri tekrar kalabalıklaşarak efendim burada 1970'lerdeki gibi çiftçilik olsun da burada üretilsin, yetişsin, böyle bir şey yok. Biz sanayi yaklaşımında bulunmak zorundayız Türk tarımına, dünyanın gittiği yön bu, dünyanın yaptığı da bu. Bunu yapmadığımız için bakın 2010'da 69,7 milyar dolar olan gayrisafi millî hasılaya tarımın katkı payı 53 milyar dolara düştü, bunu yapmadığımız için. Çünkü insan tercihlerimizi dikkate almak zorunda. Niçin şehirde yaşıyor? Farklı ücretlere, daha yüksek ücrete rağmen kırsalda yaşama arzusu yok, tarım politikasını güdenler bunu dikkate almak zorunda. Bunu yapmadığımız için gayrisafi millî hasıla içerisindeki payımız 9'dan 6'ya düşmüş. Yani nüfusun azalması normal, tarımla uğraşan nüfusun azalması normal. Türkiye elbette ki yüzde 80'inin kırsalda yaşadığı bir dönemden yüzde 85'inin şehirde yaşadığı bir döneme geldi. Bunu okumadan tarım politikalarıyla

ilgili konuşmanın veya yürütmenin çok anlamı yok. Hepimiz patinaj yapmış araba gibiyiz. Yani mazot tüketiyoruz, lastikleri eskitiyoruz, şoför kullanıyoruz ama araba mesafe almıyor hatta geri gidiyor, Türk tarımının yapısı bu. Yani sizin iyi niyetlerinizi varsayarak söylüyorum bunları.

Bu çerçevede mesela buğdayda bizim verilerimiz -yani unu saymazsak- buğday ihracatı 42 bin ton gözüküyor ve nihayetinde Türkiye'nin buğday ihracatı ve ithalatındaki denge 2014-2018 dönemi için ekside, miktar olarak, rakam olarak yani dolar bazında ekside bir Türkiye söz konusu.

TARIM VE ORMAN BAKANİ BEKİR PAKDEMİRLİ – Ama aslına bakarsak...

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) - Unla ilgili diyoruz efendim yani rakamları... Aynı tanımlı yaparsak sorun yok, amacımız üzüm yemek.

Şimdi, mesela et ürünlerinde, ben şunu anlamıyorum. Nasıl olur da Avrupa Birliğinden Türkiye et ithal eder, Avrupa Birliği ülkelerinden? Nasıl oluyor yani Avrupa Birliğinde bir tarım ürünü nasıl Türkiye'ye satılacak derecede ucuz olur? Faktör fiyatları çok ortadayken yani Türkiye'deki bir asgari ücreti ile Hollanda'daki asgari ücretli arasında 6, 7, 8, 9, 10 misli fark varken nasıl oluyor da oradaki bir üretimi, emek yoğun bir üretimi, "teknoloji yoğun üretim" demiyorum, biz tüketim malı olarak kullanıyoruz? Yani esas buraya bakmazsak üstte ne söylesek az. Yani üstte nostalji yaparız zaman zaman.

Bakın, mesela et fiyatları 41 lira olmuş 2017'de, 2008'le karşılaştırıyorum Sayın Bakan, olması gereken fiyat 32. Yani enflasyonla oranladığımızda enflasyondan arındırılmış rakam 32 lira. Dana eti 32 lira olması gerekiyor, 41 lira. Bu farkı kim ödüyor? Bu farkı özellikle de orta gelir ve dar gelirli ödüyor. Neden bu önemli? Zengin et tüketmiyor mu? Tüketiyor. Ama orta ve dar gelirlinin bütçesindeki gıda harcamalarının oranı neredeyse yüzde 70. Buradaki enflasyon ile Türkiye'deki ortalama enflasyonu karşılaştıramayız. Yani siz eti, etteki fiyatları bu şekilde Türkiye'nin normalinin üzerinde yükselttiğinizde bu gerçekten dar gelirliye oluyor.

Süt, hayvansal ürün, koyun sütü... Ortalama olarak 2009 yılındaki fiyatlar baz alındığında 2018 yılında olması gereken fiyat 2,92, süte 2 lira 92 kuruş ödememiz lazım ama bu 1,97 olarak açıklanıyor, 1,70 hatta 15 Ağustos-31 Aralık için tavsiye edilen çiğ inek sütü. Şimdi, 2009 yılı itibarıyla 1 ton inek sütü üretimi yapan bir çiftçinin eline 1.790 lira geçiyor; bu, asgari ücretin 1,1'i, bugün 0,83'ü Sayın Bakanım. Yani AK PARTİ olarak tüm bu verilerin gerisine düşmüşsünüz. Aldığınızı demiyorum, kendi yaptığınızın bile gerisine düşmüşsünüz.

Bugün artık maliyetlerimizde ve aile bütçelerinde eğitim harcamalarımız çok önemli çocuklarımızın eğitimi için. Bakın, 2009'da bir çocuğun aylık eğitimi için 92,4 litre süt satması gereken çiftçi ailesinin 2017'de 155,6 litre süt satması gerekiyor. Bu insanlar çocuklarını okutmasınlar mı, eğitimlerini yaptırmassınlar mı? Bugün kamu okullarına bile bir ödeme yapmadan gidemiyorsunuz. Durum ortada, eğitimin durumu ortada. Yani daha fazla satması gerekiyor. Burada bir denge gütmemiz lazım. Yani eğitimi, özellikle kırsal kesimdeki eğitimi önemsiyoruz, buradan çıkmanın yolunu bu olarak görüyoruz ya; o nedenle, bu satın alma dengesini gütmemiz lazım. Sayın Bakan, bütün tarım ürünlerindeki fiyatları -buğday, mısır, şeker pancarı ve ayçiçeği- 2008'le karşılaştırdığımızda piyasa veya devletin fiyatları olması gerekenin altında. Bu, buğdayda da böyle, mısırdaki da böyle, şeker pancarında da ayçiçeğinde de böyle. Biz arzu ederseniz, bu çalışmaları size takdim edebiliriz.

Ayrıca bir şeyi daha vurgulamak istiyorum konuşmanın sonunda. Mevsimlik etkilerden arındırdığımızda dünya gıda fiyatları ile Türkiye gıda fiyatları maalesef bizim aleyhimize ayrılmakta. O nedenle, Türkiye'de gıda, tarım ürünleri fiyatlarını ve politikasını lütfen, sıfırdan... Bu bütçe gününü bir milat olarak kabul edin, gidin Bakanlığımıza, lütfen, rica ediyorum bir politikacı olarak ve burada

Plan ve Bütçe Komisyonu

16 . 11 . 2018

T: 18

O: 1

politikalarımızı tekrar bir gözden geçirelim. Çünkü tekrar ediyorum, biz tarım sektörü güçlü olması gereken bir ülkeyiz. Ayrıca tarımda biz Almanya'ya göre, Hollanda'ya göre aile bütçemizden daha rahat etmesi gereken bir ülkeyiz. Ama inanın, tarım ürünlerinde bile Almanya artık bizden avantajlı olmaya başladı.

Teşekkür ederim, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Tatlıoğlu.

Değerli arkadaşlar, birleşime saat 14.00'e kadar ara veriyorum, tam 14.00'te başlayacağız.

Kapanma Saati: 12.24

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.00

BAŞKAN: Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)

BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)

SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)

KÂTİP: Şirin ÜNAL (İstanbul)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, 18’inci Birleşimin İkinci Oturumunu açıyorum.

Görüşmelere kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Sayın Aydın, buyurun lütfen, söz sizin.

İBRAHİM AYDIN (Antalya) – Sayın Başkanım, Çok Değerli Bakanım, Kıymetli Komisyon üyeleri ve milletvekili arkadaşlarım, çok kıymetli bürokrat arkadaşlarım; öncelikle hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Evet, Tarım ve Orman Bakanlığı bütçesini görüşüyoruz. Tabii, yeni Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminde bakanlık sayımız azaldı ve Tarım ile Orman yine birbirine kavuştu. Önce Tarım, Orman ve Köy İşleri Bakanlığıydı, 1969’da Orman Bakanlığı ayrıldı, Orman Bakanlığı ayrı, 1983’te yine Tarım ve Orman Bakanlığı devam etti, sonra tekrar Orman Bakanlığı ayrıldı, şimdi ise Tarım ve Orman Bakanlığı tekrar buluştu.

Sayın Bakanım, öncelikle sizlere hayırlı uğurlu olsun, yine aynı şekilde Bakan yardımcılarımıza hayırlı uğurlu olsun, yeni atanan genel müdürlerimize, ekibinize hayırlı uğurlu olsun. İnşallah başarılı bir çalışma yapacaksınız.

Şahsımın da otuz yıl hizmet ettiği ve mensubu olmaktan şeref duyduğum Orman Genel Müdürlüğü, ülkemizin orman kaynaklarının sürdürülebilir yönetimini sağlayarak kaynakların milletimizin menfaatine sunulmasından sorumlu, yüz yetmiş dokuz yıllık geçmiş olan güzide bir kurumumuzdur.

Bildiğiniz gibi, ormanlar, bütün insanlığın ortak değeri olup torunlarımıza bırakacağımız müşterek mirasımızdır. Orman ve orman kaynaklarının biyotik ve abiyotik zararlılara karşı korunması, mevcut ormanların geliştirilmesi, verimliliğin artırılması ve alanlarının genişletilmesi, ormanların sağladığı ürün ve hizmetlerden toplumun azami faydalanmasının temini için son on altı yıldır önemli çalışmalar yapılmaktadır.

Bugün ülke olarak dünyada orman varlığını arttıran nadir ülkelerden birisiyiz. Son on altı yılda orman varlığımızı 1,5 milyon hektar artırarak 20,8 milyon hektardan 22,3 milyon hektara çıkardık. Ülke alanımızın yüzde 28,6’sı orman alanıyla kaplıdır. Gayemiz 2023 yılında orman alanımızı ülkemiz alanının yüzde 30’una ulaştırmaktır. Orman alanlarımızın artışına paralel olarak ormanlarımızdaki ağaç serveti miktarı da 1,2 milyar metreküpten 1,6 milyar metreküpe ulaşmıştır.

1992-2002 yılları arasında ortalama 75 milyon fidan üretilirken 2018 yılı sonuna kadar 320 milyon adet fidan üretimi planlanmıştır. 2003-2017 yılları arasında yaklaşık 5 milyon hektar alanda ağaçlandırma, erozyon kontrolü, bozuk orman alanlarının rehabilitasyonu, mera ıslahı ve benzeri ormancılık faaliyetleri gerçekleştirilerek 4 milyar 50 milyon adet fidan toprakla buluşturulmuştur. 2018 yıl sonuna kadar 254 bin hektar alanda daha çalışma yaparak 258 milyon fidanı daha toprakla buluşturmuş olacağız. 2019 yıl sonu itibarıyla 4 milyar 500 milyon fidan toprakla buluşturulmuş olacaktır.

2008 yılından itibaren milletimize hizmet gayesiyle açık alanlar, kara yolu kenarları, okullarımız, hastane ve sağlık ocaklarımız, mezarlıklarımız büyük bir hızla ağaçlandırılmaktadır. 2008 yılından bugüne kadar 47.461 adet okul bahçesi, 23.547 adet mezarlık ve ibadethane, 20.447 kilometre yol kenarı, 1.970 hastane ve sağlık ocağı bahçesi ağaçlandırılmıştır. Ayrıca 162 milyon adet fidan bedelsiz olarak vatandaşlarımıza dağıtılmıştır.

Ormanları kırsal kalkınmanın lokomotifi yaptık. Uygulamaya koyduğumuz 38 eylem planıyla orman köylümüne gelir getirici tür ağaçlandırmalarıyla yeni gelir kapıları açılmıştır yani orman köylümüzü doğduğu yerde doyurmak adına güzel çalışmalar yapılmıştır.

Hükümet programında yer alan ve 2015-2019 dönemini kapsayan 5 Bin Köye 5 Bin Orman Eylem Planı kapsamında bugüne kadar 3.867 köyde gelir getirici tür ağaçlandırması yapılarak 10 milyon gelir getirici tür fidan dikilmiştir.

Son on beş yılda orman köylümüne yapmış olduğumuz doğrudan destekler -ORKÖY ve özel ağaçlandırma kredileri- ve ormancılık faaliyetleriyle -işçilik ve sübvansiyonlar- 14,5 milyar TL gelir sağladık. 2018 yılında takriben 1,8 milyar TL daha destek sağlandı.

Dünyadaki 115 milyar dolarlık tıbbi ve aromatik bitkiler pazarından pay almak için odun dışı orman ürünleri üretimi arttırılmıştır. 2002 yılında 31 bin ton olan odun dışı orman ürünleri üretiminin 2018 yılında 70 bin tona çıkarılması hedeflenmektedir. Bu konuda Gazi Meclisimiz de 26'ncı Dönemde tıbbi ve aromatik bitki çeşitliliğinin korunması konusunda Meclis araştırması komisyonu kuruldu. İnşallah önümüzdeki günlerde bu komisyon kurulacak ve ülkemizin bu potansiyelini orta yere çıkaracak.

Vatandaşımıza sağlıklı yaşam alanları oluşturmak gayesiyle 2003 yılından bugüne kadar 1.328 adet mesire yeri, 141 adet şehir ormanı kurulmuştur.

Bugüne kadar arıcılığa ve bal üretimine verdiğimiz destekler sayesinde ülkemiz bal üretiminde dünyada 6'ncı sıradan 2'nci sıraya yükselmiştir. Dünyadaki çam balı üretiminin yüzde 95'i ülkemizce karşılanmaktadır. Bugüne kadar 424 adet bal ormanı kuruldu. Benim de görev yaptığım Muğla Orman Bölge Müdürlüğünde ve o bölgede çam balı konusunda çok güzel çalışmalar yapıldı, üretimimizi de bu vesileyle arttırdık.

Ormanlarımıza her yıl 500 bin hektar alanda meşcere bakımı yapıyoruz. Yapılan bakım, gençleştirme ve benzeri faaliyetler sonucu yapılan üretimle ülkemizin orman ürünleri ihtiyacını yerli kaynaklardan karşılamayı hedefliyoruz. Bu kapsamda sektörde dışa bağımlılığı azaltmak için 2002 yılında 13,7 milyon metreküp olan endüstriyel odun üretimini 2018 yılında 24 milyon metreküpe, 2019 yılında 29 milyon metreküpe çıkarıyoruz. Hedefimiz, 2023 yılında üretimi 32 milyon metreküpe çıkararak ülke tüketiminin yüzde 100'ünü karşılamaktır. Üretim artışına bağlı olarak 2018 yılında 3,7 milyar TL olan orman ürünleri gelirimizi 2019 yılında 4,5 milyar TL'ye çıkarmayı hedefliyoruz.

Orman sınırlarının korunması ve mülkiyet problemlerinin çözümüne yönelik orman kadastro çalışmalarımıza hız kazandırdık. Ormanların tapusunu alıyoruz. 2021 yılına kadar tapuya tescil işlemleri, 2023 yılı sonuna kadar da 2/B uygulamaları tamamlanacaktır.

Değerli Başkanım, Kıymetli Bakanım, değerli milletvekili arkadaşlarım; ülkemizin en önemli konularından birisi mülkiyet konusu ve özellikle de orman kadastrounun yıllarca ayrı çalışması, tapu kadastrounun bir ayrı çalışması ve ikisinin uyumsuzluğundan dolayı ülkemizde büyük problemler vardı ama 2005 yılından sonra beraber çalışmaya başlandı. Şu anda gayet uyumlu bir şekilde bu çalışmalar devam ediyor. Çünkü biz vatandaşlarla hasım değil, hısım olmak istiyoruz diyoruz orman köylüsüne fakat mülkiyet problemi olduğu için çoğuyla muhakemeleşmiştik ama şu anda güzel bir çalışma yapılıyor. Dediğimiz gibi, bu hedeflere de ulaşacağız.

Evet, orman yangınlarıyla mücadele çalışmamız kapsamında yangın yönetim sistemiyle insan gücü, kara ve hava araçlarını tek merkezden yöneterek Türkiye’yi orman yangınlarıyla mücadelede çevre ülkelere de her an yardım edebilecek güçlü bir orman yangını söndürme sistemine kavuşturduk. Orman yangınlarına müdahale süresi yangına hassas bölgelerde on beş dakikaya düşürülmüştür.

Şahsımın da otuz yıl çalıştığı Orman Genel Müdürlüğünde özellikle orman yangınları konusunda büyük bir mesafe katettik yani ilk yıllarımızda böyle mükellefle, tırmıkla, tahrayla yangın söndürürken daha sonra arayüzlerin alınması, hava araçlarının kullanılması derken yerli ve millî, kendi mühendislerimizin ürettiği bir yazılım sistemiyle beraber güzel çalışmalar oldu ve bizim orman yangınlarıyla mücadele stratejimiz, önce birinci aşaması eğitim ve bilinçlendirme, ikinci erken ve etkin müdahale –bunu yapabiliyoruz- bir de yanan alanların rehabilitasyonu, ağaçlandırılması.

Şimdi, televizyonda da izliyorsunuz. ABD Kaliforniya’da şu anda can kaybı 56’ya ulaştı. Bizim ülkemizde bu yıl yanan alan şu ana kadar 5.355 hektar, şu anda bu Amerika’daki yangın 60 bin hektarın üzerinde. Dediğim gibi ölü sayısı 56 ve hızla da yangın devam ediyor. Yani biz Türkiye’de orman yangınları konusunda... Yani benden önceki konuşmacılar da hep anlattılar ama ne orman konusuna fazla girildi ne de bu başarılarımızla ilgili kurumumuza bir teşekkür bile edemedik.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Bir görev var ortada, teşekkür edecek bir şey yok.

İBRAHİM AYDIN (Antalya) – Şu var, yani takdir etmek lazım. Orada da şehitler verdik, onlara da Allah rahmet eylesin, onları da anmakta fayda var. Yani onu söylemek istiyorum.

Hemen komşumuz Yunanistan’da bu sene 23 Temmuz 2018’de, Atina’da çıkan yangında 92 kişi hayatını kaybetti ama Allah’a şükürler olsun bizim ülkemizde bu konuda güzel çalışmalarımız var.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – 38.690 hektar arazi yanmış.

(Oturma Başkanlığına Başkan Vekili İsmail Faruk Aksu geçti)

BAŞKAN – Arkadaşlar, hatibi dinleyelim lütfen.

İBRAHİM AYDIN (Antalya) – O bölgede...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İBRAHİM AYDIN (Antalya) – Kısa bir söz verir misiniz?

BAŞKAN – Sayın Aydın, toparlayın lütfen.

İBRAHİM AYDIN (Antalya) – Ben grubumuz adına konuştuğum için üç beş dakika daha... Çünkü diğer genel müdürlüklerimize de haksızlık olmasın.

Tabii ki bu coğrafyada yangın olacaktır arkadaşlar, yani bu yanıcı maddede, bu arazi yapısında, bu havalarda yangın olacaktır. Önemli olan erken ve etkin müdahale ederek hazırlıklı olmaktır. Bu konuda başarılı olduğumuzu söylüyorum. Yoksa yangın olacak, muhakkak olacak yani olmaması mümkün değil. Bu işleri yaparken “hava hâlleri” dedik... Meteoroloji Genel Müdürlüğümüze de çok teşekkür ediyorum, gerçekten öyle uyumlu çalışıldı ki... Çünkü ben işin içinden geliyorum. Türkiye’de orman yangınına en fazla müdahale eden mühendislerden birisi benim ve hava araçlarıyla beraber yangını yöneten kişilerden birisiyim. Yani birebir yaptığım için söylüyorum, sahadan gelen birisi olarak söylüyorum. Gerçekten Meteoroloji Genel Müdürlüğümüzle çok güzel, uyumlu çalışıyoruz ve erken ve etkin müdahale yapıyor diğer kurumlarla beraber. Yine Meteoroloji bölge müdürlüğü denince, Antalya’ya havaalanına bir ilk yapılmış, alçak seviye rüzgâr kırılm uyarı sistemi. Güzel bir çalışma, biliyorsunuz Antalya Türkiye’nin 5’inci büyük şehri. 10 milyonun üzerinde turist gelen bir yer ve şu an 30 milyon yolcu inen havaalanına böyle bir tesis kurdukları için Meteoroloji Genel Müdürlüğüne ve Bakanımıza çok teşekkür ediyorum.

Diğer genel müdürlüklerimize... Doğa Koruma ve Millî Parklar Genel Müdürlüğümüz var, çok güzel çalışmalar yapıyorlar. Hem korunan alanımızı artırıyorlar... Ama burada, özellikle bu konuda arkadaşlarımıza bir önerim var, özellikle av turizmini öne çıkarmamız gerekiyor. Nasıl odun dışı ürün ve hizmetleri öne çıkardığımız gibi av turizmini de öne çıkarmamız gerekiyor, ülkemizin büyük bir potansiyeli var.

Yine, çölleşmeyle ilgili Türkiye dünyada birinci. Bu konuda gerçekten arkadaşlarımız çok iyi, bu konuda çok başarılı çalışmalarımız var. Yani geçmiş dönemlerde Orman Bakanlığı böyle müstakillen belki daha çok öne çıkıp, daha çok işler yaptığı görülüyordu. Ülkemizde çok büyük işler yapılırken bizim bu yapılan çalışmaların da, arkadaşlarımızın yaptığı çalışmaların da Orman ve Su İşleri Bakanlığına böyle suyun altında kaldı gibi muhabbet ediliyordu. Şimdi, tabii, ilk etapta buğday, tarım denildi; tarımın altında kalmış gibi ama gerçekten ormancılık faaliyetleri olarak arkadaşlarımızın yaptığı...

Yine, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğümüzün son yıllarda yaptığı barajlar. Benim kendi memleketim, seçim bölgemde, Manavgat'ta bir baraj yaptılar, şu anda Manavgat'ı su basmıyor. Çok güzel çalışmalar yapıldı. Ama tabii, yeterli mi? Yetersiz ama inşallah bütçemizi iyi bir şekilde kullanıp hızlı bir şekilde daha güzel hizmetler yapmaya devam edeceğiz.

Yine, Tarım Kredi Kooperatifleri Genel Müdürümüz buradaydı. Gerçekten çok güzel çalışmalar yaptılar. Gübrelerin fiyatlarının çok yükselmesinde yüzde 15 indirimle gidilmesi, bu türlü çalışmalar çok güzel. Ama şu var: Ne yaparsak yapalım, tabii, eskiden 36 milyon nüfusun 12 milyonu orman köylüsüyken, köyde yaşarken şimdi bu 5,5 milyona düşmüş. Yani eski köy hayatımızı tekrar geri getirmek ve tarım ürünlerine katkıda bulunmak biraz zor gibi olsa da havza bazında çalışarak güzel çalışmalar yapılabilir. Oradaki insanlarımızı da zenginleştirebileceğiz. Hem tarımımızı hem hayvancılığımızı hem de ormancılığımızı geliştireceğiz.

Ben çok teşekkür ediyorum ve hepinize saygılar sunuyorum. Bütçemiz hayırlı uğurlu olsun.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Aydın.

Sayın Kuşoğlu, buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım, Sayın Bakanım, bakan yardımcıları, değerli bürokratlar, değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, ilk bütçeniz, yeni bir dönem; hayırlı uğurlu olsun, başarılar diliyoruz size. Ancak bu ilk bütçenizde farklı bir vizyon koymanızı bekledik doğrusu çünkü Türkiye yeni bir döneme girdi; kriz dönemi. Ekonomiyle ilgili büyük sıkıntılar var ve yapısal bir dönüşüm gerekiyor Türkiye’de. Ekonomiyle ilgili bu yapısal dönüşüm için de üretim ekonomisine geçmemiz şart. Üretim ekonomisine geçmek demek öncelikle tarıma, gıdaya ağırlık vermektir ama maalesef bu yönde bir yol haritası göremedik. Yeni Ekonomi Programı’nda -YEP’te- da orta vadeli programda da, tarımla ilgili hiçbir şey söylenmiyor Sayın Bakanım, sadece “Tarımda Millî Birlik Projesi hayata geçirilecektir.” diyor, o kadar. Millî Birlik Projesi nedir? YEP’ten bunu öğreniyoruz ama sizin açıklamalarınızda yoktu, son bölümde tekrar konuşma fırsatınız olacak, orada açıklarsanız memnun oluruz.

Tarım çok önemli, siz benden daha iyi biliyorsunuz. Türkiye’nin dönüşümü tarımla olacak, olmalı. Gelişmiş bütün ülkelerde tarım temeldir, tarımla ilgili politikalar çok önemlidir ama Türkiye’de maalesef bu dönemde özellikle tarım politikaları çok ihmal edildi; sizin çok önemli bir göreviniz var.

Bakın, şöyle 2019 Yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı var. Bu programda tarımsal destekleme bütçesinin dağılımıyla ilgili 2019’da 16 milyar 989 milyonluk bir öngörü var. Bunlar dağıtılmış; alan bazlı tarımsal destek ödemeleri, mazot, gübre, fark ödemeleri vesaire. Sizin açıklamalarınızda da bunun

16 milyar 72 milyon olacağı; bütçemizin de yüzde 47,6'sı... Yani sizin açıklamanızla program arasında bir 800 küsur milyon fark var. Bu farklılık nereden doğuyor anlayamadım. Yani bir yerlerden 800 küsur milyon lira kesinti yapıldı ilave olarak programa göre, hâlbuki tam tersine, artırılması lazım ama hangi kalemlerde yapıldı bu kesinti bilemedim. Ayrıca bu, Yeni Ekonomi Programı'nda da –biraz önce söylediğim gibi- temel öge olarak dikkate alınması gerekirdi.

Buğdayla ilgili olarak bir şey söylediniz, onun için söyleyeceğim Sayın Bakanım, ben de Polatlı'yım. Polatlı da buğday ekimi yapılan yerlerden birisidir, Ankara biliyorsunuz Türkiye'deki buğdayın üretiminin yüzde 5'ten fazlasını yapar. Köylü bu sene gübre fiyatları nedeniyle önemli ölçüde buğday ekiminden kaçındı. Herhâlde yüzde 40 azaldığı iddiası var, inşallah öyle olmaz ama gübrenin pahalılığı nedeniyle yüzde 40'a yakın buğday ekiminden kaçınıldı, seneye inşallah bir sıkıntı yaşamayız.

Bir de Polatlı'dan bahsetmişken, Gökpınar Barajı var. 2015 seçimleri sırasında benim de katıldığım, böyle âlâyıvala bir toplantı yaptık, Gökpınar Barajı'nın temelini attık, Sayın Bakan da o zaman çıktı müteahhidi çağırdı dedi ki: “Bu 2018'de bitecekti, 2017'de bitecek. Sana para da veriyoruz.” Bir okul yapımı karşılığı 2017'ye çekildi Gökpınar Barajı'nın bitişi. Hâlen bitmiş değil. Biraz ödenek eksikliğinden gecikmiş vaziyette, öyle görünüyor. Hâlbuki yıllardan beri de Polatlı...

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – 2019'da bitireceğiz inşallah.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – 2019'a mı kaldı şimdi? İki yıl gecikmiş oluyor o da. Teşekkür ederim.

Sayın Bakanım, biliyorsunuz sadece 2019 bütçenizi yapmıyoruz, 2017'yi de denetliyoruz. 2017'yle ilgili hem Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının hem de Orman Bakanlığının ve kurumlarınızın durumu çok iyi değil. Sayıştay tarafından güzel raporlar düzenlenmiş, şartlı görüş verilmiş mesela Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığıyla ilgili. Önemli gördüğüm birkaçını kayıtlara geçmesi açısından sizin dikkatinize sunacağım. Yani özellikle destek hizmetlerinizin takviye edilmesi gerekiyor. Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığıyla ilgili mesela 1'inci bulguda -bu raporları okursanız bürokrasinin durumunu da aslında görebilirsiniz, çok güzel raporlar Sayın Bakanım- “Tarımsal destekleme ödemelere ilişkin etkin analizi yapılmasına ve sağladığı katkılarının izlenmesine ve raporlanmasına yönelik bir sistemin bulunmaması.” diyor. Yani tarımsal destekleme ödemelerini yapıyoruz ama bunun karşılığında ne aldık, ne verdik, ne oluyor, bunları takip etmiyoruz, etki analizi yok, evet.

Mera Kanunu kapsamındaki çayır, mera, yaylak ve kışlaklarda kaçak yapılaşma ve mera dışı amaçlarla kullanımı suretiyle işgale uğramasıyla ilgili bir eleştirisi var Sayıştayın. Bu konuyla ilgili de bir şeyler yapılması lazım. Tek tek tespit edilmiş. İşgal edilen yerleri Sayıştay tablo olarak da koymuş. Çok güzel bir değerlendirmesi de var. Buralardaki çalışmaların yetersiz olduğunu da ortaya koymuş ayrıca.

Bir de bu at yarışları, Sayın Bakanım, sizin Bakanlığınızda önemli bir konudur. “At yarışları düzenleme hakkının Türkiye Jokey Kulübüne verilmesinde kamu kaynaklarının etkin ve verimli kullanılmaması söz konusu.” diye bir tespit yapmış Sayıştay. Bunun da dikkate alınması lazım. Önemli gelirler var. Bakanlığa daha fazla yarar sağlanabilir aslında. Güzel tespitler.

Döner sermayeyle ilgili olarak da benzeri tespitler var Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının. “Döner sermaye işletmelerince verilen hizmetler ile bu hizmetler karşılığı elde edilen gelirlerin karşılaştırılmaması ve raporlanmaması.” Yani bir devlette olmaması gereken, bir devlet kurumunda

olmaması gereken. Yani özel sektörde de olmaz da. Hiçbir şekilde olmaması gereken. Bir şeyler yapıyorsunuz bir gelir elde ediyorsunuz ne rapor ne kayıt... Olmaz böyle bir şey. Sayıştay raporunda böyle geçiyor.

TARIM VE ORMAN BAKANİ BEKİR PAKDEMİRLİ – Kayıt var da...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – İşte bu destek hizmetlerinin, kadro yetersizse kadronun, neyse o konuda destek olalım. İstiyorsanız kadro verilmesiyle de ilgili ya da mevzuatla ilgili de yardımcı olalım. Bütçenizin artması gerekiyorsa, demin arkadaşlarımızın söylediği gibi, yardımcı olalım. Ama hemen hemen her sene bunlar tekrarlanıyor maalesef.

Orman, Su İşleri Bakanlığının da aynı şekilde, şartlı görüş verilmiş. Döner sermaye işletmesinde de benzeri şekilde şartlı görüş var. Bu da güzel bir rapor. Bunun da dikkate alınması lazım Sayın Bakanım.

“Kamu kaynaklarının doğru, etkin ve verimli kullanılmasını sağlamak amacıyla korunan alanların kaynak değerlerinin detaylı envanterinin yapılarak statülerinin yeniden belirlenmesi ihtiyacı var.” diyor bulgu 2’de. Güzel bir tespit bu. 3’te de korunan alanlara ilişkin uzun devreli gelişme planları ve yönetim planlarının tamamlanmamış olması eleştirisi var. Bu da güzel. Bu 2 ve 3 numaralı bulguların değerlendirilmesi lazım.

Döner sermayede de 3’üncü bulgunun önemli olduğunu not almışım. “2017 yılında müstecirler tarafından işletilen alanlardan elde edilen gelirlere ilişkin olarak idarenin kayıtları ile döner sermaye işletmelerinin gelir kayıtlarının uyumlu olmaması.” Buradaki Orman Genel Müdürlüğü alanı içerisinde de bazı yerleri özel sektöre veriyorsunuz, restoranlar falan var ama bakın, bunlarla ilgili kayıtlar da düzgün değil maalesef.

Orman Genel Müdürlüğüyle ilgili olarak da şartlı görüş var. 2+2 denetim görüşünü etkileyen ve etkilemeyen bulgular var ama bir tanesini önemli diye not almışım çünkü zaman yok bütün bunları değerlendirmeye.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Kuşoğlu.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bulgu 1’de “Bazı bölgelerde ağaçlandırma bedelinin tahsil edilmemiş olması ve tahsil edilmeyen tutarın mali tablolarda yer almaması.” Tablo olarak da göstermiş bu ağaçlandırma bedelleri tahsil edilmiyor, kayıtlara da alınmıyor.

Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünde de bir şartlı görüş var. 1+13, 14 tane bulgusu var Sayıştayın. Bir tanesini dikkatinize sunacağım vakit yetersizliğinden. Bulgu 1 “Belediyeler adına yapılan içme suyu yatırım bedellerinin muhasebeleştirilerek izlenmemesi ve tahsil edilmemesi.” Ne kadar? Burada tablo olarak bütün belediyeleri almış.

Sayın Bakanım, bunlarla ilgili takibat TÜRKSAT’a verilmiş. TÜRKSAT’a ihale edilerek, cevabınızda öyle diyor. TÜRKSAT’a neden ihale ediliyor takibin, bilmiyorum. Ne ilgisi var TÜRKSAT’la? Ha, TÜRKSAT elektronik ortamda takip ediyorsa... Bir Sayıştay denetçisi oturmuş kendisi çıkarmış bütün bunları. Yani bunun TÜRKSAT’a ihale edilmesine gerek yok ki. Kendisi çıkarmış bütün yılları. Ve tahsil edilmesi gereken toplam 4 milyar 866 milyon. 2017 içerisinde tahsil edilmesi gereken de 493 milyon lira var. Bunlar büyük rakamlar. 1 kuruş olsa bile sonuçta önemli ama

çok önemli rakamlar bunlar. Niye belediyelerle ilgili olarak böyle bir durum ortaya çıksın? Belediyeler açısından da bir handicap, DSİ açısından da maalesef handicap tabii ki. Bakın, demedim sadece iktidara yakın belediyelerden alınmamış diye. Hepsinin ismi var burada.

Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu için de benzeri şartlı bir görüş var. 3+7, toplam 10 bulgu var. Bir tanesini oradan da dikkatinize sunmak istiyorum. “Kurum taşra teşkilatının kadro dağılımında dengesizlikler bulunması ve merkez kadrosunun yetersiz olması.” Biraz önce söylediğim gibi, kadro yetersizliği söz konusu olabiliyor. Tek tek tablo olarak vermiş, iller bazında kadro sayısını çıkarmışlar. Güzel bir değerlendirme.

Diğer kurumlara da girmemeyim Sayın Bakanım.

Sayın Bakanım, görüyorsunuz Bakanlığınız çok önemli. Destek vermek istiyoruz ancak altyapısı yetersiz, destek hizmetleri yetersiz ve bu senenin bütçesi yetersiz. Ayrıca, eğer Türkiye’de bir gerçek yapısal reform istiyorsak, üretim ekonomisine geçmek istiyorsak sizinle, sizin Bakanlığınızla başlamalı. Buna ilişkin maalesef ne OVP’de ne YEP’de (Yeni Ekonomi Programı) hiçbir şey göremedik. Bunlarla ilgili yeniden düzenlemeler yapılması gerekiyor kanaatindeyiz.

Çok teşekkür ediyoruz. Başarılar diliyoruz ekibinizle birlikte.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Kuşoğlu.

Sayın Erkan Haberal, buyurun.

ERKAN HABERAL (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, size de başarılar diliyorum.

Sayın Bakanım, sabahtan beri büyük bir dikkatle bütün arkadaşları ve sizi dinledim. Ben de farklı konulara biraz değinmek istiyorum. Önümüzdeki günlerde Meclise gelecek olan bir hayvanları koruma yasası var. AK PARTİ ve Milliyetçi Hareket Partisi ve diğer partilerin de desteğiyle komisyonda görüşülecek. Beraber çalıştığımız arkadaşlara söz verdim, HAYTAP sivil toplum kuruluşundan olan arkadaşlara. Önce bir ondan bahsedeyim biraz.

Hayvanlara yapılan işkence, tecavüz ve benzeri cürümlerin Kabahatler Kanunu kapsamında çıkıp Ceza Kanunu kapsamına girmesi sevindirici bir gelişme. Burada Bakanlığınızı ilgilendiren en önemli noktalardan biri, bu ceza kapsamına belediyelerin ve kamu görevlilerinin de girip girmeyeceği.

Şahıslar tek bir hayvanı öldürüp hapis cezası alırken belediye görevlilerinin toplu hâlde gerçekleştirdiği katliamlar sonucu ceza almaması düşünülemez. Üstelik bu cürümler kamu görevlileri tarafından işlendiğinde verilecek cezalar misliyle artırılmalıdır.

Sokak hayvanı popülasyonunu kontrol altına almakta en etkili ve vicdani yöntem kısırlaştırma. 5199 sayılı Kanun, çıkarıldığı dönemde içeriğindeki 6’ncı madde itibarıyla bir devrim niteliğindedir fakat kanunla kısırlaştırma konusunda görevlendirilen belediyeler bu görevlerini yerine getirmediğinde maalesef bir yaptırımla karşılaşmamaktadır. Bunun sonucunda, kısırlaştırma yapmayan belediyeler gizlice, kendi sınırları içindeki hayvanları bir başka belediyenin sınırları içine ya da şehir dışında kırsallara bırakmaktadır. Bugün barınaklara gittiğinizde görürsünüz bu tür yüzlerce, binlerce hayvan vardır. Dolayısıyla, hâl böyleyken görevlerini yerine getirmeyen belediyelere yaptırım uygulayan maddelerin kanuna eklenmesi zaruri bir ihtiyaçtır.

5199 sayılı Kanun'daki bir diğer sıkıntı "tehlikeli ırk" olarak tanımlanan köpek ırklarıdır. 24'üncü Dönemde bu Kanun Çevre Komisyonunda görüşülmüş, konunun uzmanları dinlendikten sonra bütün partiler bu konuda mutabakata varmıştı; tehlikeli köpek ırkı yoktur, sahibinin tehlikeli hâle getirdiği bazı köpekler vardır.

Pitbullar, çene yapıları güçlü hayvanlar olduğu için köpek dövüştürüp kumar oynatan kişiler tarafından bilhassa seçilip saldırgan olarak yetiştirilmektedir. Bu yüzden birçok ısırma vakasıyla karşılaşyoruz. Bu tür durumların önüne geçmek için, çene yapısı güçlü köpeklere ağızlıkla dolaştırma zorunluluğu getirilmeli, verecekleri zararlardan ötürü sahiplerine hapis cezasına kadar varan çok ağır cezalar getirilmelidir ki bizim verdiğimiz yasa teklifinde de aynen bu getirilmekte. Bebekli ailelerle birlikte yaşayan son derece sevecen ve sakin pitbulların varlığını da göz ardı etmemeliyiz. Dolayısıyla, yasadan "tehlikeli ırk" kavramı çıkarılmalıdır.

Yine, sokak hayvanı nüfusunu kontrol etmek için alınması gereken bir diğer önlem, "petshop"larda hayvan satışının kesinlikle yasaklanmasıdır. Burada dikkat edilmesi gereken nokta, bu yasağın internetten katalog üzerinden satışa çevrilmemesidir. Toplum, barınaklardan ve sokaklardan hayvan sahiplenmeye teşvik edilmelidir. Mümkünse, on yıl boyunca evcil hayvan ithalatının yasaklanması -ki "süs hayvanları" diye tabir edilenleri diyorum, o da ayrı bir parantez içindedir- bu sorunun çözümünde kilit bir rol oynayacaktır.

BAŞKAN – Sayın Haberal, bir saniye lütfen...

Değerli arkadaşlar, salonda bir uğultu var. Lütfen sessiz olalım, hatibi dinleyelim.

Buyurun.

ERKAN HABERAL (Ankara) – Zira bir yandan belediyeler kısırlaştırma için müthiş bir enerji sarf ederken, bir yandan yurt dışından sürekli hayvan ithal edilmesi veya kaçakçılık yoluyla hayvanların gelmesi rasyonel bir tutum değildir, sorunun çözümünü zorlaştırmaktadır.

Sokak hayvanları dışında kanayan bir diğer yaramız da yunus parkları ve özellikle hayvan sirkleridir. Bu hayvanlar açlıkla ve dayakla terbiye edilerek tamamen doğasına aykırı şaklabanlıklar yapmaya zorlanmakta ve bir müddet sonra da stresten yaşamlarını yitirmektedir. Yeni sirk ve yunus park açılmasına bundan sonra kesinlikle izin verilmemesi gerekmektedir.

Sayın Bakanım, bu konuyla ilgili yasa teklifimizi Milliyetçi Hareket Partisinden yaklaşık 26 milletvekilinin imzasıyla Komisyona sunduk, size de bir ön bilgi niteliğinde bunu verdim; ilgilerinizi bekliyoruz.

Efendim, sözümün başında söyledim, ben biraz farklı konulara değinmek istiyorum. Arkadaşlarıma baktım sormadılar Sayın Bakanım, son dönemlerde okullarda ve özellikle askerî kışlalardaki zehirlenmelerle ilgili ne tür önlemler aldık? Bu konuda bir denetim zafiyeti mi vardır ya da bu firmalar artık işin kolayına kaçıp tarihi geçmiş ürünleri mi askerî kışlalarda, okullarda bizim askerlerimize, çocuklarımıza yedirmektedir, vermektedir?

Konuşmanızda dikkat ettim, "Ülkemiz tarımsal hasılda Avrupa'da dördüncü sıradan birinci sıraya yükselerek Avrupa'nın en büyük tarım ülkesi konumuna gelmiştir." dediniz. Bu birincilik neye göre hesaplandı efendim, ben bunu algılayamadım. Bu birinciliği biz neye göre; ürün satışı...

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – Hasıla açısından birinciyiz.

ERKAN HABERAL (Ankara) – Hasıla, rakam bakımından mı, üretimin artışı açısından mı, kilo bazından mı?

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – Hasıla açısından.

ERKAN HABERAL (Ankara) – Rakam artışı açısından birincideyiz.

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – Hayır, hayır; hasıla açısından birinciyiz.

ERKAN HABERAL (Ankara) – Avrupa’da...

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – Evet.

ERKAN HABERAL (Ankara) – Peki, efendim.

Hayvancılıktaki desteklemelerle ilgili bize şikâyetler gelmekte. Bu desteklemelerin zamanında ödenmediğinden dolayı vatandaşta şikâyet vardır ama siz konuşmanızda bunların ödendiğini söylediniz. Herhâlde aksaklık biraz da bu dönem bu ekonomik krizden kaynaklanıyor olabilir.

Özellikle altını çizerek söylemek istediğim bir şey var Sayın Bakanım. Yurt dışından ithal et getirerek vatandaşa ucuz et yedirme projesi ne kadar daha devam edecek, sürekli devam edecek mi? Daha spesifik veya daha radikal bir karar alınacak mı bu konuda? Bir de yıllar önce alınan bir karar vardı, Yerli Irk Yetiştirme Projesi; bu ne durumda, bitti mi, devam ediyor mu?

Gerçi arkadaşlarım bahsetti Sayın Bakanım ama değinmeden geçemeyeceğim çünkü hep “2002, 2002, 2002” dediniz; 2002’de Tarım Bakanlığı Milliyetçi Hareket Partisindeydi, o yüzden cevap vermek zorundayım. Kıyaslamaları yaparken 2002-2017 arasını alıyorsunuz; 2002’de 3 milyar 752 milyondan 2017’de 17 milyar Türk lirasına çıktığını söylediniz ama aradaki tarımsal ithalat oranlarını 2002 ile 2017 arasında kıyaslamadınız. Gerçi Sayın Sarıbal sözünde belirtti, 1 TL ihracata 1 TL ithalat varken, 1 TL’ye şu anda 6, yani altıda 1 oranında ithalatın fazla olduğu da bir gerçek. Bunu da özellikle hatırlatmak istedim Sayın Bakanım, 2002 bizim için önemli çünkü Milliyetçi Hareket Partisinin o dönem en başarılı olduğu bakanlıklardan bir tanesiydi Tarım Bakanlığı. Dahası efendim, bu fiyat açıklamalarındaki bölgesel farklılıklar...

Başkanım, söz vereceksiniz değil mi; süreyi uzatacaksınız? Daha var yani... Ona göre toparlayacağız; bir on dakika daha yeter bana.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – On dakikayı on beş dakika verin!

BAŞKAN – Şöyle: Sayın Haberal Sayın Ersoy’un yerine konuşuyor; on dakika onun için konuşuyor.

ERKAN HABERAL (Ankara) – Beş dakika da kendi söz sürem var.

BAŞKAN – Sayın Haberal, toparlayın lütfen.

ERKAN HABERAL (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

AYHAN BARUT (Adana) – Biz de üç kişinin yerine konuşacağız, otuz dakika!

BAŞKAN – Buyurun.

ERKAN HABERAL (Ankara) – Sayın Bakanım, bu özellikle belli ürünlerin fiyat alımlarında tarihsel farklılıklar, bölgesel farklılıklar biraz yanlış oluyor. Nasıl yanlış oluyor? Bir tarafta erkenden açıklanan bir fiyat bir başka bölge için dezavantajlı duruma gelebiliyor; bunu da bölgesel olarak açıklamanın daha uygun olacağı kanaatindeyim.

Bir de özellikle, Ankara Milletvekili olduğum için Ankara bazında söyleyeceğim. Efendim, Ankara, gelişmiş bölge, işte en iyisi, ikinci sırada geliyor millî gelir oranına baktığınız zaman ama Şereflikoçhisar’ın köylüsü ile Bala’nın köylüsü ile Beypazarı’nın köylüsü ile Cihanbeyli’nin köylüsü arasında fark ne ya da Çankırı’nın köylüsü arasında ki fark ne, Kulu’nun köylüsü arasındaki fark ne? İki köyün arasında 10 metre; bir köyden bir köye geçiyorsunuz bütün teşvikler, vesaire hepsi değişiyor. Bence bunda Ankara köylüleri çok fazla mağdur olmakta.

Bir de Sayın Bakanım, bende bir merak hasıl oldu; gerçi siz sözünüzde...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Haberal, toparlayın lütfen.

ERKAN HABERAL (Ankara) – Toparlayacağım efendim, hepsini toparlayacağım.

Sayın Bakanım, siz sözünüzde belirttiniz mi bilemedim ama AK PARTİ Hükûmetinin seçim beyannamesinde vardı, seçim bildirgesinde “Uluslararası seviyede referans olacak ilk laboratuvar, ulusal gıda referanslı laboratuvar tarafımızdan kuruldu.” diye Sayın Cumhurbaşkanımızın açıklamaları da vardı. Bu laboratuvar da neler yapıldı? Çok merak ettim, sonucu nedir? Göremedim, çok hızlı da geçmiş olabilirim, ondan dolayı sorma gereği hissettim Sayın Bakanım.

Bir de arkadaşlar TİGEM’den bahsetti. TİGEM ile Sudan Hükûmeti ile ortak, beraber kurulan şirket aracılığıyla 780 bin hektar tarım arazisini Türk girişimcilerin yatırımına açacaktık. Bu yatırıma açıldı mı; açıldıysa ülkemize ne tür bir katma değer sağladı, şu andaki durum ne?

Bir de tabii, TİGEM demişken özel sektöre verilen bu TİGEM arazileri ve çiftliklerde üretim arttı mı, verim artışı oldu mu? Bize faydası ne oldu? Hâlen bu tesislerin özel sektöre verilmiş olmasını doğru mu buluyoruz, destekliyor muyuz?

Bir de Sayın Bakanım, bu GDO’lu ürünlerden kaynaklanacak risklerin önlenmesi için kontrollü denetim yapılacağı yine

AK PARTİ’nin seçim beyannamesinde var. Bu konuda ne yapıldı efendim, bunu çok merak ettim, özellikle bu Cargill ve mısır şurubu hakkındaki düşünceleriniz nedir? Arkadaşlarımız da hiç değinmedi bu konuya.

Bir de memleketim olması sebebiyle altını çizmek isterim: Çayda organik üretime geçiş ve alınan sonuçlar takdire şayan. Fakat yaklaşık yüzde 20’ye tekabül eden...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Çayda organik üretim falan yok.

ERKAN HABERAL (Ankara) – Gayet var.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Nerede organik üretim, nerede var?

ERKAN HABERAL (Ankara) – Bir dakika da Mehmet Bey’den alacağım efendim.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Önce ertelediler, sonra iptal ettiler.

ERKAN HABERAL (Ankara) – Sayın Hocam, insicamımı bozdun.

Sayın Bakanım, yüzde 20’ye tekabül eden kaçak çay girişi var bu ülkeye, bunun için ne yapmayı düşünüyorsunuz, Bakanlık olarak nasıl bir önlem almayı düşünüyorsunuz, bunu merak ediyorum efendim.

Bir de, tabii, beş altı ay çalışıp 7 bin iş gününü doldurmaları çok zor olan mevsimlik çay işçileri var, bunlar için ne yapacağız? Bu da ciddi bir problem.

Bir de, Sayın AK PARTİ milletvekilimiz de bahsetti, siz de konuşmanızda bahsettiniz, bal üretimindeki artışın doğruluğuna diyecek bir sözüm yok, arttı ama benim bu piyasada satılanların her birinin bal olduğundan ciddi şüphem var. Sadece bal için de değil, bir bakıyorsunuz, duvarlarda, billboardlarda çok uygun fiyatlara süt ürünleri ve et ürünleri. Ama kaba bir maliyet hesabıyla bile baktığınızda, bunların üretilmesinin, o fiyatlara satın alınmasının, satılmasının mümkün olmadığını görüyoruz. Bu konuda Bakanlığımız ne yapıyor, ne yapmayı düşünüyor efendim, bunu da sormak istiyorum.

Bir de Orman Bakanlığında dikkatimi çeken bir şey oldu. Özellikle altını çizmem lazım. Yapmamışlardır demiyorum, dikmemişlerdir demiyorum ama bir yanlışlık var, rakamsal bir yanlışlık var Sayın Bakan. “On beş yılda yaklaşık 5 milyar hektar alanda 4 milyar adetten fazla ağaç diktik.” diyor. Bir metre arayla mı ağaç dikiliyor? Bize öğretilen, en kısa 5 metre arayla ağaç dikilmesi idi. Hesap yapıyorum: 5 milyarsa 4 milyar yanlış, 4 milyarsa 5 milyar yanlış. Burada bir yanlışlık var efendim.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bak, bu doğru.

ERKAN HABERAL (Ankara) – Bir de bu “yaban hayatı” dediniz, bu yaban hayatının altını çizeceğim, özellikle değineceğim.

Alabalık bırakılan derelerden bahsettiniz.

Bitiriyorum, son.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Beş dakika daha ver, güzel konuşuyor. (CHP sıralarından gülüşmeler)

ERKAN HABERAL (Ankara) – Efendim, son sözlerim Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Son sözleriniz Sayın Haberal.

ERKAN HABERAL (Ankara) – Son... Teşekkür ediyorum.

Alabalık bırakılan derelerden bahsettiniz efendim. Takdire şayan, çok güzel ama gittiniz, Sayın Cumhurbaşkanına alabalık bıraktırdılar Ayder deresinde. Ayder’de yaklaşık 7 bin yatak var. Ayder’de bütün o 7 bin yatağın, tesislerin kanalizasyonu o dereye akıyor. Kanalizasyonların aktığı dereye alabalık bıraksak ne olur, bırakmasak ne olur? Fırtına deresinde... Çamlıhemşin’in kanalizasyonu yok ki Sayın Bakan, arıtması yok ki. Arıtması olmayan yere gittik, alabalık bıraktık, ondan sonra da “Alabalık bıraktık.” diye gurur duyuyoruz.

Çok teşekkür ediyorum sabırla beni dinlediğiniz için. Teşekkür ederim efendim. Bütçenin hayırlı olmasını diliyorum. Sağ olun.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Haberal.

Sayın Durmuş Yılmaz, buyurun, sıra sizde.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Ben de Sayın Bakanım, sizi saygıyla selamlıyorum ve heyetinizle birlikte başarılı olmanızı diliyorum ve bütçenin de ülkemize hayırlı olmasını diliyorum.

Sunumunuzda çok kıymetli ve değerli bilgiler verdiniz ama bu bilgilerin birbirleriyle olan ilişkilerinin hiçbirini kurmadınız. Dolayısıyla ben şöyle bir şey beklerdim: Gerçekten otuz sekiz sayfanın içerisinde çok değerli bilgiler var. Bu bilgilerle, işin ehli, Süleymaniye de inşa edebilir ama bir gecekondu semtinde kubbesi, minberi, mihrabı zevk dışı olan bir cami de inşa edebilir. Ben sizin bu sunumunuzu biraz böyle görüyorum. İçinde çok kıymetli bilgiler var, fakat ortada bir mimari yok, bir makro düzen yok. Mesela şunu görmek isterdim: Bu bilgilerden hareketle, önümüzdeki beş yılda, hükümetinizin ekonomik politika tercihlerini de dikkate alarak, bugüne kadar yaptıklarınızın hangilerini değiştirerek ve ilave daha neyi yaparak hangi konuda, nereden, nereye gidebileceğinizi, örneğin şu andaki verdiğiniz cari açığı nereden nereye getirebileceğinizi, tahıl, hububatta, üretimlerde neydi söyleyebilirdiniz, hayvancılıkta neydi söyleyebilirdiniz ama maalesef böyle bir perspektif yok, böyle bir vizyon da yok ama içinde çok kıymetli bilgi var. Yani benim dediğim gibi, “efradını cami, ağyarını mâni” bir makro sunum beklerdim. Eğer bu sunumunuzla bir yabancıya Türk tarımını anlatmaya kalksaydınız herhâlde ilk beş dakikada sizin salonunuzu terk ederdi çünkü bir makro perspektif yok burada.

Şimdi, kuşkusuz kalkınma ilerledikçe tarımın ekonomideki payı giderek azalıyor ve dolayısıyla belli bir noktaya geldikten sonra da hizmet sektörünün payı artıyor, sanayi gerilemeye başlıyor. Türkiye’de bu süreç çok hızlı gelişti ve hem de tarımın gerilemesinin yol açtığı boşluk sanayi tarafından da doldurulamadığı için işsizlik, göç ve kentlerin tahribatı başta olmak üzere pek çok sorunun kaynağı olmuştur. Tarımın hem üretim hem de katma değer içerisindeki nispi payları kesintisiz olarak azalmaktadır. Bu da dediğim gibi, eşyanın tabiatına uygun bir şey. Öbür taraftan, tarımın üretiminin, tarım sektörünün kalitesine baktığımızda, toplam katma değer içindeki payı 1970’li yıllardan başlayarak bugün de yüzde 5’li seviyelere, 6’lı seviyelere kadar gerilemiştir. Bu da gayet doğal ve normal ama sanayileşmesini tamamlamadığı için bu rakamda daha da aşağıya gidilecek bir durum var diye düşünüyorum. Fakat toplam hâsıladan artırarak. Toplam hâsılanın da azalmaması gerekiyor.

Tarımın toplam ihracat içindeki payı dediğim gibi, yüzde 50’lerden -bundan otuz-kırk yıl öncesinden- bugün yüzde 4’lere, 5’lere kadar gerilemiştir. Bu da gayet doğal fakat yine de tarımda bugün itibarıyla verdiğimiz cari açık son derece önemli. Burada kötü olan şu: Toplam ithalattaki payı tarımın 1980’lerin başında yüzde 1’lere inmişken, dışa açılma döneminde yüzde 3’lerin üzerine yüzde 4’lere doğru çıkmış vaziyette şu anda ithalat maalesef. 1994 yılına kadar net ihracatçı olan tarım sektörümüz bugün net ithalatçı olmuştur. Peki, bu duruma nasıl gelindi? Her şeyden önce, toplam üretim maliyeti içinde ara girdilerin payı artarken katma değer payı geriliyor. Üretim değerinde katma değer payı yüzde 70’li seviyelerden yüzde 60’lı seviyelere gerilemiştir. Bu şu anlama geliyor: Tarım sektöründe verimlilik giderek azalıyor, daha çok girdiden daha az çıktı alınıyor. Burada tarımsal verimlilik Türkiye’nin sıralamasındaki verimliliğe baktığımızda, tarımsal katma değeri 1997’de 5’inci sıradayken 2005’te de 5’inci sırada, 2014’te 9’uncu sırada. İş gücü verimliliği açısından 36’ncı sıradan 38’inci sıraya düşmüşüz, sonra tekrar bugün 2014’te 30’uncu sıraya yükselmişiz. Bugün 2018 itibarıyla rakam elde yok. Arazi verimliliğinde yine aynı şeyi görüyoruz. 1997’de 17’nci sıradan 23’üncü sıraya düşmüşüz, şu anda da 21’inci sıradayız.

Şimdi, “Biz buraya nereden, nasıl geldik?” dersek; 2013-2014 sonrası dünya tarım, enerji ve genel emtia fiyatlarında kesin düşüşler gözlenirken Türk lirasının hızlı değer kaybına paralel Türkiye’de emtia ve buna bağlı üretici fiyatları hızla yükselmiştir. TL’nin zayıflamasının yanı sıra, tarımda izlenen yanlış politikalar da gıda enflasyonunun hızla artmasına yol açmıştır. Türkiye’nin ana 15 tarımsal ürün kategorisinde 2016 yılında yaklaşık 6 milyar dolar net rakam, eksi 5,6 ticaret açığı verilmiştir.

Birçok üründe yeterlilik oranı yüzde 100’ün altındadır. Benim baktığım, yaptığım çalışmalarda gördüğüm şu ki: Sizin de dediğiniz gibi, Türkiye’de seçilmiş tarım ürünlerinde yeterlilik oranı diye baktığımızda, bu 2016 sonu üç yıllık ortalamaları veriyorum. Durum buğdayında gerçekten yüzde 100’ün üzerindeyiz. Diğer buğdayda hemen hemen sınırdayız. Onun dışında, pamuk, şeker, şeker pancarı, patates, çavdar, yulaf, buğday -diğer buğday çeşidi bu- nohutta yüzde 100’e yakın bir yerdeyiz. Onun dışında, arpa, mısır, kuru baklagil, kuru fasulye, kırmızı mercimek, pirinç, ayçiçeği, yeşil mercimekte kesinlikle yüzde 100’ün altındayız, bu üretimde. Buğdaya özellikle baktığımızda, ekilen alan itibarıyla 2001 yılında 93 milyon 500 bin dekar ekilirken 2017’de 76,6’ya yükselmişiz, üretim olarak da 19’dan, 2001’den 2017’ye geldiğimizde aşağı yukarı on altı senede 21,5 milyon tona yükselmişiz.

Evet, sunumunuzun bir yerinde dediniz ki ayçiçeğinde ve bazı ürünlerde çok önemli şeyler sağladık, üretim sağladık. Bu dediğiniz doğru fakat bu Türkiye’nin ihtiyacını karşılıyor anlamına gelmiyor, bu yüzde 100’ünü karşılamıyor.

Bir başka husus: Biraz önce benden önceki konuşmacı arkadaş da söyledi. “2002 yılında tarımsal hasıla bakımından dünyada 11’inci -her neyse- bugün itibarıyla Avrupa’nın ise 1’inci ülkesi konumundadır.” diyor. Benim elimde Eurostat’ın rakamları var. Bu rakama göre bizim üzerimizde, tarımın gayrisafı yurt içerisindeki payı milyar/dolar bazında, Fransa, İtalya ve Almanya var. Burada AB’yi, 28 ülkeyi dışarı bıraktığımızda 3 ülke var üzerimizde ama oransal olarak bakarsak tarımın gayrisafı yurt içi hasıladan aldığı paya bakarsak evet biz orada 1’inci sıradayız fakat bu aslında övünülecek bir husus değil. Sanayileşmesini tamamlamamış bir ülkede hâlâ tarımın ağırlığının geçerli olduğunu görüyoruz. Yani burada bu rakamın daha da aşağı gelmesi ama mutlak değer olarak, hasıla olarak bu rakamın artmasını tercih ederiz değil, bekleriz ve bizi asıl sevindirecek olan da budur.

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – Sabit fiyatlarla 1’inciyiz.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Bir hususu daha belirteyim. Siz bu metni buraya yazarken tabii hangi sınıflandırma kategorisini aldınız? BEC diye bir kategori var, Birleşmiş Milletlerin Broad Economic Categories, bir de SITC kategorisi var. Bunlar, ikisi tamamen farklı şeyler. Dolayısıyla sabahdan beri arkadaşlarımız farklı rakamlar verdiler. Hiç kimsenin aslında rakamı yanlış değil fakat belki de sınıflama kategorileri, standartları farklı olduğu için bu ortaya çıkıyor. Benim size söylediğim bu, BEC kategorisidir ve dolayısıyla Türkiye orada 3’üncü sırada, Eurostat’ın.

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – Dört...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Hayır, o değil. Avrupa Birliği 28 ülke.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Daha Bakanlık o konuyu çalışmamış, siz devam edin Durmuş Bey.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Şimdi tarım ve hayvancılık ürünlerinde ithalatın artması ve üretimde kullanılan ithal girdilerin, mazot, gübre, tohum, ilaç ve yem fiyatlarındaki TL’deki zayıflamaya paralel artması sonucunda gıda enflasyonunun yüksek olduğunu söyledim ve dolayısıyla da 2003-2010 yılları arasında temel gıda maddeleri yüzde 4,5 kat artmıştır. Türkiye, ekonomisinin son on yılda tarım ve hayvancılık ile daha geniş tarımsal ham madde, mal kategorilerinde dış ticaret açığı veren bir ülke konumuna düşmüştür. Tarımsal ham madde dış ticaret açığı, enerji hariç, toplam dış ticaret açığının yüzde 15’ini geçmiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Yılmaz, buyurun.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Neyse, başlıkları okuyayım da geçeyim o zaman.

Mesela tarım dışı dış ticaret hadlerine baktığımızda yine BEC sınıflandırmasına göre 2002’den sonra Türkiye’nin dış ticaret hadleri önemli ölçüde bozulmuştur. Yine aynı şekilde tarım dışı ticaret hadleri, BEC sınıflamasına göre, enerji hariç dış ticaret açığının oranı 2000 yılında yüzde 6 civarından 2016 yılında yüzde 14’lü seviyelere çıkmıştır. Yine başka bir sınıflamaya göre, tarım dışı ticaret hadleri, BEC sınıflamasına göre ham madde tüketim malları net denge oranı 2001’de eksi 0,20’den bugün 2016’da eksi 0,45 seviyelerine gelmiştir. Türkiye’de ekilebilir tarımsal alanlar geçen on beş yılda yüzde 15 oranında azalmıştır. Kişi başına düşen sulanabilir arazi büyüklüğü de son otuz beş yılda yarı yarıya düşmüştür. Bunların da grafikleri var. Yine geçiyorum.

Türkiye’de hayvancılık neredeyse tamamen bitme noktasına gelmiş, dışa bağımlılık çok büyük boyutlarda artmıştır. Canlı hayvan sayısı, örneğin, 2002 yılında aşağı yukarı 42-43 milyonken 2009 yılında 40 milyonun altına düşmüş, bugün 2016 yılında da başlangıçtaki 1991 yılının seviyesinin altındadır. Aşağı yukarı 56-57 milyon civarında.

Sığır stokuna baktığımızda, burada yerli sığır ile kültür sığırını karşılaştırdığımızda 1991 yılında yerli sığırın yüzdesi toplam sığır nüfusunun, popülasyonunun içerisindeki yüzde 55 iken 2016’da yüzde 10’lar seviyesine düşmüş. Kültürlü sığır yüzde 10’lu seviyelerden yüzde 50 seviyelerine geçmiş fakat herhâlde burada bir sıkıntı var ki ileriye göremediği için üretici bu hayvanları zaman zaman kasaba götürüyor, satıyor ve dolayısıyla da bir inişli çıkışlı durum söz konusu. Canlı hayvan ithalatında yine önemli artışlar var.

“Tarımsal destekler yatırımlar hariç -kanun hükmünde- en az milli gelirin yüzde 1’i olması gerekir.” diyor. Arkadaşlarım buna değindiler. Ben bu konuya çok fazla değinmek istemiyorum. Söylenen söylendi fakat şunu söylemek istiyorum. Ben bir hesap yaptım. Dedim ki şu anda tercihimizi değiştirsek ve bu tercihlerimize göre şu anda kanunen ulusal bütçeden verilmesi gereken yüzde 1’leri değil de yüzde 2’leri veya biraz daha fazlasını versek ve harcama tercihlerimizi değiştirsek acaba biraz önce söylediğim bu cari açığı örneğin nereden nereye getirebiliriz? Şu ana kadar yapılan harcamalara ilave olarak 18 milyar TL’lik ilave bir harcama yaptığımızda ve beş yıllık bir planlama yaptığımızda beş yılın sonunda işlenmiş ve işlenmemiş tarım ürünlerinde verilen 3 milyar dolarlık dış ticaret açığını en az 3 milyar dolara düşürebiliyoruz.

Yine aynı şekilde, hayvancılıkla ilgili yaptığım çalışmalar var. Uzatmayayım. Dolayısıyla söylemek istediğim şu: Eğer ekonomi politikası açısından, tarım politikası açısından tercihlerinizi değiştirir ve şu anda var olan sorunları ortadan kaldırmak için mevcut bütçenin içinde kalmak koşuluyla bile, ilave kaynak sağlamaya gerek yok, tercihlerinizi değiştirebilir, şu anda daha az verimli olan alanlardan buraya şu anda vermekte olduğunuz kaynağı 2 katına çıkarırsanız önümüzdeki beş yıl içinde şu anda söylediğimiz sorunların önemli bir kısmını ortadan kaldırıyorsunuz ama bu bir siyasi tercih, sizin bileceğiniz bir iş. Fakat eğer bu tercihleriniz böyle devam ederse bu açıklar bu hâliyle devam edecek ve dolayısıyla da Türk çiftçisi gerçekten yabancının ürettiğinin karşılığı olarak burada fakirleşmeye devam edecektir.

TARIM VE ORMAN BAKANİ BEKİR PAKDEMİRLİ – Bu konuda çalışmamız var.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Evet, olur.

(Oturma Başkanlığına Başkan Süreyya Sadi Bilgiç geçti)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Yılmaz.

Sayın Kırkpınar, buyurun.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyelerimiz, çok saygıdeğer Bakanım, Bakan yardımcılarımız, değerli bürokratlar, basınımızın çok değerli mensupları; ben de hepimizi sevgiyle, saygıyla selamlıyorum. İnşallah Bakanlığımızın bütçesi hayırlı ve bereketli olur.

Tabii iki büyük bakanlığın birleşmesiyle çok büyük bir bakanlık teşekkül ettirildi. Dolayısıyla Bakanlığımızın yükü arttı bu anlamda fakat toprakla suyun buluşması da Türk tarımı açısından gerçekten çok önemli. Ben bir iki hususa dikkatlerinizi çekmek istiyorum. Özellikle Orman Bakanlığımız döneminde işte çok ciddi anlamda kayda değer şeylerin yapıldığını ve öyle sektörler, öyle alanlar var ki tabii bunları dünyada bile sıralamaya koyduğunuzda birincilik kürsüsüne çıkan bir bakanlığımızın bölümleri var. Barajlarla ilgili, işte göletlerle ilgili, orman alanlarının artırılmasıyla ilgili, içme suları, sulama sularının, bal ormanlarının, işte mesire alanlarının yapılması, meteorolojik servislerin ayarlanması ve özellikle -az önce bir konuşmacımız da ifade etti- gerçekten yangınlarla ilgili çok büyük bir gelişme gösterdik. Şu an bizim sistemimizdeki yangınla mücadelenin ben dünyanın hiçbir ülkesinde olmadığı kanaatinde ve kanısındayım, bunu ifade etmek istiyorum. Dolayısıyla, ben bu vesileyle Tarım

ve Orman Bakanlığımızın özellikle orman ve su işleriyle ilgili birimindeki arkadaşlarımıza burada öncelik tanıyarak hepsine, emeği geçen tüm bürokrat arkadaşlarımıza, bakanlarımıza teşekkür ediyor, şükranlarımı sunuyorum.

Tabii, tarım ve hayvancılık bölümüne geçecek olursak eğer, değerlendirmemin büyük bir kısmını bu konuyla ilgili yapmak istiyorum. İktisatın en önemli tanımlarından birisi -tabii burada hepimiz zaman zaman değişiyoruz- işte, kıt kaynakların en iyi şekilde kullanılması. Belki de bu tanım tarım için yapılmış çünkü çok eski bir tanım. Aynı zamanda, tarım sektörü esnek olmayan bir sektör, mukayeseli üstünlüklerin de kullanılmaması gereken bir sektör çünkü bugün vekâlet savaşlarının, ticaret savaşlarının yaşandığı bir ortamda siz mukayeseli üstünlükleri kullanırsanız yarın başınıza farklı şeyler gelebilir. Aslında bunların hepsine baktığımızda tarım sektörünün stratejik bir sektör olduğu açık bir şekilde ortaya çıkıyor. Stratejik bir sektör ama aynı zamanda hem esnekliğin olmaması hem de diğer alanlarla ilgili farklı düşüncelerin ortaya atılmış olması nedeniyle biraz dezavantajlı da bir sektör. Tabii, konuşmalarda da ifade edildi, zaman zaman da ifade ediliyor, işte “Dünyanın 7 ülkesinden biriydik tarım açısından, hayvancılık açısından, yeterlilik açısından.” diye. Aslında bu bir şehir efsanesi yani o diğer 6 ülkeyi ya da 5 ülkeyi bugün birisine sayın dediğimizde hiç kimse saymıyor, dolayısıyla ben bunun üzerinde çok fazla durmayacağım ama biz bu noktaya nasıl geldik, bunun tespitini yapmakta fayda var. Sayın Tatlıoğlu’nun konuşmasını takip ettim, özellikle biraz bu konuya girdi, değindi.

Değerli arkadaşlar, biz bugünkü bu noktaya -eğer muhalefetin eleştirilerinin bir kısmını kabul edersek- birden bire gelmedik. Tabii, 19’uncu yüzyılda özellikle sanayileşme trenini kaçırmış olan bir ülkeyiz biz. Dolayısıyla, 60’lı, 70’li yıllara kadar... Tabii, 70’li yıllarda birtakım göçler yaşandı Almanya ve yurt dışına, ondan sonra 80’li yıllarda tabii Özal’lı hükümetler döneminde 2000’lere kadar çok ciddi bir göç yaşandı, bir şehirleşme söz konusu oldu ülkemizde. Tabii, 80’lerde aşağı yukarı 40-45 milyon nüfusa sahip bir ülkeydik. Bir de o süreçte nüfusumuzun çok büyük bir kısmı tarımdan işesini temin ediyordu ve tarım açısından istihdam söz konusuydu. Turist sayısına baktığımız zaman, o gün için turist sayısı belki 1-2 milyon falandı, şu an 35 milyona dayanmış bir turist sayımız var. Nüfusumuza baktığımızda şimdi çok ciddi anlamda bir nüfus artışı söz konusu. Tabii, o yıllarda, tüm aileler, işte, küçük çiftliklerle, aile tipi işletmelerle istihdam edilen bir yapıya sahiptik. 80’li yıllardan sonra, özellikle 2000’li yıllara geldiğimizde, işte, o dünyanın gelişmiş ülkelerinin yaşadığı tüm serencamdan, süreçten bizler de geçtik. Tarımdan sanayiye geçiş süreci yaşandı Türkiye’de. Tabii özellikle -az önce ifade ettiğim- tarımdan sanayiye geçerken oradaki o istihdam açığı diğer ülkelerde de gerçekleşmişti. Orada istihdam açısından farklılıklar yaşanmış olabilir. Çok hızlı bir şekilde şehirleşmenin olmuş olmasıyla ve şehirleşmeyle birlikte... (Uğultular)

BAŞKAN – Arkadaşlar, çok yoğun gürültü var, lütfen.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - ...tüketim alışkanlıklarının değişmiş olmasıyla ve tüketim alışkanlıklarımızın artmış olmasıyla iletişim çağında yaşadığımız için üretim toplumunun sanki birdenbire tüketim toplumu hâline gelmiş olduğu gibi bir görüntü de ortaya çıkıyor. Tabii, bunların hepsini göz önünde bulundurmak, değerlendirmek gerekiyor. O dönem, işte, tarım sektöründen boşalan bir kısım istihdam hem hizmet sektörüne hem de sanayi sektörüne aktarılmış oldu. Tabii, bu arada özellikle 90’dan sonraki süreçte o köylerin, tarım alanlarının göçle birlikte terk edilmiş olmasında terörün de kısmen etkisi olduğunu burada özellikle hayvancılık açısından ifade etmek istiyorum.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Çok uğultu var ya, ben duyamıyorum.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Biz duyuyoruz buradan, siz yanındasınız da onun için.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Ama şuradan çok fazla geliyor.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Gürültünün ne kadar çok olduğunu anlatmaya çalışıyor Sayın Bekaroğlu.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Yankı yapıyor, yankı, buradan duyuluyor.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Değerli arkadaşlar, tabii biz bu noktaya bu süreçleri yaşayarak geldik ve gelişmekte olan ülkeler de bugün gelişmiş olan ülkeler de bu süreci yaşayarak bu aşamaya geldi. Tabii, benim ifade etmeye çalıştığım süreç yaklaşık elli altmış yıllık bir süreç. Bunu böyle tespit etmek lazım. Bazı konuşmacılar, işte “Eskiye, otuz kırk yıl önceye geri dönelim.” gibi... Yani, nasıl köylerimize geri... Ancak bu şarkılarda olur işte “Fadime’nin düğününde gidelim halay çekelim.” diye bu sadece şarkılarda güzel yani şu an kalkıp da bizim nüfusumuzu geri götürmek gibi bir durumumuz...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Acayip bir laf ettin ya, müthişsin ağabey.

BAŞKAN – Arkadaşlar, bugün ne oldu bu kadar gürültü, ben anlamıyorum ya!

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Acayip konuşuyor ya, dinlemiyorlar.

AYHAN BARUT (Adana) – Fadime’yi dile getiriyor da onun için...

BAŞKAN – Arkadaşlar...

AYHAN BARUT (Adana) – Fadime’ye hayranlık var herhâlde.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum müdahalen için.

BAŞKAN – Ben Fadime kim, onu anlamadım bir kere, başka bir yerle meşguldüm ama...

AYHAN BARUT (Adana) – Biz de onu anlamadık.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Şarkı var ya Sayın Başkanım, o. “Hadi gelin köyümüze geri dönelim.” Evet.

Şimdi tabii bunlar aşağı yukarı özet olarak bir tespit yani elli altmış yıllık bir süreçte gelmiş olduğumuz noktayı ifade etmek için ben bunlara girdim. (Uğultular)

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen! Gerçekten lütfen!

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Tabii, Bakanlığımızın, Sayın Bakanımızın ben sunumunu dikkatli bir şekilde dinledim. Bu tespitlerden sonraki süreçte, işte, nasıl bugünkü noktadan daha ileri bir noktaya gidebiliriz. Havza bazlı tarım ürünlerini destekleme -bu çok önemli- ve ne kadar arazi toplulaştırılabilir, bununla ilgili çalışmalarımız mutlaka önümüzdeki süreçte olacak. Özellikle bu alanda tarımsal sit ilan edilen tarım arazilerimizin korunmasının üzerinde ciddiyetle durulması gerektiğine ve bu havza bazlı tarım sistemine geçişimizde özellikle Türkiye’deki yer altı ve yer üstü su haritalarının da mutlaka çıkarılmasına... Biz bu tarımı desteklerken hangi ürünlere destek vereceğimizi ve hangi ürünlerin hangi havzada yetiştirilebileceği hususunda, konusunda gerçekten ciddi çalışmaların yapıldığını ben biliyorum ve bunu destekliyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kırkpınar, toparlayın lütfen.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Ülkemizin tarımla ilgili geleceğinin de burada olduğuna inanıyorum. Özellikle Sayın Başkanım, tarıma dayalı ihtisas organize bölgeleri hem hayvancılıkta hem seracılıkta hem bitkiyle ilgili ve tarıma dayalı sanayinin geliştirilmiş olması, bu tarıma dayalı ihtisas organize bölgelerini eğer başarabilirsek –inşallah Türkiye’de biz bunu başaracağız- gerçekten Türkiye’de biz özellikle seçim bölgelerimizde dolaştığımızda kooperatifleşme öneriyoruz vatandaşlarımıza fakat Türkiye’de bunun örnekleri olmasına rağmen ciddi anlamda bir kooperatifleşememe söz konusu. Ama burada devlet eliyle, işte, tarım ihtisas organize bölgelerinin teşekkül ettirilmesi, bu bölgelerde çok

ciddi anlamda arazi yardımı, kredi desteği, vatandaşların organize edilmesi, sevk ve idare edilmesi, ihtiyaçların belirlenmesi, Türkiye’deki ihtiyaçların belirlenmesi ve bu ihtiyaçlara yönelik de üretimin olması, tabii Pazar garantisinin olmuş olması. Bu söylediklerimiz, tabii tarım sektörü böyle kısa vadede, orta vadede çözebileceğimiz, palyatif çözümlerle işin içinden çıkabileceğimiz bir sektör değil, mutlaka uzun yıllara sâri sorunları olan bir sektör. Dolayısıyla, Sayın Bakanlığımızın bu vizyonuyla ilgili çok büyük başarı elde edeceğimize inanıyorum ben. Ayrıca, hem kırsal alanda hem de terk edilmiş bazı bölgelerde ve birimlerde de tarımın kredilerle ve farklı yönlerde desteklerle desteklenerek bu bizim beklentilerimizin çok ciddi anlamda karşılanacağını da bu sayede ifade etmek istiyorum.

Son olarak şunu ifade etmek istiyorum: Tabii, bizim geçmiş olduğumuz, yaşamış olduğumuz bu süreci Avrupa Birliği ülkeleri de geçtiler, yaşadılar ama onların şöyle bir avantajı var: İşte, Avrupa Birliği Ortak Tarım Politikası. Bugün siz Avrupa Birliğine araba satabilirsiniz, silah satabilirsiniz ama öyle bir sıkı tarım politikaları var ki bir litre süt satamazsınız, bir kilo peynir satamazsınız. Doğal olarak da, onlar açısından baktığınızda bunu satamamanız normal çünkü esnekliği olmayan bir sektör, vazgeçilmemesi gereken bir sektör, stratejik bir sektör. Dolayısıyla, bizim de, inşallah, önümüzdeki süreçte korumacı bir politikayla bu sektörün stratejik olduğunu algılayarak, topyekûn bir şekilde bu sektör üzerinde Bakanlık olarak gerekli çalışmaları yapacağımıza ben inanıyorum.

Konuşmama son verirken, Tarım ve Orman Bakanlığımızın bütçesinin bir kere daha hayırlara vesile olmasını temenni ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Bekaroğlu...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekili arkadaşlarım; bütçemiz hayırlı olsun.

Önce Su Enstitüsüyle ilgili birkaç kelime söyleyeyim: Çok geç kalınmış, 2011’de kurulmuş, daha da tamamlanmamış bir oluşum, yapı. Su politikaları, su ihtiyacı -Türkiye’nin de artık su fakiri bir ülke olduğunu herkes söylüyor, yazıyor- son derece önemli. Bu kurul çok fazla bir şey yapmamış şimdiye kadar, şeydeki raporunda da öyle. Az sayıda personeli var, 33 personel. Umarım önümüzdeki dönemlerde önemli işler yapar.

Su demişken, Devlet Su İşleriyle ilgili birkaç şey sorayım Sayın Bakanım: Bu DSI’nin yaptığı Kıbrıs’a su götürme projesinde, dağıtımıyla ilgili, sulamayla ilgili Kıbrıs’ta problemler çıkmıştı, ne oldu? Bu konuyla ilgili tam bir bilğimiz yok, bilgilendirirseniz memnun olurum.

Sudan söz etmişken, Doğu Karadeniz’in HES’leriyle ilgili de birkaç şey söyleyeyim. Biliyorsunuz, Doğu Karadeniz’de HES’ler yapılıyor; her bütçede, her fırsatta bunları tartışıyoruz. Bir grup, işte, enerji ihtiyacının önemli bir bölümünü karşıladığını iddia ediyor, HES’ten yana; bizim gibi düşünenler de “Hayır, Doğu Karadeniz yaşam alanlarını bozuyor, suları yok ediyor; dolayısıyla, bunlar yanlıştır.” diyor, böyle bir mücadele var. Burada iki tane sorun var: Gerçekten HES’ler ne işe yarıyor, bunu tartışmak lazım. İki: HES’e karşı çıkan insanlara hayat hakkı tanınmıyor. ÇED değerlendirme toplantılarında, işte, jandarma baskısı, tutuklanmalar, davalar, çok büyük baskı altındalar, buna dikkat çekmek istiyorum.

Sayın Bakanım, ikinci konu bu tarım destekleriyle ilgili. Biliyorsunuz, Tarım Kanunu’na göre gayrisafi yurt içi hasılanın yüzde 1’i kadar tarım desteklerinin olması gerekiyor. Elimde bir tablo var. Hükûmetiniz hiçbir zaman bu desteğe ulaşmıyor. Atlayarak söyleyeyim: Örneğin 2006’da en

yüksek, yüzde 0,61; 7,8 milyar TL verilmesi gerekirken 3 milyar verilmiş. 2012’de 0,48; 15,5 milyar TL verilmesi gerekirken 8 verilmiş. 2017’de 0,41; 31 milyar TL verilmesi gerekirken 18 milyar TL verilmiş.

ERKAN HABERAL (Ankara) - Nereye?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Tarım destekleri.

Toplamda 278,8 milyar TL destek verilmesi gerekirken 154 milyar TL verilmiş; dolayısıyla, niye tarımda şimdi bu sıkıntıları çekiyoruz, çok açık bir şekilde ortaya koyuyor. 120 milyar TL’nin üzerinde tarımdan, çiftçiden alınmış -çalışmış demeyeyim- başka yere verilmiş.

Tabii, destek verilmiş de nerelere verilmiş? Mesela Sayıştay Raporu diyor ki: “Tarımsal destekleme ödemelerine ilişkin etki analizi yapılmasına ve sağladığı katkıların izlemesine ve raporlanmasına yönelik bir sistemin bulunmaması...” Ne diyor bu? “Veriyorsunuz parayı ama bu para ne işe yarıyor, kimse bilmiyor.”; aslında bilen biliyor. Nitekim, önce arazi hektar başına verildi bu destekler, sonra ürüne verilmeye başlandı, kiloya miloya falan, şimdi biraz değişti, işte, mazota filan verilmeye başlandı, tohuma verilmeye başlandı. Belki de şimdi yapılan en doğru ama Sayın Bakanım, kimse bilmiyor ne işe yaradığını.

Bir de, siz bir sunum yaptınız ama Sayın Bakanım, gerçekten Pakdemirli şeyine de yakıştıramadık yani bir vizyon da ortaya koymadınız. “Ben geldim, şu kadar aydan beri Bakanım, tarımın şeyini tuttum. Zaten Cumhurbaşkanı bu işleri bildiğim için beni seçti.” dedirtecek bir şey, “Beş senede, on senede, yirmi senede böyle olacak.” diyemediniz sunumunuzda.

Değerli arkadaşlarım, kısa kısa gidiyorum. Çayla ilgili Sayın Haberal bazı şeyler söyledi ama işte “Organik filan var...”

ERKAN HABERAL (Ankara) – Çaya laf söyletmem arkadaş.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sadece ilçesinde var, Hemşin’de. Organik çaya geçilecekti bütünüyle, bunu kaldırdılar. Önce ertelediler, 2017, 2018, 2019; şimdi hiç kimse söz etmiyor. Aslında organik çay belki de Türkiye çaycılığını kurtaracak, Rize bölgesinin çaycılığını kurtaracak bir gelişmeydi.

Bir Çay Kanunu var, yılan hikâyesi. Geçen de milletvekiliniz “Mecliste duruyor, yakında çıkaracağız.” diyor. Ben yirmi seneden beri Meclise gidip geliyorum dönem dönem arkadaşlar, arıyorum, tarıyorum, hiçbir yerde, hiçbir sümenin altında bu çay kanunu falan bulamadım, yok böyle bir şey.

DOKAP’ın Başkanı tekrar, ikinci kere ÇAYKUR Genel Müdürlüğüne atandı. Bir laf etti, bu laf ne anlama geliyor, bilen söylesin: “ÇAYKUR’da 1.500 işçiyi işe alacağız ama bir şartla alacağım bunları: Bu işçilerimizin işe bunların karşılığında, işe girme karşılığında ÇAYKUR’dan, kurumu sahiplenmesi ve destek adına, bir yıllık kuru çayı peşin alacaklar.” Bu ne demek Sayın Bakanım? Yani, 1.500 kişiyi, geçici işçileri daimî işçi yapacak ve bunlar bir yıllık maaşlarıyla peşinen çay alacaklar. Bu adamı nereden buldunuz Sayın Bakanım? Müthiş bir adam ya, bu adamın aslında sizin koltuğunuzda filan oturması gerekiyor, dehşet bir adam bu.

Bir şey daha söyleyelim: Biliyorsunuz, ÇAYKUR, Varlık Fonu’na devredildi ve orada “Anonim şirket hâline getirilecek.” deniliyor. Ne demek bu? Yani, bölgede çay üretim yapan insanların en büyük endişesi özelleştirme ve ÇAYKUR’un ortadan kalkması çünkü ÇAYKUR normal bir KİT filan değil yani orada sosyal devletin temsilcisi. ÇAYKUR ortadan kalkarsa ve böyle yönetilmeye de devam ederse Türkiye çaycılığı kalmayacak çünkü yıllardan beri, Özal’lı yıllardan itibaren şunu söylüyorlar:

“Türkiye’nin çayı çok pahalı. Üretmemize gerek yok. Biz 1,5 dolara, 2 dolara üretiyoruz. 70 sente dışarıdan alalım.” Sürekli bir şekilde bu anlatılıyor. Bu, 1 milyon 200 bin insanın ekmeğinden edilmesi anlamına geliyor.

Bölgeden başladım, devam edeyim Sayın Bakanım. Ağaçlandırma çalışması yapılıyor Ağaçlandırma Dairesi Başkanlığı tarafından, güzel çalışmalar yapıyorlar. Üç sene, üç sene; en fazla altı sene bakımı yapılıyor, ondan sonra çekip gidiyorlar. Ya, bizde öyle bir dikenler... Doğu Karadeniz’i biliyorsunuz, dağları filan. Yani, diktığınız fidan üç senede 10 santim büyüyor ama her sene 5 kere dikenler onu sarıyor, gidiyor, bu bakım bittikten sonra da işler bitiyor. Bunu geçen Bakana hatırlattım, size de hatırlatayım.

Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurulu... Hızlı bir şekilde gidiyorum. Yani, niye bu -madem tütün Türkiye’de satılıyor ediliyor, bundan dünya kadar da vergi alıyorsunuz, asla vazgeçmiyorsunuz- niçin yerli tütünü ortadan kaldıracak... Bununla ilgili geçen dönem burada kanunlar da çıktı, kavgalar da çıktı. Niçin yerli tütünü desteklemiyoruz? Bununla ilgili, birisi çıksın, bana söylesin, desin ki: “Amerikan tütünü daha faydalı.” Bir şey söylesin. Yani, hani millî, yerli olanlar çıksın -hani sigara paketinin üzerine yazıyor ya Sayın Cumhurbaşkanı “İçmeyin, içmeyin.”, tarih atıyor ama herkes içiyor- biri de gelsin desin ki: “Kardeşim, Türk tütünü çok kötü bir şeydir, 2 misli daha fazla kanser yapıyor, onun için Amerikan tütünü içiyoruz.” Tabii, hiç kimse böyle bir şey söylemiyor.

Değerli arkadaşlarım, bakın, size bir şey söyleyeyim: Bütün bunlardan dolayı sadece Adalet ve Kalkınma Partisi Hükümetini suçlamıyorum, kimse de suçlamasın. Yani, şu anda tarımda yaşadığımız “Et dışarıdan gelecek, balık yesinler, şunlar...” bu sıkıntıların temelinde, işte, gıda enflasyonu... Şu anda uygulanan politika, gıda enflasyonunu düşürmek için ithalata sarılmak. Bunun temelinde gerçekten Türkiye’deki neoliberal dönüşüm yatıyor. İddia ediyorum, 28 Şubat siyasal krizi ile 2001 ekonomik krizi Türkiye’yi neoliberal dönüşüme sokmak, bu neoliberal dönüşümü sağlamak için kurulmuştu. 28 Şubat ve 2001 krizinin ürünü Adalet ve Kalkınma Partisidir, diğeri de şu anda tartıştığımız tarım, tarımda geline durumdur değerli arkadaşlarım. Nedir tarımda geline durum? 2001 yılında tarımın neoliberal dönüşümü bir şekilde Kemal Derviş devrimleriyle tamamlandı. Aslında, 1980 sonrasında başladı, o tarıma verilen sübvansiyonlar, diğer destekler aşamalı olarak kaldırıldı 2000’li yıllarda, Dünya Bankası gözetiminde destek verilmeye başlandı. Eksin ya da ekmesin, topraklara destek verildi, dönüm başı, hektar başı destek verildi. Değerli arkadaşlarım, hatırlayın, adamın 200 dönüm, 500 dönüm yeri varsa hiç ekmeden para kazanmaya başladı, sonra kilo başına destekler verilmeye başlandı. Bütün bunların temelinde Türkiye’de tarımı ortadan kaldırmak... Niye ortadan kaldırmak? Çaydan örnek vereyim değerli arkadaşlarım. 2-2,5 milyon ton kuru çay fazlası var dünyada. Büyük tekeller üretiyor Güneydoğu Asya’da plantasyonlarda ve müthiş bir piyasa arayışı var. Türkiye’de de yılda 300 bin ton piyasa mevcut. Bakın, “Türk çayı pahalıdır.” filan demenin altında ya da 2001’de alınan tedbirlerin altında bu yatıyor. “Ekmeyin siz, biz dünyadaki tekellere şey sağlayacağız.” diyorlar. Nitekim, bunun sonucunda biliyorsunuz 2001, Kemal Derviş’le beraber siz de geldiniz, devam ettiniz, size teşekkür ederek gitti Kemal Derviş, biliyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Haberal, son cümlemenizi alayım lütfen.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – “Haberal” dediniz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ondan sonra o uygulanan politikalar, -meşhur- TEKEL’in ortadan kaldırılması, kooperatifçiliğin bitmesi, bunların hepsi sizin zamanınızda şey yapıldı ve netice itibarıyla şu anda geline yerde “Gıda enflasyonunu ortadan kaldıracacağız.” diye sürekli olarak ithalat yapıyor.

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu, sizin bitirmeniz gerekiyormuş, ben yanlış söylemişim, toparlarsanız...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sözü mü?

BAŞKAN – Evet, efendim, toparlarsanız...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Daha yeni başladı. Komisyon üyesi değil, o bile yirmi dakika konuştu hemşehrim. En az onun kadar konuşacağım.

BAŞKAN – Efendim, Baki Bey on dakikasını ona verdi.

ERKAN HABERAL (Ankara) – Ona destek veren pay alır, ben size destek verdim.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Değerli arkadaşlar, tamam, kısa bir süre daha verin, bitiriyorum.

Değerli arkadaşlarım, bu uygulanan ekonomik politikalar sonrasında gerçekten Türkiye artık öyle kendine yetebilen filan ya, böyle bir ülke yok. Bunların olabilmesi için ciddi bir şekilde oturması gerekiyor. Türkiye'nin kısa, orta, uzun vadede tarım ve hayvancılık konusunda nelere ihtiyacı var, bunların tespit edilmesi gerekiyor. Yoksa günübürlük... Bakın, öyle günübürlük işler yapmışsınız ki Sayın Bakanım -ya tarihini tam vermeyeyim şimdi- bugün ihaleye çıkmışsınız, hatta “700 tır dolusu et” demişsiniz Sayın Başkan. Böyle bir ihale gördünüz mü hiç arkadaşlar? “700 tır dolusu et çıkacak ve yarın akşam saat 17.00’ye kadar müracaat...” Bugün ilan ediliyor, yarın akşam... Kaç kilo, kaç ton?

AYHAN BARUT (Adana) - 300 Sayın Bekaroğlu.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – 300, her neyse. Sayın Bakanım, bu nasıl bir ihale?

ORHAN SARIBAL (Bursa) - On altı saatte.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – On altı saatte. Buraya kadar gelmişsiniz. Bu ne demektir biliyor musunuz? Yani Adalet ve Kalkınma Partisi Hükümetinin tarım politikası filan yok; bu, bir.

İkincisi: Bütün krizde her konuyu yandaşa bir şeyler aktarma fırsatı olarak görüyorsunuz. Mutlaka orada adam bağlantıları sağlamıştır, filan yerde tırlara eti yüklemiştir, bekliyor. Siz kişiye özel düzenleme yapıyorsunuz, ihale yapıyorsunuz.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – 82 milyon yandaşımız var Sayın Bekaroğlu.

BAŞKAN – Arkadaş, 81 milyon 999 bin 999; Sayın Bekaroğlu’nu sayma bari.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Değerli arkadaşlarım, bu gidiş, bu yol, yol filan değil. Hiç gülmeyin. Dökülüyorsunuz. Bunlar, bu millet hepsi bunu görüyor. “Efendim, biz seçiliyoruz.” Doğru, seçiliyorsunuz filan yani hiçbir şey demiyorum ama bunların hepsi geçecek, bunların hesabını millet de çok kötü soracak ama milletin ötesinde hukuk da soracak. “Hukuk” dediğimiz zaman hemen Başkan kızıyor, “Darbe, müdahale filan mı diyorsun?” Hayır, arkadaşlar. Bu, iş midir ya? On altı saat şey vererek 300 tır et getirilecek.” demek iş midir değerli arkadaşlarım ya, böyle bir şey olabilir mi? Bunun elbette hesabını vereceksiniz, birileri de verecek.

Teşekkür ederim Sayın Başkanım. Hayırlı uğurlu olsun.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sayın Haberal, bir durum mu oldu, sizi rahatsız eden bir durum mu oldu?

ERKAN HABERAL (Ankara) – Evet.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Tırlar senin değildi biliyorum yani bunda hiç şüphe yok.

BAŞKAN – Sayın Katircioğlu, buyurun.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

ERKAN HABERAL (Ankara) – Sizin yaptığınıza müdahil oldum efendim. Benim sözümü kestiniz, aynısı size yaptım nasıl oluyor diye.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Eyvallah, tamam.

BAŞKAN – Sayın Katircioğlu başladı efendim.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Sayın Bakan, değerli bürokratlar ve değerli basın mensupları; hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Yani ben tabii ki tarım üzerine konuşacağım ama ondan önce birkaç gündür burada olanlarla ilgili birkaç şey söylemek ihtiyacı hissediyorum. Şimdi, arkadaşlar, “yeni bir sistem” diyoruz, eyvallah, yeni bir sisteme geçtik fakat yeni sistemin propagandasının yapıldığı zamanlarda söylenenden farklı bir yere doğru evrildiğimizi görüyorum, gözlüyorum. “Bunu nasıl gözlüyorsunuz?” diye sorarsanız, burada yasama ve yürütme yan yana bulunuyoruz ve iki üç gündür sayın bakanların tavırlarından anladığım kadarıyla yaşamayı çok da önemsiyor değerler gibi bir algı...

BAŞKAN – Genel Kurulda almayalım sayın bakanları aşağıya.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – E, almayalım bence de.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – İşinize gelir, işlerine gelir.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – “Gelir mi?” diyorsun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - İşlerine gelir.

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ - Alırsanız biz geliriz.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Dolayısıyla da yürütmenin bu tavrının kanaatimce çok sakıncalı ve doğrusunu isterseniz daha büyük bir siyasi krizin de habercisi olduğunu düşünüyorum. O sebeple de konuşmaya başlamadan önce böyle bir uyarı yapmak ihtiyacı hissediyorum. Çünkü gerçekten de böyle bir dengesizlik veya böyle bir denge sağlıklı bir denge değil ve hiç kimseyi de Türkiye’yi de tabii huzura kavuşturabilecek bir özelliğe sahip değil diye düşünüyorum.

Şimdi, Sayın Bakan, ben tarımcı değilim ama iktisatçı olarak tarıma baktığımda söyleyecek bazı şeylerim var ve sizin genel olarak, iktidarınızın diyeyim daha doğrusu -öyle söylemek daha doğru sanıyorum- 2008’den sonra kimyası bozuldu diye düşünüyorum yani Sayın Cumhurbaşkanı da dâhil olmak üzere söylüyorum çünkü 2008’den önceki Sayın Cumhurbaşkanının siyasete yaklaşımı çok farklıydı, şimdi daha farklı oldu. Tabii, bu söylediklerimi özellikle Adalet ve Kalkınma Partisindeki arkadaşlarımız değerlendirirler. Ama esas itibarıyla şunu kastediyorum: 2008’e kadar benimsenen politikaların bir kısmı gerçekten de daha önce zaman zaman burada konuştuğumuz gibi olumlu sonuçlar vermiştir, iyi bir büyüme patikası yaratmıştır vesaire vesaire. Fakat anladığım kadarıyla 2008’den sonra bu “kimya bozulması” dediğim şey esasında sadece bize özgü de değil, bence bütün dünyada da...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) - O zaman IMF’nin sopası vardı.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Evet, doğru.

Fakat yani şöyle söyleyeyim: İktisatçılar da bir şey öneremediler, “Ulus devletlerin içine düştükleri kriz koşullarından nasıl çıkarız?” diye baktıklarında ellerinde doğru dürtüst bir teori de yoktu, yol gösterici de yoktu. Dolayısıyla da herkes -ne diyelim- kendine özgü yollar bulmaya çalıştı ve biz de bence öyle bir yol bulduk. Fakat bizim bulduğumuz yol o güne kadar yani 2008-2009’dan önce piyasa ekonomisini daha çok önceleyen bir fikriyat üzerinden Adalet ve Kalkınma Partisi ekonomik programını

inşa etmişken ki bu da Kemal Derviş'in 2000'li yıllardaki 2001 krizinden sonra belirlediği çerçeve içinde kalmak anlamına geliyordu bütçe disiplini vesair konularında, önerilenlerin dışına çıkmayan bir Adalet ve Kalkınma Partisi gördük ve sonuçta ekonomik olarak da iyi bir performans elde etti. Fakat 2009'dan sonra görebildiğimiz kadarıyla piyasa ekonomisini -benim gördüğüm kadarıyla- gerektiğinde askıya almak gibi ara bir yol buldular yani bunun yerine de esasında -benim gördüğüm kadarıyla- merkezi ve iradi yollarla yürütmeyi tercih ettiler. Ne demek istiyorum? Şunu demek istiyorum: Bir yandan piyasa ekonomisini yine öven konuşmalar oluyor. Hatırlayacaksınız, Sayın Cumhurbaşkanı Meclis açış konuşmasında serbest piyasanın öneminden ve serbest piyasaya bağlılığından söz etmişti fakat uygulamalara baktığımızda serbest piyasanın asla kabul etmemesi gereken, etmediği, etmeyeceği politikaları da uygulamaya başladılar bir yandan.

Şimdi, -benim gördüğüm kadarıyla- sizin sunuşunuz da önerdiğiniz çerçeve de bana nereye doğru gideceğinizin belli olmadığı bir hat çiziyor. Yani şunu kastediyorum: Bir yandan mesela ithalatın serbestleştirilmesi meselesi hâlâ bir yerde dururken öte yandan 1999'da IMF'ye verdiğimiz niyet mektubunda tarımla ilgili belirlenen koşulları gerçekleştirmeye çalışırken ama öte yandan da "merkezi müdahaleci" diyeceğim ona, bir hat çiziyorsunuz ki bu başarı şansınızı büyük ölçüde sınırlıyor diye düşünüyorum.

Yani, bir kere belki şunu belirtmekte yarar var: Bu, 1999'da IMF'nin bize dikta ettiği diyelim veya bize önerdiği politikanın demetinde ne vardı? Şuradan okuyayım, notlarımdan: Bir kere, tarım ürünlerinin fiyatları dünya fiyatlarına çekilmesi gerekiyor, deniyordu. İkincisi, fiyat desteklerinin kaldırılması, bunun yerine doğrudan gelir desteğinin verilmesi, gübre ve kredi sübvansiyonlarının kaldırılması, tarım kooperatiflerinin ayrıcalıklarına son verilmesi, tarımsal kitlenin özelleştirilmesi.

Şimdi, bu çerçevede, siz iktidara geldiğinizden hemen sonra, zaten bunlar hayta geçmeye başladı. TEKEL özelleştirildi, doğrudan gelir uygulamalarına başladınız ve asıl önemli olan, kooperatiflerin bazı şeylerini kaldırdınız. Dolayısıyla, tarım doğrudan doğruya piyasaya açılmış oldu. Fakat arkadaşlar, Türkiye ekonomisi, böyle, piyasa ekonomisi gibi bir ekonomiyi kaldırabilecek bünyeye sahip değil, deyim yerindeyse. Yani şunu demek istiyorum: Kurumsallaşma düzeyi görece düşük olan bir ülkeyiz biz ve böyle bir ülkede piyasa ekonomisi gibi çok ciddi bir hukuk sistemini gerektiren, çok ciddi bir regülasyon mekanizmalarını gerektiren bir sistemdir serbest piyasa ekonomisi. Nitekim, serbest piyasa ekonomisi, sanayide de bence çok çarpık sonuçlara yol açtı ama tarımda özellikle asla teorik olarak düşünüleni gerçekleştirme şansına sahip değildi, nitekim öyle de oldu.

Şimdi bakın, neler oldu diye baktığımızda, hızla geçeyim: Bir kere, enflasyon, 2000'li yıllarda enflasyonda yine az da olsa bir artış vardı ve o sırada kurlar ya da Türk lirası değerli olduğu için ve de likidite sorunu olmayan bir ekonomi olduğu için, esasında, tarımda ithalatı devlet özendirmeye başladı. Esasında bu, o sıradaki şartlar içinde rasyonel gibi gözükebilir bir politikaydı fakat daha sonra kurlar öyle kalmadı. Zaman içinde kurlar arttıkça kurları aşağı indirmek, kur baskısını aşağıya indirmek için faizlerin yükselmesi gerekiyordu ama bildiğiniz gibi, faizleri yükseltmek demek büyümeyi yavaşlatmak anlamına geliyordu ki Adalet ve Kalkınma Partisi de bunu istemiyordu. Dolayısıyla da burada garip bir durum ortaya çıktı. Bir yandan ithalat serbestisi var ve vergiler bir çok üründe sıfırlandı. Üretici sadece tabii ürün ithalatıyla rekabet etmek durumunda değildi, aynı zamanda maliyetlerin bir kısmını da kurların yükselmiş olmasından dolayı yüksek maliyetlerle karşılamak durumunda kaldı. Sonuçta ne oldu arkadaşlar, benim gördüğüm kadarıyla, demin bizim arkadaşımızın Rıdvan Bey yaptığı konuşmada söylediği gibi, Türkiye'de benim gördüğüm kadarıyla tarım yapısı erozyona uğradı.

Önemli tarım alanları artık kullanılmaz hâle gelmeye başladı ve tüketici ithal ürünlerle baş başa kaldı. Şimdi arkadaşlar, bu sürdürülebilir bir şey değildir, sürdürülebilir bir nokta değildir ve göreceksiniz, önümüzdeki günlerde bunu daha ciddi bir şekilde yaşayacağız.

Şimdi, “Peki, siz ne diyorsunuz?” diye sorabilirsiniz. Tabii, bu kadar kısa bir süre içinde ben düşüncelerimi söyleme, özetleme imkânına sahip değilim ama şunu söylemekle yetineyim: Bir kere, demin ifade ettiğim gibi, piyasa ekonomisi bizim tarımsal yapımıza uygun değildir, dolayısıyla da piyasa ekonomisinde ısrar etmek tarımsal yapı içinde, bence sonuçları hüsrarla bitecek, bugüne kadar zaten o öyle oldu, devam eder diye düşünüyorum. Bunun yerine, kooperatifçiliği örgütlememiz lazım, daha büyük ölçüde kooperatifçilik meselesini gündeme getirmek lazım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, çok uğultu var, uyarın lütfen.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Evet, çok uğultu var Başkan.

BAŞKAN – Uyarmaktan yoruldum.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – İkincisi de şunu tekrar dile getirmek istiyorum: Ekonomik sorunlarımızın büyük bir kısmı ekonomiyle ilgili değil, bunu hepimiz de biliyoruz. Bunların, sorun olarak yaşadığımız sorunların temelinde...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – İki dakika daha Başkanım.

BAŞKAN – Tabii, Sayın Katırcıoğlu.

Buyurun.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – ...siyasi gerilimin yattığını hepimiz biliyoruz. Bu kriz ya da bu gerginlik her alanda görülüyor, nitekim biz burada üç gündür yaşıyoruz bir bakıma. Tabii, burada yaşanıyor, aşağıda da Genel Kurulda da yaşanıyor bir anlamıyla.

Dolayısıyla da arkadaşlar, özetle şunu demek istiyorum: Bu kadar gerginlikle bu kadar birbirimizi anlamaya çalışmamakla ulaşabileceğimiz yer gerçekten toplumun refahını, huzurunu çok sağlayacak bir yer olmayacaktır. O sebeple de tarımı konuşurken de tarımdan sorumlu bakan ve yardımcılarının, çalışanların gerçekten Türkiye’nin daha barışçı bir toplum olmasına yönelik katkılarda bulunurlarsa eğer ki bulunabilirler, özellikle hayvancılık vesaire konularda örneğin, barışın çok büyük bir katkı sağlayacağı bir gerçek, görebildiğim kadarıyla tarımda da öyle.

Yani, benim özetle söylemek istediğim Tarım Bakanı ve arkadaşlarına, tarımda da barışçı bir yol bulmamız lazım çünkü bugün bir sürü mera, benim bildiğim kadarıyla, sadece ve sadece bu siyasi gerginliklerin, terör olaylarının neden olduğu bir sebeple üretime ayırlamamakta, üretim yapılamamakta ve dolayısıyla da Türkiye bundan çok büyük kayıplarla karşılaşmaktadır. Onun için ben, bütçeniz hayırlı olsun diliyorum fakat dediğim gibi, tekrar altını çizeyim, yani bu yönde çabalarınızı bekliyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Değerli arkadaşlar, anlıyorum, on beş gündür çalışıyoruz ama yani çalışmalarımızın daha az yorucu olması için, başımızın da ağrıması ve dinleyicilerimizin milletvekillerimizi daha iyi duyabilmesi için lütfen kendi aramızdaki sohbetleri keselim. Sayın Bekaroğlu, size söylemiyorum zannetmeyin, size de söylüyorum. Yani lütfen rica edeceğim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Muhabbetler dışarıda olsun.

BAŞKAN – Yani, Sayın Paylan “Muhabbeteler dışarıda.” diyor, ben onu diyemem ama hak vermiyorum da değil.

Evet, Sayın Öztürk’ten önce Sayın Aksu var, ondan sonra da Sayın Öztürk’e vereceğim.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, Sayın Bakanım, sayın milletvekilleri, değerli bürokratlar, basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bütçenin çiftçilerimiz başta olmak üzere, aziz milletimize ve ülkemize hayırlı olmasını diliyorum. Yine, size ve ekibinize başarılar diliyorum.

Tarım, doğrudan tarımla uğraşanlar yanında, toplumun tamamını da yakından ilgilendirmektedir.

2019 yılı programındaki tarımsal verilere bakıldığında, 2017 yılında tarımsal üretimde büyüme oranının 2016 yılında yaşanan gerilemenin ardından yüzde 4,9 olarak gerçekleştiği; 2018 yılında ise tarımsal üretimde yavaşlama öngörüldüğünden sektörün yıl sonu büyüme oranı yüzde 1,3 olarak tahmin edilmektedir. Tarımsal katma değerın gayrisafi yurt içi hasıla içerisindeki ağırlığı 2017 yılında yüzde 6,1 seviyesine gerilemiş olup 2018 yılında bu oranın yüzde 6 civarına düşmesi beklenmektedir. Sektörün toplam istihdam içindeki payı 2017 yılında yüzde 19,4’e gerileyerek istihdam 5,5 milyon kişi olarak kaydedilmiştir. 2018 yılında bu oranın yüzde 18,8’e gerilemesi beklenmektedir. TÜİK’in son verilerine göre, tarım sektöründe hâlen yaklaşık 4 milyon 900 bin çalışan vardır. 2017 yılında tarım ve gıda ürünlerindeki ithalat, bir önceki yıla göre yüzde 16,8 artarak 14 milyar dolar; ihracat ise yüzde 4,4 artarak 16,4 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Tarım ve gıda ürünleri dış ticaret hacminde 2017 yılının özellikle ikinci yarısında, ithalat ağırlıklı olmak üzere, artış yaşanmıştır.

Tarım deyince, önceden ilk akla gelen Türkiye’nin kendi kendine yeten az sayıdaki ülkelerden birisi olduğu idi. Kırdı yaşayan nüfus daha fazlaydı. Geldiğimiz noktada, önce Büyükşehir Kanunu’yla herkesi kentli yaptık, tarımdaki nüfusu azalttık, uygulanan destek ve politikalarla tarım-kırsal kalkınma ilişkisini de kuramadık.

Türkiye tarımsal üretimde kendi kendine yeterli olma vasfını bugün itibarıyla kaybetmiş görünmektedir. Bunu birçok tarımsal üründe yapılan ithalattan ve ekilip dikilen alanlardaki azalmadan da anlayabiliyoruz.

Verimlilik artışı olmakla birlikte, artan nüfusa yetecek bir üretime sahip değiliz maalesef. O hâlde temel sorunun üretim sorunu olduğunu söyleyebiliriz.

Üretimin yetersizliğinin birkaç sebebi var bize göre.

Birincisi, tarımsal nüfusun azalması, kentlere göçle beraber, doğal üretimin de azalmasıdır. Kuşkusuz birçok ürün bakımından yeterli üretim olabilir ancak toplamda baktığımızda bu değerlendirmeyi yapmamız gerekiyor.

İkincisi, üretime ilişkin tarımsal girdilerin maliyetlerinin yükseklidir. Girdi maliyetlerinin yüksek olması nedeniyle üretim için harcadığını ürününü sattığında karşılayamayacağı endişesi taşıyan çiftçimizi bu durum üretim yapmaktan caydırmaktadır.

Üçüncüsü, fiyat politikasının üreticiyi desteklememesidir. Üreticiden tüketiciye uzanan zincirdeki araçlar fiyatları artırır da bu durum üreticinin cebine girmemektedir.

Dördüncüsü, üretim planlamasının olmamasıdır. Geleneksel yöntemlerle herkes neyi ne kadar ekeceğine kendisi karar vermektedir. Bu durum kimi yıl bazı ürünlerde arz fazlası olmasına sebep olmakta, bazen de belli ürünlerin arzında yetersizlik ortaya çıkarmaktadır. Bunun sonucunda da istikrarsız bir piyasa ortaya çıkmaktadır.

Beşincisi, destek politikalarındaki yanlışlıklardır. Tarımsal destekler üreticiyi özendirici, destekleyici mahiyette olmaktan uzaktır. Amacına hizmet etmekte yetersiz kalmaktadır. Sayıştay raporlarında da bu duruma isabetle dikkat çekilmiştir. Bu noktada artık tartışmak gerekir. Tarımsal desteklere ilişkin bir etki analizi yapılmakta mıdır? Bunların üretime ve üreticiye katkısı nedir? Acaba yeni destek modelleri devreye alınabilir mi? Bunların değerlendirilmesi neticesinde üretimi destekleyecek ve çiftçimizin refahını artıracak şekilde bir destekleme politikasının inşası gerekmektedir.

Bunların yanında, sektörle ilgili birkaç soruna daha değinmek istiyorum. Tohum, en önemli sorunlardan birisidir. Konuşmanızda TİGEM'deki faaliyetlerden bahsettiniz, bunları önemsiyoruz ancak tarımımızı başka ülkelerin tohum hâkimiyetine terk etmemeliyiz. Türkiye, tarımsal geleceğini ipotek altına almadan gelecek yıllara ve nesillere aktarabileceği bir millî tohum politikası ortaya koymalıdır. Hayvancılıktaki destekleme politikaları kalıcı, konjonktürel gelişmelerden etkilenmeyen ve üreticiye alım garantisi de verecek uzun süreli yaklaşımlarla desteklenmelidir. Bu kapsamda meraların korunması dâhil, entegre politikaların ortaya konulması gerekir.

Bir başka mesele, tarım politikalarının birleşik genel kalkınma politikalarıyla birlikte düşünülmesi zaruretidir, kırsal kalkınma programlarının devreye alınması mecburiyetidir. Bizim tarımsal üretimde kendi kendimize yetecek ülke hâline gelme anlayışının yeniden inşa edilmesi ve devreye sokulması gerekmektedir. Bunun için bir kalkınma politikası olarak başlatılan, Sayın Binali Yıldırım'ın Başbakan iken açıkladığı Cazibe Merkezleri Projesi'ne de yeniden işlev kazandırılmalıdır. Tarımın daha verimli hâle getirilmesi için tohumdan ve arazi kullanımından başlayarak kullanılan makine ve ekipmana kadar verimliliği destekleyen unsurlar devreye alınmalıdır.

Yine, tarımsal üretim doğal afetlerden çok etkilendiği hâlde tarım sigortacılığının yeterli düzeyde olmaması, üreticiden tüketiciye olumsuz yansıyan bir sorun olarak ortaya çıkmaktadır. Olumsuz tabiat şartlarından etkilenmeyi en aza indirecek şartların oluşturulması ve çiftçinin bilinçlendirilmesi bu manada önem arz etmektedir.

Çiftçimizin gelirinin giderek azalması, millî gelirden aldığı payın görece düşük olması ve bunun yarattığı yoksulluk olgusu, tarımda kalmayı desteklemeyerek kırdan kente göçü tetiklemektedir. Bir araştırmaya göre çiftçilerin yaklaşık yüzde 60'ı çocuklarının tarımda kalmasını istememektedir.

Finansal sistemin, tarımsal kredilerin sağlıklı, kurumsal bir yapıya oturtulamaması da çiftçimizi sıkıntıya sokan, sektörü olumsuz etkileyen bir husustur.

Önemli bir mesele de kurumsal yapılarıdaki karmaşıklığıdır. Bakanlık kurumsal yapısıyla birlikte üretici birlikleri, tarım satış kooperatifleri, Tarım Kredi Kooperatifleri, ziraat odaları ve diğer tarımsal kurumların birbirleri arasında bir koordinasyon bulunmadığı gibi, bazılarının ne yaptığı bile belli değildir. Âdeta fonksiyonlarını yitirmiş görünmektedirler. Üretici birlikleri olmak yerine, devlet dairesi görünümündedirler. Bu yapılar ıslah edilmeli, kurumsal kapasitenin mutlaka artırılması temin edilmelidir.

FİSKOBİRLİK yerine TMO'nun fındık alması, Tarım Kredinin çiftçiye katkısı ve fonksiyonları yerine yöneticilerinin maaşlarının konuşulması, isabetle kurulan Tarımsal ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumunun kontrolsüz göçü önleyecek politikalar ortaya koyamaması kurumsal kapasite eksikliğini genel olarak gösteren birkaç örnektir.

Yine, doğrudan insan sağlığı ve hayatıyla ilgili gıdanın takip ve denetiminden sorumlu Bakanlığımızın kamuoyunu bilgilendirme eksikliği de önemlidir. Tarımsal yayın, gıdayla ilgili yönlendirici bilgilendirme ve kamuoyunu doğru bilgilerle aydınlatma hayati önemdedir. Şarbon

meselesindeki belirsizliklerin devam etmesi bunun sonucudur diye değerlendiriyoruz. Zira, şarbon endişesiyle hâlâ et yemeyen vatandaşlarımız vardır. Bu konudaki spekülasyonları Bakanlığınızın bıçak gibi kesmesi gerekir.

Bir başka ekonomik sektörel sorun, tarımsal ürünlerin katma değerli ürünlere dönüştürülemediği meselesidir. Bu durum, üretilen ürünlerin işlenmeden ucuza satılıp işlem görmüş ürünleri daha pahalıya geri alma sonucunu doğurmaktadır.

Cumhurbaşkanlığı 2019 yılı Yıllık Programı'nda da ifade edildiği gibi, tarım dışı sektörlerden gelen arazi talebinin giderek artması nedeniyle tarım, orman, çayır ve mera alanlarındaki koruma kullanma dengesinin sağlanması ihtiyacı önemini korumaktadır.

Çiftçinin eline geçen paranın reel olarak gerilemesine rağmen, mazot, gübre, fide, yem, ilaç, enerji gibi tarımsal girdilerdeki artış, üreticiyi ekim, dikim yapmakta caydırıcı rol oynamaktadır. Bu yönde birtakım vergi indirimleri yapılmış olsa da biz Milliyetçi Hareket Partisi olarak saydığım temel girdilerden ne ÖTV'nin ne de KDV'nin alınmamasını istiyoruz.

Tarım alanındaki bir diğer problem olarak çiftçi eğitimi ve zirai yayın faaliyetlerindeki yetersizlikleri söyleyebiliriz.

Yeni teknolojiler, üretim sistemleri, pazarlama sistemleri, teşvikler ve mevzuat konusunda üreticilerin bilinçlendirilmesine, genç nüfusun tarımsal üretime özendirilmesine ve teşvik edilmesine ihtiyaç vardır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Aksu, buyurun, tamamlayın.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Tarımsal arazilerin parçalı ve dağınık yapısı da üretimi olumsuz etkileyen sorunlardan bir tanesidir. Bu dağınık yapı, üretim maliyetlerini artırmakta, modern tekniklerin uygulanmasını zorlaştırmakta ve tarımsal rekabetle de tüketici fiyatlarını olumsuz etkilemektedir.

Kalitenin düşük olması yine bir başka problemdir. Toprak ve iklim şartlarına uygun tür ve çeşit seçiminde uygun gübreleme, sulama ve benzerinin kullanılmaması nedeniyle verim ve kalite düşmektedir. Çiftçilerin çoğu, toprak tahlili yaptırmadan, alışık oldukları gübre ve ilacı kullanmaktadır.

Şüphesiz, politikaların çiftçimizi üretmeye teşvik etmesi ve ürettiği değerden de hak ettiği payı almasını sağlamaya yönelik olması gerekmektedir. Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı'nda fiyat artışlarını kısmen engelleyebilmek adına gıda arz zincirine ilişkin kayıt sisteminin güçlendirilmesi, lisanslı depoculuğun yaygınlaştırılması, yaş meyve, sebze tedarik zincirinde lojistik altyapıların ve yatırımların iyileştirilmesi, paketleme, nakliye, depolama ve perakende satışa sunulmasında uyulması gereken standartların belirlenmesi ile toptancı hallerinin etkin çalıştırılmasına ve modernizasyonunun sağlanmasına ilişkin çalışmaların sürdürülmesinin beklendiği belirtilmiştir. Bunlara ilave olarak eğitim ve yayım eksikliği, üreticilerin pazara erişiminin kısıtlılığı, gıda arz zincirinin uzun olması yanında, etkin olmayan örgütlenme yapısı gibi yapısal sorunların devam ettiği de yıllık programda ifade edilmiştir.

Sulanabilen arazi miktarının az olması ve mevcut su kaynaklarının da etkin kullanılamaması nedeniyle ülkemiz özellikle yağlı tohumlu bitkilerde ithalata ağırlık vermektedir. Suyun etkin kullanılamaması hem gereksiz su sarfiyatına hem de üretimin düşmesine neden olmaktadır.

Hayvancılık, önemli meselelerden bir tanesidir. İthalat politikası, maalesef, hem hayvancılığımıza ve üretime darbe vurmakta hem de sorunlarımızı çözmemektedir.

Düşük verim sorunlarının nedenleri arasında hayvan ıslahı konusunda yeterli sonuç alınmaması, ilkel ahırlarda hayvancılık yapılması, yetersiz ve hatalı beslenme, genç yaşta hastalığa yakalanma, salgın hayvan hastalıkları gibi unsurlar sayılabilecektir. Şüphesiz bu konularda önemli adımlar atılıyor, ciddi tedbirler de alınıyor. Siz ve ekibiniz bu konulara da hâkimsiniz ancak daha alınması gereken çok mesafe olduğunu da mevcut tablo ve çiftçilerimizin durumu ortaya koyuyor.

Tarımın devam edegelen yapısal sorunlarının çözülmesi tarımsal üretim ve ticaret politikalarının güçlendirilmesi, kırsal kalkınma politikalarının tarım politikalarıyla entegre edilmesi, tarımsal desteklemelerin amacına uygun olarak sürdürülmesi ve etkilerinin değerlendirilmesi, ayrıca gıda güvenliğinin sağlanması, tarımsal yayım, bilgilendirme ve danışmanlık sistemlerinin de etkin kullanılması suretiyle mümkün olacaktır diye düşünüyoruz.

Son olarak suyla ilgili birkaç hususa da değinmek istiyorum. “Su kıtlığı ve su kirliliği” şeklinde özetlenen ülkemizin suyla ilgili mevcut sorunlarını su kaynaklarının geliştirilmesi, denetimi ve yönetimine ilişkin sorunlar olarak ifade etmek gerekir. Öncelikle ifade etmeliyim ki Türkiye Su Enstitüsünün kurulmasını önemsiyoruz. Ancak, enstitünün daha etkin faaliyet yürütmesi misyonu doğrultusunda su yönetimine ilişkin çalışmalarıyla birlikte, su eğitimi, su okuryazarlığının artırılması gibi faaliyetlere de ağırlık vermesi gerekmektedir.

Bu noktada yeni yapılanma kapsamında su yönetimindeki yetki karmaşasının da giderilmiş olduğunu umuyorum. Artan nüfus, büyüyen ekonomi ve su talebi düşünüldüğünde, su kaynaklarının akılcı kullanımı ve iyi yönetimi suyla ilişkili risklerin bertaraf edilmesinin de ön şartıdır. Bu çerçevede, ülkemizin de kısıtlı su kaynaklarının korunması ve su kaynakları üzerinde bugün ve gelecekte oluşabilecek risklerin bertaraf edilmesi gerekmektedir.

Sayın Bakanım, bu noktada bir kanun teklifimiz var Milliyetçi Hareket Partisi olarak. Çoğunluğunu Bakanlığınız çalışanlarının oluşturduğu gıda, tarım, hayvancılık ve orman alanında ön lisans eğitimi programlarını tamamlamış mezun durumda olanlara lisans tamamlama eğitimi hakkı verilmesini istiyoruz.

Biliyorsunuz, yine, Bakanlığımızda çalışan veterinerlerle ilgili böylesi bir düzenleme yapıldı. Yine, ilahiyatçılarla ilgili bir düzenlemeyi de geçen sene Mecliste yaptık. Bu alanda çalışan bu arkadaşlarımıza da bu imkânın sağlanmasını istiyoruz. Bakanlık olarak da sizin bu konudaki desteğinizi bekliyoruz.

Yine, ziraat ve gıda mühendisleri ile veterinerler ve avcılık ve yaban hayatı ön lisans mezunları işsiz gençlerimiz Bakanlığımızda bu alanda iş imkânlarının yaratılmasını beklemektedir.

Bu konudaki desteklerinizi de beklediğimi ifade ediyor, bütçenizin hayırlı olmasını diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Cemal Öztürk, buyurun.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Sayın Başkanım, Komisyonumuzun değerli üyeleri, Sayın Bakanım, Tarım ve Orman Bakanlığımızın değerli mensupları, değerli basın emekçileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün çok önemli bir bakanlığımızın bütçesini görüşüyoruz. Gerçi diğer bakanlıklar da önemliydi ama gıda deyince, tarım deyince her canlıyı ilgilendiriyor.

Sayın Bakanım, öncelikle sizi tebrik ediyorum, ekibinizi kutluyorum, başarılar diliyorum. Çok büyük bir bakanlığın başındasınız ve başarılı olacağınıza da eminim.

Şimdi, çok konu var. Ben çok konuya girmektense birkaç spesifik konu üzerinde görüşlerimi beyan edeceğim. Öncelikle biraz önce konuşan bazı milletvekili arkadaşlarımız tarım politikalarına girdiler. Olayı 2000 yılına kadar, bilhassa -Bekaroğlu burada yok, gitti- IMF ve dünya politikalarına götürdü. AK PARTİ iktidara geldiğinde 2002 yılında Türkiye'nin tarım politikası 2000 ve 2001 yılında çıkarılan kararlarla, alınan kararnamelerle maalesef Dünya Bankasına ve IMF'ye teslim edilmiş durumdaydı. 4572 sayılı Kanun ve özellikle İngilizce adıyla "ARIP" ve Türkçe adıyla da "Tarım Reformu Uygulama Projesi" yani "TRUP" diye adlandırılan ve Dünya Bankasından hatırladığım kadarıyla 628 milyon dolarlık bir krediyle tarım politikası belirlenmişti 2001 yılının -yine hatırladığım kadarıyla- temmuz ayında olması lazım. Bir kararnameyle Tarım Reformu Uygulama Projesi başlatılmıştı. Bu projenin 4 tane bileşeni vardı. Bunlar doğrudan gelir desteği ve Çiftçi Kayıt Sistemi -bu bileşenlerin birinci ayağı- ikincisi, alternatif ürün projesi, tarım satış kooperatifleri ve birliklerinin yeniden yapılandırılması üçüncü ayak ve proje destek uygulamaları, yönetici uygulamaları şeklinde devam ediyordu. Bu, 2008 yılına kadar devam etti. O yıllarda ben de bu proje kapsamında bir birliğin, FİSKOBİRLİK'in genel müdürlüğünü yaptım. Kucağımızda bulduk. Özellikle 4572 sayılı tarım satış kooperatifleri ve birliklerinin yapılandırılmasıyla ilgili kanun da çıkarılmıştı 2000 yılında. Yani bu IMF ve Dünya Bankasıyla yapılan anlaşma gereği.

Dolayısıyla arkadaşlarımız tabii o günleri tenkit ederken AK PARTİ hükümetlerine bir yerde bunu havale etmek istediler. Devlette devamlılık esastır. Devralınan hükümet, uluslararası anlaşmalar gelen hükümetler tarafından da yürütülür ve bu proje 2008 yılının 31 Aralığında sona erdi ve Türkiye o 628 milyon dolarlık parayı bu saydığım 4 ana konuda harcadı.

Ben bunların hepsine değinmeyeceğim ama mesela alternatif ürün projesi neyi getirmişti? Bilhassa fındık -kendi bölgemi de ilgilendirdiği için fındık üzerinde duracağım- ve tütünde...

ORHAN SARIBAL (Bursa) – İsteseydiniz bir gecede bu kanunu değiştirebilirdiniz, on altı yılda bu kanun rahatlıkla değişebilirdi.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Fındık ve tütünde alternatif ürünlerin yetiştirilmesi, alternatif ürün diyecek çiftçiye destek. Projeden birisi buydu ama maalesef ne fındıkta ne tütünde başarılı olmadı. Bununla ilgili kanun da çıkarıldı, teşvikler verildi, değiştirildi bazı şeyler ama uygulamada olmadı çünkü eşyanın tabiatına aykırı dediğimiz bu Türkiye gerçekleriyle bağdaşmıyordu.

Şimdi denildi ki "Fındığı sökün, yerine ayçiçeği -Türkiye ayçiçeği yağı, likit yağ için ithalat yapıyor- alternatif olarak bunu yetiştirin, mısır yetiştirin, biz size destek verelim." Bazı yerlerde uygulandı, mesela Terme'de, Çarşamba'da ama tutmadı. Aynı şeyi tütün bölgesinde düşünelim, tütünde de olmadı.

Bir diğer ayağı neydi bunun? Birliklerin yeniden yapılandırılması. Hatırlıyorum o kanun çıktığında 17 tane birlik vardı Türkiye'de. İşte, meşhur, başta FİSKOBİRLİK, TARİŞ, ÇUKOBİRLİK, MARMARABİRLİK, TRAKYABİRLİK, 17 taneydi bunlar ve bunlardan -yine şimdi biliyorum- 3 tanesi tasfiye oldu. Yani bu birliklerin borçları üstlenildi tamamen. Hazine tarafından üstlenilmesine rağmen geçmiş yıllarda "yeniden yapılandırma" diye bir kurul kuruldu, yeniden yapılanması için destekler verildi ama o da başarılı olmadı. Niye başarılı olmadı? Belki birlik yöneticileri benim bu sözümünden alınmasın fakat Türkiye'nin 500 büyük sanayi kuruluşuna baktığınızda içinde bu birliklerden ve kooperatiflerden bir tane yok. Yani aslında Türkiye'de kooperatifçilik başarılı olmadı. Sebeplerini sayarsak hepimiz çok sebep sayabiliriz ama neticede geldiğimiz fotoğrafta böyle bir sonuç var.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Sağ iktidarlar yüzünden. Sağ iktidarlar yok etti kooperatifçiliği.

BAŞKAN – Sayın Gürer, sağın neresi solun neresi, bir göster.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Sağı solu yok. O gün sol iktidar vardı. Yani 2000’de bu yapılırken koalisyon vardı ama bu iş memleket meselesi, bu işin sağı solu yok. Türkiye’de maalesef geldiğimiz noktada sonuç ortada.

Tabii, mesela, o gün ne vardı? Doğrudan Gelir Desteği vardı. E bugün onun yerine Alan Bazlı Gelir Desteği veriyoruz yine. Yani benzer bir şekilde destek devam ediyor.

Ben, tabii, sürem az olduğu için...

BAŞKAN – Yok, süreniz bol, sıkıntı yok.

Buyurun.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Teşekkür ederim Başkanım. İlk defa sizden böyle bonkörce bir davranış görüyorum. Teşekkür ederim. Bana gelince hep böyle frene basıyordunuz ama bugün nedense bonkörlüğünüz üzerinizde.

Şimdi, kendi bölgem itibarıyla fındık ve çay üzerinde de konuşacağım, madem sürem bol.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Ama hepsi sizin döneminizde oldu bakın, tümü 2002’den sonra, 2001’den önce öyle değildi.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Yani tencere dibin kara, seninki benden kara misali olmasın bu, Sayın Sarıbal.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Doğru anlatıyorsunuz ama hakkaniyetli değilsiniz; seçeneğiniz vardı, ya reddederdiniz ya revize ederdiniz ya bol bol...

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Yüzde 35’e yüzde 65 çoğunluk aldınız.

BAŞKAN – Arkadaşlar, Sayın Öztürk’ün süresinden yıyorsunuz.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Sayın Başkanım, o dönemde ben bu projeden birini uyguladığım için, yakinen ateş topunu tuttuğum için ben sizinle bu tecrübelerimi de paylaşacağım. Mesela fındıkta biz FİSKOBİRLİK’i yapılandırmaya çalıştık ama sistem, Türkiye’nin kooperatifçilik sisteminin gözden geçirilmesi gerekiyordu. Yani bize denildi ki: “Sizin 2000 öncesi borçlarınızı Hazine üsteliyor, tasfiye edeceğiz.” Kanun diyor çünkü 4572 sayılı Yasa’nın geçici 5’inci maddesi miydi neydi ama sistem öyle bozuk ki sizin kooperatifçiliği düzeltmeniz lazım, birlikleri düzeltmeniz lazım. Şimdi...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Tam fırsatı yakalamışsınız...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Bakın hâlâ devam ediyor.

BAŞKAN – Sayın Yılmaz, Komisyona ısınmaya başladınız, hoş geldiniz.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Ama maalesef hakkaniyetli konuşmuyorsunuz.

BAŞKAN – Hakkaniyetli konuşmuyor diye bir şey olabilir mi Sayın Yılmaz? Sayın Öztürk de kendi düşüncelerini ortaya koyuyor. Hakkaniyet bunun neresinde?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, siz yorum yapmayın.

BAŞKAN – Nasıl yorum yapmam canım, olur mu yani?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Yılmaz, bu Komisyonda ilk defa hakkaniyetli konuşmayan Sayın Öztürk mü? Bugüne kadar hakkaniyetli konuşmayan kime müdahale ettiniz?

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – O sizin takdiriniz.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Elinizde fırsat var, bu fırsatı kullanmamışsınız.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Yılmaz, sizi hakkaniyetli davranmaya davet ediyoruz. (Gürültüler)

SALİH CORA (Trabzon) - Sizin konuşmalarınızı biz saygıyla karşılıyoruz.

BAŞKAN – Arkadaşlar, siz Hükûmete yükleneceğinize birbirinize yükleniyorsunuz.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Sizi hakkaniyetli davranmaya davet ediyorum.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Şimdi, hakkaniyetli olup olmamak tabii, takdir sizin ve milletimizindir, ben ona girmem ama neticede geldiğimiz noktada Dünya Bankasından alınan o kredilerle maksat hasıl olmadı, onu anlatmak istiyorum.

Şimdi, yeni bir faza girdik, yeni tarım destekleri devam ediyor yine, nitekim fındıktan bahsettim. O gün doğrudan gelir desteğiyle çiftçiye yapılan destekten sonra 2009 itibarıyla sadece fındığa AK PARTİ hükûmetleri 7,5 milyar Türk lirasının üzerinde alan bazlı destek verdi; gübre desteği, mazot desteği, sigorta desteği hariç.

Onun için, çiftçiye hükûmetlerimizin -bugün de işte gelen bütçede görüyoruz- verdiği desteği takdirle karşılıyoruz. Yeter mi? Yetmez. Çünkü tarım alanında piyasa ekonomisi geçerli değil dünyada çünkü bütün ülkeler ki başta ekonomisi güçlü olan ülkeler -Avrupa Birliği, Amerika- çiftçilerini sınırsız destekliyorlar; Fransa, Almanya, bunları görüyoruz. Dolayısıyla, bizim de çiftçimize verdiğimiz her türlü destek üretim olarak, katma değer olarak, artı olarak geriye dönüyor. Bugün, fındık ihracatı konusunda geçen...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Toparlayın lütfen Sayın Öztürk.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Ticaret Bakanlığımızın bütçesinde de dile getirdim, basit bir destekle küçük küçük de olsa iyileştirmelerle bu ihracatta geri dönüyor. O bakımdan, ben Tarım Bakanlığımızın tabii ki bütçesinde ve Hükûmet Programında gördüm, bu sene yine 850 milyon liralık alan bazlı destek fındığa veriyor Hükûmetimiz, 2019 bütçesinde de gördüm, fevkalade bunu teşekkülle karşılıyorum sizin nezdinizde Hükûmetimize.

Yine, geçtiğimiz hafta Toprak Mahsulleri Ofisi kanalıyla alınan fındıktaki destekleme kararında Türk çiftçisi, özellikle fındık müstahsilimiz adına medyunuşukranla karşılıyoruz.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – 11 liraya satanlara farkını verecek misiniz 14 liranın? Oradaki 3 liranın farkını verirsiniz bunun bir anlamı olur.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Bütün alanlarda da böyle destekleri, tabii ki biz bekliyoruz.

Çay konusuna da değinmek istiyorum, çünkü ben çaya da emek vermiş bir kardeşinizim hem ÇAYKUR'da yöneticilik yaptım hem de aynı zamanda çay müstahsiliyim, çay bölgesi milletvekiliyim. Sayın Bekaroğlu söyledi, burada bir iki laf attı gitti ÇAYKUR Genel Müdürümüze ama o bürokrat olduğu için dile getiremiyor, sözü, belki şeyleri, haksızlık ediyor. Türkiye'de Hükûmetimiz, devletimiz tarafından çay yıllardan beri destekleniyor. Eğer çaydaki sübvansiyon, destekler olmasa en azından gümrük olmasa Türkiye yabancı çayların pazarı hâline gelir. Türkiye dünyada kişi başı çay tüketiminde birinci sıraya geldi, sudan fazla, en fazla çayı biz tüketiyoruz ama çayda bir iki tehlike var, ben de ona değinmek istiyorum ve sözümü bağlayacağım. Bu tehlikelerden birisi biliyorsunuz, çay sadece doğu Karadeniz bölgemizde üretiliyor yani belli alanda ve giderek tüketimi arttığı için, nüfusumuz da arttığı için bir projeksiyona göre Türkiye 2022, 2023 yılına doğru artık net çay ithalatçısı durumuna gelecek. O bakımdan bizim hem verimliliği artırmamız lazım hem kaliteyi artırmamız lazım hem de yeni çaylıklar ihdas etmemiz lazım Sayın Bakanım. Bunun için de...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Çaylar yaşlandı.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Evet, çaylar yaşlandı, mesela kesim projesi vardı bizim zamanımızda, hâlâ devam ediyor zannediyorum. Ben o zaman da demiştim ki: Bunu kesimden ziyade uzun vadeye yayalım ama sökülme projesi yapalım.

BAŞKAN – Gençleştirme yani “kesim” derken gençleştirme.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Çünkü hem yeni, daha kaliteli türler yetiştiriyor ÇAYKUR’un çay araştırma enstitüsü çeliklemeyle, bu türleri ikame edelim, dikelim hem de o sürede toprak dinlenmiş olur. Fakat, hep biliyorsunuz, bizde acele olduğu için her şey, bir an önce yapmak üzere bunu kesim projesi olarak devam ettik. Benim hem akademik çalışmam var bu konuda hem de tecrübelerimi sökülme yerine kaliteli türleri ikame edip, koyup yenileme projesi. Bir de, Giresun’un özellikle benim milletvekili olduğum...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Çeliklemeyle mi?

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Çeliklemeyle tabii.

...şehrin doğu bölgesinde çay üretiliyor. Nitekim, bakın, belki reklam olacak ama Tirebolu 42 numaralı çay ÇAYKUR’un şu anda bir ürünüdür ve piyasada aranan bir ürün. Onun fabrikası da benim şehrimde, Tirebolu’da. Özel sektörün de olmakla beraber Giresun’da üretilen çayın kalitesi ÇAYKUR nezdinde de hakikaten ön sıralarda. O bakımdan Giresun’un doğu bölgesinde fındığa alternatif olarak da çay dikim alanları, yeni alanlar ihdas etmek zorundayız. Onun için, Çay Kanunu’ndaki bir değişiklikle oralara yeni çaylıklar ruhsatlandıralım. Bunu tavsiye ediyorum Bakanımıza.

Tekrar ben 2019 yılı bütçenizin hayırlı olmasını diliyorum, size başarılar diliyorum, başarılı olacağınıza da inanıyorum, sağ olun.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

ERKAN HABERAL (Ankara) – Ben bir şey söyleyebilir miyim çay konusunda. Sayın Başkan, bir şey söyledi müdahil olmam lazım.

Şimdi “Çay bahçelerini artırmamız lazım.” dedi. Giresun’da artırabilirsiniz ama Rize’de artıramazsınız. Bölgesel farklılığı diyorum Başkanım. Şundan sebep Rize’de zaten ormanları kestiler çaylık yaptılar. En son 2/B yasasıyla olanı da götürdüler çaylık yaptılar. Şimdi, biz dersek ki daha fazla çaylık yapalım, daha fazla bahçe yapalım, bir tane ağaç kalmaz Başkanım.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Ama bu durumda Türkiye çay ithalatçısı durumuna geliyor, benim anlatmak istediğim konu da bu.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum. Sayın Girgin’i uçağa yetiştireceğiz, kusura bakmayın.

Sayın Girgin...

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli Komisyon üyeleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle Sayın Bakan, sabahki vermiş olduğum çerçeve hakkında bir bilgi vermek istiyorum size ama şunu da üzümlere belirtmek istiyorum: Çok ön yargılısınız. Hangi bakımdan ön yargılısınız? Sabahleyin gayet nezaket sınırları içerisinde bir tablo hediye ettim size ve dedim ki: Bu tabloyu Bakanlığınıza asın, başucu çerçevesi olarak bulunsun. Bu resim 1930’lu yıllarda muhtemelen Bursa veya hatta da Nazilli basma fabrikasında bir fabrikanın açılışı. Diyor ki: “Önceden buğdayı bile dışarıdan alırdık, şimdi ipekliyi bile memlekette yapıyoruz.” Yani burada bir felsefe var, ben o felsefeyi size söylemek istemişim, onu anlatmak istemişim. Bize küçükken coğrafya derslerinde “Kendi kendine

yeten 7 ülkeden biriyiz.” diye öğretilirdi. Şimdi, bunları söyleyebiliyor muyuz Sayın Bakan? Buna dikkat çekmek ve o anlamda Bakanlığınızın yerli ve millî üretimi her zaman savunmanızı iletmek amacıyla bunu özellikle verdim ama maalesef bu konuda ön yargılı davrandınız.

BAŞKAN – Daha Sayın Bakan konuşmadı ki nasıl ön yargılı davransın?

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Sayın Bakan, ülkemizde ne yazık ki geçmişteki hani sık sık bakanların değiştiği bazı kısa ömürlü hükümetler dönemlerinden kalma bir icraat alışkanlığı var ve bu alışkanlık maalesef sizin döneminizde de aynı şekilde devam ediyor on altı yıldır bu ülkeyi tek başınıza yönetmenize rağmen. Buna kısaca “Günü kurtarma politikası.” diyebiliriz. “Et fiyatları mı yükseldi? Patates fiyatları mı yükseldi veya pamuk fiyatları mı yükseldi? Ne gereği var üreticiyi destekleyip sübvansiyonla uğraşmaya, çiftçinin mazotuyla, gübresiyle uğraşmaya? Üretici, hakkını alamamış, cari açık artmış, 9 milyar dolar tarımsal gıda ithal edilmiş, kimin umurunda? Hadi bakalım, dışarıdan et ithal edelim, patates ithal edelim, pamuk ithal edelim, böylece rekabet yaratır fiyatları düşürür yerli üreticiyi de ithalatla ıslah ederiz.” Sayın Bakan, bu zihniyetle, dünyada pamuk üretiminde 7’nci sıradayken pamuk ithalatında 3’üncü sıraya gelmişiz, “Ne önemi var?” mı diyeceğiz? “Biz günü kurtaralım yeter. Nasıl olsa Avrupa Birliği, Amerika ‘Üretmenize gerek yok, biz size daha ucuza satarız.’ demiyor mu?” Bu mantıkla mı yaklaşacağız?

Sayın Bakan, el akıl verirken bizi değil kendini düşünür. Bu politikalar, evet, günü kurtarıyor kurtarmasına ancak geleceğimizi de ipotek altına alıyor. İthalatla tarım politikası yürütemezsiniz. Tarım “E, ama 3 kuruş daha ucuz.” diye her şeyi dışarıdan alabileceğiniz bir sektör değildir. Değerli Bakan, tarım hayattır, bunu çok iyi bilmeliyiz.

Sayın Cumhurbaşkanı geçen gün bir laf etti, ben bunu da dile getirmek istiyorum. Etteki yüksek fiyatları ülkedeki refah seviyesinin yükselmesine bağladı. Sayın Bakan, aslında, hani deyim yerindeyse bizi bu refah mahvetti. Et fiyatları neden yükseliyor? Refahtan. Eskiden çuvala, kasayla, tenekeyle alınan gıda ürünleri artık kiloyla, gramla alınıyor. Neden? Refahtan. Altın, döviz neden yükseliyor? Refahtan. İşçi ölümleri? Refahtan. Dış borç? Refahtan. Yoksulluk? Refahtan. Borsa neden düşüyor? Refahtan. Asgari ücretlinin mutfağına gidip bir bakın Sayın Bakan, et görebilecekmışsiniz. Nasrettin Hoca’nın fıkrasında dediği gibi, eğer refah buradaysa et nerede, eğer et burada değilse refah nerede? “Et fiyatları refahtan artıyor.” sözü şu ekonomik tabloyla söylenebiliyorsa ben açık yüreklilikle söylüyorum, iktidarın gözünde miyopluk başlamış demektir.

“Üreten köylü, milletin efendisidir.” diye öğretiler bize Sayın Bakan. Ege’de tütün bitti, Çukurova’da pamuk, Karadeniz’de fındık, İç Anadolu’da tahıl. Kurtuluş, tarımsal üretimde. Tarım üreticisini ithalat yaparak ıslah etmeye çalışacağınıza üretim için destek verin. Un ucuzlasın diye un ithal edin, patates ucuzlasın diye patates ithal edin, et ucuzlasın diye et ithal edin. Nasıl yapıyorsunuz bunu? “Yerli ve milliyiz.” diye diye yapıyorsunuz. “Üretim yapmamız gerekiyor.” diyoruz, balıktan bakliyata her şeyi ithal ediyoruz. Dediğimiz gibi, bizi bu refah mahvetti Sayın Bakan. Hatta öyle bir refah var ki vermeniz gereken destekleri bile tam olarak vermediniz. Ülkemizde yıllar boyu yerli yersiz kalemlere hoyratça harcama yapılırken üretimin bel kemiği tarıma Anayasa’nın emrettiği destek neden verilmiyor? Ama kendi çiftimizden esirgelediğimiz desteği Fransız çiftçisine veriyoruz. Bu ülkenin Tarım Bakanı, Türkiye Cumhuriyeti’nin Tarım Bakanı, Fransa tarımına yaptığı katkılar nedeniyle Fransa’da şövalye nişanı aldı Sayın Bakan. Değerli Komisyon üyeleri, bakın, şuradaki resim. Her şeyimiz tamdı, sadece bir tane şövalye bakanımız yoktu, bu iktidar sayesinde buna da kavuştuk hamdolsun. Sayın Bakan, bu mantık yanlıştır. Eğer Fransa’daki Tarım Bakanı, Türk tarımına yaptığı katkılar nedeniyle ödül alsaydı, herhâlde Fransa’ya sokmazlardı. Bu mantık yanlıştır.

Sayın Bakan, Muğlalı üreticilerimizin de yerel ve genel anlamda sizlerden beklentileri var, şimdi de bunlardan bahsetmek istiyorum. Çiftçi Kayıt Sistemi işlemlerinin tamamen ziraat odalarına devredilmesi, çiftçiye ÖTV'siz motorin verilmesi, tarımsal alanlarda elektrik altyapısına yatırım yapılması, zirai ilaç bayisi olan odalarda reçete yazılabilmesi, tarımsal amaçlı traktör ve iş makinelerinin ziraat odalarınca ruhsatlandırılması, makine ekipman desteğinin devam etmesi, tarımsal girdi fiyatlarının kontrol edilmesi, tarımda eşiyile çalışan kadın çiftçilere Sosyal Güvenlik Kurumu güvencesi verilmesi, yüzde 50 hibe projelerinde kadastral yol sorununun çözülmesi, tarımsal alanlarda kır bekçisi ve sulama görevlisi görevlendirilmesi, Tarım Kredi Kooperatifleri kredilerinin faizlerinin düşürülerek Ziraat Bankası seviyesine çekilmesi, balık üretim tesislerinde aile işletmeciliği kapsamında değerlendirilen işletmelerde 50 ton olan üretim kapasitesi şartının 25 tona düşürülmesi, 2/B Tarım arazilerinin satış fiyatlarının düşürülmesi ve ödeme vadelerinin uzatılması, tarımsal desteklerin artırılması ve toprak tahlilinde 50 dekar ve üzerine verilen analiz desteğinin 25 dekara düşürülmesi, 193 sayılı Gelir Vergisi Yasası'nın 94'üncü maddesi gereği tarımsal desteklerden kesilen gelir vergisi kesintisinin kaldırılması, mahallelerde yerleşimin devam edebilmesi ve şehre göçün önlenmesi için küçük aile işletmelerine ORKÖY kredilerinde olduğu gibi, uzun vadeli küçük ve büyük baş hayvancılık kredisi verilmesi; istimlak yapılan tarım alanlarında, 2/B çalışmalarında ve mera komisyonlarında, teknik inceleme komisyonuna il ve ilçe ziraat odası başkanlarının veya temsilcilerinin katılımının sağlanması, tarımsal üretim amaçlı hazine arazilerinin kiralalanmasında Büyükşehir Yasası'ndan kaynaklı kiralamaya engel ilgili maddenin düzeltilmesi, Muğla ili genelinde özellikle taban arazilerdeki zeytin ağaçlarında görülen ve gittikçe yaygınlaşan, dolayısıyla zeytin bahçelerinin yok olmasına sebep olan halkalı leke hastalığıyla mücadele konusunda Bakanlığınızca beş yıllık proje geliştirilmesi ve bu kapsamda teknik destek verilmesi, herhangi bir üst birliğe -Süt Birliği, Alabalık Yetiştiricileri Birliği, Damızlık Birliği- üye olan çiftçilere devlet desteği yapılırken mutlaka ziraat odalarına üyelik belgesinin güncellenmiş hâliyle talep edilmesi, direkt destekleme ödemesi yapılmaması; ziraat odasına kayıtlı resmî plakalı araçlardan motorlu taşıtlar vergisi alınmaması, Muğla ilimizdeki dağ köylerinde zeytin alanlarının yoğun olduğu bölgelere tarımsal amaçlı yollar yapılması; ilimizde projesi yapılan sulama göletlerinin yapımına başlanması, boşa akan ancak biriktirilecek, tarımsal sulamada kullanılabilecek kaynakların da çalışmalarının yapılarak üretime kazandırılmasının sağlanması.

Sayın Bakan, zeytinyağı hakkında birkaç cümle kurmak istiyorum. Zeytinyağında kaliteyi artıran erken hasat, soğuk sıkım yöntemi teşvik edilmelidir. Kaliteli zeytinyağına daha yüksek, düşük kaliteli zeytinyağına daha az prim verilmelidir. Uygulanmakta olan prim desteği mutlaka artırılmalıdır. Coğrafi işaretli zeytinyağlarına özel teşvik olmalıdır. Türkiye'nin en önemli ithalat kalemlerinden birisi yağ ithalatıdır. Yağ ithalatı kısıtlanmalı, zeytinyağı kullanımı yaygınlaştırılmalıdır. Zeytinyağında taşış mutlaka engellenmeli, yol üzerlerindeki satış yerlerinde markasız zeytinyağı satışına izin verilmemeli.

Bir diğer konu... Fethiye'mizin yirmi beş yıllık hayali olan Babadağ Teleferik Projesi'nin 2019 sonu olarak planlanan bitirilme süresi için beklenen ön iznin ivedilikle imzalanması, 2020 Dünya Hava Oyunlarının Babadağ'da yapılması bakımından aciliyet arz etmektedir.

Diğer konu... Türkiye'de gerçekleşen kültür balığı üretiminin yüzde 65'i Muğla ilimizden gerçekleşmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Girgin, toparlayalım lütfen.

SÜLEYMAN GİRĞİN (Muğla) – Üretime ve ekonomiye bu kadar büyük katkı sağlayan balıkçılarımızda bazı sorunları var. Sizlere bunu da iletmek istiyorum. Özellikle, bakınız, balık bir temel besin maddesi fakat hâlen yüzde 8 KDV uygulanmakta Sayın Bakan. Sağlık yönünden bu kadar değerli bir üründen mutlaka diğer temel besin maddeleri gibi KDV yüzde 1 alınmalıdır.

Ayrıca, Muğla’ımız balıcılıkta da marka bir ilimizdir. Balıcılık noktasında da önemli bir ildir Muğla. Mutlaka balcılığı teşvik etmeliyiz. Bu noktada, orman içlerine veya yakınlarına kovan koymaya uygun alanlar oluşturmaliyiz. Sahte ve katkılı bal satışını önlemek için derhâl adımlar atmaliyiz. Denetimler artmalı, markasız bal satışı kesinlikle engellenmelidir

Tarım ve hayvancılıkta, bu stratejik üretim kolunda kullanılan elektrik ve mazottaki KDV oranlarının düşürülmesi, üretimin desteklenmesi, akılcı ve bilimsel tarım politikalarının izlenmesi çiftçilerin başlıca talebidir Sayın Bakan.

Sayın Bakan, çok naçizane bir şey söylemek istiyorum, lütfen alınmayın. Siz ve sizden önceki Tarım Bakanlarımızın ziraatla, toprakla, tohumla mesleki anlamda bir bağı yoktur. Umarım bu Bakanlık size tarımı, üretimi, tohumu ve emeği sevdire.

Bu duygu ve düşüncelerle saygıyla selamlıyorum. Bütçenizin hayırlı olmasını diliyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Girgin, teşekkür ediyorum.

Sayın Arı...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ben bir şey söyleyebilir miyim sizden önce Sayın Başkana?

Sayın Başkanım, tutanaklarda yalnızca Bakanın konuşması var tutanaklarda. Muhalefet partilerinin hiçbir konuşması henüz tutanaklarda yok.

BAŞKAN – Hangi konuşmalarını söylüyorsunuz?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tutanaklar... Konuşmalarımız... Hiçbir konuşmamız yok.

BAŞKAN – Yavaş yavaş giriyorlardır.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yavaş yavaş giriyorlar da basın oradan takip ediyor, biliyorsunuz ve bu saatlerde gazeteler bağlanıyor, internet siteleri, haberleri kapatıyorlar. Yani tutanaklara yansımının en azından bir, iki saat gecikmeli olmasını talep ediyoruz, böylece basın oradan takip eder. Şu anda bakarsanız yalnızca Bakanın konuşması var.

BAŞKAN – Şöyle, bakın, biz çok acil olduğunda münferit ham tutanakları istiyoruz. Yani normalde ham tutanakları yayınlamıyorlar bildiğim kadarıyla, sadece biz alıyoruz ham tutanakları.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bir saat gecikmeli yansıyor.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Yok önceden veriliyordu, Dışişleri Bakanlığından sonra değişti.

BAŞKAN – Efendim, biz ham tutanakları alıyoruz buraya, yani incelenmemiş tutanakları alıyoruz. Kesin olmayan tutanakları alıyoruz, kesin olmayan incelenmemiş tutanakları paylaşabilmeleri ya da servis etmeleri mümkün değil. Burada bir yanlışlık var.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, biz görebiliyoruz tutanakları.

BAŞKAN – Sen görüyorsun ama sen o zaman aldığını basına mı veriyorsun?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Evet, veriyorum.

BAŞKAN – Ama daha incelenmemiş tutanağı nasıl veriyorsun ki?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yani gerekirse veriyoruz tabii.

BAŞKAN – Gerekmez yani incelenmemiş tutanak. İtibar etmeyin, onlar incelenmemiş tutanak arkadaşlar.

Teşekkür ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bir an önce yansımaları istiyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Arı, buyurun.

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Bakan, Bakan Yardımcılarımız, değerli bürokrat arkadaşlarımız, sayın milletvekili arkadaşlarım; hepinizi öncelikle saygıyla, sevgiyle selamlıyorum.

Sayın Bakanım, öncelikle, başarılı olmanızı biz de canıgönülden istiyoruz çünkü Türkiye hep tarımda 1 numara olan bir ülke olarak yıllar önce tanımlanmış bir ülkedir, o anlamda da tarımda tekrar başarılı olmak hepimizin arzusudur. İktidarıyla, muhalefetiyle bu konuda bir yarış içerisinde olmadan, tarım sektöründe özellikle, başarılı bir Türkiye olunması hepimizin en büyük arzusudur.

Sayın Bakan, Antalya’ımızdan bir besici vatandaşımızın göndermiş olduğu bir mektubu hızlı bir şekilde okumak istiyorum. Bu arkadaşımız çok önemli bir işletmenin de aynı zamanda sahibi. Aynen şu şekilde demekte: “Ülkemizde hayvancılığın sorunları... 15 Ağustos 2018 tarihinden itibaren çiğ süt bedeli 1,7 TL olarak açıklanmıştır. Maalesef, bu fiyat, bir hayvanın yemi olduğu yemi karşılamamakta. Bunun içindir ki mezbahalarda üretici kardeşlerimiz inanılmaz bir şekilde inek kesmekteler. Bugünkü koşullarda sağlam inek etinin fiyatı 21,5 TL. Geçen yıl aynı dönemde inek eti fiyatları 26 -27 TL’ydi. Bu kadar düşük olmasının bir tek sebebi var, üretici, yedirmiş olduğu yem bedeli kadar süt parası alamamaktadır. Bu kesilen hayvanların acısı da beş- altı ay sonraki süt üretim tonajlarındaki düşüşlerde ortaya çıkacaktır. 2018 yılında, devletin verilerine göre, süt işleyici firmalar ürünlerine yüzde 41 zam yapmışlardır ama maalesef çiğ süt fiyatları yüzde 11 artış göstermiştir ve yukarıdaki artışın çok altında kalmıştır. Yine, geçen yıl yonca fiyatı tarlada biçilmiş şekilde 500 TL iken bu yıl 850 TL olmuştur. Mısır silajının tarlada biçilmiş fiyatı geçen yıl 145 TL iken bu yıl 205 TL olmuştur. Sizler de bu işin içerisindesiniz ve takdir edersiniz ki ülkemiz ekonomisinde tarım ve hayvancılık çok önemli bir yere sahip ama biz hayvancılık işletmeleri olarak devletimizden yeterli derecede destek göremediğimizi düşünüyoruz. Bu ekonomik durumlardan dolayı işletmelerimizi kapatmaya kadar gidiyoruz.

Yine, geçen yıl karkas et fiyatı 29-30 TL iken bu yıl karkas et fiyatı 27,5-28 TL bandındadır. Bizler elimizdeki ekmek teknelerimizi kaybetmeden, ülkemizde tarım ve hayvancılıktan geçinen -dolaylı olarak- 20 milyon çalışanın sıkıntılarına kulak verilmelidir. Özellikle hayvancılık sektörü çok büyük sıkıntıdadır. Hepinizin bildiği üzere, girdi fiyatları inanılmaz artmıştır, banka faizleri de buna keza inanılmaz yükselmiştir. Aynı zamanda, Ziraat Bankasından hakkımız olan sübvansiyonlu kredilerden tam olarak faydalanamıyoruz, bu kredilerin limitleri yaptığımız işe oranla çok az kalıyor.

Tarım ve hayvancılık sektörü ülkemizin olmazsa olmazlarından. Gerekli hassasiyetin üretici ağzından duymanızı istediğimiz için bu yorumlarımızı dile getirdik. Eğer ülkemizde bu kadar inek kesilmeye devam edilirse, anne olmadan çocuk olmayacağı için hem besi hayvanları hem de süt hayvanları üretimi sıkıntıya düşecektir.” şeklinde bir mektubu sizlerle paylaştım Sayın Bakanım.

Sayın Bakanım, Antalya’ımızda BATEM arazisi olarak bilinen ve 203 bin metrekarelik bir araziye tekabül eden ve Antalya’nın gerek 1932 yılından bu tarafa ülke tarımına çok büyük katkıları bulunan bir kurumun ve ayrıca da Antalya’da bölgeye gerçek anlamda değer katan ve bölgenin oksijen deposu olarak bilinen çok önemli bir kurumu var. Bu kurum arazisi gerek kendi arazisi olan 203 bin metrekare ile gerekse yan tarafında bulunan 70 bin metrekareye tekabül eden vakıflara ait araziyle çok önemli bir alanımızdır yani Antalya halkı açısından gerçekten buranın çok önemli bir değeri vardır. Bu arazi yani kuruma ait olan bu arazi kuruma dahi bilgi verilmeden haziran ayı içerisinde Vakıflar Kanunu 30’uncu

maddeye istinaden Millî Emlak ve kurum görüşü dahi alınmadan Hamidiye Vakfı isimli bir vakfa devredilmiştir. Sayın Bakanım, her ne kadar bu vakf da bir devlet vakfı yani devletin kontrolünde olan bir vakıfmış gibi değerlendirilir ise de biz bundan rahatsızız Antalya halkı olarak çünkü burası Hazine adına kayıtlı bir araziyken bana göre Vakıflar Kanunu 30'uncu madde hükümlerini tam içermeyen bir durum söz konusu olduğunu ve bu nedenle de vakıflara geçmesinin çok doğru olmadığını düşünüyorum ve bu çerçeveden de tekrar bu arazinin yine Hazine adına geri alınabilmesi adına yasal girişimlerde ve idari girişimlerde bulunmanız gerektiğini bir Antalyalı olarak sizlerden talep ediyorum.

Değerli arkadaşlar, Türkiye İstatistik Kurumu kayıtlarına göre 2002 yılında yaklaşık 27 milyon hektar olan tarım arazisi 2017 verilerine göre yaklaşık 23,5 milyon hektara kadar gerilemiştir. Bu, resmî verilerdir. Yani şu görülmekte: Tarım alanlarımız her geçen gün ufalmaya doğru gitmiştir 2002'den bu yana. Tarımın önemini zaten söylemeye gerek yok. Bu anlamda, özellikle, milyonlarca yılda oluşan tarım topraklarının bu kadar hızlı bir şekilde şehirleşmeye, ranta, betona ve benzeri tarım dışı alanlarda kullanılmasının önüne geçmemiz gerektiği ortada. Tarım arazilerinin amaç dışı kullanımının önüne geçmek için de bir an evvel gerekli önlemlerin alınmasının da faydalı olduğu ortada.

Bölgemiz açısından önem taşıyan, özellikle pamuk yönünden bakarsak, tekstil ve yağ sanayisinin en önemli ham maddesi olan pamuk ekim alanı 2002 yılında 7 milyon 210 bin 770 dekar iken 2017 yılında 5 milyon dekara kadar gerilemiştir. 2002 yılından 2017 yılına kadar yaklaşık yüzde 30 azalma meydana gelmiştir. İthalat politikaları pamukta da devam etmiş ve yetersizlik ithalat yoluyla giderilmeye çalışılmıştır. Sonuçta, 2003-2017 yıllarında pamuk ithalatı yüzde 56,25 oranında artmıştır. Bu bağlamda, özellikle ülkemizde TARIŞ, Çukobirlik ve Antbirlik'in etkinliğinin artırılmasında büyük önem bulunmaktadır. Ayrıca, pamuk üretimi için verilen destekler de yeterli değildir.

Yine, bugün Tarım Bakanlığının bütçesinin görüşüleceğini öğrenen bazı kurumlardan, özellikle ziraat mühendisleri odalarından ve yine tarım birliklerinden gelen değişik talepler var ve bunların arasında en çoğu da uygun kredi desteklerinin verilmesi yönünde. Yine, Bakanlığa alınacak personel noktasında da mülakatın bir an evvel kaldırılması ve sınavlara riayet edilmesi konusunda.

Yine, ayrıca ziraat odalarından gelen bir talep de ruhsatsız yer altı kuyularının bir defaya mahsus olmak üzere ruhsatlandırılarak suyu tedirgin kullanan üreticilerin sorununa kalıcı bir çözüm bulunması ve ayrıca da denetim altına alınması hususu.

Yine, özellikle Antalya bölgesinde elektrik dağıtım işiyle yetkili bulunan CK Akdeniz Elektrik, tarımsal abonelik konusunda çiftimize büyük sıkıntı yaratmakta. Gerekçe olarak tarımsal aboneler önceliğimiz değildir denmekte ayrıca trafo veya direk hattının yatırımcının kendisi tarafından yapılması istenmekte. Maliyetlerin düşürülmesi için tarımsal aboneliklerde bir kolaylaştırma sağlanması ve bu anlamda da diğer bölgelerde de yine benzerdir ama Antalya bölgesinde de CK Akdeniz Elektrik firmasıyla bu konularda bir iletişim kurulmasında fayda bulunmakta.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Arı, toparlayın.

CAVİT ARI (Antalya) – Toparlıyorum.

Sayın Bakanım, bu elektrik konusu açılmışken, yine Antalya'nın Korkuteli ilçesi mantar üretiminde Türkiye bazında bakarsak yüzde 60 oranında üretim yapan bir ilçedir.

Yine kompost dediğimiz hammaddede de yüzde 80 kapasite Korkuteli ilçesinde üretilmektedir. Yani mantar denince akla gelen en önemli ilçedir Korkuteli ilçesi. Korkuteli ilçesinde mantar üretiminde bulunan üreticimiz, hemşehrilerimizin talebi mantarda kullanılan elektriğin tarımsal faaliyette kullanılan elektrik niteliğinde sayılması ve normal bir elektrikmiş gibi ücretlendirilmeden çıkarılmasını

talep etmekteler çünkü özellikle elektrik yani enerji mantar üretiminde ciddi bir girdi. Bu anlamda üreticimizin desteklenmesinde büyük fayda bulunmakta ve yine KDV oranının da düşürülmesini de talep ediyoruz.

Son olarak, Sayın Bakanım, özellikle sulamayla ilgili DSİ çalışmalarını anlattınız, ben de bu konuda yapılan her çalışmaya teşekkür ediyorum ve özellikle de tarımsal sulama projelerine daha da artarak destekler verilmesi gerektiğini savunuyorum. Ancak özellikle ilimizde yani Antalya’da yakın illerimizde de şöyle bir manzara var: Taş ocakları, mermer ocakları ve HES’ler üzerinden doğa ve orman özellikle çok ciddi şekilde tahrip edilmekte, su kaynaklarımız bundan büyük zarar görmekte ve orman kurumumuz da özellikle taş ocağı, mermer ocağı ve HES’ler noktasında da maalesef çok hızlı onay verilmekte. Yani bir köylümüzün, hani eski ifadeyle, ormandan bir dal alıp da köyüne giderken eşeğini zapt ettiği bu ülkede maalesef Orman İdaresinin kolay verdiği onaylarla binlerce ağaç kesilebilmekte. Yani hem bu anlamda orman zarar görmekte hem de doğa tahrip edilmekte ve sular özellikle HES’ler noktasında kontrol altına alınabilmektedir. Önümüzdeki çağın en önemli konusu su meselesidir, tarımsal sulama meselesidir. O nedenle sularımıza gerçekten sahip çıkmamızda büyük fayda vardır. Bu tür izinlerin, doğayı tahrip eden bu izinlerin kolay verilmemesi gerektiğini bir kez daha hatırlatıyorum. Ve bütçemizin tarıma ve ülke tarımımıza ciddi destekler katkılar sağlaması arzusuyla hayırlı olsun diyorum, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Bu arada, söz almak isteyen üye milletvekillerimizin yani Komisyon üyesi milletvekillerimizin lütfen sisteme giriş yapmalarını rica ediyorum, ona göre zaman planlaması yapacağım arkadaşlar, lütfen. Üye olmayan milletvekillerimiz, lütfen, sisteme girmesinler, Komisyon üyesi olmayanlar kapatsınlar, lütfen.

Buyurun Sayın Güneş.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, çok değerli Komisyon üyelerimiz, değerli bürokratlarımız ve basın mensubu kardeşlerimiz; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

2019 yılı Tarım ve Orman Bakanlığı bütçemizin hayırlara vesile olmasını temenni ediyorum.

Tabii, gerçekten de on altı yıllık AK PARTİ iktidarları döneminde hem ormancılık alanında hem tarım alanında hem de Devlet Su İşleri olarak çok büyük işler başarıldı. Hemen hemen Bin Günde Bin Gölet Projesiyle çok fazla sayıda hem sulama amaçlı hem de hidroelektrik santrali amaçlı pek çok gölet yapıldı. Yani bu bir tarihi başarıdır, bu konuda emeği geçen herkese teşekkür ediyoruz.

Diğer taraftan, yaklaşık 4 milyar bir ağaç dikimi olduğunu -yanlış hatırlamıyorsam- ifade ettiniz ve orman sayımız gün geçtikçe çok miktarda arttı, bu da çok önemli bir başarı.

Tarımda da önemli başarılarla imza attınız. Tabii ki muhalefet gözüyle baktığımız zaman sanki tarımda hiçbir şey yapılmamış, her şey çok kötüymiş gibi bir algı yaratılmaya çalışılıyor. Oysa tarımda da çok büyük mesafeler katedildi. Belki tam istediğimiz yerde değiliz. Diyelim ki mesela buğday üretiminin sanki eski dönemlerde un ihracatı olmadığı için Türkiye’nin ürettiği buğday kendisine yetiyordu ama ticaretin artması, ihracatın artmasıyla beraber ve diğer taraftan ürün çeşitliliğinin olmasıyla bu bizim ürettiğimiz ürünler bize yetmez hâle geldi çünkü biz bunun bir kısmını da ihraç ediyoruz. Yani bu pencereden baktığımızda aslında Tarım Bakanlığımız, Sayın Bakanımızın ifade ettiği gibi, eskiye göre oldukça ilerlemeler var.

Biz tabii, buradaki sayılara da göz attığımızda tarımsal ihracatımız 2017 yılında 17 milyar olmuş, tarımsal hâsıla yönünde dünyada 7'nci, Avrupa'da 1'inci sıraya gelmişiz, buna farklı gözle bakanlar var, tabii, değerlendirmeye göre değıştirseler de, 3'üncü de olsak yine iyi bir rakam diye ben düşünüyorum. On altı yılda tarıma gerçekten de çok büyük destek vermişiz, 117 milyar TL destek vermişiz.

Tabii, burada tarımda pek çok alana biz destek veriyoruz. Bu parçalı destek bu işle uğraşan çiftçilerimizi psikolojik yönden belki tam tatmin etmiyor olabilir. Sayın Bakanım, bunların biz yani tarımdaki desteklemeleri yaklaşık 2018 yılında da 14,5 milyar destek vereceğiz; bu, önemli bir miktar. Ama çiftçilikle uğraşan kardeşlerimiz bunun daha çok toplu hâlde verilmesini istiyor, yani bunların daha büyük bir miktarını mazota yansıtılmasını istiyor. Diğer taraftan, diyelim ki tarla sahibine değil de eken çiftçinin alması yönünde bazı yaptırımların getirilmesini istiyor. Diğer taraftan, mesela çiftçilerimize bir kredi kartı gibi kart verip hem harcamalarını buradan yapmaları hem de desteklerini buradan yaparak yani bunların ÇKS yöntemiyle takip edilmesinin daha iyi olacağı düşüncesindeyiz.

Diğer taraftan çiftçilerimizde gördüğümüz en büyük problem, sabit bir fiyatın olmayışı. Diyelim ki bu yıl nohut iyi para ediyorsa herkesin nohut ekmesiyle ertesi yıl nohut fiyatlarının düşmesiyle çiftçimiz mağdur oluyor. Burada da tabii ki sizin bunu programladığınızı biliyorum ama daha çok havza bazlı ve buna gerekli önem verilirse belki de ürün fazlası mallarımız olmayacak ve fiyat istikrarını temin edeceğiz diye düşünüyorum.

Diğer taraftan, hayvancılıkla ilgili gerçekten de çok büyük destekler vermişsiniz. Hele hele şu iki yıl ödemesiz, yedi yıl faizsiz hayvan kredisi gerçekten de bugün bir babanın oğluna dahi veremeyeceği bir nimet. Bundan dolayı hükümetlerimize başta Sayın Cumhurbaşkanımız olmak üzere tüm Tarım Bakanlığımıza teşekkür ederiz. Sayın Bakanım, yalnız burada bir problemimiz var. Yurt dışından ithal ettiğimiz hayvanların bazılarının tam kriterlerimize göre gelmediğini gördük ve vatandaşlarımız bundan şikâyetçi. Bir de şu var: Kendi düvelerimizi hayvan üretiminde kullanabilmemiz için dışarıda sağladığımız 13.500 liralık -eğer yanlış bilmiyorsa- dışarıdan hayvan getirince destek veriyoruz. İçeriden alınca 8.500 lirayla bunu sınırlandırıyoruz. Dolayısıyla da biz bunu eşit hâlde getirirsek içerideki düvelerimizin de kesilmesini önleyerek hem buradaki, içerideki hayvanlarımız kesilmemiş olacak hem de dışarıya dövizimiz gitmemiş olacaktır diye ben düşünüyorum. Bu, önemli bir şey.

Bir de şöyle bir sorunla karşılaşılıyor. Bizim ithal ettiğimiz hayvanlarda oradaki kriterlerimiz farklı -hastalıklar yönünden- fakat Türkiye'ye getirdiğimiz zaman o kriterlerden daha fazla kriter istiyorsunuz ve diyelim ki bir kooperatif hayvan getirdiği zaman diyorsunuz ki şu hastalıklar, orada takip ettirmedığınız hastalıklardan fazlasını istiyorsunuz, bu hastalık burada da çıkınca diyorsunuz ki sigorta dışı oluyor bu çünkü hayvanlar ithal edilmiş oluyor ve bu hayvanları itlaf ediniz diyorsunuz. Bunu da gerçekten de giderilmesi gereken önemli bir problem olarak görüyorum ben.

Diğer taraftan, tabii ki süt üretimi eskisine göre arttı ama yani burada da şu sorununuz var: Süt fiyatlarının diyelim ki tüketiciden alınması bugün aşağı yukarı 175 kuruş ile 150 kuruş arasında değışiyor ama yani bu işlenip marketlerde satıldığı zaman bu, 2 katına, 3 katına çıkıyor ve dolayısıyla üretici çok fazla kazanmıyor fakat arada birileri kazanıyor. Bu yönde, diyelim ki Tarım Kredi Kooperatiflerimiz gibi, süt birliklerimiz gibi başka birliklerimiz burada diyelim ki pazarı dengeleme açısından işe ortak olabilir mi diye yani direkt üreticiden direkt tüketicie araya birileri girmeden bir şey yapılabilir mi diye ben düşünüyorum. Diğer taraftan, tabii, bizim veterinerlerimiz var, bunlar daha çok aşılama yapıyorlar ama burada hastalandığı zaman bunlara, hayvanlara bakamıyorlar.

Sayın Bakanım, şöyle bir şey yapılabilir mi? Biz bu hizmetleri diyelim ki dışarıdan aynı özel hastanelerde olduğu gibi belli bir fiyattan ve belli bir sayıda hastaya bakarak, hayvana bakarak ve onların aşılmasını, hastalıklarını, her türlü ihtiyaçlarını onlar giderse biz bu hayvan, diyelim ki

buzağı doğumuna, hayvan kesimine vereceğimiz destekleri burada değerlendiresek de hem çiftçimizi ve hayvancımızı bu veterinerlere vereceği paradan kurtarsak ve hem de bu fiyatları sabitlesek daha iyi olmaz mı diye düşünüyorum.

Burada bir de tabii, vatandaşımızın şöyle bir şeyi var, bu birliklerimizin tabii ki kanunlarda pek çok görevleri var ama fiiliyatta tabii, bunlar daha çok üreticilerden işte birtakım aidatlar alıyorlar ve bunun haricinde çok fazla bir faydalarının olmadığını çiftçilerimiz söylüyorlar. Bir de bunların diyelim ki hem süt birliğine üye olması lazım hem kırmızı et birliğine üye olması lazım, farklı farklı birliklere mutlaka üye olması lazım. Bunları da sadeleştirirsek iyi olur diye ben düşünüyorum.

Ben çalışmalarınızda başarılar diliyorum. Allah'tan 2019 yılı bütçemizin hem Bakanlığımıza hem milletimize hayırlı uğurlu olmasını temenni ediyorum, hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Erim...

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Sayın Bakanım, Sayın Başkan, sayın üyeler, sayın milletvekillerim, kıymetli bürokratlar ve çok değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum. AK PARTİ hükümetleri olarak tarım ülkesi olan Türkiye’imizde tarıma yapılan katkı, yatırımlar ve çiftçi vatandaşlarımıza yapılan desteklemeler, cumhuriyet tarihinde yapılmamıştır ancak yeterli değildir. Tarımda yeni sistemle ve Bakanlığınız döneminde toprağın ve suyun verimli ve yerinde kullanımıyla ciddi ilerlemeler sağlanacağından eminim. Seçim bölgem ve doğum yerim olan Aydın ilinde 1980 yılları başında örtü altı bitki yetiştiriciliğiyle tanıştırdım Aydın’ı. 1994 krizine kadar uzun yıllar pamuk, narenciye yetiştiren, seracılık ve sera imalatı yapan, ayrıca Belediye Başkanı olduğum İsabeyli’de Tarımsal Kalkınma Kooperatifinin Başkanlığını yapan kardeşiniz olarak tarımsal üretimin artırılması ve çiftçimizin gelirlerinin artırılması konusunda birkaç önerim olacak. Gübre fiyatlarını düşürmek için gübrenin –suni gübrenin tabii ki- ana ham maddelerinden olan fosfat ve potasyum sülfat –özellikle fosfat- ve benzeri madenlerin Enerji Bakanlığıyla iş birliği yapılarak Türkiye’deki üretimini artırarak ithalatını azaltmak için çalışma yapmalıyız. Yem fiyatlarını düşürmek için Tarım Kredi Kooperatifi Birliğinin, yem fabrikalarında kullandığı mısırın yüzde 60’ını ve soyanın da yüzde 95’ini ithal ettiğini öğrenmiş bulunmaktayım. Mısır, soya ve benzeri her türlü tarımsal üretimi artırmak için çiftçiler ile anlaşarak sözleşmeli ürün yetiştirmeliyiz. Çiftçinin kaç satacağının ve ürettiği ürünü de satın alma garantisi olursa üründe değil yüzde 60’ını, yüzde 160’ını üretir.

Çiftçilerimize kooperatifleşmeyi zorunlu hâle getirmeliyiz. Bu sayede başta ürünlerini tek elden değerli satmalarını, cari giderlerini azaltmayı, markalaşmalarını sağlamalıyız. Ürünlerini paketleyerek, soğuk hava depolarında bekleterek değerli satmalarını, ayrıca özellikle büyükşehirlerde ve il belediyeleriyle iş birliği yaparak tarımsal kooperatiflerinin son tüketime yönelik toptan ve perakende satış mağazaları edinmelerini sağlamalıyız. Hatta büyükşehir merkezleri ile bu konuda anlaşmalıyız.

Tarımsal üretimde tarım sigortası yani TARSİM zorunlu olmalı. Şu anda devlet desteği olsa da herkes yaptırmadığı için sigorta primi çiftçiye pahalı geliyor. Şirket de doğal olarak fiyatı yüksek tutuyor. Ayrıca tarımsal sigorta kültürü yeterince gelişmediği için çiftçi zorunlu olmadıkça yaptırmıyor. Zorunlu olursa herkes yaptıracığı için sigorta primleri ucuz olacaktır.

Bir başka konu, yalnız Aydın ili ilçesinde 13 milyon 500 bin metrekaare mera vasıflı arazi var. Ancak bu meraların 8 milyon metrekaresi Nazilli için dağlarda 3, 5, 10 dönüm şeklinde parça parça araziler mera vasfında ancak bu arazilerde 8 milyon metrekarede stratejik ürünler olan zeytin, incir, kestane ve kiraz dikili bu araziye, meralara ve 40-50 yaşlarında bunlar yani bunlar yeni dikilmemiş, çok eskiden yetişmiş bahçeler. Sadece Nazilli’de 8 milyon metrekaare olan bu tür kayıt dışı arazileri

gerekli yasal düzenlemelerle en kısa zamanda kayıt altına almalıyız. Hazineye ait tescilli ve tescil harici arazilerle ilgili geçtiğimiz günlerde kiralama kararı alındı ancak Aydın ilçelerinde sahaya inerek gerekli kayıt işlemlerini yapacak yetmiş personel sıkıntısı vardır.

Ayrıca Orman Genel Müdürlüğünün köylüye orman vasfı olmayan arazileri tahsis etmesi, kestane, zeytin, ceviz, badem ve benzeri ürünlerin dikimini sağlaması çok başarılıdır ancak bu ağaç türlerine ihraç ürünleri olan incir ve kirazın da dâhil edilmesi çok önemlidir.

Aydın ili ve çevresi, örtü altı bitki yetiştiricileri için ideal bir bölgedir. Zira güneş ışınlarından azami faydalanılmaktadır ve jeotermal kaynak yönünden Türkiye şanslıdır. Bu nedenle Aydın Valiliği ve ilgili birimler tarafından başlattığımız Aydın Organize Seracılık Bölgesi ve Büyük Menderes Deltası çevresinde planladığımız Aydın Organize Balıkçılık Bölgesi'nin hayata geçmesinde verdiğiniz ve vereceğiniz destekler için şimdiden teşekkür ederim.

Ayrıca bütün tarımsal üretimlerde toprak ve su tahlilini ve kapalı sistem sulamayı kısa zamanda zorunlu hâle getirmeliyiz. Tarımda işletme giderlerini azaltmak için 2005 yılında çıkardığımız 5403 sayılı ve daha sonra revize ettiğimiz 6537 sayılı toprak bütünlüğünü korumaya yönelik Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu çok isabetlidir ancak miras yoluyla intikallerde uygulama kesinlikle Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu'na uygun olarak gerekirse resen olmalı ve bu konuda hızlı hareket edilmelidir.

Yine, söz konusu kanun kapsamında tarım arazileri satışında komşu parsellerin ön alım hakkıyla ilgili maddede birtakım düzenlemeler yapılması gerekmektedir. Büyükşehir belediyeleri, çiftçilerimiz ve son yapılan büyükşehir yasasında bu açıklık var. Büyükşehir belediyeleri, çiftçilerimizle iş birliği yaparak entegre tarımsal üretim pazarlama ve benzeri tesisler kurabilirler. Bu konuda yetkileri var. Tarım Bakanlığı olarak Çevre ve Şehircilik Bakanlığıyla iş birliği yaparak bu konuda belediyeleri harekete geçirebiliriz.

Sayın Bakanım Doktor Bekir Pakdemirli ve ekibine başarılar, 2019 yılı bütçesinin hayırlı olmasını diler, saygılar sunarım.

BAŞKAN – Teşekkür ettim Sayın Erim.

Sayın Çelebi...

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, değerli misafirler; 2019 yılı Tarım ve Orman Bakanlığımızın bütçesinin devletimize ve milletimize hayırlı olmasını diliyorum. Rabb'imden nice güzel hizmetler nasip eylesine dualarımı belirtiyorum.

Dünyamız, Sanayi Devrimi'yle beraber başlayan ve hâlen devam eden tarihi bir dönüşüm sürecinden geçmektedir. Bu dönem, sadece kullandığımız araç gereçleri değil, beşerî ve sosyal hayatımızın tamamını da değiştirmekte ve dönüştürmektedir. Özellikle Sanayi Devrimi sonrası dünyanın geride bıraktığı son iki yüzyıla baktığımızda insanın toprakla, tabiatla, çevresiyle, içinde yaşadığı toplumla ve kendisiyle kurduğu ilişkinin mahiyetinde büyük bir değişim yaşadığını hep birlikte görmekteyiz. İnsana ve tabiata dair son iki asra damga vuran değişimler, maalesef en büyük zararı yine bize, dünyaya ve geleceğimize vermektedir. Üretmeden tüketen, çevresiyle kavgalı bu Yeni Dünya toplumu sebebiyle bugün devasa çevre sorunlarıyla yüz yüze kalmış bulunmaktayız. Tabiata, çevreye ve hayata dair bakış açımızı düzeltmezsek ecdadımızın mirası, evlatlarımızın emaneti olan bu dünya, maalesef yaşanan bir yer olmaktan tamamen çıkacaktır.

Bu bağlamda, tarım ve orman konularına AK PARTİ olarak hassasiyetle yaklaşmaktayız. Bizde Anadolu’da bir söz vardır: “Toprağın dili yok ama eksik ne ekersen biçerken sana o eksikliğini söyler.” Dolayısıyla, bizim bu toprağın dilini en iyi anlayan şu andaki Sayın Bakanımız ve ekibine ben tekrar başarılar diliyorum.

Bu bağlamda, özellikle tarım sektörü ülkemizin gerçekten lokomotifidir ve ben özellikle 2 bakanlığın da birleştirilmesinde çok büyük bir hayır olacağını belirtmek istiyorum buradan.

Özellikle 8 Eylül 2018 tarihinde Ağrı’da ilk kez bizim yapmış olduğumuz Ağrı Bal Festivali’ni düzenledik ve orada da Sayın Bakanımızın ve ekibinin gerçekten ilimizi teşrif etmeleri ve bal festivaline katılmalarından dolayı ben burada huzurunuzda şükranlarımı kendilerine arz ediyorum.

2002 yılında özellikle ilimizin 2.198 olan kovan varlığı, iktidarımız döneminde on altı yıllık sürede 10 kat artarak 21.400’e yükselmiştir. Bu bağlamda 2002’de 39,54 ton olan yıllık üretim 2018’de 186,23 tona yükselmiştir. Tabii, burada Sayın Bakanımızı görmüşken de bizim ilimizin en değerli varlıklarından bir tanesi bal üretimi, genelde Ağrı’da hep şunu derler: “Hem et ovası hem bal ovası.” Gerçekten özellikle Ağrı Dağı’yla birlikte, Aladağ’la birlikte, Köse Dağı’yla birlikte müthiş derecede bir floramız var. Diyadin Ovası, Tutak Ovası, Patnos Ovası; bu bölgenin bal rengi yöreye göre bile değişiyor, ilçeye göre bile değişiyor. Dolayısıyla Türkiye’deki bu bal üretimine AK PARTİ hükümetleri destek veriyor, çok daha fazla destek verilmesi konusunda da kendilerine istirhamımız olur.

Yine, Türkiye’de bana göre tek yerde yetişen kırmızı alabalığımız var. Bu da bizim Ağrı Taşlıçay ilçemizin ve Diyadin’le birlikte çaylarımızda... Bizim özellikle Balık Gölü’müz var, o bölgede yine Taşlıçay topraklarında olup ama akarsularımızda olan kırmızı alabalığımız var. Bu hem tıp alanında kullanılıyor hem yeme, müthiş de bir lezzeti var. Özellikle bu konuda bize de yardımcı olabileceklerine kesinlikle kanaat getiriyorum.

Yine, biliyorsunuz bizim Diyadin’imiz, kaplıcalarımızla meşhur olan bir ilçemiz, 48 derecenin üzerinde bir sıcak suyumuz var, termal suyumuz var ki burada otelcilik de yapılıyor. Bu sene Ağrı merkezde özellikle bizim İl Özel İdareemiz tarafından 2 tane sondaj gerçekleştirdik ve o sondajlarda da yine 50 dereceye yakın sıcak su termalimiz çıktı. Tabii, Diyadin’de -demin de arkadaşlar söylediler- bizim özellikle AK PARTİ hükümetleri döneminde organige biz çok önem veriyoruz ama seracılığı da aynı şekilde geliştirmemiz lazım. Özel sektör tarafından Diyadin ilçemizde yapılan seracılıkta çok büyük başarı katedilmişti. Şu anda özellikle hem İran’a hem Türki cumhuriyetlere hem de iç kamuoyuna o bölgeden domates ihraç edilmekte, iç piyasaya da sürülmektedir. Ağrı merkezde de yeni çıkan özellikle 48 derece sıcak su üzerinde burada özellikle seracılığa da eğer devlet eliyle bir teşvik verilirse bizim açımızdan çok uygun olur yani çünkü ilimizin gayrisafi milli hasıladaki almış olduğu yer belli. Ben bu anlamda Sayın Bakanımızdan hassaten bölgemizdeki özellikle bu lokal 2 konuda yatırımlarını ve desteklerini istirham ediyorum.

Ben bu vesileyle Tarım ve Orman Bakanlığımızın 2019 bütçesinin devletimize ve milletimize hayırlı olmasını diliyorum. Hepinizi saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Şener, buyurun.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, Tarım ve Orman Bakanlığının değerli bürokratları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bildiğiniz gibi içinde bulunduğumuz ekonomik durum, her ne kadar iktidar tarafından bir kriz olarak adlandırılmıyorsa da doğrudan doğruya ekonomik krizdir. Bu kriz ortamının en önemli sebebiyse ülkenin döviz gelirleriyle döviz giderleri arasındaki farktır yani dış ticaret açığı veren bir ülkedir Türkiye, cari açık veren bir ülkedir. Dış ticaret açıkları, netice itibarıyla da cari açıklar döviz talebine, döviz arzına göre sürekli artmaktadır ve bu aradaki makas da açılmaktadır. Bu ekonomik yapı devam ettiği sürece Türk ekonomisi sürekli olarak krizlere açık hâledir. Bunu ortadan kaldırmak için Türk ekonomisinin yapılandırılmasına, yeniden yapısal reformlar gerçekleştirmeye ihtiyaç vardır. Yapılması gereken en önemli yapısal reform, katma değeri yüksek ürünlere Türkiye'nin geçmesidir, ihracatı ve üretimi ithalata bağımlı hâlden kurtarmaktır veya en azından döviz gelirlerinin döviz giderlerini aştığı bir ekonomik yapı ortaya çıkarabilmektir.

Katma değeri yüksek üretime hangi alanlarda geçilebilir diye incelediğimizde Türkiye geleneksel olarak bir tarım ülkesi olduğu için ve dünyanın değişik ülkelerinde hiç üretilmeyen pek çok bitkinin, ürünün Türkiye'de üretiliyor olması nedeniyle tarım ilk aklımıza gelen sektördür. Dolayısıyla, tarım sektörünü sadece olaya tarım olarak bakmadan ülke ekonomisinin bütünüyle bağlantılı olarak yeniden reforme etmeye ihtiyaç vardır. Yani Türk tarımını yabancı girdilerden kurtarmak, üretim yapısını yeniden gözden geçirerek verimliliği artırmak en temel politika olmalıdır. Bu, tarım sektörüyle birlikte bazı diğer sektörlerle de kaydırılmadığı takdirde Türkiye geleneksel olarak belli aralıklarla krize girecek demektir, o bakımdan bu, son derece de önemli bir konudur. Bu sorumluluğu Tarım Bakanlığının üstlenmesi ve ekonomiyle ilgili her zeminde tarımın tekrar söylediğim gibi doğrudan ithalata bağımlılığını kurtararak katma değeri yüksek bir sektör hâline dönüştürülmesi için çaba harcaması, öncülük yapması en temel görevi olmalıdır diye düşünüyorum.

Bakın, tarım girdileri gittikçe daha fazla dışa bağımlı hâle gelmiştir. Elbette akaryakıt, mazot öteden beri ithal ettiğimiz bir üründür ama bununla birlikte, şimdi baktığımızda gübre doğrudan doğruya dışa bağımlı bir hâle dönüşmüştür. Vaktiyle –işte 2002 rakamlarıyla hep sürekli kıyaslama alışkanlığı vardır- 2002 ve öncesinde gübrenin yüzde 70'i yerli üretim, yüzde 30'u ithal olduğu hâlde şimdi oran tersine dönmüştür, yüzde 70'lik bir ithalat ve yüzde 30'luk bir yerli üretim mevcuttur. Diğer taraftan, bu sertifikalı tohumculuk ve onunla ilgili düzenleme ve uygulama Türk tarımının dışa bağımlılığını artırmıştır, bunun tekrar gözden geçirilip tohumculuğu dışa bağımlılıktan kurtarmak, yerli üretime ve yerli firmalara dayalı bir tohumculuk mantığına kavuşturmak lazımdır. Ve tarım ilaçları, o da yüzde 100'e yakın bir şekilde ithalata dayalı hâle gelmiştir. Onun için, tarla bizizdir, ekenler biçenler bizizdir, vatandaşlarımızdır ama bu yapısına rağmen Türkiye'de tarımın da katma değeri yüksek bir sektör olduğunu söylemek mümkün değildir. Bütün tarım girdilerinin ithalat ağırlıklı olması, ithalata dayalı olması nedeniyle tarım da aynı şekilde Türkiye'deki ekonomik krizleri tetikleyen süreçlerin içerisinde yer alır hâle gelmiştir. Bu en temel konulardan biridir.

Diğer taraftan, çiftçiler açısından olaya bakacak olursanız yani doğrudan üretici olan çiftçiler ve köylüler açısından olaya bakacak olursak, özellikle bu içinde bulunduğumuz sezon itibarıyla söyleyebiliriz, ekonomik krize dayalı olarak tarım girdilerinin yüzde 100'ün üzerinde artmış olması nedeniyle büyük zorluklar, büyük güçlükler vardır. İşte gübrede, tohumda yüzde 100'e varan, geçen sezona göre yüzde 100'e varan artışlar vardır. Mazot fiyatı aynı şekilde çok fazla artmıştır, herhâlde 4,40 gibi bir fiyattan 6,40 düzeyine çıkmıştır. Bu tarım girdileriyle maalesef Türkiye'de tarımsal üretimi desteklemek, sürdürebilmek mümkün değildir. 2002'den itibaren on altı yıldır 3 milyon hektar tarım arazisinin tarım yapılamaz hâle geldiği, tarım dışı kaldığı ifade edilmektedir ama bu tempo devam ederse, birkaç yıl sürerse şu kriz ortamında birkaç yıl içerisinde bir 3 milyon hektarlık tarım arazisi daha tarım dışı kalacak demektir. Bu, ülkemiz açısından kabul edilemez bir durumdur.

Diğer taraftan, yem fiyatlarına bakıyoruz, yem fiyatlarında gerçekten geçen sene ile bu sene arasında çok büyük artışlar var ve besicilik yapanlar bu durumdan son derece muzdariptirler. Bazı arkadaşlarımız konuşmaları sırasında söylediler, hayvanlarını besleyemez duruma gelmişlerdir. Aynı şekilde, süt hayvancılığı yapanlar, süt fiyatları, yem fiyatlarındaki pahalılaşma nedeniyle zor günler yaşamaktadır. Özellikle kriz nedeniyle, aylarca, sütü teslim eden üretici paralarını tahsil edememektedir. Daha geçen gün Konya’daydım, “Üç aydır sütlerimizi teslim ediyoruz ama bedellerini elde edemiyoruz, tahsil edemiyoruz; bu nedenle hayvanlarımızı beslemekte çok büyük zorluklar yaşıyoruz.” diye fevran etmektedirler ve feryat etmektedirler.

Dolayısıyla, tarım girdilerinin bu sene içerisinde bulunduğu durumun tarımı zor duruma sokacağını ve bunun önümüzdeki sezona da yansıtacağını bilmek gerekir diye düşünüyorum. Ama sorunlar bundan ibaret değil, tarımsal altyapıya yönelik bazı olumsuz gelişmeler var yani elbette gelişmelerin olumlu olmasını arzu ederiz, işlerin kötüye gitmemesini temenni ederiz ama maalesef bazı değişiklikler Türk tarımını çok olumsuz bir şekilde etkilemekte ve tarımı yapılamaz hâle getirmektedir. Özellikle, 2019 bütçesinde yatırım ödeneklerinin hemen hemen bütün sektörler itibarıyla azalmış olması tarım açısından da büyük bir talihsizliktir. Bakın, Urfa’da, bunun ötesinde özellikle Konya Ovası’nda yer altı sulamaları nedeniyle gittikçe arazi çoraklaşmaktadır. Hatta yer altı sularının bile kullanılamadığı bir noktaya gelmiştir. Bunun neticesinde de bir taraftan çiftçiler şikâyet etmektedir, arazilerini sulamak istemektedirler, yer altı sularıyla ilgili, kullanım genişliği sağlanmasıyla ilgili taleplerini sürekli dile getirmektedirler ama bir taraftan da Konya Ovası’nın sulanamaması nedeniyle çektikleri sıkıntıları dile getirmektedirler.

Konya Ovası’yla ilgili sulama projelerinden “Mavi Tünel Projesi” denilen proje en önemli uygulanan, tamamlanmak üzere olan projelerden biriydi, bunu 2004 yılında yatırım programına alan benim. Ama şimdi yeni su kaynakları bulmakla ilgili herhangi bir çaba görmüyoruz. Etraftaki su kaynaklarının incelenmesi, hatta uzak bölgelerden su getirilmesi mutlak suretle kaçınılmaz hâle gelmiştir. Bu şekilde devam edersek Konya Ovası’nın önümüzdeki bir orta dönemde çorak hâle geleceği görülmektedir

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Toparlar mısınız Sayın Şener.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) - Mesela, bazı fantastik yatırımlardan vazgeçip sulamaya ayırmak gerekiyor bu yatırımları. Kanal İstanbul’a 40-50 milyar dolar –belki daha fazla- parayı harcamaktansa bu parayı Konya Ovası’na harcıyıp Konya Ovası’nı sulamak ülkenin ekonomisi açısından çok daha verimli ve millî bir ekonominin inşa edilmesi açısından da çok gereklidir diye düşünüyorum.

Diğer taraftan, bakın, şeker fabrikaları satıldı, bugün Ilgın’dan arıyorlar beni, Çeltik ilçesine bağlı 11 mahallenin –eski tabiriyle köyün- pancarlarına eskiden kantarlar mahallenin yanında bulunduğu için orada teslim ederlerken, fabrika diyor ki: “Hepiniz Çeltik’e getireceksiniz.” Bunun neticesinde, pancar üreticisinin en yakın olanı 16 kilometre, en uzak olanı 41 kilometre; 16 ve 41 kilometre traktörleriyle, zorluk içerisinde, alışmadıkları, daha uzak bir bölgede pancarlarını teslim zorlanmaktadır. Yani şeker fabrikalarının özelleştirilmesinde, bu ve buna benzer, çiftçiye zora sokan, üretimi zorlaştıran birtakım gelişmeler vardır.

Yine, bugün Edremit Kaz Dağları bölgesiyle ilgili bir grup arkadaşla değerlendirme yapıyorduk, özellikle o bölgeden geçen otoban, işte rüzgâr gülleri, rüzgâr enerjisine dayalı üretim neticesinde bütün zeytinliklerde büyük bir felaket yaşanmış ve özellikle zeytin sineklerini yok eden bir ortam ortaya çıkmış ve zeytinlerin büyük bir kısmı, yüzde 90’a yakını ya üretimsiz zeytin ağaçları veya işte kurtlu zeytinler ortaya çıkmıştır deniliyor. Yani dolayısıyla, bir taraftan madencilik, bir taraftan rüzgâr

gülleri, bir taraftan otobanlar Kaz Dağları gibi bir bölgede zeytin üretimini tamamen tasfiye edebilecek nitelikteyse ekosistemin korunması görevinin de yine Tarım Bakanlığına ait olduğunu düşünüyorum. Tarım Bakanlığımızı diğer bakanlıkların yaptığı bu ekosistemi bozan çalışmalarına müdahale etmelidir diye düşünüyorum, en azından bunu engellemek için çaba harcamalıdır diye düşünüyorum.

Diğer taraftan, ranta dayalı bir ekonomik yapı var.

BAŞKAN – Toparlarsanız sevinirim, lütfen.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Evet, toparlayacağım kısa bir süre içerisinde.

Bu özellikle tarımsal ithalat nedeniyle ortaya çıkıyor. Bakın, kriz çıktı, 14 Ağustos 2018 tarihli kararnameyle Sayın Cumhurbaşkanımız işte 750 bin ton buğday, 700 bin ton mısır, işte 700 bin ton arpa ve pirinç ithaline –gümrüksüz olarak- izin verdi. Daha mısır hasat edilmemişken, hasat arifesinde çıkarılan bu kararname nedeniyle bütün Türkiye’deki mısır üreticisi perişan olmuştur. Yani bu kararnameler, ithalat izniyle ilgili kararnameler çıkarken bunun iletilmesi lazım, Tarım Bakanlığının en azından görüşü alınmalıdır diye düşünüyorum. Yani Tarım Bakanlığına sorulmadan çıkarılan tarımsal ürün ithalatıyla ilgili kararnamelerin Türkiye’deki tarımı kontrolsüz bir şekilde olumsuz etkilediğini görüyoruz.

Diğer taraftan, kredi borçları da çiftçinin en önemli sorunu hâline gelmiştir. Bu tarımdaki kredi borçları konusunda büyük zorluklar, büyük sıkıntılar vardır, tarlalar hacizli hâle gelmiştir ve her gittiğim yerde bu kredi borçlarıyla ilgili, birtakım bankaların hacizleriyle ilgili şikâyetler almaktayız, bunu da Sayın Bakana iletiyorum.

Ve 2019 bütçesinin Tarım Bakanlığımıza ve ülkemize hayırlı olmasını diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Keşir...

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, Bakanlık bürokratları; hepinizi sevgiyle, saygıyla selamlıyorum.

Kısa kısa bazı konulara değinmek istiyorum. Öncelikle, Düzce, yüz ölçümü küçük ama tamamı bir tarım şehri, verimli tarım toprakları olan bir şehir. Aynı zamanda yüzde 80’i orman olan, Melen’den dolayı İstanbul’un en önemli su kaynaklarından biri olan dereleriyle vesaire tamamen sizin Bakanlığımızın konusu olan bir şehrin milletvekiliyim ben. Fakat şunu ifade etmem lazım: Yüz ölçümümüz aşağı yukarı 4 bin kilometrekare. Yani biz tarımda, sulu tarımda ya da seracılıkta Antalya’yla yarışamayız, hayvancılıkta Urfa’yla rekabet edemeyiz. Çünkü bizim ölçeğimizde illerin temel master planlara ihtiyacı var Sayın Bakanım çünkü arazilerimiz küçük ve çiftçilerimizin elinde küçük metrekarelerde, küçük dönümlerde araziler var. Onun için yüksek ve iyi tarım uygulamalarıyla ilgili bir master plana bizim ölçeğimizde illerin ciddi ihtiyacı var. Tıbbi aromatik bitkiler olabilir bu, iyi tarım uygulamaları olabilir, organik tarım olabilir, bilemiyorum ama bunun mutlaka merkez eksenli yapılması gerektiği kanaatindeyim. Aksi hâlde bizlerin ya da üniversitemizin ya da yerelde yaptığımız çalışmalar çok lokal kalıyor ve sonuç odaklı olmaktan biraz uzaklaşabiliyoruz. Onun için merkezden ayrıca bir master plan çerçevesinde, bizim ölçeğimizde illerin bir tarım master planının olması gerektiğinin burada altını özellikle çizmek istiyorum.

Bir diğer konu, fındık konusunda biz bölge milletvekillerini çokça dinlediniz. Onun için bu süreçte özellikle size, Sayın Cumhurbaşkanımıza ve ekibinize teşekkür etmek istiyorum. Fındık konusunda AK PARTİ 2009’da alan bazlı destekten dolayı... Özellikle şehrim için söylüyorum, yıllık ortalama

yaklaşık 70 milyon alan bazlı destek alan bir şehiriz biz. Bu da aşağı yukarı bu süreç içinde 700 küsur milyon bir rakama tekabül ediyor. Yani fındık çiftçisini destekleyen bir partiyiz, bunun da özellikle altını çizmek istiyorum.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Fındığın yüzde 75’ini sattılar. Cemal Bey, bir şey söyle.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Bu geçen süreçte bu özel uygulama, bugüne kadar olmayan alan bazlı destekten dolayı da ayrıca teşekkür ediyorum.

Toplamda, on yılda yaklaşık 705 milyon kadar Düzce alan bazlı destek aldı. Fakat bir başka konu daha var, yine bizim bölgenin özellikle sorunu ve konusu; Amerikan beyaz kelebeği. Bilmiyorum başka nerede var ama Sakarya, Düzce, Bolu, o havzada tarım arazilerimize dadanan; yeşil yapraklı bitkilerin, özellikle geniş yapraklı bitkilerin yapraklarını yiyen...

BAŞKAN – Ayşe Hanım, isterseniz Bakan arkadaşlarımızı bekleyelim, bakan yardımcılarımız da gitti. Devam edecek misiniz?

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Nasıl yapalım?

BAŞKAN – Nasıl istiyorsanız.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Not alan da yok.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Yok işte, sizi ciddiye almıyor.

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Bu kadar yani.

BAŞKAN – Nasıl arzu ediyorsanız.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Başkanım, sizin takdirinize bırakıyorum.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Tutanaklardan bakacaklar Sayın Vekilim, tutanaklardan bakacaklar.

BAŞKAN – Arkadaşlar, müsaade edin ya! O zaman bundan sonra Bakan hiç gelmesin, sen de öyle konuş Sayın Bekaroğlu.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Yardımcı oluyoruz, bir şey yok.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Aslında yararlı şeyler de söylüyordunuz ama...

BAŞKAN – Arkadaşlar, doğrudur da her yerin kendi içerisinde bir usulü vardır.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Doğru söylüyorsun Başkan.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Başkanlar doğru söyler.

BAŞKAN – Ayşe Hanım, ne yapacaksınız?

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Takdirinize bırakıyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Siz nasıl istiyorsanız öyle yapacağım.

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Çiftçi de böyle; Bakan olmasa da Bakanlık olmasa da fark etmiyor.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Kısa bir ara verelim o zaman.

BAŞKAN – Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 17.15

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 17.27

BAŞKAN: Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)

BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)

SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)

KÂTİP: Şirin ÜNAL (İstanbul)

BAŞKAN – 18’inci Birleşimin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

Görüşmelere kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Sayın Keşir, buyurun lütfen.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, değerli bürokratlar; hepinizi sevgiyle saygıyla selamlıyorum.

Ben sadece 4 hususun altını çizmek istiyorum, süreyi olabildiğince ekonomik kullanmak adına.

Az önce söyledim, tekrar ifade etmek isterim: Şehrimin ağırlıklı orman bölgesi olması ve birinci derece tarım arazilerinin bulunması, İstanbul’u besleyen en önemli su kaynakları Melen’in şehrimizde bulunması, dereleriyle, su kaynaklarıyla birlikte aslında tam Bakanlığımızın birinci derece konusu olan bölgenin milletvekiliyim, Düzce’nin.

Düzce, yüz ölçümü küçük bir şehir. Bizim ölçeğimizde farklı şehirler de var. Düzce, verimli tarım arazileri olan bir şehir. Fakat burada, biz sulu tarımda yüz ölçümleri büyük şehirlerle rekabet edemeyiz, seracılıkta yine keza başka şehirlerle rekabet edemeyiz, keza hayvancılıkta yüz ölçümü daha büyük şehirlerle ya da nüfusu daha yoğun şehirlerle rekabet edemeyiz. Onun için bizim ölçeğimizde olan illerin bir master plana ihtiyacı var. Biz burada tıbbi aromatik bitkilerle olan bir tarım yapabiliriz çünkü İstanbul, Ankara ulaşım güzergâhımız, lojistikimiz açısından çok verimli bir yerdeyiz ya da iyi tarım, yüksek tarım uygulamaları ya da organik tarım uygulamaları yapılabilecek bir şehiriz ama bunun merkezden bir planlamayla olmasına ihtiyaç var. Yerel ölçekte yaptığımız çabalar çok bireysel ve yerel ölçekte kaldığı için daha uzun vadeli çalışmalar oluyor, bu bir.

İkincisi, AK PARTİ iktidarında, fındık üreticisi özellikle 2009’da gelen alan bazlı destekle ciddi bir destek almıştı. Düzce, Düzceli fındık üreticileri yıllık ortalama 70 milyon civarında -ki bu 2009’dan beri yaklaşık 700 milyonu aşan bir rakam olmuştur- alan bazlı destek almıştır. Bu anlamda, Sayın Cumhurbaşkanımıza, şahsınıza ve Bakanlığınıza teşekkür ediyorum. Ama, diğer yandan, fındığı her yıl konuşmamamız gerektiği kanaatindeyiz, hem üreticilerimiz hem bölge vekillerimizle birlikte. Bizim lisanslı depoculuktan diğer farklı uygulamalara varacak şekilde bir planlamayla kendi iç seyrinde devam eden, bir mecrada devam eden bir fındık fiyat belirleme, üretim, satış, bütün bu mekanizmanın oturması ve her yıl bizim fındığı konuşuyor olmamamız, kendi sisteminin içinde ilerliyor olması gerektiğini de burada ifade etmek istiyorum.

Son konu, şehrim ve bölgenin en önemli sorunlarından biri, Amerikan beyaz keleş. Birkaç yıldır bu konuda ciddi zayıat veriyoruz tarım alanlarımızda. Yeşil yapraklı bitkiler, tarım arazilerimiz, hatta konutların bahçeleri... Köylerde Amerikan beyaz keleşle mücadelede ihtiyaçlarımızın, planlamanın merkezden gelmesi, gerektiği kanaatindeyim. Çünkü bölgesel yapılan ilaçlama ve mücadeleler, sınırda diğer köyünüzde, diğer ilçede yapılmadığında tekrar nüksediyor ve yılda iki üç defa tekrarlanan bir dönemi var. Uzmanlar konuyu daha iyi bilecekler. Amerikan beyaz keleş bölgemizin,

Batı Karadeniz'in ciddi bir sorunu şu an. Orta ve uzun vadede ciddi anlamda özellikle yeşil yapraklı ağaçlarda –fındık da dâhil buna ve diğer orman ürünlerinde- ciddi üretim sıkıntısı yaşayacağız. Ağaçlar uzun süre buna maruz kaldığında yaprakları tükeniyor ve kurumaya başlıyor. Onun için bununla ilgili mücadelenin de Bakanlık nezdinde bir yol haritasının çıkarılması gerektiğini ifade etmek istiyorum.

Tekrar teşekkür ediyorum, bütçemizin şimdiden hayırlara vesile olmasını diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Keşir.

Değerli arkadaşlar, bazı misafir milletvekili arkadaşlarımızın uçakları var, gidecekler, onun için onlara öncelik vereceğim.

Sayın Özer, buyurun.

AYDIN ÖZER (Antalya) – Sayın Başkan, çok Değerli Bakan, bürokratlarımız, milletvekillerimiz, Komisyonumuzun değerli üyeleri; Antalya'nın merkezinde otuz yıla yakın örtü altı tarımın içinden gelen, üretimden gelen bir kardeşiniz olarak bu Komisyonunda Sayın Bakana seslenmek istiyorum.

Şimdi, bu bütçeyi görüşürken, 2019 bütçesini görüşürken “Bitkisel üretimimiz 120 milyon tondan 2023'te 150 milyon tona çıkarmayı planlıyoruz.” diyor Sayın Bakan ama -gönlüm ister ki- elimizdeki imkânlarla bu hedeflere ulaşamayacağımızı şimdiden görüyoruz.

Sayın Bakanım, bugün çiftçinin üretme gücü kalmamış, tohum, gübre, sulama, mazot, gider maliyetlerinin hepsi oldukça yüksek, yüzde 100'e varan artışlar var. Çiftçinin evinde haciz, tarlasında ipotek var. Çiftçinin en az yüzde 90'ı borçlu. Gübreciye, ilaççıya, fideciye borcu var. BDDK'nin Haziran 2018 verilerine göre çiftçinin toplam kredi borcu 100 milyar lira civarında. Bu borcun yüzde 70'e yakını ise kamu bankalarına. Peki, borçlu olan çiftçi ne yapıyor? Çıkış yolu bulamadığı için tarlasını satıyor, tarımı, yani üretimi bırakıyor.

Bakanlığımızın Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğünün verilerine göre, 2007'de çiftçi kayıt sistemine kayıtlı çiftçi sayısı 2 milyon 613 bin 234 iken, 2017'de kayıtlı çiftçi sayısı 2 milyon 132 bin 491'e düşmüş. Yani on yılda 500 bine yakın çiftçi üretimi terk etmiş. Böyle bir durumdan yola çıkarak size şunları söylemek istiyorum: Tarımdan alınan desteklerde, 2006 yılında çıkan yasayla verilen desteklerde eksik verilen destekler yüzünden çiftçinin şu anda yürütmeden alması gereken para en az 150 milyar lira. Ve önümüzdeki 2019 bütçesinde de, “Bütçede gayrisafı millî hasılanın yüzde 1'i verilir.” imajıyla önümüzdeki dönemde de 29-30 milyar lira para yine sistem tarafından kesiliyor ve kanunsuz bir şekilde verilmiyor.

Şimdi, Sayın Bakanım, ben gübre fiyatlarıyla ilgili gizli bir konuyu sizinle paylaşmak istiyorum. 16 Nisan 2017 tarihli Resmî Gazete'de yayınlanan Piyasaya Arz Edilen Gübrelerin İzlenmesine Yönelik Tebliğ tarımın en önemli paydaşlarından olan gübre sektörünü kaosa sürüklemekte, çözümü imkânsıza yakın sorunlar oluşturmaktadır.

Tebliğin çıkış noktası el yapımı patlayıcı yapımında kullanılan nitrat bazlı gübrelerin takip edilmesi olmasına rağmen yönetmelik bir gecede tüm gübreleri kapsayacak şekilde Resmî Gazete'de yayınlanmıştır. Ülkemizin yıllardır en büyük sıkıntısı terördür. Binlerce insanımız şehit olmuştur. Terörle ilgili atılacak her adımda ülkemizin bölünmez bütünlüğü için kanımızın son damlasına kadar mücadele etmeye varız. Sıvı üründen organik ürünlere kadar yanıcı dahi olmayan ürünlerin takip edilmesi için çıkarılan tebliğ başta çiftçimizde olmak üzere tarım sektöründe aşılması yıllar alacak çok ciddi boyutta sorunlar oluşturmaktadır.

BÜGEM'le yaptığımız görüşmelerde gübre takip sisteminin üretici ve ihracatçı firmalara ek yük getirmeyeceği söylenerek maliyet konusu geçiştirilmektedir. Yüklenici firma şartları oldukça ağır bir sözleşmeyle sarf malzemesi satarak bu maliyeti çıkaracak olup bizlere tahmini rakamlar söylenmektedir.

Ülkemizde katı, sıvı ve organik olmak üzere 7 milyon ton gübre kullanılmaktadır. 1, 5, 25, 50 litre veya kilogramlık ambalajlarda gübre satılmaktadır. Ambalaj başına 2-3 lira maliyet geleceği söylenmekte olup bunun karşılığı en az 600 milyon liradır.

El yapımı patlayıcı yapımında kullanılan gübreleri satın satması, her türlü zirai ilaç, gübre bayileri, kooperatifler, birlikler, gübre üreticileri ve ithalatçılar olmak üzere minimum 15 bin satış noktasına kamera sistemi getirilmek istenmektedir. GSM şirketleriyle yapılan anlaşmalar sonucunda kurulum maliyetleri hariç aylık sabit kamera başına 200 lira alınacak olup en iyimser rakamla yıllık maliyeti 36 milyon liradır.

Birçok işletme makine ve insanı aynı anda kullanmakta iken tam otomasyon sistemi de bulunmamaktadır. Bu nedenle günlük üretim ve paketleme kapasiteleri yüzde 25-30 gibi düşecek, bu da maliyetleri artıracaktır. İhracat pazarlarında...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

AYDIN ÖZER (Antalya) – Toparlayayım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Gökçel...

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekilleri; öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakan, değerli bürokratlar; tarımın bütün sorunlarını konuşuyoruz. Teknik konular mutlaka uzman arkadaşlar tarafından dile getiriliyor. Bunlar her türlü bilgi birikim kullanılarak çözülür. Ama bizim tarımımızın sorunu bana göre yapısal reform sorunu. Ne demek istiyorum?

Değerli arkadaşlar, bugün ülkemizde üretilen ürünlerin tamamına yakını pazarlayan özel sektör. Dolayısıyla burada çiftçi üretiyor, deyim yerindeyse, kaderine mahkûm şekilde alacak insanları bekliyor. Burada bütün rakamları dünya ülkeleriyle, Avrupa ülkeleriyle kıyaslıyoruz. Ben de oradaki tarım yapısıyla da kıyaslamamız gerektiğini düşünüyorum. Örnek veriyorum, Avrupa ülkelerinde tarımda yüzlerce yıl önce kooperatifçiliği kullanmaya başlamış Avrupa, İtalya.

Burada gıda enflasyonundan bahsediyoruz. Evet, biz de çok önemsiyoruz çünkü 81 milyon insanımız tüketici. Bunun önüne geçebilmek için işte bahsettiğim bu kooperatif, üretici birlikleri, örgütler –adına ne söylerseniz söyleyin- çiftçinin ürettiği ürünün kendisi fiyatını belirleyecek ve pazarlamada söz sahibi olacak sistemi kuramaz isek emin olun yirmi yıl sonra yine bu sorunları konuşuyor olacağız. Dolayısıyla burada tüketicileri de koruyacak isek İtalya örneği çok güzel bir örnek. Orada zayıf yani bizim “ıskarta” dediğimiz, “bozulan ürünler” dediğimiz yaş sebze meyvede emin olun bir tanesini göremezsiniz. Çünkü çiftçinin o kooperatif çatısı altında buluşmasından sonra üretim alanlarına en kısa mesafede hangi çeşit ürünü üretiyorsa üretsin ona göre işletmesi orada var zaten. Önceden fiyatlar belirlenmiş. Oradan ürünler paketleniyor, kendi market zincirlerinde piyasayı regüle edecek şekilde bugünkü yaygın marketler gibi çiftçinin de marketler zinciri var. Dolayısıyla burada hem çiftçiye ekonomik olarak koruyoruz hem de tüketiciyi gıda enflasyonu karşısında koruma altına alıyoruz. Dolayısıyla mutlaka bu yapısal reformun tarımda, ülkede hâkim kılınması gerekiyor, bunun için de elbette Bakanlığımızda da bürokrat arkadaşlarımızın, yetişmiş uzman arkadaşlarımızın olduğunu biliyoruz. Bizler de değişik ülkelerde yaptığımız incelemelerde bunların iyi noktalarını tecrübe edinmiş arkadaşlarımız, bizden faydalanın lütfen. Sonuna kadar bu konuda destek olacağımızın grubum adına da sözünü veriyorum.

Değerli arkadaşlar, bir de, bakın -zaman zaman çiftçi adına konuşuyorum- gerçekten şu anda Mersin Toroslar ilçesi çiftçi kayıt sistemine dâhil olan bir arkadaşınızdır. On bir yıl Ziraat Odası Başkanlığı yaptım. Alanda gerçekten emek çeken birisi olarak, ne zorda olduğumuzu gerçekten yaşayan bir arkadaşınız olarak anlatıyorum.

Sayın Bakanım, evet, Ziraat Bankasına, tarım kredi kooperatiflerine olan çiftçi borçlarının yüzde 99'u ödeniyor ama şu anda 30 milyar seviyesinde özel bankalara -daha önce de söyledim- yüzde 40-45 reel faizle borçlanıyor çiftçiler. 2011 yılında Ziraat Bankasının kredi uygulama tebliğinde yapılan değişiklikle beraber, işte, sizin kredi ödeniyor dediğiniz noktada, çiftçi o günkü borcunu ödeyebilmek için, ya komisyoncudan ya başka kuruluşlardan ya da özel bankalardan Ziraat Bankası kredisini karşılayabilmek için ikinci defa borçlandı ve o borç, Ziraat Bankasının 2011 yılındaki kredi tebligatında yapılan değişiklikten sonra, aldığı parayı ödünç aldığı yerlere ödeyemeyince, özel bankalara ve tefecilere gidip çiftçi para almak zorunda kaldı.

Sayın Bakanım, eğer Türkiye’de bir borç erteleme, bir borç yapılandırması yapacaksa, bunu özel bankalardan başlatmamız gerekiyor. Lütfen, her türlü kayıtlar sizin elinizde, rahatlıkla ulaşabilirsiniz. Benim seçim bölgemde, örtü altında, açıkta narenciye, sebze, her türlü sebze meyve yetişiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Gökçel.

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Ben de teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Kalyoncu...

HASAN KALYONCU (İzmir) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekilleri; ben biraz daha farklı bir konuyla değerlendirmeye gireceğim.

Son yıllarda en fazla gündeme gelen konulardan birisi su konusuyla başlayacağım konuşmama.

Bilindiği üzere, iklim değişikliğiyle beraber yağışlarda sıkıntı oluşmaya başladı, kar yağışları kesildi, yer altı sularından tutun da normal akışlar değişti ve sağanak yağışlar meydana gelmeye başladı, kuraklıktan dolayı barajlarımızda su azalması da mevcut. Son elli yılda, Isparta, Burdur, Afyonkarahisar, Hatay, Mersin, Konya gibi illerimizde yaklaşık 36 civarında göl kurudu, bugün 14 göl kuruma tehlikesiyle karşı karşıya, en son Eğirdir Gölü’nde yaklaşık 1 metrelik bir düşüş var, yaklaşık 150-200 metreye kadar çekilen alanlar da söz konusu.

Şimdi, Eber Gölü’nün durumu belli, Akşehir Gölü kurudu, Konya Ovası’nda obruklar meydana geliyor yer altı suyu kayıplarından dolayı ve büyük sıkıntı kapıda.

Bununla ilgili daha önceki görüşmelerimizde Bakanlığınıza çeşitli bilgiler vermiştik. Şimdi, barajlarda su tutabilmenin yolu, aslında barajlarda temizlik yapılması da gerekiyor, eski yapılan barajların su tutma kapasiteleri de düştü. Bu kuraklıktan faydalanarak bazı sulama göletlerinde, özellikle milletvekili olduğum İzmir’in Menderes ilçesinde bazı barajlarda neredeyse tamamen kurudu fakat bu durum sadece DSİ’yi ilgilendirmiyor, barajın yönetimi belediyeye bağlı. Şimdi, belediye içerisinde dolgu maddesini alarak su tutma kapasitesini de artırabilir, aksi takdirde su olduğu zaman daha büyük maddi külfet oluşturacak, fakat böyle bir uygulama yapılmıyor, niye yapılmıyor, bunu da soruyoruz.

Aslında Bakanlığınızın şöyle bir problemi de var, biraz davul sizde tokmak başkasında gibi. Mesela konuşmanızda su kaynakları ve içme suyuyla ilgili birçok çalışma yaptığınızı söylediniz, artıma tesisleriyle ilgili girişimleriniz var, çalışmalarınız var, bunlar güzel çalışmalar fakat bunların denetimini siz yapamıyorsunuz, denetimden yoksunsunuz, hatta denetimde yoksunuz. Denetimi kim yapıyor?

İçme sularında Sağlık Bakanlığı yapıyor, diğer sularda, alıcı ortamlarda Çevre ve Şehircilik yapıyor. Belediyeler suyu kontrol etmekle görevli fakat belediyeler en fazla suyu kirleten kurumlar olarak da karşımıza çıkıyor. Neden? Arıtma tesisleri yapılmamış, arıtma tesisleri olmayan yerlerde de atık suları doğal sulara bırakarak çevre kirliliğine sebebiyet veriyor, bunda da ne Tarım ve Orman Bakanlığı ne DSİ ne de Su Yönetimi Genel Müdürlüğü herhangi bir şey yapamıyor.

Ayrıca, tarımı etkileyen bazı konular var. Su kirliliği, tamam, tarım üzerinde etkili fakat toprak kirliliği ve hava kirliliği konusunda yine Tarım ve Orman Bakanlığının yaptığı çalışmalar var mı yok mu, bilemiyorum. Mesela Aydın bölgesinde tarımla ilgili jeotermal etkilerden dolayı meydana gelen kirlilik olduğu söyleniyor fakat bu hava kirliliğini kontrol eden veya bu konuyla ilgili önlem alması gereken yer yine Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Tarım ve Orman Bakanlığının burada herhangi bir yaptırımı var mı, onu soruyorum.

Ayrıca, yine Menderes ilçemizden yola çıkarak başka bir noktayı size anlatmak istiyorum. Çiftçilerimiz bu konudan oldukça rahatsız ve Türkiye’de bazı illerde bu aşırı derecede ruhsatlandırılarak devam eden bir iş. Mesela orada bir köyümüzün vakıf arazisini belediye girişimcilere satarak hobi bahçeleri oluşturdu. Tarım arazisi içerisinde hobi bahçeleri oluşturulma girişimi var. Siz Bakanlık olarak...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Kalyoncu.

HASAN KALYONCU (İzmir) – Sayın Başkan, önemli bir konu daha var.

BAŞKAN – Devam edin siz ama mikrofonu açamayacağım ama stenograf arkadaşlar alırlar.

Buyurunuz.

HASAN KALYONCU (İzmir) – O zaman hemen konuya gireyim. Bu su yönetiminde farklı bir durum var. Mesela Su Enstitüsü. Su Enstitüsü kuruluş amacının dışında bir çalışma sistemiyle devam ediyor. Su Enstitüsünün amacı su politikalarını geliştirmek ve eşgüdümü sağlamak. Aslında bu Su Yönetimi Genel Müdürlüğü ve DSİ, Su Enstitüsünün yapacağı işlerin tamamını yapıyor durumda. Yani su politikalarının geliştirilmesi, Avrupa Birliğine entegre süreci devam ediyor ve bunların yanında 2012’den beri Türkiye’de suların kirlilik düzeyleri üzerine çalışmalarını sürdürüyor ve şu anda suların kirlilik düzeyleri belli ve devamında da politika üretebilecek durumda. Su Enstitüsünün ilgili maddesine baktığımızda, 1/(a) bendini yerine getirmediği ve çalışmalarına baktığımızda da “Çeşitli kurumların yaptığı organizasyonlara katılım sağlanmıştır.” diye ifadeler var. Bu bütünlüğün sağlanması, suyla ilgili kesinlikle bir bütünlük sağlanması, hem Tarım ve Orman hem de Çevre ve Şehircilik Bakanlığı için oldukça faydalı olacak ve ülkemiz için, gelecek için de çok güzel adımlar atılmasına sebebiyet verecektir.

Sayın Bakan, başarılar diliyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum Sayın Kalyoncu.

Sayın Emecan...

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, basınımızın değerli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tarım ve Orman Bakanlığımızın 2017 kesin hesap ve 2019 bütçesinin ülkemize hayırlı olmasını diliyorum.

Konuşmama başlamadan önce bütçe rakamlarından bahsetmek istiyorum ben de, daha önceki konuşmacılar da mutlaka bahsetmişlerdir ancak vurgulamakta yarar olduğunu görüyorum.

Tabii, iki bakanlık birleşti, bundan sonra çalışmalarını birlikte yürütecek.

Bütçe rakamlarına baktığımızda, 2017 yılında 19 milyar 537 milyon 920 bin TL'lik bir bütçe görüyoruz, bunun Tarım ve Orman Bakanlığı bütçesi olduğunu görüyoruz, 2019 yılında 33 milyar 743 milyon 778 bin TL bir bütçe rakamı görüyoruz, sanki çok büyük bir artış varmış gibi ama Orman ve Su İşleri Bakanlığı ile Tarım ve Orman Bakanlığı bütçelerinin rakamları toplandığında, 34 milyar 200 milyon 994 bin TL'lik bir rakama ulaşıyoruz. Buradan da aslında bakanlıkların toplam bütçesinin 2019'da düştüğünü görüyoruz. Şimdi, düşmüş bir bütçeyle, bu kadar faiz oranlarının arttığı, enflasyonun arttığı bir süreçte hedeflediğiniz uygulamaları nasıl hayata geçireceksiniz 2019'da, açıkçası bu sorgulanmaya değer bir durum. O nedenle de bu bütçenin yeterli olup olmayacağını sorgulamak gerekiyor.

Sunumunuz için de teşekkür ediyoruz Sayın Bakan. 2002'den 2019'a kadar sayısal olarak verilerde ne kadar artış olmuş, bunun sunumunu yaptınız bize. Ancak bu sunum Türkiye'de tarımsal alanda çiftçinin, üreticinin, tüketicinin sorunlarını yansıtmaktan uzak. Yaşanan ve hissedilenler maalesef farklı Türkiye'de. Siz burada bir sunum yaptınız ama bizim yaşadıklarımız, gördüklerimiz çok farklı. Birçok arkadaşımız sayısal verilere değindi, ben bunlara çok fazla girmeyeceğim. Sunumunuzda gelecekte dünyada su ve gıda savaşları olacağını siz de belirttiniz. Aslında bu bile bize su, gıda ve diğer doğal kaynaklarımızın ne kadar stratejik önemde olduğunu anlatıyor.

Ülke olarak sahip olduğumuz iklim koşulları, toprak yapımız, ürün çeşitliğimiz ve insan gücümüzle kendi kendine yeterli tarımsal üretimi yapacak potansiyele sahip olduğumuz hâlde, uygulanan yanlış tarım politikaları nedeniyle tarım ürünlerinde de ithalata bağımlı hâle geldik. Aslında, AKP hükümetleri döneminde tarımda yazılmış bir senaryonun uygulayıcısı durumunda olduğumuzu görüyoruz. Örneğin, çıkarılmış olan Büyükşehir Yasası'yla mahallelere dönüştürülen köylerimizdeki tarım alanlarının yok edildiğini görüyoruz. Bu yasayla tarım havzaları arsa hâline getirilerek hukuki korumadan yoksun bir hâle getirilmiş, betonlaşmalarının önü açılarak üçüncü sınıf inşaatlarla üretici ve çiftçi topraklarından koparılmıştır. Yem sanayisi, TEKEL, Et Balık, SEK gibi tarımsal KİT'lerin, şeker fabrikalarının özelleştirilmesi, nişasta bazlı şeker kotalarının artırılması, ithal ürünlere vergi indirimleri, uygulanan tohum yasası, ülkemizin açık bir pazar hâline gelmesi bu senaryonun halkalarından gibi görünüyor maalesef. Doğrudan gelir desteği uygulamasıyla da üreticiye değil tapu sahibine, büyük arazi sahiplerine ve rantiyeye destek sağlanmıştır. Bu desteklerin nasıl kullanıldığı da belirsiz, desteğin kullanım şekline göre bir yaptırım var mı yok mu, bunu da sormak istiyorum. Kaynaklar heba ediliyor. Bu nedenle de destek rakamlarınız üretime yansıma boyutunda gerçeği yansıtmıyor Sayın Bakan. Sonuç olarak artık çiftçi üretemez, tüketicinin büyük çoğunluğu da pahalılık nedeniyle yeterli gıdaya ulaşamaz hâle gelmiştir.

Hâlen resmî olarak halkımızın yüzde 10'u, gayriresmî ise yüzde 20'si açlık sınırında bulunuyor. Önümüzdeki yıllarda özellikle tarım alanında potansiyelimizi doğru değerlendirmezsek bu oran daha da artacağı benziyor. Bu nedenle, tarım politikamız yeniden gözden geçirilerek bütün paydaşların katılımıyla sürdürülebilir, ucuz ve güvenli gıdayla ilgili çalışmalar yapılmalı ve tarımda bağımsız bir biçimde alınan kararlarla ülkemiz hak ettiği noktaya taşınmalıdır. Bunun için ilk yapılması gerekenlerin başında Tohumculuk Yasası'nın yeniden düzenlenmesi gelmektedir. Tohumun kontrolünü belli şirketlere bıraktığınızda, gıda güvenliğini de maalesef o şirketlere bırakmış oluyorsunuz. Bugün dünyanın en büyük 10 firmasının tohum satışlarında pazar payı yüzde 73'tür. Yine tarımsal ilaç sektöründeki en büyük 10 firmanın dünya pazarı payı ise yüzde 89'dur. Bu firmaların 5'i aynı zamanda iki listede birden yer almaktadır.

Ülkemize dayatmayla çıkarılan İslahçı Haklarının Korunması Kanunu’nu, Tohumculuk Kanunu ve de Yeni Bitki Çeşitlerinin Korunması Uluslararası Sözleşmesine Uyum Kanunu gibi kanunlar tohumda biyoçeşitliliğin sonunu getirmeyi ve bizi uluslararası tohum tekellerinin kucağına itmeyi başarmıştır. Bugün ülkemizde çiftçi kendi tohumunu üretemez hâle gelmiştir. Sertifikalı tohum kullanamayan çiftçilerimize maalesef tarımsal destek de verilmemektedir. Bunun yanında, yasal engeller ve cezalar da cabası tabii. Tam tersine, gıda güvenliği ve gıda egemenliğimizi kaybetmemek için atalık tohumlarımıza sahip çıkmak, kullanımını teşvik etmek ve desteklemek zorundayız. Tohumların tekrar kullanılmasına ve ticaretine yasal engeller ve cezalar koyarak gıda egemenliğimizin yok edilmesine hizmet edilmektedir. Sonuç olarak bir ülkenin bağımsızlığı kadar önemli olan yerli tohumun üretilmesi, kullanılması, takası ve ticaretinin önündeki engeller kaldırılmalıdır. Gerçek yerli ve milliliğin gereği de budur Sayın Bakan. Tarıma bu kadar elverişli olan ülkemizde ciddi bir dönüşüme ihtiyaç vardır.

Bir konuya daha değinme istiyorum Sayın Bakan. Tarımla ilgili veriler konusunda TÜİK çok yetersiz kalmakta, sektörde verilerin toplanmadığını gösteriyor bu da. Birçok araştırmacıdan duyduğumuza göre de Türkiye’yle ilgili verilere ABD gibi farklı dış kaynaklardan ulaştıklarını söylüyorlar; bu da önemli bir konu. Bu konuda bir çalışma yapılması gerektiği ortaya çıkıyor.

Biraz da fındık konusuna girmek istiyorum. Siz de bahsettiniz. Fındık üreticisi İtalyan Ferrero Rocher markasına teslim edilmiştir. Yeterince de desteklenmemekte, devlet sahip çıkmamaktadır. Dekar başına ortalama verim 2002’de 107 kilogram iken 2018’de dekar başına 78 kilograma düşmüştür. Cumhurbaşkanı fındık fiyatını bu yıl çok geç açıklamıştır. Toprak Mahsulleri Ofisinin bu fiyat açıklandıktan sonra alım miktarı ne kadardır Sayın Bakan, bu rakamı duymak istiyoruz. Çünkü Cumhurbaşkanı fiyatı açıkladıktan ve Toprak Mahsulleri Ofisi alıma başladıktan sonra üreticinin elinde zaten fındık fazla kalmamıştı.

Bir başka konuya geçeceğim. Biraz organik tarımdan ve iyi tarım uygulamalarından bahsetmek istiyorum. Sürdürülebilir üretim sistemi, doğal kaynak kullanımı, toprak verimliliği, biyoçeşitliliğin, ekosistemin sağlıklı olarak gelecek nesillere aktarımı, hayvan refahı ve halk sağlığı konularında yoğunlaşan ilkeler, işte tüm bu kavramlar iyi tarım uygulamaları ve organik tarımı destekleyici politikalarla ancak hayata geçirilebilir. Rakamlarla baktığımızda, Sayın Bakan, sunumunuzda organik tarım alanlarının tüm tarım alanlarının içerisindeki payının 2002’de yüzde 0,3’ten 2017 yılında yüzde 2’ye çıktığını söylediniz. Göstergelerde büyük değişim yaşanmış gibi görünüyor ama piyasalarda dünyanın neresindeyiz organik tarımda, bunu da bilmeye ihtiyacımız var. Aynı şekilde, iyi tarım uygulamalarında da işlenen tarım alanları içindeki payının yüzde 3,2’ye yükseldiğini söylüyorsunuz. Ancak bu yüzdeler Türkiye gibi bir ülke için çok düşük rakamlar maalesef. Gelişmiş ülkeler tarımda 4.0’a geçmişlerdir. Dünyada tarım sektörü teknolojiyle birlikte gelişmekte, tarımda eğitim, sosyal destekler ve dijitalleşme üzerine adımlar atılmaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Emecan, lütfen...

Buyurun.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Tarım ve gıda üretim sistemleri incelendiğinde, sürdürülebilir üretim sistemlerinin giderek ön plana çıktığını görüyoruz.

Çevre ve sağlık konularında konvansiyonel tarıma göre çok daha etkin bir üretim sistemi olan organik tarım dünyada giderek yaygınlaşmakta, biz ise organik tarımda, iyi tarım uygulamalarında dünyanın çok gerideyiz. Hâlbuki bu uygulamalar, ülkemizde şu anda çok büyük sorun olan GDO, sentetik girdi, hayvansal üretimde antibiyotik kullanımını yasaklayan ve sertifikalandırma sürecinde tüm üretim sistemini destekleyen modellerdir.

Son yıllarda tüketicilerin çevre, sağlık ve beslenme konularında daha çok bilinçlenmeleriyle organik ürün pazarı büyüme göstermektedir. Ayrıca, organik tarım ürünleri ticaretinde gelişmiş ülkeler arası ticaret anlaşmaları da görülmüyor. Biz de bundan yararlanmalı, organik ürün ihracatını hedef alan politikalar geliştirmeli ve uluslararası ticaret anlaşmaları yapmalıyız. Ülkemizde Organik Tarım Kanunu 2004 yılında yürürlüğe girmişti. Sanırım, gelişmiş ülkeler örnek alınarak mevzuatta bir çalışma yapılması gerekiyor. Tabii, organik tarımın önünde bazı kısıtlar var. En önemli kısıtlardan bir tanesi de özellikle fiyatların yüksek olmasından dolayı erişilebilir olmaması, kamu spotlarında fazla yer verilmemesi ve tanıtılmaması. Piyasada organik ürün olarak pazarlanan ama organik sertifika ve üretim normlarına sahip olmayan ürünlerin piyasada kirlilik yaratması.

Yine önemli bir konu, Bakanlığın destek olarak çiftçilere organik tarım üzerine eğitim desteği vermesi ve eğitim programlarını yaygınlaştırması gerekiyor. Aslında sadece organik tarım değil Sayın Bakan, tüm tarım uygulamalarında eğitim desteklerinin artırılması gerekmektedir. Sunumunuzda da yazılı olan eğitim ve sertifika programları güzel fakat verimlilikleri ölçülüyor mu, bunu da size sormak istiyorum. Çünkü bizim ziraat odalarıyla yaptığımız görüşmelerde bilinçsiz uygulamaların çok büyük sorun olduğundan bahsediliyor. Eğitim programlarınızın yeterliliğini ve verimliliğini de ölçmeniz de fayda var. Eğitimlerin sayısal olarak artması değil, hayata geçirilmesinin sağlanması Bakanlığınızın hedefi olmalı.

Ayrıca da meslek yüksekokullarında organik tarım bölümünden mezun olan arkadaşların yeterliliklerinin ölçülmesi ve eğitimlerinin geliştirilmesi için çaba harcanmalı.

Organik ürün arzının gelişmesi adına üreticilerin küçük aile işletme, ürün tipi gibi özellikleri ele alınarak devlet teşvikleri de çeşitlendirilmeli.

BAŞKAN – Lütfen toparlayalım Sayın Emecan.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Son cümlem Sayın Başkan.

Böylelikle organik ürün ihracatındaki ek maliyet ve prosedürler ortadan kalkacak, ihracat da bir ivme kazanacaktır.

İyi tarım ve organik tarımın desteklenmesi gerekiyor.

Son olarak, hayvan haklarıyla ilgili yasa ne zaman çıkıyor Sayın Bakan? Size iletmek üzere HAYTAP Hayvan Hakları Federasyonu Ankara Temsilciliği tarafından öneriler var. Bu önerileri burada zamanım olmadığı için paylaşamayacağım, size yazılı olarak sunmak istiyorum.

Bütçenizin hayırlı olmasını diliyorum.

Teşekkür ederim, saygılar.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Çepni... Yok.

Sayın Bülbül, buyurun.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, gördüğüm kadarıyla bakanlıklar arasında bir sıkıntı var. Şöyle bir sıkıntı tespit ettim: Sizin yapmış olduğunuz sunumuzdaki rakamlar ile -Hazine ve Maliye Bakanlığının-Cumhurbaşkanlığına bağlı Strateji ve Bütçe Başkanlığı tarafından hazırlanan, “Tarım ve Gıda” başlığı altında Resmî Gazete’nin 27 Ekim 2018 tarihli mükerrer sayısında yayınlanan bilgiler, rakamlar tamamen farklı. Örnek veriyorum: Türkiye’de tarım arazisi varlığı 2010 yılında 24,4 milyon hektar iken 2017 yılında 23,4 milyon hektara gerilemiş yani son yedi yılda 1 milyon hektar tarım arazimizi kaybetmişiz. Ama sizin sunumunuzda belirttiğiniz durumda ise Cumhurbaşkanlığının Strateji ve Bütçe Başkanlığı programında 1 milyon hektar yedi yılda, sizde 460 bin hektar yedi yılda, 540 bin hektar nerede? Onu aradım bulamadım, nerede olduğunu bulamadım.

Daha sonra yine bu programda 2,8 milyon büyükbaş hayvan ithal edildiği belirtiliyor ama sizin sunumunuzda ithalat yok, ihracat var. Yine çayır ve mezzaların korunması ve ıslahının yetersiz olduğu tespiti var bu Cumhurbaşkanlığının Strateji ve Bütçe Başkanlığı tarafından hazırlanan programda. Bu çelişkilerin giderilmesi gerekiyor.

Biz her zaman şunu söylemiştik: Cumhurbaşkanlığı sistemi, tek adam sistemiyle bakanlıklar arasındaki teklik ya da iş birliği sağlanamıyormuş; tek adam sistemiyle ekonomide de tarımda da bir yere gidemiyormuşuz.

Sayın Bakan, birkaç konudan da bahsetmek istiyorum. Biraz önce sayın vekilimiz iyi tarım ve organik tarımdan bahsetti. Şu anda, ağustos ayında 45 bin çiftçi Bakanlığınıza iyi tarım ve organik tarımla ilgili bütün belgeleri verdi ve eylül ayında ödenmesi gereken iyi tarım ve organik tarım destekleme primleri hâlâ yatırılmadı. Bu konuda ben Meclise soru önergesinde bulundum ve yaptığım araştırmada Hazine Bakanlığının size bu destekleme primlerini ödememe konusunda bir talimat ya da belirli bir yazı gönderip göndermediği konusunda şüpheler ortaya çıktı. Bu konuda açıklama yapar mısınız?

Bir de tarımsal kredilerin geri dönüşüyle ilgili açıklamanıza baktım. Tarımsal kredilerin geri dönüşüyle ilgili, 2018’le ilgili bir açıklamanız yok, 2002 ile 2017 arasında var ama rakamların yüzde 90’a çıktığını söylüyorsunuz. Bu ekonomik kriz ortamında tarımsal kredilerin 2018 rakamlarında nereye döndüğü konusunda, dönüşü olup olmadığı konusunda bir açıklama yok.

Sayın Bakan, bir de en önemlisi, büyük tarımsal ovaları koruma altına aldığınızı, havzalarla ilgili çalışma yaptığınızı belirtiyorsunuz. Ben kendi ilimden bahsetmek istiyorum. Aydın ilinde şu anda Büyük Menderes havzası, Büyük Menderes Nehri’nin kirliliği ve jeotermal JES’lerin akışkanlarıyla, ağır metal akışkanlarıyla Büyük Menderes Nehri’ni kirlletmesi ve toprakların artık on beş ya da yirmi yılda Aydın gibi yerde çoraklaşacağını ortaya koyuyor.

Bakınız, bugün bize incir dağıttınız, bu incirleri on beş yıl sonra göremeyeceksiniz Sayın Bakan, Aydın’da göremeyeceksiniz. Bu nedenle, jeotermal konusunda, jeotermalin tarımı bitirmesi konusunda, bu JES’lerin tarımı bitirmesi konusunda, toprağı bitirmesi konusunda ne yapmayı düşünüyorsunuz?

Sayın Bakan, incir konusunda da söyleyeceğim bir iki şey var. İncirin yüzde 65’i Aydın ili tarafından karşılanıyor. Aydın’lı üreticilerin sizden bir talebi vardı, tarım sigortaları kapsamına alınmasını istemişlerdi. Biliyorsunuz, incirde sarı lop inciri var. Sarı lop incirine aynı fındık gibi alan bazlı destek verilmesini istemişlerdi. Niçin tarım sigortaları kapsamına almadınız, bunu Aydın’lı incir üreticileri merak ediyor.

Ayrıca, Sayın Bakan, sulama birliklerinde, demokratik yolu bırakıp, demokrasiyle gelen, seçimle gelen yöneticileri bir kenara bıraktınız, DSİ'den yöneticiler ve kayyumlar atadınız. Sulama birlikleri ilk iş ne yaptı biliyor musunuz Sayın Bakan? Tarımsal sulamadan doğan borçlar nedeniyle çiftçileri icraya verdi. Anaparaların faizlerini silip, tarımsal sulamayla ilgili borçları yapılandıracak mısınız Sayın Bakan?

Sayın Bakan, bütçenizin, 2019 yılı bütçesinin hayırlı olmasını diliyorum, saygılar sunuyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Bülbül, teşekkür ederim.

Sayın Tutdere...

ABDURRAHMAN TUTDERE (Adıyaman) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Adıyaman milletvekili olarak, tütün diyarı milletvekili olarak söz almış bulunmaktayım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, hem Bakanlığınızın hem Adıyaman'ımızın hem de Türkiye'nin bütün tütün üreticilerinin önünde çok ciddi bir sorun beklemektedir. Özellikle tek başına içim özelliğine sahip olan sarmalık kıyılmış tütüne ilişkin şu anda ciddi bir sorunla bütün üreticiler karşı karşıyadır. Geçen yıl, önceki yasama döneminde özellikle sarmalık kıyılmış tütüne ilişkin şu anda çatısı altında bulunduğumuz Parlamentoda bütün tütün üreticilerini mağdur edecek bir yasa çıktı. Özellikle "Tütün Üst Kurulundan yetki belgesi almadan tütün satmak, ticaretini yapmak, bulundurmamak, nakletmek üç yıldan altı yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır." şeklinde bir düzenleme geldi. Şimdi, bu düzenlemeye göre Tarım Bakanlığımızın veya ülkemizin kendi yerli ve milli ürününe getirmiş olduğu bu cezayı düşündüğümüzde gerçekten ülkemizin tarım politikasının ne kadar çökmüş olduğunu ve kendi yerli ürününe ne kadar düşmanca davrandığını maalesef görmekteyiz. Burada özellikle büyük sigara kartellerinin çıkarları doğrultusunda çıkan bu yasanın mutlaka değiştirilmesi gerekiyor. Bu yasa hükmünün değişmesi de Sayın Bakanım, sizin gayretlerinizle, sizin Bakanlığınızın çabasıyla olacaktır. Siz de takdir edersiniz ki kanun hükmünde kararnameyle Tütün Üst Kurulu size bağlandı, artık bu tütün meselesinin, özellikle sarmalık kıyılmış tütün meselesinin çözümü noktasında Bakanlığınızdan hem Adıyaman'daki tütün üreticilerinin hem de Türkiye'nin 6 bölgesinde tek başına içim özelliğine sahip tütünleri üreten üreticilerin hepsinin gözü sizin Bakanlıkta. Özellikle Tütün Dairesi bu konuda ciddi çalışmalar yürütüyor, inşallah bu çalışmalarla birlikte gerekli yasal düzenlemeler de kısa sürede yapılır ve bu yerli ve milli, tek başına içim özelliği olan, aslında ülkemiz ve dünya için bir değer olan bu ürünümüz hak ettiği yasal güvenceye kavuşur. Aksi takdirde tütün politikamız nasıl ki çökmüşse bundan sonraki süreçte tütün üreticilerinin hepsi, özellikle bu Kaçakçılık Kanunu'na eklenen madde ve bu maddenin yürürlüğe girmesiyle birlikte bütün üreticiler "şüpheli" sıfatıyla adliyelerde olacaklardır. Bu, Türkiye'de çok ciddi bir krizi beraberinde getirecektir. Daha tehlike doğmadan ciddi şekilde tedbir alınması gerekiyor.

Sayın Bakanım, ayrıca, ben kendi seçim bölgemle ilgili de birkaç hususu belirtmek istiyorum. Şu anda il tarım müdürlüğü binamız kira. İl müdürlüğü yaklaşık beş yıldan beri burada kirada faaliyet sürdürmektedir. Bakanlığınızın ilimize özellikle bir il müdürlüğü hizmet binasını kazandırmasını bekliyoruz çünkü Adıyaman tarım kenti, bu tarım kenti olan bölgede bir hizmet binasının olmayışı büyük bir eksiklik.

Ayrıca, Bakanlığınız tarafından geçen yıl Sert Kabuklu Meyveler Enstitüsü kuruldu. Bu enstitü için size teşekkür ediyorum ama bu enstitünün de faaliyet göstereceği bir binası yok. Sayın Bakanım, düşünebiliyor musunuz? Bu enstitü kuruldu, çok güzel. Adıyaman'da yaklaşık 60 bin hektara badem

ve ceviz ekildi. Bu bahçeler kolay yetişmiyor, beş altı yıldan beri emek verilerek bu aşamaya geldi. Eğer bu enstitüyü ciddi anlamda bir merkeze, bir hizmet binasına kavuşturamazsanız bu çiftçilere olan destek ortadan kalkacak ve dolayısıyla bu bahçeler kurumayla karşı karşıya kalacak. Bu konuda da desteklerinizi bekliyoruz. Bu konuda Bakanlığınızın Adıyaman'ımıza hem il müdürlüğü için hem de Sert Kabuklu Meyveler Enstitüsünün merkezi için bir bina yapmasını bekliyoruz.

Bunun dışında, Samsat ilçemizde yaklaşık iki yıl önce bir deprem gerçekleşti. Şu anda, ilçe tarım müdürlüğümüz de maalesef çadırdaki faaliyetini sürdürmektedir. Samsat'ta ilçe tarım müdürlüğünün mutlaka yapılması gerekiyor; aksi takdirde... Oradaki çiftçilerimiz de şu anda mağdur durumdadır, çadırdaki faaliyetlerini göstermektedirler.

Ben bütçenin hayırlı olmasını diliyorum. Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Güzelmansur...

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) - Sayın Bakan, tarımda sürdürülebilirliğin sağlanması amacıyla genç çiftçilerin desteklenmesi için 30 bin TL'ye kadar hibe desteği projeniz var, bunun önemli bir bölümü de hayvancılık projeleri. Proje dâhilinde hibe verilecek hayvan sayısının 160 bin olduğu açıklandı ancak TİGEM, tedarik edeceği 160 bin hayvan için yaptığı ihaleyi daha sonra iptal ederek hayvanları doğrudan alım yöntemiyle belli firmalardan ve daha yüksek fiyattan aldı. İhalede büyükbaş hayvanlar için 4.450 lira fiyat verilirken TİGEM doğrudan alım yöntemiyle büyükbaş hayvanları 5 bin liradan aldı. Hayvanlar genç çiftçilere dağıtmaya başladıktan sonra iddialar, şikâyetler bitmedi. Genç çiftçilere firmalar tarafından dağıtılan hayvanların şartnameye uygun olmadığı, piyasada 2-3 bin liraya satılan hayvanların dağıtıldığı ve firmalar tarafından bu hayvanlara 5-6 bin liralık faturalar kesildiği konusunda Kastamonu'dan, Mardin'den, seçim bölgem Hatay'dan ve daha pek çok ilden onlarca şikâyet var. Şartnameye uymayan hayvanlar “Hayvanları beğenmiyorsanız yedekte bekleyenlere veririz. Yatırdığınız 3 bin lirayı da geri alamazsınız.” gibi söylemlerle çiftçilere zorla kabul ettiriliyor. Genç çiftçi hem üç dört yıl boyunca besleyip harcayacağı paralar için dertleniyor hem de devletin hayvan başına 2-3 bin lira zarara uğratılmasına yanyor.

Sayın Bakan, kamuoyu, genç çiftçi projesinde hayvan alım ihalesinin neden iptal edildiğini, hayvanların neden ihalede teklif edilen fiyattan daha yüksek bir fiyata alındığını, iddialarla ilgili ağustosta görevlendirilen müfettiş incelemesinden ne sonuç çıktığını, çiftçilere dağıtılan hayvanların piyasa ederi ile fatura bedeli arasındaki 2-3 bin liralık farktan Bakanlığın haberi olup olmadığını, devletin toplamda ne kadar zarara uğratıldığını, bu zararda kimlerin sorumluluğunun bulunduğunu, bunlar hakkında ne tür işlem yapıldığını öğrenmek istiyor.

Bir yandan hayvancılığın geliştirilmesi için yürütülen proje rant projesine dönüştürülüyor, diğer yandan canlı hayvan ithalinde de rekora koşuluyor. İthal ettiğiniz Angusları tahliye için seçtiğiniz İskenderun'da, hemşehrilerim, hayvan kokusu, sinek oluşumu, hastalık tehdidi nedeniyle canından bezdi. Angusları Hatay'da tahliye etmenizi istemiyoruz Sayın Bakanım, canlı hayvan ithaline ise tümünden karşıyız. Kendi besicisini, hayvan üreticisini bitirip diğer ülkelerin üreticisini kaldıran başka bir iktidar yoktur dünyada.

Diğer bir konu pamuk konusu. Hatay'da pamuk sezonu ilk açılışında hasat edilmiş pamuğun kilosu 4 lira 30 kuruştı, şu anda 3 liraya geriledi. Üretim maliyetleri artarken pamuk fiyatının düşmesi üreticinin bu ürünü zararına satması anlamına geliyor, dolayısıyla üretici endişeli, bizim en büyük endişemiz de çiftçinin üretimden vazgeçmesi. Bunu önlemek için kütlü pamuk için daha önce açıklanan kilo başına 80 kuruşluk destekleme priminin en az 1 liraya çıkarılması ve gecikmeden ödenmesini çiftçi adına sizden istiyoruz.

Sayın Bakan, Reyhanlı Barajı'ndan su verilmesi Hatay için çok önemli. Reyhanlı Barajı için Hükümetiniz tarafından 5/5/2015 bitirilme tarihi sözü verildi. 2018'in sonuna geldik, barajın ancak yüzde 60'ı bitti, ödenek olmadığı için çalışmalar durduruldu. Bu nedenle, Amik Ovası'nda çiftçi artezyenle sulama yapmak zorunda kalıyor. Malumunuz, elektrik zamları nedeniyle sulamadan vazgeçiyor, hasadı azalıyor ama elektrik kullanarak artezyenle sulama yapan Amik Ovası ile cazibeyle sulama yapan yerlere aynı teşvik veriliyor. Bu haksızlık değil mi? Barajı bitiremeyen iktidar, çiftçiye artezyene mahkûm eden iktidar, yanlış ekonomi politikaları nedeniyle dövizli tutamayan iktidar, elektriğe zam yapan iktidar; çileyi çeken ise çiftçi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) - Bu böyle gitmez Sayın Bakan. Reyhanlı Barajı'na hız ve öncelik verin lütfen. Su sızdıran Karaçay Barajı'na da el atmanızı istiyoruz.

2019 bütçesinin de hayırlı olmasını diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Çepni...

MURAT ÇEPNİ (İzmir) – Başkan, değerli katılımcılar; ben Çevre Komisyonu üyesiyim, aynı zamanda bir Karadenizliyim, Rizeliyim; dolayısıyla fındık ve çay üzerine sözlerimi ifade edeceğim.

Şimdi, dünya fındık üretiminin yaklaşık yüzde 78'i, ihracatının ise yüzde 76'sı Türkiye'de yapılmakta. Yaklaşık 8 milyon aile geçimini fındık üretiminden sağlamaktadır.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Yok ya, o kadar yok.

MURAT ÇEPNİ (İzmir) – Ama seçimlere gelince öyle oluyor.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – “Geçimini sağlıyor.” ifadesi yanlış.

MURAT ÇEPNİ (İzmir) – Çay tarımı yaklaşık 1 milyon kişi için geçim sorunu. ÇAYKUR'un 2016 verilerine göre, 210 binden fazla kayıtlı üretici var. Bütün Karadeniz'de tarım bu iki ürüne dayalı fakat fındıkta, bildiğimiz gibi, tek el durumunda olan yabancı bir şirket var, İtalyan bir şirket; Ferrero, onlardan bir tanesi bu. Üreticiden fındığı toplayıp ilk işlemde geçirip bu tekele satan şirketler -iktidarın sevdiği tabirle- yerli ve millî şirketler yani yerli ve millî edebiyatı üzerinden Karadeniz halkını kandıran, ekmeğini elinden alan. İktidarın tabii bunu çok iyi duyması lazım, daha da doğrusu halkımızın çok iyi duyması lazım, Karadenizli insanlarımızın. Hepsi aynı zamanda iktidara yandaş şirketler -yani bu İtalyan, yabancı şirketlere çalışanların hepsi yandaş şirketler- ve iktidar da bu şirketlerin çıkarlarına göre davranıyor.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Yok ya, bu bir efsane, yok böyle bir şey.

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Ferrero yok mu yani? Tekel değil mi?

MURAT ÇEPNİ (İzmir) – “Ferrero” diye bir şirket yok mu?

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Ferrero var da yani... Ferrero, insanlara yakın şirketler... Buraya fındık satıyor.

MURAT ÇEPNİ (İzmir) – Normalde fındık hasadı başlamadan taban fiyatın belirlenmesi gerekiyor. Her şey olup bittikten sonra taban fiyatı açıklandı bu sene. Fındıkta küçük üretici zaten borçlu, girdileri karşılayamıyor. Yerli ve millî şirketler de bunu biliyor ve alabileceği en düşük fiyata ürünü dalında satın alıyor, sonra da yabancı şirkete kârlı bir şekilde satıyor. Yani tüccarlar, üreticiden 9-11 liraya aldığı fındığı, 14-15 liraya Toprak Mahsulleri Ofisine ya da yabancı tekelere satıyor.

Sayıştay raporları, bildiğiniz gibi, devletin hangi kurumunun ne yaptığını, bütçesini neye kullandığını, kâr mı zarar mı ettiğini, kurum hesaplarında bir yolsuzluk, usulsüzlük yapılmış mı; bütün bunları denetlemekle mükellef. Bu Sayıştay, ÇAYKUR’la ilgili 2016 raporunu açıkladı, 2017 raporu henüz açıklanmadı. Neden açıklanmadığını henüz bilmiyoruz. Sayıştay raporlarında ÇAYKUR’un büyük bir borç yükünün altına sokulduğu verileriyle anlatılıyor. ÇAYKUR her yılki bilançoda kendini kâr etmiş gösteriyor ama yıldan yıla aktarılan borç Kaçkar Dağı’nı aşmış. Sayıştay raporuna göre 2016 yılı itibarıyla ÇAYKUR’un birikmiş borcu 309 milyon TL. Bağımsız denetim şirketi tarafından yapılan denetim raporuna göre ise ÇAYKUR 31 Aralık 2017 tarihinde sona eren yılda toplam, eksi 524,407 TL net zarar etmiş ve ÇAYKUR üreticiden aldığı yaş çay bedellerini hazineden ve bankalardan alınan spot kredileriyle ödeyebilmektedir. Sayıştay raporuna göre ÇAYKUR’un zarar etmesinin temel sebebi satışların düşük, stokların ise yıldan yıla artması. Yani ÇAYKUR’un çayı satılamıyor. Peki, neden satılamıyor? ÇAYKUR kamu kuruluşu ama satış kısmı özelleştirilmiş. Evet, satış işi yani reklam, satış ve benzeri bütün pazarlama kısmı birkaç bayinin eline verilmiş. Bayiler de bir araya gelmiş, ÇAYKUR’u da yüzde 10 gibi bir hisseyle ortak ederek Çaytaş adında bir şirket kurmuşlar. 2010 yılında da ÇAYKUR Yönetim Kurulu reklam, bayilik, pazarlama, bütün işleri bu şirketin eline bırakmış; Sayıştay 2015’te ÇAYKUR ile Çaytaş arasındaki iştirakin, iştiraki ilişkisinin yanlış olduğunu, ÇAYKUR’u zarara uğrattığını belirtmesine rağmen. Fakat ÇAYKUR yönetimi ne yapmış? Bütün ürünlerini satma işini yapacak bir tekel yaratmıştır, kendi ürettiği çayı satarak elde edeceği geliri birkaç kişinin ve şirketin kasasına bağışlamış tıpkı Karadeniz Sahil Yolu’nda müteahhitleri zengin ettiği gibi. Fakat bu Çaytaş da ÇAYKUR’un çaylarını satamamış, stoklar almış başını gitmiş. Üstelik 2016 yılında 298.564 bin TL reklam harcaması yapılmasına rağmen...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MURAT ÇEPNİ (İzmir) – Evet, ÇAYKUR çayını satamıyor. Niye mi? Çünkü Karadeniz’de çay üreticileri ÇAYKUR çayı içemiyor, evet, Karadenizliler ÇAYKUR çayı içemiyor. Özel sektör köylüden yaş çay ile yaprağı alıyor ama parasını vermiyor. Bunun yerine çiftçiye kuru çay veriyor, kuru çay. Üstelik ÇAYKUR’un belirlediği taban fiyatının da altında. Sonra bu şirket üreticiye dönüyor “Senden 1 ton yaş çay aldım, bunun bedelinin yarısını kuru çay olarak vereceğim.” diyor. Üreticinin eli mahkûm. İşte bu nedenle Karadenizli yaş çay üreticisi köylüler ÇAYKUR çayı içemiyor; pahalı, kalitesiz özel sektörün çayını içmek zorunda kalıyor.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Barut...

MURAT ÇEPNİ (İzmir) – Bir şey daha ekleyeceğim Başkan.

Aynı zamanda, ABD’li kahve şirketi Jacobs, Ofçay’ı eylül ayında satın aldı, Jacobs, Ofçay’ı satın aldı arkadaşlar. Yani buradan şu sonuç ortaya çıkıyor: AKP iktidarı Karadeniz’i arka bahçesi için kullanıyor; milliyetçilikle, şovenizmle bunu yapıyor ama aynı zamanda Karadeniz yoksullaştırılıyor, tarımı bitiriliyor ve bir turizm sevdasıyla Karadeniz’i çölleştiriyor, betonlaştırıyor.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum Sayın Çepni.

Sayın Barut, buyurun...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Karadeniz karşıtlığı mı yapıyorsunuz?

MURAT ÇEPNİ (İzmir) – Karadeniz sizin karşınızda zaten, siz Karadeniz’i kandırıyorsunuz.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Karadeniz’le alıp veremediğiniz ne?

MURAT ÇEPNİ (İzmir) – Karadeniz’i açlıkla terbiye etmeye çalışıyorsunuz; açlıkla, şovenizmle, savaşla.

BAŞKAN – Sayın Çepni, müsaade edin...

Sayın Barut, buyurun.

MURAT ÇEPNİ (İzmir) – Savaşla yönetiyorsunuz Karadeniz’i.

BAŞKAN – Sayın Aydemir... Sayın Çepni... Müsaade edin, bakın, Sayın Barut konuşuyor.

AYHAN BARUT (Adana) – Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, değerli milletvekilleri; öncelikle Tarım Bakanlığı bütçesinin hayırlı olmasını diliyorum. Bakanımızın yeni görevinin hayırlı olmasını diliyorum.

Bugün burada ülkemizin ve insanımızın geleceği, ulusal ve ekonomimizin güçlü tarafını oluşturan Tarım Bakanlığı bütçesini konuşmak için toplandık. Öncelikle Sayın Bakanımıza bir soru sorarak başlamak istiyorum: Yıllardır kullandığımız başak logolu Tarım Bakanlığı logosunu neden değiştirdiğinizi sormak istiyorum Sayın Bakanımıza.

Öncelikle ve özellikle Ulu Önder Gazi Mustafa Kemal Atatürk tarıma verdiği önemi şöyle özetlemiştir: “Milli ekonominin temeli ziraattır.” demiştir, “Milletin efendisi köylüdür.” demiştir. Ayrıca, 16 Mart 1923 yılında Adana’da çiftçilerle yaptığı bir toplantıda şöyle söylemiştir: “Dünyada fetihlerin iki aracı vardır. Bunlardan biri kılıç, diğeri sabandır. Dolayısıyla zaferini kılıçtan oluşturan bir millet gün gelir sefil duruma düşer, ülkesinde esir duruma düşer, perişan duruma düşebilir. Onun için gerçek fetihler her zaman sabanla yapılan fetihlerdir. Sabanla yapılan fetihler toplumların, milletlerin vatanına, toprağına daha çok tutunmasını, daha çok toprak sahibi olmasını sağlar. Kılıç ve saban, bu iki fatihten 1’incisi 2’ncisine devamlı yenilmiştir. Türk milleti çiftçi olduğu için o dönemde bir eliyle kılıcıyla savaşırken diğeri eliyle de sabanla toprağından ayrılmadı. Eğer bugün Türk çiftçisi olmasaydı biz dünya üzerinde olmazdık.” Tarıma verdiği önemi böyle belirtmiştir. Ulu Önder Gazi Mustafa Kemal Atatürk. Bugün geline nokta ulusal bir tarım politikamızın olmadığını, 2006 yılında çıkarılan Tarım Kanunu’nun 21’inci maddesine göre gayrisafi milli hasıladan yüzde 1’in altında destek alınmamasını kanunla belirtmiş olmanıza rağmen, 34,5 milyar olması gereken tarımsal desteğin 14,5 milyar verileceğini, önümüzdeki dönemde de, 2019 yılında da 16,1 milyar TL olarak verilerek tarımdaki desteklerin yetersiz kaldığını belirtmek istiyorum.

Değerli arkadaşlar, sevgili milletvekilleri; ben bir çiftçi ve ziraat mühendisi olarak tarımın sorunlarını gayet iyi bilen bir arkadaşınızım. Son dönemde yaşanan ekonomik krizlerden tarım, üretim sezonu sonunda nasibini almış ama bugün, ekim sezonu gelmiş, yaklaşmış olan buğday ekimini gerçekleştiremeyen üreticilerimiz gerçekleştirememekle karşı karşıya yani bir tehlikeyle karşı karşıya. Zirai ilaçların, tohumların, gübrelerin, hepsinin fiyatının 2 katına, 3 katına çıkması nedeniyle Adana’da buğday ekimi oldukça gerilemiştir.

Ayrıca, tarımda önemli girdi olan ve tarım ticaretinde de girdi olan banka faizleri yüzde 15’lerden yüzde 36’lara çıkarak neredeyse tarımsal faaliyetleri ve ticari faaliyetleri durma noktasına getirmiştir. Buradan çiftçilerimizin çok sıkıntılı ve perişan olduğunu Adana’da görüyoruz. Neredeyse bir yılda 3 ürün alınabilen Adana’nın bereketli topraklarındaki çiftçilerimizin durumları buysa diğr bölgelerdeki çiftçilerin hâlini düşünmek bile istemiyoruz.

Bölgemiz pamuk bölgesi, narenciye bölgesi, soya bölgesi. Pamuk 4,5 liradan 3 liraya düştü; narenciye 1,5 liradan dalında kaldı, 60 kuruşa, 70 kuruşa kadar indi. Özellikle şunun altını çizmek istiyorum: Akdeniz meyve sineği zararlısı nedeniyle ya da siyasi sebeplerle Rusya’dan dönen gemilerle narenciye ürünleri geri dönmüştür. Akdeniz meyve sineği zararlısına kalıcı bir çözüm anlamında, kısırlaştırılmış erkek birey olarak getirilmesi, Hırvatistan’dan ve Avusturalya’dan getirilerek bunu çiftçinin kullanımına sunulması kesin çözümü getirmektedir.

Soya üretimi ise Sayın Bakanım, soyaı cazip hâle getirmek için Toprak Mahsulleri Ofisinin soya alımı yapması gerekmektedir. Üretici fiyat dalgalanmasından korkmaktadır. Yakın zamanda, bakliyat alımı açıkladı Toprak Mahsulleri Ofisi, soya yok...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

AYHAN BARUT (Adana) – Ayrıca, Sayın Bakanın önemli bir konuşması tarım zincirini oluşturan en önemli halkalardan olan ziraat mühendisleri, gıda mühendisleri, su ürünleri mühendisleri, veteriner hekimler yaklaşık on yedi aydır...

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

AYHAN BARUT (Adana) – Geçen dönemin Tarım Bakanı Eşref Fakıbbaba'nın vermiş olduğu sözle 10.551 teknik elemanı istihdam edip Tarım Bakanlığına almamıştır. Geçmiş dönemde verilen sözler -kurumlarda, devletlerde devamlılık- sizleri bağlamıyor mu? Bakanlık ve Hükûmet olarak neler yapmayı düşünüyorsunuz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, buyurun.

ABDURRAHMAN BAŞKAN (Antalya) – Sayın Başkan, Sayın Bakanım; değerli ekibinizi ve milletvekillerimizi saygıyla selamlıyorum.

Antalya ilimiz Kumluca ilçemizde 16 Haziranda meydana gelen dolu felaketinde seraların yüzde 70 oranında zarar gördüğünü belirtmek istiyorum. En fazla zarar da küçük işletmelerde meydana gelmiş ve bunların hiçbiri de sigortalı değildir. Sayın Bakan, 7 ve 8 Ağustos tarihlerinde Elmalı ilçemiz Salur köyünde sizin de gidip yerinde gördüğünüz sel felaketinde yine en büyük zararı küçük sera işletmelerimiz ve çiftçilerimiz görmüştür. Bunların çoğu hazine arazisi üzerine bu seralarını ecrimisil ödeyerek yaptıkları için, buraları sigorta ettiremediklerinden dolayı mağdur olmuşlardır. Büyük işletmelerimiz zaten sigorta ettirebildiği için bunlardaki zarar kısmı daha düşüktür. Çiftçilerimiz tarım sigortası konusunda yeteri kadar bilgilendirilememektedir ve bilgilendirilmelerini de görmüş olduk. Tarım il müdürlüklerimizin çiftçi eğitim şubeleri tarafından mutlaka TARSİM sigortası konusunda bilgilendirilmeleri çok önemlidir. İkincisi de: Ecrimisil arazilerinin -ki geçen gün televizyon konuşmanızda belirttiniz- ÇKS kayıt sistemine alınacağını söylediniz ama ecrimisille arazi kiralayan çiftçilerimiz TARSİM sigortasının TARSİM tarafından yapılmadığını beyan etmektedirler. Ecrimisil ödediğini beyan eden çiftçilerimizin tarımsal sigortalarını yaptırabilmeleri için imkân sağlanması önemlidir.

Biliyorsunuz, artık Akdeniz Bölgesi'nde tropik fırtınalar gözükmektedir. Bu tür dolu ve sel felaketlerinin önümüzdeki dönemde olacağını da artık mutlaka bilmek zorundayız ve bu sebeple, özellikle sigorta konusunu, çiftçilerimizin mağduriyeti konusunu da mutlaka çözmemiz gerekiyor.

Soğuk hava depolarımızın mutlaka sayısı artırılarak çiftçilerimizin yüzde 25 ila yüzde 100 ek gelir sağlamalarını da oluşturmamız lazım.

Bildiğiniz gibi, sanayide gelişmiş ülkeler aynı zamanda tarımda da ileri düzeydedir. Örnek, Almanya, Fransa ve Amerika Birleşik Devletleri'dir. Bu ülkeler aynı zamanda Dünya Ticaret Örgütünde sorun olmaması için tarıma gizli destekler vermektedirler. Almanya bizim için, tarla tarımı, biyogaz üretiminde, İspanya ise sera ürünleri yetiştiriciliğinde birer örnek teşkil edebilir. Biyogaza da destek verilmesi gerekir Sayın Bakanım. Özellikle, bitkisel atıkların değerlendirilmesi ve hayvansal

atıkların değerlendirilmesiyle -ki bunu yüzde 75, yüzde 25 oranıyla- birlikte biyogaz elde edilmekte. Biyogazdan elde edilen enerjinin dışında bunlardan elde edilen kompostun da organik maddece fakir olan topraklarımızın zenginleştirilmesi açısından önemli bir faktördür.

Sayın Bakanım, sizin iki gün önceki televizyon programınızı izledim, itiraf etmeliyim ki performansınızdan etkilendim, beklentimizin üstündeydi; özellikle tebrik ediyorum. Eskişehir’deki bin tonluk bitkisel atıklardan, özellikle orman atıklarından yaklaşık 300 bin liralık bir harcamayla on sekiz ay sonra 1 milyon liralık bir gelir elde edilmesini, 10 derece giren bir sıcak suyun 61 derece olarak çıkarak 20 dekarlık bir alandaki serayı ıstabilmesiyle ilgili bir örnek. Tam da söylediğimiz nokta budur. Çiftçimiz belki 300 bin liralık bir yatırımı yapamaz ama bunları mutlaka kooperatifleştirerek onları bir işletme hâline getirip ek gelir sağlamadığımız sürece kırsal göçü engelleme ihtimalimiz de kesinlikle söz konusu değildir.

Yine, bunlardan ve Türkiye’nin en büyük torf ihracatçılarından biri olarak da orada üretilecek torfun 1 milyon lira gibi bir değer elde etmesi ve ithalata giden torf bedelinin bir kısmının Türkiye’de kalması da gerçekten önemlidir.

Türk tarımı ve Türk sanayisi arasında bir entegrasyon yok Sayın Bakanım. Özellikle tarıma dayalı sanayi kuruluşlarının mutlaka birlikte değerlendirilmesi ve tarımsal üretim yapılan alanlarda tarıma dayalı sanayi şirketlerinin desteklenmesi gerekir. Bir Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu üyesi olarak da özellikle Tarım Bakanlığı ile Sanayi Bakanlığının tarıma dayalı sanayi konusunda birlikte oluşturacağı bir komisyonun bu ülkeye büyük katkı sağlayacağını da ifade etmek istiyorum.

Özellikle, öncelikle köylerimizden göçü engellemek zorundayız, sonra da tersine göçü oluşturmamız lazım. Özellikle köylerde, köy meydanına yakın arazisi olan çiftçilerimize 100 metrekaresi geçmeyecek alanda bir imar izni verilirse oralara en azından ev yapabilmelerinin göçün de engellenmesi açısından önemli bir faktör olduğunu söylemek istiyorum.

Diğer bir konu da Sayın Bakanım, Bakanlığınızın üstünde belki de hak etmediğiniz derecede gübre konusunda bir töhmet altındasınız. Özellikle bu DNA barkod sistemi ve karekod sistemi... Patlayıcılar için, bildiğiniz gibi, amonyum nitrat ve kalsiyum amonyum nitrat açısından evet, bunları destekliyoruz ama karekod sisteminin bir firmadan alınmasının bir mantığı yok, tüm firmalar kendi karekodlarını oluşturabilirler. Takibi açısından önemlidir ama tek firmanın üzerinde sürekli olarak spekülasyon edilmesinin Bakanlığınızı da bu konuda yıpratmış düşünüyorum.

Bildiğiniz gibi, tohumculuğumuzun bir kanunu var. Bu Parlamento bir şanstır, bence hızla özellikle gübre kanununun Parlamente’ye getirilmesi gerekir. Türkiye’nin en önemli noktalarından, çiftçimizin en önemli gider kaynaklarından biri olan gübremizin bir kanunu yoktur ve önüne gelen herkes gübre üretebilmekte ve merdiven altı üretimle birlikte ciddi anlamda da vergi kaybı oluşmaktadır. Ben de bir ziraat mühendisi olarak Parlamente’de gübre kanuna her türlü desteği vereceğimi belirtmek istiyorum.

Bakanlığımızın bütçesinin ülkemize hayırlı olmasını diliyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Gürer, buyurun.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Bakan, Et ve Süt Kurumu tarafından 27 Eylül 2018’de 300 tır kemiksiz sığır eti ilanı verildi ve bir gün sonra son teklif günü olarak duyuruldu. Kamu İhale Kanunu’ndaki yedi günlük süre hiçe sayılıp bu uygulamayı gerektirecek aceleciliğin gerekçesi neydi? Kimdi bu 300 tır löp eti ülkemize satanlar? Löp et yani kemiksiz et, uzmanların ifadesiyle, menşei zor belirlenen etlerdendir. Bu etlerin

içeriği, kontrolü nasıl yapılmıştır? Nerede, hangi hayvan kesimiyle bu etler ülkemize getirilip nerede, kime satılmıştır? Bu etlerin içine at, eşek, domuz katılsa kim, nasıl ayırt edecektir? Tek tek löp eti kontrol edebilecek bir mekanizma keşfedilmiş midir? Bakanlık olarak laboratuvarlara gönderilen et numunelerinin ulusal ve uluslararası metotlarla analizi yapılmakta olup analizlere göre, analiz süresi 1 gün ile 10 arasında değiştiğini ifade ediyorsunuz. Oysa uygulamada 2017 yılında 29 Ağustos 2017 günü ithal edilen karkas etin dahi bozuk olduğunu 5 Ocak 2018 yılında kamuoyuna açıkladınız. Kasım ayında, bu konuda tarafıma ulaşan bilgilerle yaptığım basın toplantısında bu konunun varlığını dile getirmiştım. Sayın Bakan, sonuçta “Kontrol ediyoruz.” diyeceksiniz ama Bakanlığınızın Et ve Süt Kurumunun Millî Savunma Bakanlığına satışını yaptığı etlerden bazılarının analizlerinin olumsuz çıktığı için iade edildiği Sayıştayın raporlarında dahi yer alıyor. Bu anlamda, analizleri mutlaka yeniden değerlendirip gerekirse sisteminizi değiştirmeniz gerekir.

Ne yediğimizi ne içtiğimizi bilmez hâle getirdiniz. Gıdayla ilgili ciddi sorunlar vardır. Gıda denetimleri yetersizdir. Merdiven altı üretimler artmıştır. Gıda denetiminde zorunlu portör muayenesi ve akciğer filmi uygulamasının kaldırılması kayıt dışı çalışmayı hortlatmış ve ucuz işçi olarak kaçak göçmenleri dahi çalıştıranların varlığı riskin başlangıç noktasıdır. Sütsüz peynir, şekerli bal, nişasta bazlı şurup, menşei belirsiz et ve yalnız yem olarak izin verilip gıdada rastlanan GDO’lu ürünler gibi kamuoyuna yansıyan gıda sorunları artmıştır. Denetimde belediye zabıtalарına ortadan kaldırılan yetkileri mutlaka geri verilmelidir. Hileli ürün satan, kaçak domuz eti yediren işletmede yaptırımlar ağırlaştırılmalıdır. Ülkemizde sürekli, düzenli hileli denetim sonuçları kamuoyuna duyurulmalıdır.

Sayın Bakan, brusella, tüberküloz, koyun çiçeği gibi hayvan hastalıklarının, insana bulaşabilen zoonoz hastalıkların ülke genelinde insana bulaşmışlığının takibi ihtiyaç durumundadır. İthal hayvanla gelen hastalıkların yanında Et ve Süt Kurumunun Haymana’daki hayvan barındırma alanında rastlanan şapın o bölgenin karantina bölgesi olduğu ve o yolla da oluştuğu iddiası da ayrıca kaygı vericidir. Bakanlıkta yapılan yapı değişiklikleriyle öncelikli süreç bilgilerinin takip edilmediği iddialarına da açıklık getirilmelidir. Ülkemize ithal et ve hayvan satan firmalar, getirenler ticari sır olmaktan çıkarılmalıdır. Ucuz et yediremediniz ama et için yeterince kaygı ürettiğinizi söyleyebilirim.

Sayın Bakan, sorunları aşmak için her köye bir veteriner ve ziraat mühendisi atayın. Atama bekleyen veteriner, su ürünleri mühendisi, gıda mühendisi, ziraat mühendisi sizden açıklama beklemektedir. Atama bekleyenlerin 2019 yılı içinde ne kadar alınacağı açıklanmalıdır.

Ayrıca tarımda, bilimsel tarıma geçilmesi, aile tipi işletmelerin desteklenmesi şarttır. Müthiş fedakâr, üretken, toprağına bağlı çiftçilerimiz var, her soruna rağmen hayvancılığa devam eden besicilerimiz var; Bakanlıkta işini iyi yapan, çalışan veteriner, ziraat mühendisi, teknisyen, memur, işçilerimiz var ama 2002’den bugüne kadar çözümü ithalde arayan, yanlış tarım politikalarıyla tarım ve hayvancılığa darbe vuran bakanlar ve AKP politikaları da var. 2000’li yıllara kadar kendi kendine yeten bu ülkeyi bu hâle getirmeyi nasıl başardınız?

Tarım alanlarında 4 milyon hektara yakın daralma var. Meralar yok ediliyor. Hayvancılık on iki ay ahırda yemle yapılır hâle geldi. Neyi “Düzeltiliyoruz.” dediyseniz onu dağıttınız, yok ettiniz. TİGEM, Et ve Süt Kurumu, TMO gibi kuruluşları on altı yıl sonra yeniden fark ediyorsunuz. Hatta, TİGEM arazilerini “Bu işi yapamıyoruz.” diye özel sektöre devrederken şimdi, Sudan’da Sudan çiftçisiyle, işçisiyle domates, hıyar üretilip ülkemize ithal edeceksiniz. Bu dahi başlı başına irdelenip düşünülecek bir durumdur.

Şeker pancarı çiftçisi, tütün çiftçisi dâhil üreticisi, çiftçisi, besicisi “Yandım!” diye bağıyor. Tohumdan ilaç ve gübreye, mazota kadar üretim aşamasında her girdi pahalı, aynı zamanda ithal. Çiftçiye son krizle ekim yapamaz noktaya getiriyorsunuz.

Topraktan ilaca, gübreye çiftçinin bilinçlendirilmesi yetersizdir. Desteklerden doğal iklim koşulları, zararlılarda Çiftçi Kayıt Sistemi'ne dâhil olanlar yararlanabilmektedir. Genelde çiftçiler yeterli desteği alamamaktadır.

Krediye erişimde sorunlar vardır. Sulama suyunu enerjiyle çıkaran çiftçi, elektrik beledini ödemekte zorlanmaktadır. Borç faizleri, icralık çiftçi sayısını artırmıştır. Çiftçi çocukları bile tarım sektöründen uzaklaşmaktadır...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - ...çünkü emeğinin, harcamasının karşılığını alamamaktadır. GDO'lu ürünlerle ilgili bir tane...

Çok önemli Sayın Başkan, çok önemli.

BAŞKAN – Dur, senin mikrofonun açayım, öleceksin valla, o kadar hızlı konuştun ki.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – GDO'yla ilgili Biyogüvenlik Kurulu var. Bunun yapısı özerk kılınmalıdır çünkü burada bakanlıklardan gelen temsilcilerin, baktım, İngilizce dahi yabancı dil olarak yazılı değil. Bu, Türkiye için önemlidir. GDO'lu ürünler konusunu dile getireyim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Maçın, buyurun.

NUSRETTİN MAÇIN (Şanlıurfa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yaşamın her alanında olduğu gibi tarımda da tarihi hafızamızı yok etmeye çalışan bir iktidarla karşı karşıyayız. Bundan on, on iki bin yıl önce “Dicle Fırat Havzası” dediğimiz Yukarı Mezopotamya’da doğal dirençli kırma tohumlarımız olan emmer ve einkorn türü buğday tohumlarımız nerede?

Geleneksel tarımda, insanlık tarım sayesinde tüketebileceğinden çok daha fazla ürün üreterek ve bunları depolayarak savaşlara, kıtlık ve açlıklara, salgın hastalıklara karşı türünü güvenceye almıştı ancak 21’inci yüzyılda geleceğimizin tarımının yürürlükte olan tarım ve doğa politikalarıyla her gün biraz daha tehdit altına girdiğini görebilmekteyiz.

AKP’nin on altı yıllık iktidarında Türkiye’de tarımsal üretim, üreticinin ihtiyacı veya toplumsal ihtiyaçtan ziyade AKP’nin kendi oluşturduğu yandaş firmalardan oluşan tekellerin kâr marjını artırması amaçlanmıştı. Dolayısıyla AKP’nin tarım politikası dar gelirliyi, yoksulu önceleyen bir politik yaklaşımın ötesinde neoliberal politikaların uygulayıcısı olan kapital sermayeli şirketlerin kâr marjını önceleyen bir anlayış çerçevesinde şekillenmektedir.

AKP’nin çıkardığı yeni tohumculuk kanunuyla köylü tek kullanımlık hibrit tohumları kullanmaya zorlanarak atasından görenek ürettiği ve takasını yaptığı tohumların ticaretini oyun dışı bırakmıştır. Küresel şirketlerin tohumluk üretimi, satışı, dağıtımı yasal koruma altına alınarak yerel tohum üretimi ve ticareti engellenmiştir. Bu yolla tarım üretimimizde son on altı yılda faaliyet yürüten 25’e yakın yabancı firmanın sadece 4 tane uluslararası tekelin Türkiye’deki pazar payı yüzde 58,2’ye çıkmıştır. AKP’nin iktidarı döneminde tarımsal alan 26,5 milyon hektardan 23 milyon hektara düşmüş yani 3,5 milyon hektar alanı betona dönüştürmüştüz.

Türkiye’de biyolojik çeşitlilik çok zengin olmasına rağmen, en zengin bir kıtaya tekabül eden bir zenginliğe sahip olmasına rağmen, Türkiye’de koruma alanları yüzde 9, bu oran dünyada yüzde 17’dir. Ülke olarak 177 ülkeden 133’üncü sırada yer almaktayız.

Otuz yıl önce dünyada kendi kendine yetebilen 7 ülke arasında iken üzüm, kayısı, fındık, fıstık ve narenciye çeşitleri dışında –belki buna bir iki ürün daha katabiliriz- bütün tarımsal ürünlerin ithal edilmesi izlenen tarım politikalarının sonucudur.

Son yıllarda mazot, gübre, elektrik, su gibi tarımsal girdilerin maliyetinin çok yüksek olmasından kaynaklı üreticimiz tarımsal üretimden vazgeçmek zorunda kalmıştır, bırakılmıştır. Tarımda son yıllarda aşırı gübre ve ilaç kullanarak üretimde dönemsel artış olur ancak toprağın bağışıklık sistemini çökerterek ileride hastalıklı gıdaya mahkûm olacağız.

Kapitalizmin yoksulluk üzerinden toplumu kontrol etme anlayışı Türkiye’de AKP’nin ortaya koyduğu politik yaklaşımlar aracılığıyla sergilenmektedir. AKP, kırsal alanlarda yaşayan üreticinin üretim alanlarını daraltarak onları sosyal yardımlar üzerinden yoksulluğa mahkûm etmektedir. Bir yanda da son otuz yıldır kürdistan çatışmalı süreçten kaynaklı 3.500 köyün boşaltılarak meraların ve yayların kullanımını yasaklayarak Kürt halkının üretim gücünü kırmaya yönelik politikalar uygulanmıştır.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Bu söylediklerinin hepsi yalan yanlış. Doğru söylemiyorsun, atıyorsun. Ayıptır!

NUSRETTİN MAÇİN (Şanlıurfa) – Bu politikalar sonucu kürdistan hayvancılık bitme noktasına getirilerek Türkiye’ye hayvan ve et ithalatı artmıştır, dışarıya bağımlı hâle gelmiştir.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Neresi orası, tarif et, biz de bilelim.

NUSRETTİN MAÇİN (Şanlıurfa) – Sayın Başkanım, demin orman yangınlarına müdahaleyi kırk beş dakikadan on beş dakikaya indirdiklerini söyledi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NUSRETTİN MAÇİN (Şanlıurfa) – Arkadaşlar, biraz ahlak, biraz vicdan! Dersim’de bir hafta bu yangınlar devam etti. Hükûmetin Dersim, Hakkâri ve Şırnak gibi Kürt illerinde ormanları...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ne Kürt ili kardeşim? Bu milletin illeri oralar ya! Ezberlemiş konuşuyorsun. Ayıptır ya!

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Ceylan, buyurun.

MURAT ÇEPNİ (İzmir) – Sen de fikirlerini söylersin ya!

NUSRETTİN MAÇİN (Şanlıurfa) – Fikir özgürlüğüdür ve fikirlerimizi...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ne fikri? Bu fikir değil.

BAŞKAN – Sayın Ceylan, buyurun.

NUSRETTİN MAÇİN (Şanlıurfa) – Sınırları aşarak Afrin’deki zeytinlikleri yok etmesi sadece tarım çetelerine hizmet etmemektedir.

BAŞKAN – Sayın Ceylan, buyurun.

Arkadaşlar...

NUSRETTİN MAÇİN (Şanlıurfa) – Aynı zamanda tarihsel olarak Kürt düşmanlarının ekonomik alandaki politikasını göstermektedir.

BAŞKAN – Sayın Ceylan...

İBRAHİM AYDIN (Antalya) – “Kürdistan” diye bir şey yok.

BAŞKAN – Ben “Var.” mı dedim ya!

İBRAHİM AYDIN (Antalya) – Sözü geri alsın.

BAŞKAN – Ne yapayım yani? Ben “Var.” mı dedim? Hayret bir şeysiniz ya!

NUSRETTİN MAÇİN (Şanlıurfa) – Bugün de 50 bin tonun üzerinde Afrin zeytini 8 Kasımda Zeytin Dalı Gümrük Kapısı’ndan çıktığı biliniyor. Bu ganimet ve talan politikalarından vazgeçilmelidir.

BAŞKAN – Sayın Ceylan, buyurun.

ÖZGÜR CEYLAN (Çanakkale) – Teşekkür ediyorum.

NUSRETTİN MAÇİN (Şanlıurfa) – Benim bu Meclisten dileğim, ülkenin en önemli meselelerinin başında, Kürt ve kürdistan karşıtlığı politikalarından vazgeçerek bu meseleyi barışçıl ve demokratik zeminde gündemine alarak...

BAŞKAN – Sayın Maçın, yeter artık. Sayın Maçın tamamdır.

NUSRETTİN MAÇİN (Şanlıurfa) – Bu tarihî meselenin çözümünün 27’nci Döneme nasip olmasını diliyorum.

BAŞKAN – Sayın Maçın...

NUSRETTİN MAÇİN (Şanlıurfa) – Bu meselenin çözümünün 27’nci döneme nasip olmasını diliyorum.

BAŞKAN – Sayın Maçın...

Sayın Ceylan, buyurun.

ÖZGÜR CEYLAN (Çanakkale) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakan, öncelikle görevinizin ülkemize ve size hayırlı olmasını diliyorum.

Son on altı yılda göreve gelen 6’ncı Bakansınız, bildiğim kadarıyla işletme mezunusunuz, göreve yeni geldiniz, belki önemli işler yapacaksınız ama lütfen kişisel almayın, işi ehline vermek anlamında, keşke tarımla, ziraatla uğraşan bir bakanımız olsa diye düşündüğümü belirtmek istiyorum.

Sayın Bakan, her alanda önemli gelişmeler olduğunu anlattınız. Sunumuzla çiftçimizin ve ülke tarımının yaşadığı gerçekler arasında önemli farklar bulunmakta. Çiftçilere mazotun yarısının devlet tarafından ödendiğinden bahsettiniz ancak çiftçi en azından –ben kendi bölgem Çanakkale için konuşayım- bu desteği alamamış durumda. “Gübreye destek veriyoruz.” diyorsunuz, gübre fiyatı yaşanan ekonomik krizle yüzde 100 arttı. En önemli sorun, üretimin tamamen yerli olmayışı. Ham maddenin yarısı dışarıdan geldiği için fiyat düşmüyor. Bu konuda ne yapmayı düşünüyorsunuz? Çiftçilerimiz, verilen destek ve hibe kredilerinin büyük çiftçiye yarayacak şekilde düzenlendiğini söylüyorlar, “Kredi için aranan şartlar bizde olsa zaten kredi almayız.” diyorlar. Bu aslında Sayıştay raporlarında tespit edilen bulguyu da doğrular nitelikte. Sayıştay raporlarında, verilen desteklemelerle ilgili etki analizinin yapılmadığı tespit edilerek analizin yapılması istemiş. Analizler yapılamadığı için amacına uygun desteklemeler de yapılmıyor, görüntü bu.

Sulama yatırımlarında da sizin çizdiğiniz tablo yine yaşadıklarımızla uyuşmamakta Sayın Bakan. Sulama yatırımları, ödeneksizlikten bir türlü bitirilememekte. Bir örnek vermem gerekirse Çanakkale Biga’da yapımı yılan hikâyesine dönen Taşoluk Barajı ve Sulama Sistemi’ni gösterebilirim. Taşoluk Barajı bir türlü bitirilememektedir. Sulama kanalları döşemesi için drenaj kanalları açılmaya başlanmış, ancak yarım bırakılmıştır. Yarım kalan yerlerde kazı başlamış, iş durmuş, çiftçi tarlasını da kullanamaz hâlde öylece beklemektedir. Gereken toplulaştırma yapılmadığı için çiftçimiz mağdur durumdadır. Bu konuda bilgi vererseniz memnun oluruz.

Sayın Bakan, hayvancılıkta bahsettiğiniz suni tohumlama desteği de tam anlamıyla amacına ulaşamamaktadır. Örneğin desteğin geçerli olması için tohumlama ile doğum arasında belli bir gün süresi getirilmiştir. Erken ve geç doğumlarda ödeme yapılmamaktadır. Bu da oldukça sık karşılaşılan bir durum olup düzeltilmelidir.

Bir diğer tespit de meralarımız hızla azalmaktadır. Hep bahsettiğiniz 2002 yılında 16,5 milyon hektar olan mera alanımız günümüzde 14,5 milyona düşmüş durumdadır. Bu, Sayıştay raporlarında da belirtilmektedir. Mera yoksa ot yoktur, ot yoksa et ve süt üretimi de yoktur.

İyi yönetilemeyen hayvancılık politikaları yüzünden Türkiye 2009’da et, 2010’da ise canlı hayvan ithalatına başladı. Türkiye 6,5 milyon büyük ve küçükbaş hayvan ve 270 bin ton hazır et alıp, karşılığında yaklaşık 7 milyar dolar ödeme yapmıştır. Bu para bizim çiftimizin kazanması gereken bir paradır. Yanlış yapılmaktadır.

Hayvancılıkta bir diğer sorun da yerli yem sanayisinin oluşturulamamasıdır. Aynı, gübrede olduğu gibi yem sanayisinin ham maddesi yüzde 50’den fazla dışa bağımlıdır. Bu çözülmezse yem fiyatları düşmeyecektir.

Sunumunuzda tohumla ilgili gelişmelerden bahsettiniz. Ancak sahada yaptığımız ziyaretlerde tohumda tamamen dışa bağımlı olduğumuz yönünde veriler elde etmekteyiz. Hatta yabancı tohum için destekleme yapıldığı, yerli tohum için destekleme ödenmediği söylenmektedir. Bu konuda bilgi vermeniz bizi mutlu edecektir.

Çeltik konusunda ise ofisin açıkladığı rakamlar üreticinin maliyetlerini dahi karşılayamamaktadır. Üstelik bugün itibarıyla herhangi bir alım da yapılmamaktadır. Çeltik fiyatının en az 3,5 lira olması gerekmektedir; siz 2 lira 20 kuruş olarak açıkladınız. Bunun yanında Bazı Tarım Ürünlerinin İthalatında Tarife Kontenjanı Uygulanması Hakkında Karar’la 31 Mayıs 2019’a kadar buğday, mahlut ve arpa; 31 Temmuz 2019’a kadar mısır, 31 Ağustos 2019’a kadar pirinç ithalatında gümrük vergisi sıfırlanmıştır. Toprak Mahsulleri Ofisi 750 bin ton buğday ve mahlut, yedi yüzer bin ton arpa ve mısır, 100 bin ton pirinç hiçbir gümrük vergisi ödmeden yurda sokacak. Tarımda dışa bağımlılığı artıracak bu karar, Türk çiftçisi açısından kabul edilemez. Doğru desteklerle üretimin artırılması gerekirken Cumhurbaşkanlığı kararıyla çiftçi ithalatla terbiye edilmektedir. Bunun nedeni nedir?

Son on altı yılda 3,2 milyon hektar tarım alanını kaybettik. Sulanabilir tarım alanlarımızın miktarı yaklaşık 6 milyon hektar. Hâlâ yaklaşık 13 milyon hektar alanda kuru tarım yapılıyor. Tarım alanlarımız yanlış tarım politikaları yüzünden ekilmiyor. Sudan’dan tarım arazisi kiralyoruz. AKP iktidara geldiğinde “Ülkemiz dünyaya açılacak.” diyordu, hakikaten açılmış durumda.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖZGÜR CEYLAN (Çanakkale) – İktidar sayesinde Meksikalı çiftçi, Taylandlı çiftçi geleceğe umutla bakıyor, Uruguaylı hayvan yetiştiricisi rahat bir nefes aldı, Sırbistan hayvancılığı önemli yol katetti ama Türk çiftçisi perişan. Sizden gereğini yapmanızı bekliyoruz.

BAŞKAN – Sayın Ceylan, teşekkür ederim.

Buyurun Fikret Bey.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekili arkadaşlarım, değerli bürokratlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, sizin Bakanlığınızın durumuyla ilgili çarpıcı bir örnek vermek istiyorum size. Bakınız, Toprak Mahsulleri Ofisinin 2018 yılı buğday alım fiyatı, 1 ton makarnalık buğdayı 1.100 liraya alıyor yani 1 kilo buğday 1 lira 10 kuruş ve 50 kilogramlık bir besi yemi ortalama 85 lira yani 1 kilo besi yemi 1 lira 70 kuruş. Şunu ifade etmek istiyorum: İnsanın yediği buğday ülkemizde 1 lira 10 kuruş iken -özür dileyerek ifade ediyorum- hayvanın yediği yem 1 lira 70 kuruş. Yani insana verilen önemi lütfen buradan tartın ve Bakanlığınızın geldiği noktayı buradan ölçmenizi ifade etmek istiyorum size. Yani sonuç itibarıyla -Tarım Bakanlığı olarak- insanın yemiş olduğu buğday hayvan yeminden daha ucuz noktaya gelmiştir.

Yine, bakınız, yaklaşık olarak 350 bine yakın zeytin ve zeytinyağı üreticisi vardır. Sunumunuzda hiç, 1 kez dahi zeytin ve zeytinyağı üreticisiyle ilgili bir konuşma geçmemiştir. Ticaret Bakanımız zeytinyağının stratejik bir ürün olduğundan bahsetmiş olmasına rağmen, Tarım Bakanı olarak zeytinyağıyla ilgili hiçbir cümleliz sunumda yer almamıştır.

Seçim bölgem olan Balıkesir’de Edremit, Ayvalık, Burhaniye, Havran ve Erdek’te zeytin ve zeytinyağı üreticileri bu yıl da büyük sıkıntı içindeler. Bakınız, hasat dönemi başladı, hasat döneminden önce ağustos ayında almaları gereken iyi tarım uygulamaları ve dönüm başına olan üretim destekleme primlerini hâlen alamamış durumdalar ve sizlerden bu destek primlerini bir an önce almak istiyorlar.

Yine, zeytin ve zeytinyağı fiyatları, girdi maliyetleri çok fazla, yüzde 100’e yakın artmış olmasına rağmen, bu yıl da geçen yıla göre aynı miktarda. Üstelik de yurt dışından kaçak olarak yaklaşık 50 bin ton civarında zeytinyağının Türkiye piyasasına girdiği söyleniyor. Bununla ilgili mücadeleniz var mıdır? İfade ediyorum ben size. Sonuç olarak Afrin’den yaklaşık 35 ila 50 bin ton zeytinyağının girdiği ifade ediliyor. Yani üreticimiz bundan çok rahatsız.

Yine, zeytin üreticilerimizin şöyle bir isteği var sizlerden: Zeytinyağına verdiğiniz destekleme primini zeytin için de dane zeytin için de istiyorlar.

Yine, efendim, diğer bir sıkıntı ise seçim bölgemde süt üreticiliğiyle ilgili. Süt üreticileri de büyük sıkıntı içinde. Ulusal Süt Konseyi tarafından düzenlenen son sektör toplantısında 1 kilogram süt 1 lira 70 kuruş olarak tespit edilmiştir. Süt/yem paritesini 1,3 olarak düşündüğümüz zaman, 1 kilogram sütün yaklaşık olarak 2 lira 20 kuruş olması gerekirken hâlen 1 lira 70 kuruştur. Yani yem ile sütün kilogramı aynıdır. Üretici 1 kilo sütü sattığı zaman ancak 1 kilo yem alabilmektedir ve sektör artık bitme noktasındadır. Şöyle ki: Ekonomik sıkıntılar sebebiyle, süt işleyen büyük işletmeler art arda konkordato ilan etmişler. Üreticiler verdikleri sütün karşılığını yeteri kadar alamadıkları için yem fabrikalarına borçlarını ödeyemiyorlar. Üreticiler yeteri kadar alamıyorlar sattıkları sütün karşılığını, sonuç olarak yem fabrikalarına olan borçlarını ödeyemiyorlar ve yem fabrikaları da büyük sıkıntı içinde. Artık süt üreticisi ineklerini kesime vermek durumunda. Buna bir an önce çözüm bulmanızı istiyoruz. Konkordato ilan eden, süt işleyen büyük firmalara destek bekliyoruz üretici bazında.

Yine, tohum konusunda dışa bağımlılığı azaltmak ve Anadolu tohumlarının genetik yapısını korumak amacıyla ne yapıyorsunuz? Ulusal tohum bankası kurmayı düşünüyor musunuz? Bir yılda kullandığımız tohum miktarı, ithal tohum miktarı ve yerli tohum miktarı nedir? Bu konuda da bilgi vermenizi rica edeceğim.

Sunumunuzun 9’uncu sayfasında 2017 yılı tarım ve gıda ihracatındaki ilk 10 ürüne ait bir tablo görüyoruz fakat burada bir eksiklik var Sayın Bakanım, ihraç ettiğimiz tarım ürünlerini gösteriyorsunuz ama ithal ettiğimiz tarımsal ürünlere ait bir tabloyu da burada görmek istiyoruz. Kaç adet tarımsal ürün ithal ediyoruz? Tarımsal ithalata yılda ne kadar ödeme yapıyoruz? Bu konuda da bilgilendirirseniz memnun olacağım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Şahin.

Sayın Şevkin, buyurun.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Öncelikle, sabahtan beri Twitter’den gelen yüzlerce mesajdan dolayı, yıllardır atama bekleyen ziraat, gıda mühendisleri ve veterinerlerin üretimde bu kadar daralma yaşanırken ve bir sürü tarım ürünü dışarıdan ithal edilirken neden atamadığını ve bunların mağduriyetini giderecek ne tür önlemler alacağınızı başta sormak istiyorum.

Yine bir soru, Twitter’den gelen bir soru: Günlük kişi başına et tüketiminin 15 kilogram olduğunu söylediniz Sayın Bakanım, bir vatandaşımızın sorusunu direkt size yöneltmek istiyorum. “O zaman benim hakkımı, benim yemediğim eti kim yedi?” diye soruyor vatandaş.

Türkiye toprak zengini bir ülke değildir. Verimli, ekilebilir arazimizin toplamının sekizde 1’i kadarı ancak işletilebiliyor. Tarım arazilerimizin üçte 1’i sulamaya elverişli. 2005 yılında 26,6 milyon hektar ekilebilir arazi varlığımız var. 2016 yılı sonunda ise maalesef 23,5 milyon hektara kadar gerilemiş bu rakam.

Şimdi, ormanlarımız, sulak alanlarımız, meralarımız birinci sınıf tarım alanları yapılaşmaya açılıyor. Artan gıda ihtiyacının karşılanması için tarım arazilerimizin daha çok korunmaya ihtiyacı vardır. Başta Adana’da olmak üzere tarım alanlarının amaç dışı kullanımına izin verilmesi, yerleşim yerlerinin ve sanayi kuruluşlarının planlamalarının yanlış alanlara yapılması, birinci sınıf tarım alanlarının yok olmasına sebep olmaktadır. Mutlak tarım arazisi olarak kullanılması gereken yerlerin yerleşime açıldığı ve en büyük payı yerleşim alanlarının aldığı görülmektedir.

Sayın Bakanım, Çukurova Bölgesi’nde özellikle çok görülen, topraktaki mikroorganizmaların ölümüne neden olan anız yakımlarının önüne mutlaka geçilecek uygulamalar yapılmalıdır. Bu konuda Ceyhan’ın Narlık köyü örnek bir davranış göstererek kesinlikle anız yakımının önüne geçmiştir. Buradan da belirtmemi istediler, özellikle söylemek istiyorum.

Yanlış sulama yöntemleri ve tarım ilaçlarının bilinçsiz kullanımı da tarımsal üretim kayıplarının belli başlı sebepleri arasındadır. Ayrıca GDO’lu tarım ürünleri ve aşırı tarım ilacı kullanımı sağlığını tehdit eden en önemli unsurlardan. Ben, politikalarımızın tedavi etmeye yönelik değil, koruyucu önlemler almaya yönelik olması gerekir diye düşünüyorum Sayın Bakanım.

Tarım desteklemeleri çiftçinin finansmanda en çok ihtiyaç duyduğu kalemdir, yeni ürün ekim zamanı geçmeden yapılmalıdır. Zira geç yapılan destekleme ödemeleri çiftçinin alternatif finans kaynaklarına yönelmesine sebep olmakta, tarım sektörüne yapılan destekler finans piyasalarında faize gitmekte ve çiftçiye herhangi bir fayda sağlamamaktadır.

Geçmiş yıllarda “beyaz altın diyarı” olarak bilinen Çukurova Bölgesi’nde ve yurdun diğer bölgelerinde stratejik ürün olan pamuk ekim alanlarının artması için yeni çalışmalara ihtiyaç duyulduğu açıktır. Türkiye’de pamuk üretimi ihtiyacın oldukça altında gerçekleşmektedir. Ülkemizin, tüketimini karşılayamayan pamuk ithalatında dünyada 2’nci sıraya yükselmesi vahim bir tablonun göstergesidir. Yıllara göre değişkenlik göstermekle birlikte sadece pamuk ithalatında 1 milyar dolar döviz harcandığı verileri elimize geçmiştir.

Girdi fiyatları, küçük işletme yapısının getirdiği sorunlar, işçilik giderleri, tarıma yönelik mal ve hizmetlere uygulanan vergi oranlarının üretici için önemli maliyet unsurları olduğu ortadadır.

Sayın Bakan, değerli bürokratlar; çiftçinin üretiminin önündeki en büyük engellerden biri de su yetersizliğidir. Suyun doğru ve verimli kullanımının yanı sıra çiftçinin suya erişiminin önündeki engeller kalkmalıdır.

Halkın malı olan Adana’daki Seyhan, Çatalan, Ceyhan ve Aslantaş Barajlarının işletimlerinin özel şirkete devredilme girişimleri büyük sorun yaratmaktadır. Genel bütçeden pay almayan, kâr amacı gütmeyen, seçimle gelen yöneticileri ve tamamen su kullanıcıları üreticilerden oluşan sulama birlikleri yeniden hayata geçirilmeli ve kooperatiflerin, tarımsal örgütlenmelerin önü açılmalıdır.

Çatalan Barajı'ndan bahsettiniz Sayın Bakan ama şu anda İmamoğlu, Kozan ve Doğu Çukurova'nın sulanmasında önemli bir payı olacak Yedigöze Barajı'nın sulama projesi hâlen tamamlanmamış durumdadır. Aynı zamanda içme suyu projesidir Yedigöze. Ondan da bahsetmenizi dilerdim. Ona dair ne yapıldığını sormak isterim.

Çukurova'da pamukla birlikte ayçiçeği, soya, mısır, buğday, yer fıstığı ve narenciye üreticilerinin sorunlarının giderilmesi tarımda büyümeyi ve ithalat oranlarının düşmesini de sağlayacaktır. Bu günlerde hasadına başlanan, benim bölgemde narenciye ürünlerinin...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Şevkin.

Sayın Gaytancıoğlu...

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, sevgili bürokratlar; dün bütçesi yüzde 34 artan İçişleri Bakanlığını görüştük. İçişleri Bakanı dedi ki: “Güvenlik tehdidi var, onun için bütçemiz çok artıyor.” Peki, gıda güvenliği yok mu? GDO'lu ürün tehdidi, nişasta bazlı şeker tehdidi -Şimdi diyeceksiniz ki: “Nişasta bazlı şekerde kotayı düşürdük.” Ama denetim yapıyor musunuz?- şarbonlu et tehdidi ve bunun gibi tehditler yok mu?

İthal ettiğimiz tüm ürünlerin Türkiye'de yetiştirildiğini biliyor musunuz Sayın Bakan? Sayın Bakan, neredeyse hiç ithalat yapamayabiliriz. En çok ne ithal ediyoruz? Soya, pamuk, mısır, tütün, canlı hayvan, kırmızı et, buğday, arpa, ayçiçeği, kanola. Bunların hepsini biz üretebiliyoruz Sayın Bakan. “En çok ne ithal ediyoruz?” demiştim. Evet, sadece bu 8-9 ürünün ithalatı kadar destekleme bütçesi var, bunu da biliyor musunuz? Peki, Tarım Bakanlığı bütçesi neden yüzde 10,7 artıyor? Hatta enflasyon yüzde 25 iken neden yüzde 10'luk bir bütçe artışı var? Yani bu şu demek: “Durmak yok, ithalata devam.” Yani bu şu demek: “Çiftçinin borcu daha da artacak, daha çok tarla ipotekli olacak, ürün fiyatları yükselmeyecek, girdi fiyatları artmaya devam edecek, çiftçinin büyük şehirlere olan göçü daha da artacak.”

Niye daha yüksek bir bütçeyi savunamıyorsunuz? Tarım Kanunu var, Kanun'un 21'inci maddesini Bakan olarak savunmanız gerekmez mi? Sizin Bakanlar Kurulunda tarımsal üretimin ve gıdanın çok önemli olduğunu, iyi destek verilirse katma değer yaratacak birçok sektöre ham madde sağlayacak olduğunu savunmanız gerekmez mi? Türkiye'nin dış ticaret açığı ve cari açığına ciddi katkılar sağlayabileceğini çok iyi savunmanız gerek.

AKP ve onun Genel Başkanı bunu sürekli yapıyor, Tarım Bakanlığının başına işi bilmeyenleri getirerek Türkiye tarımının iyi yönetilmemesine sebep oluyor. Sayın Bakan, belki çok iyi bir yönetici olabilirsiniz, keşke Ticaret ya da Ekonomi Bakanı olsaydınız. Sizden önceki Bakan da cerrahti, çok uğraştı ama o da destekleme bütçesini artıramadı. Ondan önceki Bakan da çok uğraştı ama o da Yüksek İslam Enstitüsü mezunuydu. Yani potansiyel belli. Ondan önceki Bakanı söylemiyorum bile, sözde veterinerdi ancak Türk tarımına yaptığı katkılardan dolayı değil Fransa tarımına yaptığı katkılardan dolayı madalya aldı. Göreve daha yeni başladınız, umarım bizi yanıltırsınız, biz de sizi takdir ederiz.

Gelelim bütçeye, Türkiye tarımına verdiğiniz, verebileceğiniz katkıya. Madem katkı vermek istiyorsunuz, öncelikle çiftçinin borç yükünü azaltın. Cumhuriyet Halk Partisi olarak bir kanun teklifi verdik. Bu kanun teklifini dikkate alın. Madem yerli ve millî olduğunu iddia ediyorsunuz, buna göre davranın yoksa kıtlık geliyor. Biz şunu dedik: “Çiftçinin borcunun faizini silin, gerçekten ödeyemiyor.” Şimdi, siz diyorsunuz ki: “Ziraat Bankasına olan borçların yüzde 99'u ödeniyor.” Çiftçi sadece faizini ödüyor Sayın Bakan, sadece faizini ödüyor, geri kalan anaparayı bir sonraki yıla taksitlendiriyor, atıyor.

Yapamazsa tefeciden borç alıyor, yine borcunun faizini ödüyor, yine erteliyor. Erteleye erteleye borç zaten artıyor. İktidara geldiğinizde 1 milyar lira olan borç şu an 110 milyar lira. Bunun faizini silelim, gerisini dört yıla bölelim, faizsiz bir şekilde herkes rahatlasın. Madem yerlisiniz, madem millisiniz, üretimi artıralım. Üretmeyen bir ülke ithalatla bu işi çözemez. Bakın, belki dünyada ürün fiyatları bazen düşük olabilir ama döviz artıyor. Siz bu parayı biraz daha artırmaya çalışın, çiftçiye destek olarak verin, eğer üretmiyorsa o zaman başka yöntemler arayalım. Eğer bunları yapmazsak, iddia ediyorum kıtlık gelecek. Bakın, siz güzel diyorsunuz, 21-22 milyon ton buğdaydan bahsediyorsunuz ama 15-16 milyon ton olacağını ben iddia ediyorum çünkü kuraklık var. Geçen sene de aynıydı. Biz ha bire ithalat mı yapacağız? Hep Rusya'dan mı bekleyeceğiz her şeyi, Amerika'dan mı bekleyeceğiz? Onlar bize satmadılar bakın. Biz niye ihracatları durdurduk, un ihracatını durdurduk, niye satmıyoruz? Demek ki bir sorun var. Niye potansiyelimizi harekete geçirmiyoruz, 50 milyon dönüm boş arazi varken niye bunları dikkate almıyoruz? Çözüm vardır, çözüm de bir tanedir. Sadece çiftçiye desteği vereceksiniz, karşılığını isteyeceksiniz ve denetleyeceksiniz; bu kadar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ettim.

Sayın Hancıoğlu...

NESLİHAN HANCIOĞLU (Samsun) – Sayın Bakan, Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri ve bürokratlar; eskiden çiftçilerin gerçekten kara gün dostu vardı. Şimdi iktidar o kara gün dostunu kullanarak çiftçilerimizi âdeta zifiri bir karanlığa sürüklüyor. Türkiye'nin en verimli ovaları, Bafra Ovası, Çarşamba Ovası'na sahip seçim bölgem Samsun'da 5 bine yakın aile geçimini, hayatını, hayallerini çeltiğe, pirince adanmış. Buradan kazanacağı parayla kıt kanaat geçinebiliyor, çocuklarını büyütüyor, yuvalarını kuruyor. Çeltik üreticisi haftalardır Bakanlığınıza yalvarıyor “Çeltik alımını bir an önce başlatın, bizi tefecilere, stokçulara yem etmeyin.” diye. Eylül ayında hasat bitmiş, ofis kırk beş gün sonra, dün itibarıyla, lütfediyor alımlara başlıyor.

Sayın Bakan, değerli bürokratlar; çeltik üreticimiz zaten zor geçiniyor, elinde birikmiş parası yok, borcunu çevirmek, masrafını karşılamak için hasadını bir an önce paraya çevirmek zorunda. Hasattan bir buçuk ay sonra alıma başlasanız ne işe yarar? Çiftçiye çoktan stokçuların, karaborsacıların, tefecilerin kucağına attınız. Bakın, bu arada neler oldu? Üretici 30 Eylülde çeltiğini emanete bırakmaya başladı. Şimdi işletmeciler çiftçilerimize ne diyor? “Emanetteki malını 2 liraya alırım, parayı da yıl sonunda veririm.” Sayın Bakan, şimdi, bu çeltik üreticimiz ne yapsın? Alacağını tahsil etmek için kapısına dayanan bankalara ne desin? O çeltiği 2 liraya elinden çıkarsa bile, parasını hemen alamayacak. Bu, çiftçiye kumpas değil de nedir? Bu, çiftçiye batağa sürüklemek değil de nedir? İşte, o nedenle bir zamanlar çiftçimizin kara gün dostu olan ofis, devriktidarınızda çiftçiye eziyet ediyor diyoruz.

Bu konunun bir başka boyutu da ofis tarafından açıklanan alım fiyatı. Ofis diyor ki: 60 randımanlı Osmancık çeşidi çeltiğin tonunu 2.600 liraya alırım. Hasadı yapılan çeltik ağırlıklı olarak 45 randıman, ton fiyatı 2.250 lira. Geçen sene bu randımandaki bu çeltiğin ton fiyatı 2.800 liraya kadar çıkmıştı. Şimdi, fiyat daha da aşağıya inmiş. Gören de enflasyon eksilerde; gübre, ilaç, tohum fiyatları düşmüş zanneder. Kendi enflasyonunu yüzde 26'dan hesaplayıp maaşlarını buna göre artıranlardan gübrenin, ilacın, mazotun fiyat artışını umursamalarını beklemiyoruz zaten. Çiftçi çeltiğini 2 liradan elinden çıkarmış, markete gidince 9 lira, 10 liradan pirinci almış, kimin umurunda. Bu politikalar ne çiftçiye gün yüzü gösterecek ne de onun ürettiğini tüketen vatandaş.

Son sözüm görevi çiftçimizin haklarını korumak, alın terine sahip çıkmak, onların ortak menfaatleri için mücadele etmek olan ziraat odalarımıza: Sizler üreticilerimizin içinden çıkıp geldiniz. Ürkerek “Başıma bir iş gelir mi?” diyerek çiftçimizin hakkı, hukuku, emeği, alın teri korunamaz. Bu

memlekette vatandaşın kursağından geçen lokmada sizin, sizin temsil ettiğiniz üreticilerimizin emeği var. O emeğe sahip çıkmak, hakkınızı aramak en asli göreviniz, bunu asla unutmayın. Üreten, ürettiğini hakça paylaşan bir memlekette yaşamak tek isteğimiz. Eğer böyle bir Türkiye yaratacaksak haksızlık karşısında susmayacağız. Ziraat odalarımız da sesini yükseltecek, elini masaya vuracak, çiftçimizin hakkını alana dek susmayacak.

Bu düşüncelerle, bütçenizin hayırlı olmasını diler, Komisyon çalışmalarına halkımızın beklenti ve ihtiyaçları doğrultusunda katkı sunan herkese milletimiz adına teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Hancıoğlu, teşekkür ediyorum.

Sayın Yıldız...

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli Bakanım, değerli milletvekilleri, bürokratlar, çok değerli basın mensupları hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, sizin ön söz olarak yazdığınız bir şeyleri okumak istiyorum. “Unutmayalım ki, bu topraklar bize atalarımızdan miras kaldığı gibi aynı zamanda da çocuklarımızın, torunlarımızın da bize emanetidir. Ayrıca vatan savunmasında can veren şehitlerimizin emaneti olan topraklarımızı korumak da boynumuzun borcu.” diyorsunuz. Ben de aynı şekilde size katılıyorum Sevgili Bakanım. Ben Aydın Milletvekiliyim. 2007 yılında çıkan bir yasayla Aydın’ın yüz ölçümünün yüzde 85’ini jeotermal elektrik santrallerine açtınız, yüzde 85’ini. Size sadece bir örnek vereceğim. Sizden daha önceki Sayın Bakanımız, Orman ve Su İşleri Bakanı Veysel Eroğlu İkizdere Barajı’nı yaparak hem Germencik, İncirliova hem de Efeler ilçesine içme suyu sağladı. Aydın 2014’te büyükşehir olduktan sonra yaptığınız, Devlet Su İşlerinin yaptığı o İkizdere Barajı’nı büyükşehir belediyesine sattınız toplam 320 milyon liraya.

Değerli Bakanım, sizin bu sattığınız barajın kenarına sonunda ne yaptınız biliyor musunuz? 20 bin hektar alanı, orayı valilik kararıyla özelleştirerek jeotermal enerji santralinin sahiplerine ihale yaptınız. Şimdi, size burada bir resim gösteriyorum. Değerli Bakanım, bu tarafa bakarsanız sevinirim. Şurası İkizdere Barajı, 300 bin nüfuslu 3 tane ilçeye suyu veriyoruz, 1.200 metre yakınında jeotermal elektrik santralleri yapmışsınız, şurada. Şimdi, ben size soruyorum: Yazdığınız ön sözünüze dayanarak gerçekten verdiğiniz bu sözü yerine getirecek misiniz? Şu an Aydın’da, İzmirli olduğunuz için... Yani Manisa’da, Torbalı’da da yatırımlarınız var, ben çok iyi biliyorum. O bölgenin çocuğuyum, Çırpılıyım ben de, Bayındır Çırpı köylüyüm. O dönemde -hatırlıyorsanız- oranın pamuğu, Aydın’ın pamuğu Türkiye’nin en verimli pamuğuydu, değil mi? Şu an Türkiye’nin incirinin yüzde 65’ini Aydın üretiyor, 200 milyon dolar ihracat sağlıyoruz. Türkiye’nin zeytininin yüzde 20’si orada üretiliyor, pamuğunun yüzde 20’si, kestanesinin yüzde 35’i, çileğinin yüzde 35’i Aydın’da üretiliyor. Yani Aydın, nüfusunun yüzde 70’i tarımla geçinen bir ildir.

Şimdi size soruyorum, elinizi vicdanınıza koyun. Şu an 35 tane jeotermal elektrik santrali var, yeni yaptığınız ihaleden dolayı 2 bin tane kuyu var. 2 bin metre civarından o sıcak suyu çıkarıyorsunuz, geri deşarj yapmıyorsunuz, 200-300 metrede deşarj yapıyorsunuz ve oradaki bütün kirliliklerin hepsi Menderes’e akıyor. Zaten Dinar da ya da daha önceki Orman ve Su İşleri Bakanının memleketinde akan Dinar çayı da oradan, Menderes’ten Ege Denizi’ne ulaşırken oradan... Uşak’tan başlayıp bütün tabakhaneler zehir saçıyor. Şu an bu yıl Menderes Çayı’ndaki balıklarımız olduğu gibi öldü. Biz eskiden orada yüzyorduk. Şimdi ayağını sokuyor çocuk, akşam eve geldiğinde ayağı yara oluyor; elimizi koyuyoruz, elimiz yara olarak çıkıyor arkadaşlar. Onun için, özellikle -inandığım için bu sözünüze- bir an önce Aydın’a el atın; aksi takdirde, on yıl sonra hiçbir şey yiyemeyeceksiniz ne incir yiyeceksiniz ne

kestane yiyeceksiniz ne zeytin yiyeceksiniz ve çölleşecek. Evet, enerji bize lazım ama uygun, kanuna uygun, çevreye uygun bir jeotermal enerji elektrik santrali yapın. Sadece bizi zehirlemek için, Aydın'ı çölleştirmek için bu yatırımlardan vazgeçin. Bize elektrik lazım değil, bize tarım lazım. Türkiye'de 2002 yılında Türkiye kendi kendine yeten 7 ülkeden bir tanesiydi, şu an saman ithal ediyoruz. Bunun sebebi, on altı yıldan beri bu ülkeyi yöneten tabii ki AKP'dir.

Bu vesileyle, teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN – Sayın Yıldız, teşekkür ediyorum.

Sayın Zeybek, burada mı? Burada.

KEMAL ZEYBEK (Samsun) – Evet.

BAŞKAN – Hani, belki yoksunuzdur diye bilerek “Burada mı?” diye sordum ama buradaymışsınız.

KEMAL ZEYBEK (Samsun) – Buradayız, buradayız Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, Sayın Bakanım; Bakanlığınızın 2017 yılı Sayıştayın denetimlerinde, döner sermayeli kuruluşlara yatırılan sermayeler hesabı muhasebeleştirilmesine dair yönetmelik ve yukarıda yer alan açıklamalar çerçevesinde yapılması gerekirken bunların hiçbirinin uygulanmayarak yönetmeliğe aykırı işlemlerin yapıldığı tespiti Sayıştay tarafından yapılmıştır.

Sayın Bakan, demek ki siz şu anda Bakanlık bütçesini açıklarken, bu bütçenin içerisindeki şu andaki bu verileri bize verirken bu uygulamayı, Bakanlık uygulamasında bütçeleri doğru kullanmıyorsunuz demektir. Şöyle ki: Şimdi, 2017 yılında 13,5 milyar tarım desteği vereceğinizi ilan ettiniz. Şu andaki bütçede, uygulamada gösterdiğiniz rakamların 12,8 milyar olduğunu görüyoruz yani demek ki 700 milyonluk bir rakamı çiftçimize vermeniz gerekirken vermediğiniz anlaşıyor.

Sayın Bakanım, şu anda da yine 2018 bütçesinde 14,5 milyar tarım desteği olmasına rağmen 11,6 milyar destek verdiğinizizi... Herhâlde bu krizden dolayı bu destek de bu sene verilmeyecek gibi gözüküyor ama rakamlarda sanki vatandaşa verilecek gibi, bunlar yeniden uygulamaya konulacak gibi, destek alınacak gibi bir durum var Değerli Bakanım.

Tarım ürünlerindeki bütçeyi doğru, yerinde ve zamanında açıklamıyorsunuz. Tahıldaki, arpadaki, buğdaydaki, diğer tarım ürünlerindeki açıklamaları erken yapıyorsunuz, rakamlar düşük, çiftçimizi tatmin eder durumda değil yani çiftçimiz, yapmış olduğu girdi masraflarının -gübrede, mazotta, ilaçta, işçilikte, emekte- karşılığını alabilen, kâr edebilen durumda değil. Bundan on yedi yıl öncesi ülkemizde 27,5 milyon hektar alanda -tahılda- ekim sağlanırken şu andaki ekim alanlarının 23 milyon hektara düştüğünü görüyoruz. Bu, sizin burada tarıma destek vermediğinizi, üretim yaptırmadığınızı, her yıl, 2008 ile 2018 yılları arasında 41 milyon ton buğdayın ithal edildiğini görüyoruz. Ortalama her yıl 4 milyon ton buğdayın ithal edildiği ama diğer tarafta, 4 milyon hektar alanın da boş kaldığını görüyoruz. Demek ki 4 milyon hektarlık alanda ekim sağlansa bu ithalat olmayacak Değerli Bakanım.

Yine, diğer tarafta, ayçiçeğinde, ayçiçeği ekicisini yağlı tohum birliklerine teslim ediyorsunuz, tüccara teslim ediyorsunuz. Taban fiyat açıklamıyorsunuz, destek sağlamıyorsunuz. Ayçiçeğinde Konya bölgesinde, Eskişehir bölgesinde yabancı şirketlerin bu ülkede tohum ürettiği, ayçiçeğinin bu sene 2.200-2.300 TL'den tonda fiyat gördüğünü ama ayçiçeği tohumunun 70-80 liradan satın alındığını görüyoruz. Acaba siz tekeli şirketlerden taraf mısınız yoksa üreticiden taraf mısınız Sayın Bakanım?

Diğer tarafta, fındıkta bu sene açıkladığınız fiyat, biz defalarca söyledik, dedik ki: “Fındığın fiyatının 15 liranın üzerinde açıklanması gerekiyor.” çünkü bu açıklamayı beklerken biz bunu dövizin 3,70'lerde, 4'lerde olduğu zaman söylemiştik, dolar 6,50'ye, 6'ya düştü, şu anda 5,50'lerde; fındığın fiyatını 13'lerde, 13,5'lerde açıkladınız. Bu, doğru bir destekleme, doğru bir vatandaş, üreticiyi

düşünme meselesi değil Sayın Bakan çünkü fındık üretimi ağustosun ortalarında başlıyor, siz, kalkıyorsunuz, fiyatı ekimin ortalarında açıklıyorsunuz, iki ay sonra, vatandaşın, yetimin, yoksulun elindeki, fındığı satılıyor, büyük kompradorun, tüccarın elindeki fındığa siz fiyat açıklıyorsunuz. Bu, doğru değil. Bunu, bir dahaki dönemde yapmamanızı arz ediyoruz.

Sayın Bakanım, çeltikte de aynısını yaptınız bu sene. Bakın, çeltik fiyatı, serbest piyasada ilk önce sizin taban fiyat açıklayacağımız beklentisiyle...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Zeybek.

Değerli arkadaşlar, birleşime 19.30’a kadar ara veriyorum.

Kapanma Saati:19.24

DÖRDÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 19.31

BAŞKAN: Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)

BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)

SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)

KÂTİP: Şirin ÜNAL (İstanbul)

BAŞKAN – 18’inci Birleşimin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

Görüşmelere kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Sayın Biçer, buyurun.

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, gelmiş olduğunuz görevde henüz yenisiniz. O yüzden, sizden öncekilerin elinize verdiği rakamları bizlere sunarak güllük gülistanlık bir Türkiye tablosu çizdiniz ama üzülerek ifade etmek isterim ki sizi kandırmışlar Sayın Bakan. (CHP sıralarından gülüşmeler)

Cumhuriyet Halk Partisi doğa haklarından sorumlu Genel Başkan Yardımcısı olarak kamuyu bilgilendirmek bir görevim olduğu gibi, anlıyorum ki sizleri de gerçeklerle yüz yüze getirmek de bir görev benim için.

Sayın Bakan, on altı yılda yaklaşık 5 milyon hektar alana 4 milyardan fazla ağaç dikmekle övündünüz ama saray için Atatürk Orman Çiftliğinde Atatürk’ün mirası olan doksan beş yıllık 15 binden fazla ağacın katledildiğini galiba sizden gizlemişler. Yazlık saray için Okluk Koyu’nda iki yüz-üç yüz yıllık 50 binden fazla ağaç yok edildi. Sinop’ta nükleer santral için 650 binden fazla ağaç yok edildi.

Sayın Bakan, üçüncü havalimanının kurulduğu 7.650 hektarlık alanın 6.173 hektarlık alanı yani yüzde 81’i ormandı ama bugün, maalesef, bu orman da yok oldu.

Hep dediniz ya “4 milyar civarında ağaç diktik.” diye, Sayın Bakan, orman sadece ağaç değildir. Mesleğiniz gereği bilemiyor olabilirsiniz ama orman aynı zamanda bir ekosistemdir, canlıların yaşam alanıdır. Temiz hava ve temiz su kullanabiliyorsak bunu orman ekosistemine borçluyuz. Sizin yaptığınız ağaçlandırmaların ekosistem hâline gelebilmesi için yüz-yüz elli yıl geçmesi gerekiyor yani sizden önceki yüz-yüz elli yılda oluşan ekosistemi katlettiniz, sizden sonrası için yüz-yüz elli yıl daha beklemek zorunda ve siz bu ülkenin 3 neslinin geleceğini, maalesef, yok ettiniz.

Orman köylülerine yaptığınız yardımlardan bahsettiniz. Sayın Bakan, 2002’de ülkemizin nüfusunun yüzde 25’i orman köylüsü iken yaptığınız düzenlemelerle, on altı yılda 18 kez değiştirdiğiniz Orman Kanunu’yla bugün orman köylüsünün nüfusu yüzde 8’e düşmüştür. Ticarileştirdiğiniz ormanlarda orman köylüleri ormanla hısım iken maalesef, ormanla hasım olmuştur.

Meralardaki durumdan da bahsettiniz ama Sayın Bakan, o durum sizin bildiğiniz gibi değil. Ben bu bilgileri, bu gerçekleri Sayıştay raporlarından size aktarmak isterim. İktidarınız döneminde 107 bin hektarlık mera alanı tarım dışı kullanıma açıldı. 81 ilin tamamında hayvan otlatmak için ayrılan meralarda binalar, maden ocakları, turistik tesisler ve yapılar inşa edildi.

Sayın Bakan, sunumunuza “İsraf etmeyin.” diye başladınız. Şimdi yine Sayıştay raporundan size bir rakam ifade edeceğim, bunun tanımını da size bırakıyorum: Bursa Uludağ Milli Parkı’nda 4 tane tuvalet inşaatı için emanet hesabına kaydettirdiğiniz 1 milyon 25 bin 981 lira ödemenin adını lütfen siz isimlendiriniz.

2012 yılından bugüne kadar 57 adet kaçak inşaat için suç duyurusunda bulunuldu, zabıt düzenlendi ama hiçbir işlem yapılmadı.

Sayın Bakan, su kaynaklarını ve susuz ilin kalmadığını ifade ederek bir harita paylaşmışsınız. AKP Genel Başkanının 100 Günlük Eylem Planı’nda Sivas Divriği’de kurulacak içme suyu tesisi de vardı. O haritanızda bu su tesisi de gösteriliyor ama sanıyorum sizden bir şey daha gizlemişler Sayın Bakan. Divriği ilçesinin Mursal köyündeki, Divriği’nin ve 27 köyün su ihtiyacını, hem sulama hem içme suyu ihtiyacını karşılayan Mursal Barajı’nın 500 metre yakınında siyanürlü altın aramak için maden sondaj çalışması yapıldığını biliyor musunuz?

Artvin Cerattepe’nin, 25 bin Artvinlinin direnişine, yargının iptal kararlarına rağmen, Cengiz Holdinge teslim edildiğini biliyor musunuz?

Çam fıstığından bahsettiniz. Bergama Kozak Yaylası’nda 180 milyon dolarlık gelir elde edilen çam fıstığı ormanları, maalesef, yine madenlere teslim edilmiştir Sayın Bakan.

Orman yangınlarından bahsettiniz. 2017 yılında 4.144 orman yangını çıktı ve faili meçhul. Faili meçhul orman yangınlarının tamamının Antalya, Muğla gibi sahil kenarlarındaki ormanlık alanlarda olduğunu, artık bu ormanlık alanlarda, maalesef, tatil köylerinin yükseldiğini ve bunların Cengiz, Kolin, Limak gibi kuruluşlara ait olduğunu da sizden gizlemiş olmalılar.

Bal ormanlarından bahsettiniz ama Düzce Kabalak’ta 566 bin metrekarelik kestane balı ormanlarını, maalesef, ranta teslim ettiniz.

Sayın Bakan, bu gerçeklerle sizleri yüzleştirdiğim için, sizlerle bu gerçekleri buluşturduğum için gerçekten biraz ağır gelmiş olabilir ama Türkiye’mizin, ülkemizin gerçekleri bunlardır.

BAŞKAN – Sayın Biçer, teşekkür ediyorum.

Sayın Türedi Kaya, buyurun.

TÜREİ KAYA (Kırklareli) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, gerçekten tarımımız can çekiyor. Karşı tarafa bakarsanız Türkiye’de tarım ve hayvancılık güllük gülistanlık ama bu tarafa bakarsanız Türkiye’nin gerçek yüzünü, gerçek tarımını, hayvancılığını çok rahat görebilirsiniz, gerçekten can çekiyor.

Arazilerimiz parçalı, havza bazlı üretime bir türlü geçememekten dolayı sıkıntılarımız büyük. Toprak Mahsulleri Ofisi, önceki gibi, ülkemizin tarımının cankurtaranı değildir. Ayrıca, çeltik tarımı yapan işletmeler zarardan bir türlü kurtulamıyorlar. Pancar tarımını zaten, sağ olsun, AKP iktidarları bitirdiler.

Hayvancılık -küçükbaş hayvan, büyükbaş hayvan- eğer küçük işletmelere teslim edilmez ise hayvancılıkta biz dışarıya bağımlı olmaktan kurtulamayız bir türlü.

Tarımda tohum en önemli girdilerden birisi Sayın Bakan ve tarımda, özellikle tohumlarda bizim Türk çiftçimiz, maalesef ve maalesef, gazlanıyor.

Ayrıca, her köyde ziraat mühendisi ve veteriner hekim olmadığından dolayı çiftçimiz yıllara sâri ekimin nasıl yapılacağını, hangi ürünün hangi yıllarda daha kıymetli olacağını bilmediğinden sürekli olarak zarar etmektedir.

Ayçiçeği tohumundan bahsettim. Değerli arkadaşlar, ayçiçeği tohumunun kilosu 100 lira ama çiftçinin üretip de sattığı ürünün kilosu 2 lira Sayın Bakan, 50 kat farklı ve bu bahsettiğimiz çiftçinin aldığı ayçiçeği tohumu tamamen yabancı menşeli. Yabancılarla çalışan çiftçimizin hâli ne olmuştur, hepimiz biliyoruz.

Sayın Bakan, havza bazlı üretime geçemez isek eğer, biz, çiftçimizin işine yaramayacak, daha doğrusu, pazar bulamayacağı ekimini bir türlü sonlandıramayız. Onun için mutlaka havza bazlı üretime geçmemiz gerekiyor.

Ayrıca, pancar tarımı, biliyorsunuz, şeker üretimi için en ehven olan bir tarımdır ama maalesef sırf dışarının nişasta bazlı şekerini getirsinler diye, oradan ithal yapaalım diye pancar tarımını bitirdik ama nişasta bazlı şekerle dışarıyı çok rahat bir şekilde besliyoruz.

Sayın Bakanım, burada özellikle söylemek istediğim bir konu var. Ben Trakyalıyım, Kırklarelili bir çiftçiyim. Mimarlık mesleğimin yanında çiftçiliği hâlen devam ettirmekteyim. Hepinizin bildiği gibi, burada da söylendiği gibi, tarım zarar ettiği hâlde bizim Trakya’da bir aile, bir sanayici sürekli olarak arazi almakta. Bugün bu ailenin arazisinin 200 bin dönümü geçtiği söyleniyor.

Sayın Bakanım, bugün dünyanın hiçbir yerinde, Amerika dâhil, 200 bin dönüm araziye işleyen, araziye işleten bir tarım işletmesini ben bugüne kadar duymadım. Bu konuların çok meraklısıyım, çok da irdeliyorum ama maalesef böyle bir şey duymadım.

Bir de şu var: Bu arazileri yüksek fiyatla alıyorlar, özellikle pazarlık yaparak alma değil bu. Tamamen mahkemeye düşmüş veyahut da icralık olmuş kişilerden alınan araziler bunlar. Bizim endişemiz, bu arazileri alanların daha çok İsrail menşeli sermayenin bir kolu olduğudur çünkü Filistin’de bunun aynısını yıllar önce yapmışlardı. Bugün Filistinlilerin elinde “Benim.” diyebilecekleri 100 metrekare toprakları kalmadı Sayın Bakan. Şimdi aynı olayın bizim başımıza gelmesini istemiyor isek sizin Bakanlığınızın öncülüğünde bunun mutlaka irdelenmesi, araştırılması ve bu olaya, bu tiyatroya bir son verilmesi gerekiyor. Nedir, niçin istiyor bu insanlar?

Değerli arkadaşlar, sanayicinin yaptığı bir yatırımın altı yıl içinde geriye dönmesi en doğru olandır, en rantabl olandır fakat bugün tarımda geriye dönmesi âdeta imkânsız hâle gelmiştir yatırımınız çünkü kâr edemez durumdadır. Bu vaziyette bu alım niçin yapılıyor? Biz büyük bir tereddüt içindeyiz, büyük bir endişe içindeyiz. Bunun mutlaka araştırılması ve bu Meclise de bunun cevabının verilmesi gerekir diyorum.

Hepinize teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Kayan.

Sayın Bakırlıoğlu...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Teşekkür ederim Başkanım.

Sayın Bakanım, sizin de bildiğiniz gibi, zeytin hasadı yurdun her yanında başladı. Başladı başlamasına ancak tüm bir yıl boyunca bu hasadı dört gözle bekleyen zeytin üreticisi mutsuz, umutsuz. Üreticimiz için hasat bir şenliktir. Tüm bir yıl boyunca çalışmışsın, emek vermişsin, varsa cebinden harcamışsın yoksa kredi kullanmış gene harcamışsın, tüm bir sene, aynı, evladına bakar gibi ağacına, bahçene bakmışsın, artık karşılığını alma vaktin, hasat gelmiş ancak mutlu olması gereken üreticinin yüzünden düşen bin parça.

Üreticimiz hasat ettiği bir kilogram zeytini 2,5 liraya mal etti. Bu maliyeti hesaplarken gübrenin çuvalı 80 liraydı, bugün aynı gübrenin çuvalı 170 lira. Yevmiye 80 liraydı, şimdi yevmiye 100 lira. Hasattan sonra budama başlayacak, budama zamanında yevmiyenin ne olacağı meçhul. Yani üreticimiz seneye bir kilogram zeytini 3,5-4 liraya mal edecek.

Girdiler bu seviyedeysen, üreticimiz zeytinini maliyetinin altına, zararına, 2-2,5 liraya satmak zorunda. Bu durumda çiftçimiz zarar etmekte, çiftçi iflas etmek üzere, son günlerin moda deyimiyle “konkordato” ilan etmesine az kaldı. Bu şartlar altında çiftçimizin geçimini sağlama, borcunu ödeme ve bahçesine bakma, gelecek seneye hazırlama şansı yoktur.

Sezon başında sofralık zeytinden aradığını bulamayan zeytincimize 17 lira olan zeytinyağı fiyatı biraz teselli olmuştu derken, birden bire zeytinyağı fiyatları tepetaklak oldu. Sanki görünmez bir el devreye girdi fiyatları alaşağı etti. Şu an zeytinyağının fiyatı 13 lira.

İncelediğimizde, devletin tarım kredi kooperatifleri vasıtasıyla, yurt dışına satma kaydıyla, Afrin’den 50 bin ton zeytinyağı getirdiği bilgisine ulaştık. Hangi devlet hasat yapılırken yani ürünün en bol olduğu zamanda yurt dışından zeytinyağı getirir? Bu nasıl bir anlayıştır? Üreticimize reva mıdır?

Sayın Bakanım, esasında biz üreticileri en iyi anlaması gereken sizsiniz. Sektöre yabancı değilsiniz, Manisalısınız. Böyle bir şeye nasıl müsaade edersiniz? İhraç kaydıyla gelen bu zeytinyağının iç piyasaya sürüldüğü iddiaları ortada dolaşmakta. Hatta Afrin’den zeytinyağının yanında zeytinin de getirileceği konuşuluyor. Buna da göz yumacak mısınız?

Sayın Bakanım, siz Yunan adalarından aldığınız zeytinyağını tadarak mutlu olabilirsiniz. Allah mutluluğunuzu daim etsin, lafımız yok. Ancak Türk zeytin üreticisini mutsuz etmeye de hakkınız yok. Üreticinin bu durumu karşısında ne gibi tedbirler almayı düşünüyorsunuz?

Türkiye bugün dünyada sofralık zeytin üretiminde 2’nci, zeytinyağı üretiminde ise 4’üncü sırada. Sektörün bu büyüklüğe gelmesinde esasında hükümetlerinizin de payı var. Devlet verdiği desteklemlerle milyonlarca zeytin ağacının dikilmesini teşvik etti, bugünlere geldik. Ancak bizim yani üreticinin artık zeytinliklerine, bahçesine bakma şansı yok. Seneye kalitenin ve rekoltenin yerlerde sürüneceğini söylemek için kâhin olmaya gerek yok. Korkum, geçmişte nar üreticisinin, bu sene fındık üreticisinin yaptığını önümüzdeki sene zeytin üreticisinin yapması yani zeytinliklerini köklemesi, milli servetin odun olması.

Sayın Bakanım, üreticinin yıllardır dile getirdiği ancak bir türlü Bakanlığınıza sesini duyuramadığı tane zeytine pirim isteğini yerine getirecek misiniz? Çiftçimiz borçlu, bu borçları yapılandırmayı düşünüyor musunuz? Afrin’den gelen zeytinyağından devletin geliri ne kadardır? Bu gelirden Özgür Suriye Ordusuna ganimet alındığı bilgileri doğru mudur? Bu yağı veya zeytini getirmek, pazarlamak devletin ali menfaatleri gereği ise neden stoklama, hasattan sonra piyasaya sokma seçeneğini düşünmediniz?

Haftaya Akhisar’da Zeytin Günü kutlanacak. 23, 24, 25 Kasım’da bir çok etkinlik yapılacak, sektörün sorunları tartışılacak. Siz de davet edildiniz. Eğer gelip bizimle, benim gibi zeytin üreticileriyle birlikte olursanız seviniriz, sizi ağırlamaktan şeref duyarız. Zeytinyağımızın kalitesi Yunan zeytinyağından daha da kalitelidir, tadar birlikte mutlu oluruz. Teşrif ederseniz şayet, sofralık zeytine prim verilmesi, zeytinyağı desteğinin artırılması müjdesini bizzat sizden duymak en büyük isteğimizdir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Kılıç...

SEVDA ERDAN KILIÇ (İzmir) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekilleri; öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyor, görüşülmekte olan Tarım ve Orman Bakanlığı bütçesinin ülkemize ve insanlarımıza hayırlı olmasını diliyorum.

Değerli konuklar, tarımın içinde bulunduğu durum hemen hemen hepimizin malumudur. Yeryüzünde tarımsal üretimin ilk kez yapıldığı bereketli topraklar üzerinde kurulu ülkemizde ne yazık ki tarım can çekişmektedir. Oysa tarım ülkemiz açısından hayati derecede öneme sahip bir alandır. Bu nedenle, 1920’li yıllarda, cumhuriyetin kurulmasından sonra ilk çıkarılan kanunlar öncelikle tarımla ilgilidir. Daha sonraki yıllarda da bu doğrultuda çıkarılan kanunlar ve izlenen politikalarla Türkiye, tarımsal anlamda kendi kendine yeten 7 ülkeden 1’i durumuna gelmiştir. Ne zamana kadar? 1980’li yıllara kadar. Bu tarihten sonra, neoliberal politikalarla piyasanın yıkıcı gücüne teslim edilen, üretim kapasitesi kırılgan, üreticisi ve çiftçisi zayıflatılan tarım, ülkeyi besleme özelliğini çoktan yitirmiştir.

Son on beş, on altı yılda ise izlenen politikalarla tarım can çekişir hâle gelmiştir. Bu dönemde çok sık politika değişikliğine gidilmiş, bakan değişikçe tarım politikası da değişmiş ve sürdürülebilir bir politika izlenmediği için üretim ekonomisinden tüketim ekonomisine geçilmiştir. Sonuçta, yüksek girdi fiyatları, istikrarsızlık ve dışa bağımlılık yapısal bir sorun hâline dönüşmüştür.

Ürettiği para etmeyen, gübre, mazot, elektrik, su zamlarına yetişemeyen çiftçi iflas etmekte, tarımdan kopmaktadır. Bu nedenle, son on beş yılda, Türkiye’nin işlenen alan büyüklüğü 27 milyon dönüm azalmıştır. Başka bir deyişle, çiftçi, ektiğçe zarar ettiği için, 2 Trakya bölgesi büyüklüğündeki alanı işlemekten vazgeçmiş ve terk etmiştir.

Yine bu dönemde, tarımsal desteklemeye ayrılan payın 5 katından fazlası ithalata harcanmıştır. Ağustos ayında yayımlanan geçici dış ticaret verileri de tarımda ithalatçı bir ülke hâline geldiğimizi bir kez daha gözler önüne sermektedir.

Bu verilere göre, ülkemiz, pamuk, pamuk ipliği ve pamuklu mensucat ürünlerinde 2018’in Ocak ile Temmuz ayları arasında 1 milyar 754 bin 511 dolarlık ithalat yapmıştır. Aynı dönemde, yağlı tohum ve meyveler, muhtelif tane, tohum ve meyveler, sanayiye ve tıpta kullanılan bitkiler, saman ve kaba yem ithali için de 1 milyar 421 milyon 666 bin dolarlık ithalat yapılmıştır. Bu rakamlar resmî rakamlardır ve tarımda ithalatçı bir ülke olduğumuzun da en açık itirafıdır.

Sayın Bakan, ben KİT Komisyonu üyesi olduğum için tarımda uygulanan yanlış politikalara çarpıcı bir örnek olacağı inancıyla, zamanı da doğru kullanmak adına sadece bir kurumla ilgili konuşacağım.

Toprak Mahsulleri Ofisiyle ilgili bazı rakamları sizlerle paylaşmak istiyorum: Toprak Mahsulleri Ofisi mısır, buğday, arpa, yulaf, çavdar fiyatlarının regüle edilmesinde 1938’den bu yana hizmet vermektedir. Zaman içinde uzman olmayan yönetimlerle etkinliği düşürülmüş, dış ticaret rantının devşirildiği bir kurum hâline dönüştürülmüştür. Tarımsal üretimi ve üreticiyi desteklemek amacıyla alımlar yapan Toprak Mahsulleri Ofisi elindeki ürünü hemen nakite çeviremediği ve hazineye alacağı payı zamanında tahsil edemediği için kredi kullanmak zorunda kalmıştır. Bu durum açıklanan Sayıştay raporlarında da görülmektedir.

Sayıştay raporlarında bilançolara göre, Toprak Mahsulleri Ofisi kâr etmesine rağmen, ettiği dönem kârının neredeyse iki katı kadar parayı faiz olarak ödemektedir. 2006-2016 yılları arası bilanço verilerini topluca değerlendirdiğimizde, Toprak Mahsulleri Ofisi bu on bir yılda ortalama dolar kuru üzerinden dönem kârı 629 milyon dolar iken bu dönemde aldığı kredilere karşı ödediği faiz 1 milyar 330 milyon dolara ulaşmıştır. Oysa Toprak Mahsulleri Ofisi bu parayı zamanında alsaydı böyle bir kredi borçlanmasını ve böyle bir faizi ödemek durumunda kalmayacaktı. Yani özetle Türk tarımı hem üretici ve çiftçisiyle hem tarımı desteklemeye yönelik kurum ve kuruluşlarıyla kredi ve faiz sarmalına

düşmüştür. Bunun sebebi ise uygulanan yanlış politikalar. Umarım bu gerçekler ışığında gereken tedbirler alınır, sürdürülebilir politikalarla Türk tarımı yeniden kendi ülkesini besleyecek düzeye çıkarılır.

Bu düşüncelerle bütçenin tekrar hayırlı olmasını diliyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Kılıç.

Sayın Başevirgen.

BEKİR BAŞEVİRGİN (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli Komisyon üyeleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bakanlığınıza ait Sayıştay denetim raporları incelendiğinde, birçok kalemden muhasebeleştirme işlem ve kayıtlarının doğru ve eksiksiz tutulmamış olduğunu görüyoruz. Bu da Bakanlığın milyarlarca liralık kaynağının denetimden uzak kullanıldığı anlamına geliyor. O yüzden şeffaflıktan uzak rakamlar üzerinden bir değerlendirme yapmaktan ziyade, genel tarım politikalarınızın yanlışlığı üzerine konuşmak daha doğru diye düşünüyorum.

Geçen seneden çok daha az bir miktar bu sene Tarım Bakanlığı'na ayrılmış. Bu da demek oluyor ki geçen sene çiftçinin yararına atamadığınız her bir adımı atamayacak, yapamadığınız yatırımları yapamayacak, ödemediğiniz hiç bir teşviki yine ödemeyeceksiniz. Yani tarıma yine yatırım yok. Bu bütçeyle çiftçiye ve üretime dönük doğru adımları atmamız mümkün değil. Tarım sektörünün sorunları çok fazla. Örnekler üzerinden somutlaştırarak açıklamak istiyorum.

Tarım Kanunu'nun 21'inci maddesi der ki: "Tarımsal destekleme programlarına bütçeden ayrılacak kaynak gayrisafi millî hasılanın yüzde 1'inden az olamaz." Bakanlığınızın 2007'den 2017 yılına kadar gerçekleştirdiği son on bir yıldaki tarımsal destek miktarı toplam 92 milyar TL'yi buluyor. Ancak Tarım Kanunu'na göre bu süredeki destek miktarının en az 141 milyar TL olması gerekiyordu. Yani arada çiftçiye ödenmesi gereken ancak ödenmeyen asgari 49 milyar TL'lik bir fark söz konusu. Şu an görüşmekte olduğumuz bakanlık bütçesinden çok daha büyük bir miktarı siz çiftçiye borçlusunuz zaten. Bu mağduriyeti nasıl gidereceksiniz ?

Gübre, mazot ve tohum gibi Bakanlığınızca her yıl çiftçiye ödenen destek bu sene çoğu üründe hâlâ ödenmemiştir ve ne zaman ödeneceği de belli değildir. Destek verdiğiniz ürün kalemleri de yetersiz. Mesela zeytinyağına destek veriyor ama zeytine vermiyorsunuz. Sonra üzüm... Çiftçilerimizin geçim kaynağı, ekmek kapısı, ekonominin vazgeçilmezi. Üzüm üreticisi mağdur, maliyetler artıyor, emeğinin karşılığını alamıyor. Gübre o kadar pahalalandı ki çiftçi artık gübresiz ekim yapıyor. Artış, döviz kuru bahane edilerek yapıldı ama kur düştü, fiyatlar düşmedi. Hastalık ve zararlılara karşı ilaçlama yapamıyor. Bu durumda ürün miktarları düşecek, bu da etiketlere yansiyacak. Tüketici yine tüm tarımsal ürünleri çok pahalıya tüketecek. Bu kısır döngüden nasıl çıkılacak?

Cumhurbaşkanının "Et fiyatlarının artmasının talepte olan fazlalıktan olduğunu düşünüyorum." diye bir açıklaması oldu. 2010 yılından beri et ithal ediliyor zaten. Et ithal etmenin bir çözüm olmadığını, yerli hayvancılığın desteklenmesi gerektiğini bir kez daha ifade ediyorum ve bu bütçe ile bu desteklemeyi nasıl başaracaksınız öğrenmek istiyorum.

Sizin de aylık kişi başı et tüketiminin 15 kilografa ulaştığı ve bunun toplumsal refahın artışı olduğunu ifade eden bir açıklamanız oldu. Bu da, herkesin günde yarım kilo et yediği anlamına gelir. Bu aylık kişi başı 15 kilogramlık et tüketimi sizin ve tüketicinin cephesinden neden bu kadar farklı görünüyor açıklar mısınız?

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – Yıllık, yıllık.

BEKİR BAŞEVİRGEN (Manisa) - Dediniz ki: “Türkiye’nin etle ilgili bir sıkıntısı yok. Diyetisyenler bile diyor ki 40 yaşına kadar kuzu, 40 yaşından sonra da kuzunun yediklerini yiyeceksiniz. Vatandaşlarımız biraz beyaz ete yönelirse bu sorun ortadan kalkar.” Ben 40 yaşını geçtim Sayın Bakan. Bana “Et yeme.” diyorsunuz, bu sorunu... Salona da bakıyorum şöyle, 40 yaşından yaşı az olan insan yok yani buradaki kimsenin et yememesi gerekiyor eğer tamamen sorulacaksa bu sorun.

BAŞKAN – Ben öğlen tavuk yedim seni bilmiyorum ama.

BEKİR BAŞEVİRGEN (Manisa) – Sorunu bu şekilde nasıl çözeceğinizi çok merak ediyorum açıkçası.

Beyaz et sektörünün hâli de içler acısı. 14 bin üretim tesisinden yaklaşık 3 bin tanesi kapanmış durumda. Beyaz et sektöründe büyük firmalara piliç yetiştiren işletmelerin elektrik, kömür, veterinerlik gibi giderleri günden güne artıyor. Her alanda karşılaştıkları bu maliyet artışları yine dönüp dolaşıp vatandaşa yansıyor. Sayın Bakan, vatandaş beyaz eti de yiyemiyor zaten.

Tarım Bakanlığı, diğer bakanlıkların aksine yaklaşık iki yıldır personel alımına çıkmadı. Konuyla ilgili verdiğimiz soru önergelerine bir cevap alamıyoruz. Sayın Fakıbaşa, ziraat mühendisi, orman mühendisi, veteriner hekim, teknisyen, tekniker ve gıda mühendisleri için 10.551 kişilik alım yapılacağı müjdesini vermiş, “Bir şey söylüyorsam doğrudur.” diyerek atama bekleyenleri sevindirmişti. Bugün itibarıyla Bakanlığa herhangi bir alım olmadığı gibi, konuyla ilgili herhangi bir açıklama da yapılmamakta. İnsanlar umutla bekliyor. Bu atamaları ne zaman yapacaksınız?

Soru önergesiyle size sormuş olduğum ama yine cevabını alamadığım bir konu daha var. Et ve Süt Kurumu 27 Eylül 2018 tarihinde 7 bin 500 ton kemiksiz lop et için ihale açmış ve son başvuru tarihini bir gün sonrası olarak ilan etmişti. Bir günde bu ihaleyi nasıl yaptınız? Hangi şirkete verdiniz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Ünver, buyurun.

İSMAİL ATAĞAN ÜNVER (Karaman) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri, Sayın Bakan; konuşmama başlarken... Bakanlığın sunumunda Sayın Bakan, tarımla ilgili olarak ağırlık olarak ve belki de tek konu olarak desteklemelerden bahsetti.

1991 yılında Tarım Bakanlığında çalışmaya başlamış ve Tarım Bakanlığının meslek liselerinde okumuş ve on üç yıl da Bakanlık bünyesinde çalışmış bir kişi olarak söylüyorum ki Tarım Bakanlığının işi sadece desteklemelerden ibaret görülemez. Tarım Bakanlığının ürün ıslahı, hayvan ıslahı, tarımsal üretimin artırılması, verimliliğin artırılması gibi birçok konuda yapacakları ve söyleyecekleri olması lazım. Bakanlığın sunumunda maalesef, biz bunları göremedik.

Yine, Sayın Bakan sunumunda tarım-dış ticaret dengesinin 4,1 milyar dolar fazla verdiğini ifade etti. Doğrudur ancak bu 4,1 dış ticaret fazlası kime gitti? Çiftçiye gidiyor mu, yetiştiriciye gidiyor mu yoksa bu aradaki işte o hep bahsettiğimiz, “aracı” dediğimiz, kim olduğu da belli olmayan kesimlere mi gidiyor? Yeniden tarımsal üretime bu 4,1 milyar dolarlık dış ticaret fazlasını katabiliyor muyuz, asıl cevaplanması gereken soru bu soru.

Desteklemelerde de amaca ulaşıp ulaşılmadığı konusunda bir tereddüt var. Daha doğrusu bizim açımızdan tereddüt yok da sunumla bizim düşüncelerimiz arasında bir çelişki var. Desteklemeler amaca ulaşır tarımsal üretimi artırmış mı ona bakalım.

Yine Bakanlığın 2019 yılı bütçe sunumunun 74'üncü ve 75'inci sayfalarında "Bitkisel Üretim Durumu" başlığı altında iki tane tablo var. Bu tablolardan ana gruplar bazında bitkisel üretim tablosunda ürün grupları, tarla bitkileri üretimi, meyve ürünleri, çay ve baharat bitkileri üretimi, sebze üretimi, bu 3 ürün grubunda da 2018'deki üretim tahminimiz 2017'den daha az. Bir sonraki sayfada, 75'inci sayfada, ürünler bazında bitkisel üretim tablosu var, bu tabloda da 18 ürün var; 18 üründen sadece 5 tanesinde üretim artışı var, 1 tanesi aynı kalıyor, geri kalanlarda da üretim azalıyor. Demek ki destekliyoruz ama üretimi artırmayı beceremiyoruz. Asıl burayı çözmemiz lazım, buradaki problemi görmemiz lazım.

Bu arada mısra değinmeden de geçemeyeceğim. Karaman, İç Anadolu Bölgesi'nde, eskiden buğday ambarı olarak bildiğimiz Konya Ovası'nın bir uzantısı ve yaygın şekilde, yıldan yıla artan şekilde mısır ekimi yapılıyor. Toprak Mahsulleri Ofisi, 3 Ekimde çiftçiye "Mısırınızı emaneten alacağız." dedi, çiftçi gitti, elinde kalan, satılmayan mısırlarını Toprak Mahsulleri Ofisine bıraktı. 14 Ekimde Toprak Mahsulleri Ofisi mısır alım fiyatı açıkladı, bunu açıkladıktan sonra da çiftçiye "Ofise bıraktığınız mısırı çıkarın, ya satın ya da çıkarın." dedi.

Şimdi, tonu 950 lira olarak açıklanan fiyat şu anda tekrar 800-850 liraya düşmüş durumda. Toprak Mahsulleri Ofisi mısır alımı yapmıyor. Dışarıdan 1.200-1.300 liraya mısır alındığının konuşulduğu bir ortamda, çiftçinin mısırının 800-850 liraya satılıyor olması, tüccarın eline bırakılmış olmasını hangi vicdanlar kabul eder?

Mısır bu şekilde ancak sulamayı da beceremiyoruz. Karaman'ın toplam alanının yüzde 39'u tarım alanı, bu tarım alanlarının da yüzde 73'ü sulanabilecek alan fakat biz bunların ancak yüzde 43'ünü sulayabiliyoruz, yüzde 57'sini sulayamıyoruz. Yani Bakanlık olarak sulamayı da beceremiyoruz.

Bunu da beceremezsek Karaman ve Konya'ya...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Kaya...

AHMET KAYA (Trabzon) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Bakan, Bakanlığın değerli çalışanları, bürokratları, Sayın Bakanım sizden istirham ediyorum, tabii, yorulduk, gün sonu, biraz dikkatler dağınık ama dikkatle dinlemenizi istirham ediyorum.

Tonya Süt, Trabzon'umuzun önemli markalarından biridir. 1969 yılında kurulan 2.700 aktif üyesi olan Tonya Süt Kooperatifi, Tonya'mız için en büyük ekonomik dayanaktır.

14.771 nüfuslu Tonya'mızın tüten tek bacası olan fabrikamızda sadece Tonya'dan alınan süt kullanılıp, normal şartlarda günde ortalama 30 ton süt işlenmektedir. Coğrafi işaretle tescillenen Tonya tereyağı da bu fabrikada üretilmektedir. Ne yazık ki 50'nci kuruluş yıl dönümünü kutlamaya hazırlanan bu değerli fabrikamız, markamız ve kooperatifimiz bir iflasla karşı karşıya bırakılmıştır. Bu nedenle Tonya ilçemiz en kara günlerini yaşamaktadır.

Kooperatifin kötü yönetilmesinden kaynaklı üretimin düşmesi ve borçlarının artışıyla birlikte Tonya Süt Fabrikasında üretim durdurulmuştur. Fabrikada çalışan yaklaşık 50 kişi işsiz kalmış ve fabrika sayesinde geçimini sağlayan binlerce kadınıma mağdur olmuştur.

Tonya Süt, Tonyalının alın teridir, ekmeğidir, çocuğunun okul parasıdır. Süt fabrikasında üretimin durdurulması, Tonya'nın tek geçim kaynağı olan hayvancılığın da yok olmasına sebebiyet verecektir.

Sayın Bakan, Tonya Süt Fabrikamız gibi önemli değerimize ve Tonya'mıza sahip çıkılmasını istiyoruz. Çok zaman geçirilmeksizin Tonyalı süt üreticilerimize süt ineği ve faizsiz kredi desteği verilmesini ve fabrikamızın kurtarılmasını sizlerden rica ediyoruz.

Ayrıca, kooperatifin ve fabrikanın yönetsel sorunlarının giderilmesi gerekiyor. Bakanlığınız temsilcilerinden, milletvekillerimizden, yerel yöneticilerimizden ve süt üreticilerinden oluşan bir komisyon kurarak fabrikanın kurtarılması için çözümlerin üretilmesini ve uygulanmasını rica ediyoruz. Trabzon ve Tonya ilçemiz için çok önemli olan Tonya Süt Fabrikamızın sorunlarını aşması ve üretimine devam edebilmesi için Bakanlık olarak sizden ilgi ve desteklerinizi talep ediyoruz.

Sayın Bakan, bir diğer konu da ÇAYKUR’da çalışan 9.500’e yakın mevsimlik işçi arkadaşımız. Bu arkadaşlarımız mevsimlik işçi oldukları için yılın altı ayı çalışıyor, altı ayı çalışmıyorlar. Şimdi, bu arkadaşlar yılda maksimum yüz seksen gün çalışıyor ve bu arkadaşlarımızın yüz seksen gün çalışmayla yedi bin iki yüz günlük sigortalılık gününü doldurması bekleniyor emekli olabilmeleri için. Tabii, yılda yüz seksen gün çalışarak bu yedi bin iki yüz günü ancak kırk yılda doldurabiliyorlar. Dolayısıyla, bu arkadaşlarımıza on iki ay boyunca çalışabilecekleri iş verilmesini rica ediyoruz.

Ayrıca, bugün ülkenin içinde bulunduğu ekonomik tabloya baktığımız zaman, bu ülkede on iki ay gece gündüz çalışan insanlar geçim sıkıntısı çekerken altı ay çalışan insanların geçinmesi beklenemez, bu anlamda da anlayışlı davranılması gerektiğini, bu sorunun çözümü noktasında daha duyarlı davranılması gerektiğini düşünüyoruz.

Ve yine, bu altı ay çalışan mevsimlik işçi arkadaşlardan her ay, o çalıştıkları müddetçe 50 lira İşsizlik Sigortası Fonu parası kesiliyor fakat işsiz kaldıkları altı ay boyunca bu arkadaşlar İşsizlik Sigortası Fonu’ndan para alamıyor. Bu arkadaşlardan para kesiliyorsa, bu arkadaşlara o fondan faydalanma olanağı sağlanmalı, para alamıyorlarsa o zaman para neden kesiliyor, bunun sorgulanması gerekiyor.

Bu konulara dikkatinizi çekiyorum ve çözüm üretmenizi sizlerden rica ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın İbrahim Aydemir...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Değerli Bakanımızın şahsında bütün hazıruna saygı sunuyorum.

Efendim “Nasipse gelir Hint’ten, Yemen’den, değilse ne gelir elden.” Bunu, Sayın Bakanımız bir konuşmasında söyledi, bana denk geldi, radyoda dinledim. Kendi hâlini izah ederken böyle bir aforizma kullandı. Evet, elhak doğrudur ancak bizde bir başka aforizma daha var, derler ki: “Dedesi erik yemiş, torununun dişi kamaşmış.” Öyledir değil mi?

Şimdi, arkadaşlar, bunu şunun için söylüyorum: Bir illiyet sistemi, bir sebep-sonuç sistemi üzere akıp giden hayat nizamı var. Buna bizim inancımız “sünnetullah” diyor, “âdetullah” diyor ve asla şaşmıyor, tıpkı güneşin doğudan doğması gibi, tıpkı rüzgârın çıktığında savurması gibi, böyle bir hâl var.

1989 yılında bu ülkede çok özel bir çalışma yapıldı. O çalışma şu zeminde gerçekleşti ve biz de o çalışmanın neticesinde, hem Uğur Aydemir hem de İbrahim Aydemir bir pozisyon aldık.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hak aldınız.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Bir hak aldık, bir pozisyon aldık.

Onun adı Mali Müşavirlik Yasası'ydı. Hukukçular buna karşı müthiş bir tepki vermişlerdi ve yıllarca bariyer uygulamışlardı. O zaman hakşinas bir siyasetçi vardı, hakikaten nitelik sahibiydi, onun gayretleriyle bu yasa çıktı, çıktıktan sonra iktisadi zemini, nizamı düzenli hâle getirdi. Şu anda Mali Müşavirlik Yasası'yla beraber, hakikaten hesap kitap, maliye kayıtları çok muntazam bir hâl aldı. Bunu yapan rahmete uğurladığımız Ekrem Pakdemirli büyüğümüzü, Değerli Bakanımızın babasıydı.

Bir yerlerden neşet ediyor bir hâl, buna işaret için söylüyorum. Yani nasipse, evet, doğrudur ancak alınan dualar, ceddimizin, atamızın yaptığı birtakım müspet hizmetler, bir şekilde, yıllar sonra da olsa evladının karşısına çıkıyor.

Ben başarı diliyorum. İnşallah, bulunduğu pozisyonda ülkemize, milletimize başarılı hizmetler verir, buna inanıyorum ben.

Efendim, bir başka aforizma daha var, sıkmazsam onu da özellikle söyleyeceğim. Orijinali şu: “Hayide-i sühan merdi sühendana yakışmaz.” diyorlar. Buradaki herkesi ilgilendiriyor, herkesi ben o vasıfta görüyorum. Bu şu anlama geliyor: “Söz ustalarına tekrar yakışmaz.” diye bir kavram.

Sabahtan beri buradayım, 4 dönemdir bütçe yapıyoruz biz. Burada Garo Bey de bizimle beraberdi, Var olan arkadaşlarımız var; işte Mustafa Başkanım, İsmail Bey filan.

BAŞKAN – Ben de vardım herhâlde.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Tabii ki Başkanım, sizin riyasetinizde oldu.

Efendim, biz şunu yapıyoruz zaman zaman: Burada böyle sürgit devam ettirmiyoruz, oturup takip etmiyoruz. Takip etsek birçok konuşmanın, birçok teklifin aslında bir başka arkadaşımız tarafından yapıldığını fark edeceğiz dolayısıyla tekrara da düşmemiş olacağız. Ben çok istifade ettim konuşmalardan; muhalefetten istifade ettim -Allah razı olsun- bizim arkadaşlarımızdan faydalandım. Tekrara düşmeme adına yaptığım çalışmayı bütünüyle size aktarmayacağım, sadece yine tespit babında bir not düşeceğim. Bakanlığı da ifade ediyorum.

“Enbiya yurdu bu toprak; şüheda burcu bu yer;

Bir yıkık türbesinin üstüne Mevla titrer. “

Bu berceste beyit, bu muhteşem beyit, elbette ki Akif'ten başkasına ait olamaz.

Öyleyse toprak bizim için çok mübarek, tohum da öyle. Toprak vatani ifade ediyor, tohum ise değerlerimizi ifade ediyor. O hâlde Tarım Bakanlığı, Orman Bakanlığı o kadar mesuliyet yüklüyor ki o işin takipçilerine...

Sayın Başkanım, sanki...

BAŞKAN – Yok, yok, keşke son sözü verseydim sana diye aklımdan geçiyordum ben, yoksa başka bir şey değil yani.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Efendim, bir hassasiyet koyma adına ben bunu söylüyorum, bunu özellikle onun için not düşüyorum. Diğer notlarımı burada kayda geçmeyeceğim.

Garo Bey'in uçağı var, gidecek, çok sayıda insanın...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Buradayım ben ya, buradayım.

BAŞKAN – Kayıtlara geçsin diyorsun.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Hayır ama bunları da söylemek lazım. Yani biraz da böyle bir işi...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bütçeyi bırakıp gitmem.

İBRAHİMAYDEMİR (Erzurum) – Başkalarının da var, çok abartmayalım diyorum ben. Kardeşim, bir hâli anlatıyorum.

BAŞKAN – Arkadaşlar, konuşup konuşup Sayın Bakanın cevaplarını dinlemeden gitmek nezaketsizlikten zaten, herhâlde öyle bir şey yapmazsınız.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Efendim?

BAŞKAN – Yani konuşup konuşup Sayın Bakanı dinlememek gibi bir nezaketsizlik yapmazsınız herhâlde.

İBRAHİMAYDEMİR (Erzurum) – Ben de onu söylüyorum işte, Garo Bey de Bakan Bey’i dinlesin diye söylüyorum zaten. Onun için böyle kısa keseceğim ki ona sıra gelsin, ben böyle düşündüm.

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) - Gözlerimiz yaşardı.

CAVİT ARI (Antalya) – Çok teşekkür ederiz.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – İşte bunu yaptığınız zaman, bakın, süre geçiyor arkadaşlar.

Değerli Bakanım, Erzurum, Ağrı, Kars, Konya, Erzincan... Bu işin ordinaryüsü, uzmanı sevgili bir başkanımız var; Yunus Kılıç Hocam, şu anda da Komisyon Başkanımız.

BAŞKAN – O da söz istedi de sonra söz vereceğim.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Tabii, olsun, ona yakışır.

Efendim, bu beş ilin hayvancılığın yüzde 30’unu barındırdığı ifade ediliyor ama büyükbaş hayvancılığın. Bizim hayvancılık noktasında buzağı ölümlerine dönük sıkıntılı bir hâlimiz var ve bu çok uzun yıllara sâri devam eden bir problem, bunu bir türlü izale edemedik. Yaptığımız her toplantıda, siyaseten bulunduğum zeminlerde, mekânlarda buna dönük birilerinin teklifleri oluyor, tespitleri oluyor, teşhisleri oluyor, ben de oradan alıp size aktarıyorum.

BAŞKAN – Bir sebep ilişkisi kurdunuz mu bununla ilgili?

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – İşte sebep ilişkisine getiriyorum.

Şimdi, efendim, bizim eski borsa başkanımız, yetkin, yaşı kemale ermiş bir ağabeyimiz, onun tavsiyesidir, Değerli Başkanım da ben bunun istişaresini yaptım, bu zeminde de bunu aktarmayı vazife biliyorum, onu aktarmak istiyorum. Üniversitelerimizin, ziraat fakültelerinin ve veterinerlik fakültelerinin son sınıfındaki öğrenciler tıpkı tıp fakültesinde olduğu gibi, intern pozisyonunda; oradaki öğrencilerimizi köylere göndersek ve orada hayvancılığa dönük, hayvan beslemesine dönük bir eğitici bilgi... Bunun bir külfeti de olmayacaktır, hem de köyle iştigal eden, tarımla iştigal eden kesimi bilgilendirmenin dışında, bir de o zeminde okumuş insanların kendilerini tenvir etmesi -efendim, tenvir etmek, aydınlatma anlamındadır- onları çok mutlu edecektir. Bu teklifimin özellikle Sayın Bakanımız tarafından, Bakanlığımız yetkilileri tarafından dikkate alınmasını hususen ben istirham ediyorum.

Bütçemiz hayırlıdır, mübarektir Allah’ın izniyle, bereket saçacaktır.

Hepinize saygı sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Aydemir.

Sayın Paylan, buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim.

Sayın Bakan, Sayın Başkan, değerli arkadaşlar, değerli bürokratlar, basın değerli emekçileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tarım ve Orman Bakanlığı bütçesi: İki bakanlık birleşti, burada da bir torba bakanlık var değerli arkadaşlar. Tarım Bakanının, Orman Bakanının işi çok zor. Kendisine başarılar diliyorum konuşmama başlarken ama Sayın Bakan sizi tanımıyorduk ama soyadınızdan tabii ki babanızı hatırladık, yaşımız müsait ve sonra da sizi tanıdık, yavaş yavaş tanımaya başladık, popüler bir Bakan olmaya başladınız. Sayın İbrahim Aydemir arkadaşım bir alıntı yaptı sizden. Ben de sizi çok popüler olduğunuz başka bir alıntıyla tanımış oldum. “Maskaralık yapıyorsunuz.” dediniz bir gazeteciye. Oysa baktığımızda dünyadaki gazetecilik standartlarına, o gazeteci tam da bir gazetecilik yapıyordu yani sizden kamu adına bilgi almaya çalışıyordu. Arkadaş, bir ihale var, bu ihalesiz yapılmış, siz de “Ya, 100 bin lira arkadaş, ne olacak ki?” dediniz. Bir vatandaşımız çocuğuna 30 liralık pantolon alamadığı için intihar etti arkadaşlar.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) - O haberin asparagas olduğunu siz de biliyorsunuz. O haber yalan çıktı.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yani bakın, her 1 kuruş vatandaşlarımız için önemlidir ve bakanlarımız da böyle bakmalıdır diye düşünmeliyiz. Oysa bir gazeteciye azarlarken tanımak istemedik sizi Sayın Bakanım.

Diğer bir konu: Bakın, buraya geldiniz, bir meclise, milletvekillerinin arasına ilk kez geldiniz. Tabii, tecrübesiz bir bakansınız. Bir yorum yapıldı buğdayla ilgili “Bunu öğrenin.” dediniz mesela, bir anda daha “Selam” “Aleykümselam.” dedik, “Bunu öğrenin.” diye bir çıkış yaptınız. Oysa biz burada yürütmeyi yani sizleri dengelemek ve denetlemek için varız. Yanlış şeyler de söyleyebiliriz, bakın, hatalı şeyler de söyleyebiliriz, düzeltiriz birbirimizi ama sizi eleştirmek hem geçmiş denetlemek hem de gelecekle ilgili bir ufuk vermek için varız, size yardımcı olmak için varız, eleştirmek için varız, dengelemek ve denetlemek için varız. Bu açıdan, sizi dengeleyen ve denetleyen güçlere daha saygılı davranmanız sizin için önemlidir. Eğer ki onları yok sayarsanız... İnanın, eleştirilmeyen her güç hata yapar Sayın Bakan. Bakın, Sayın Cumhurbaşkanı bir ara eleştiriye kendini kapattı, hâlâ da büyük oranda kapalı, hata yapmaya başladı. Oysa geçmişte kendini eleştirebilen gazeteciler etrafında vardı, daha az hata yapıyordu, şimdi bence daha dalkavuk olanlar var, şimdi hata daha çok yapıyor. O açıdan eleştirilere açık olun, Meclis denetimine açık olun, gazetecilerin size soru sormasına açık olun, soru soran gazeteciye akreditif uygulamayın derim.

Diğer bir konu: Sayın Bakan, sunumunuzu dikkatle dinledim. Bakın, sunumunuzda pek çok şey var. Ama siz de dediniz ya: “En son Tarım Bakanlığı aklıma gelirdi.” Hani bir telefon gelmiş size, anlatmışsınız “Bir bakanlık teklifi gelecek, ya Sanayi Bakanlığıdır ya Teknoloji Bakanlığıdır.” filan diye düşünmüşsünüzdür, herhâlde kariyeriniz gereği ekonomiyle ilgili bir şeydir diye. Bu da tarım da tam da aslında ekonomi ama ekonomi politiğin tam temeli. “Tarım Bakanlığı benim aklıma gelmezdi.” dediniz ama Tarım Bakanlığı nasip oldu. Bir önceki Bakanımız da cerrahtı, onun da aklına gelmezdi herhâlde Tarım Bakanlığı.

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – “Gelmezdi.” demedim, “Gelmedi.” dedim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Haklısınız yani şu anlamda gelmedi: Çünkü öyle bir kariyeriniz yok.

BAŞKAN – Bir daha demeyin Sayın Bakanım, anlaşıldı.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Çünkü siz de benim gibi şehir çocuğusunuz, şehir genciyiz bizler yani şehirleşmiş bir toplumun... Kırla ilişkisi olan insanlardı babalarımızın kuşağı, bizler kırla ilişkimizi kesmişiz büyük oranda ve burada gördüğümde sunumunuzda siz sanki bir metayı anlatır

gibi, bin endüstri sistemini anlatır gibi anlatıyorsunuz. Oysa, bakın, Orman Bakanlığından bahsederken “odun stoku” dediniz mesela. Ya, orman dediğimiz şeyi bizim içselleştirmemiz lazım. Ormana giden gelen... Yani bisiklete de bindiğinizi gördüm. Ormanın içinde yürüyen insanlar ormana “odun” diye bakamazlar, “odun stoku” diye bakamazlar, bir meta olarak bakamazlar. Siz ormanın Bakanısınız ve ormanın savunucusu olmanız gerekir. Yani o ormanın içinden üçüncü havalimanı yolu geçtiğinde, hani yeni bir otoban yapıldı, onun savunucusu olmanız gerekir eğer ki Ulaştırma Bakanının öyle bir niyeti olursa. “Hayır, arkadaş, burası İstanbul’un akciğeridir, ben buranın bakanıyım, burası börtü böceğin, hayvanların, kuşların, ormanın, ağaçların yeri ve ben bu ormanın savunucusuyum.” demeniz lazım; sizin Bakanlığınızın görevi budur. Ama Sayın Bakan, bu sunumda ben böyle bir vizyon göremedim, “Ben ormanı savunurum.” diye bir vizyon görmedim.

Bakın “Orman yangınlarını söndürüyoruz.” diyorsunuz, eyvallah, çok güzel, “Çok hızlı söndürüyoruz.” diyorsunuz. Ya, şimdi, Çanakkale’nin, Muğla’nın ormanı ile Dersim’in, Hakkâri’nin ormanın bir farkı var mı, bana bunu söyleyin; olamaz, olmamalı. “On beş dakikada varıyoruz, söndürüyoruz.” diyorsunuz. Ya, Dersim’in ormanı on beş gün, yirmi gün yanıyor, söndüren yok; Hakkâri’nin ormanı on beş gün yanıyor, herkes, biz bütün sosyal medyada bangır bangır bağıryoruz, söndüren yok. Neden Sayın Bakan? Ne ayrıcalığı var Dersim’in ormanının? Ters ayrımcılık olarak söylüyorum.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) - Ama Garo Bey, bunlar doğru değil, abartıyorsun ya.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Müsaade edin.

Bakın -o yüzden son sözü Uğur Bey’e bıraktım- hâlâ ısrar var Kanal İstanbul konusunda, biliyorsunuz, orman alanlarından da geçecek. Oysa Istranca Derelerinin o drenajı, biliyorsunuz, Belgrad Ormanı’nı besler Sayın Bakan. Ortasından bir yarık attınız mı o drenaj kesilir ve o su gelmez, İstanbul’un ormanları hastalanır. Sizi bu anlamda İstanbul ormanlarının savunusuna çağırıyorum.

“İlisu Barajı” dediniz mesela, Hasankeyf demediniz ya. Hasankeyf’tir ya, bir bakanın aslında görevi, elbette su işleri bakanısınız ama Hasankeyf deyin, biz bunları duymak isterdik. Mesela “Yeşil Yol” demediniz, oysa Yeşil Yol Karadeniz ormanlarını yarıp yok ediyor Sayın Bakan.

Bakın, hemen Orman Bakanlığı yönünüzü bir yana bırakıp bir yandan da Tarım Bakanı olarak size sesleneceğim Sayın Bakan. Bakın, sunumunuzda işte “Buğdayı şu kadar ton yapacağız, arpayı bu kadar ton yapacağız.” Ya arkadaş, çiftçi demediniz çiftçi, insan, emekçi, tarım emekçisi demediniz. Tarım emekçisinin sorunları var, mevsimlik işçinin sorunları var Sayın Bakan. Bu, emekle yapılıyor, her gün analarımız, babalarımız, dedelerimiz çıkıyorlar, çamurlu ayaklarıyla gidip emek veriyorlar, traktörün römorklarında can veriyorlar çünkü mevsimlik işçiler kötü şartlarda çalışıyorlar, güvencesiz çalışıyorlar ve bu şartları ben şöyle bitireceğim, şöyle bir vizyonda gidereceğim diyemediniz Sayın Bakan, bunları duymadık.

Bakın, memlekette köylü olmak hep hakir görülmüştür. Açıkça söyleyeyim 1940’lardan, 1950’lerden beri böyledir, hakir görülmüştür.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – “Şehir çocuğuyum.” dediniz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Evet, mesele o işte. Bakın, biz kır-kent dengesini sağlayamamışız. Ne oldu? Filmlerde, dizilerde hâlâ bakın şehirlik, şehirde olmak makbul sayılır, köyde olmak hakir sayılır. O yüzden de kır boşalmıştır Sayın Bakan. Bakın, kır hayatta tutamadığımız sürece... 17 milyonluk İstanbul’da yaşarız, kırla kentin ilişkisi kaybolmuştur, oysa Avrupa şehirlerine bakın, 500 bindir, 700 bindir, 1 milyondur, geçmez, daha fazlası olmaz, o yüzden de kır-kent ilişkisi kopmaz. Kentin hemen etrafı meralarla doludur, hayvancılık yapılır, tarlalarla doludur. Oradaki kooperatifler

üretim yaparlar, kente üretimlerini taşırlar, pazarlarda hem organik hem doğal hem sağlıklı hem de lezzetli besine ulaşır insanlar şehirlerde. Oysa biz ne yapmışız? 17 milyonluk İstanbul, 6 milyonluk Ankara, bilmem 6 milyonluk İzmir, 5 milyonluk Adana, Mersin, şu, bu. Ne oldu? Şehirler büyüdü, meralar, tarlalar betona gömüldü ve kır-kent ilişkisi koptu.

Bakın -dizilerden örnek verdim- benim çocukluğumda “Heidi” diye bir dizi vardı, yaşları müsait arkadaşların değil mi? Peter vardı değil mi, Peter, arkadaşlar, bizim kuşak bilir. Ne yapardık hepimiz? Kırdı olmayı makbul sayardık, derdik ki arkadaş... O, keçinin sütünü içerdi ve hepimiz imrenirdik. Oysa dizilerde, böyle çizgi filmlerde, yaşamda kır makbul sayacak bir plana ihtiyaç var ama bunun için bir master plan gerekir arkadaşlar. Yalnızca, ben köylüye bu kadar destek vereceğim, hayvan üreticisine şu kadar destek vereceğimle olmaz. Arkadaşlar bakın, o Heidi’deki mimarisiyle, yollarıyla, yaşamıyla, okuluyla, hastanesiyle her şeyiyle yaşanabilecek bir yerd. Fransa’nın köylerine gidin bakın, gezenlerin bilir, Fransa’nın köyünde olduğu için kimse kendini hakir durumda hissetmez çünkü her türlü hizmet oraya gider, o köyler pırıl pırıldır, çekici hâldedir. Hem tarım yapar hem hayvancılık yapar hem de tarım turizmi yapar arkadaşlar o köylüler, insanlar gezmeye giderler çünkü ve gelirleri de gayet iyi durumdadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Toparlayın lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bitiriyorum Sayın Başkan.

Hollanda’ya gidin, bakın, yüzde 90 kooperatifçilikle ayakta durur, bütün her yer kooperatiflerle doludur, o insanlar köyde her türlü hizmete ulaşırlar, asla hakir görünmek gibi bir derterleri yoktur, gelirleri de gayet iyidir, üretimlerini de şehre götürüp satarlar.

Değerli arkadaşlar, bu anlamda kır-kent ilişkisini -yalnızca Orman ve Tarım Bakanımıza düşmez- Hükümetin ve topyekûn Meclisin bir master plan çerçevesinde ele alması lazım. Bakın, bir kuşağı kaybettik ve bilgi birikimi yok oldu. Hani, belki siz çocuklarınızı köye geri götürmeye çalışsanız da götüremezsiniz, götürseniz de üretim yapamazlar. Bir master plan çerçevesinde kalanları tekrar ihya etmekle ilgili iyi örneklerle ihtiyaç var Sayın Bakan. Bunun için de iki tane önerim var size, bu anlamda belki yardımcı olur.

Sayın Bakan, bakın, bütün arkadaşlarımız Türkiye’den önerilerini sundu, kimi Hakkâri’den, kimi Trabzon’dan, kimi Aydın’dan, kimi Çanakkale’den. Sayın Bakan her yerelin derdi başka, siz her yerelin derdiyle nasıl uğraşacaksınız? Bakın Sayın Cora diyor, Arjantin’den bir inek getiriyorsunuz, dağıtıyorsunuz, ya, Trabzon’un dağına uymuyor o inek çünkü o düz ova ineği, bayıra uymuyor. E, Diyarbakır’ın derdini bilmezsiniz siz. Urfa’da artezyenle su çekiliyor, efendim, yasaklıyorsunuz, ürünler yanıyor, elektrik için isyan ediyor. Sayın Bakan, bu tarım yönetimini yerel yönetimlere bırakma zamanı gelmedi mi? Her yerelin derdi başka çünkü her yerel kendi gerçekliğini bilir. Ademimerkeziyetçilik diyoruz, siz merkeziyetçiliğe dönüyorsunuz. Her yerelden size gelip talepte bulunuyorlar, ademimerkeziyetçiliğe ihtiyaç var.

Diğer bir önerim, toplumsal barışa ihtiyaç var Sayın Bakan, sizin başarınız için meraların işlenmesine ihtiyaç var, tarlaların ekilmesine için de toplumsal barışa ihtiyaç var.

Diğer bir konu, önerim Sayın Bakan, çiftçileri borçlandırmayın. Bakın, dört yılda 5 af getirdik çiftçilere, tarım çiftçi borçlarına bu Komisyon dört yılda 5 af getirdi. Otuz yılda herhâlde 30 tane af gelmiştir; Özal, Demirel, o, bu, hepsi af getirdiler. Belki babanızın bulunduğu kabinelerde de hep aflar çıkıyordu yine aflar çıkacak. Çiftçiye borç değil Sayın Bakan, destek verelim.

Bakın, yüzde 1'i diyoruz, az sonra önerge vereceğiz, 30 milyar lira borçlu olacaksınız çiftçiye. 16 milyar lira veriyorsunuz. Gelin, çiftçilere borç vermeyelim, destek verelim diyoruz Sayın Bakan.

Ziraat Bankasına, Demirören'e Doğan Holdingden gazete almak için kredi verilmeyin Sayın Bakan. Ziraat Bankasının görevi çiftçilere destek vermektir.

Size şunu da söyleyeyim Sayın Bakan: Yeni bir bakansınız, gerçekten sizi kandırmışlar. Güvenlikçi bakanların kalemleri yüzde 30, yüzde 40, yüzde 50 arttı. Gördünüz bunu, siz bütçeyi sonradan gördünüz ama size bütçe önerilirken "Yüzde 10 düşüyor." dediler.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – "Kandırmak" ağır bir kelime, kandırmak yakışmıyor, güzel güzel konuşuyorduk, kandırmak olmadı.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - "Tarım desteklerini yüzde 10 artıracamız." Siz dediniz ki herhâlde tasarruf yılı bu yıl, yüzde 10'a "Eyvallah." dediniz ama bakın, Jandarma yüzde 50, İçişleri Bakanlığı yüzde 40, Savunma Bakanlığı yüzde 50 artmış. Sayın Bakan, bütçeler bir ülkenin vicdanıdır. Benim size önerim, güvenlikçi politikalar ile sosyal politikaların dengesini sağlayın. Bu açıdan sizlerin çiftçinin hakkının peşinde olmanız lazım. Benim Meclis olarak arkadaşlara tavsiyem; herkes söyledi, "Çiftçi destekleri artırılmalı." dedi.

BAŞKAN – Toparlayalım lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Toparladım.

Bu çerçevede bütün gruplar bunu söylediğine göre herhâlde ortak bir önergeyle çiftçi desteklerini artırabiliriz.

Ben bütün arkadaşları çiftçi desteklerinin artırılması için Bakana destek vermeye çağırıyorum ve bütün çiftçi borçlarının kaldırılıp çiftçinin gerçekten iyi şartlarda yaşaması için gerekli her şeyi yapalım arkadaşlar, bu Komisyon buna kadirdir diye düşünüyorum.

Ben hepinize saygılar sunuyorum.

Görevinizde başarılar diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Günün son konuşmacısı Uğur Aydemir.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Çok Kıymetli Bakanım, bakan yardımcılarımız, çok değerli milletvekili arkadaşlarım, çok değerli bürokratlarımız, basınımızın çok değerli temsilcileri; ben de hepinizi saygıyla sevgiyle muhabbetle selamlıyorum.

Bütçemiz hayırlı olsun, uğurlu olsun, bereketli olsun Sayın Bakanım.

Değerli arkadaşlar, aslında bugün sabahleyin görüşmelere başladığımızda Çok Kıymetli Başkanım "Sayın Uğur Aydemir'e bugün söz vermeyeceğim." demişti. Sonradan...

BAŞKAN – Arkadaşlar, hep bu yanlış şeyleri kayıtlara giriyorsunuz, ben öyle bir şey söylemedim.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Tamam, söylemediniz, ben yanlış anladım.

BAŞKAN – Bütün arkadaşlarım özgür, istedikleri kadar konuşabilirler ama benim müsaade ettiğim ölçüde.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Müsaade ettiğiniz ölçüde... Doğru söylüyorsunuz.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Ama girdi kayıtlara.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Değerli arkadaşlar, Çok Kıymetli Bakanımız Manisalı, biz de hemşehrisiyiz dolayısıyla bütçesine hayırlı olsun demek için söz aldım ama günün sonunda Sayın Paylan da güzel bir konuşma yaptı. Hem ona birkaç cümleyle de olsa cevap vereyim, bir de Bakanımızı tekrar tebrik edelim istedim.

Değerli arkadaşlar, milletvekilliğini Allah bize nasip etti, Allah’a hamdediyoruz. Ben bir çiftçi ailenin çocuğuyum, çekirdekten çiftçiyim, tütüncüyüz, bizim Akhisar tütün tarlalarıyla meşhurdur. Ama Allah’a hamdolsun, Allah, Manisa’yı tütünden kurtardı, şimdi zeytin şehri olduk, üzüm şehri olduk, kirazlar yetismeye başladı, çilekler yetismeye başladı yani meyve çeşitliliği arttı Manisa’da. Şimdi, ben “Tütünden kurtulduk.” dediğimde bazı vekil arkadaşlarımız, şehirdeki yaşayanlar, tütünü bilmeyenler gülüyorlar “‘Ya, tütün bitti.’ diye niye seviniyor?” falan diye. Yıllarca tütün tarlasında çalışan -elleri biz katran deriz, zifir deriz- zifirle ekmek yiyen bir kardeşinizim ben.

BAŞKAN – Sayın Paylan bilmez onu, niye ona anlatıyorsun? Bana doğru anlat.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Onun zehrini tadan, bir domatesle bir dilim ekmeği dahi yiyemeyen dönemlerden bugünlere geldik ve o günlerde hiç unutmuyorum, Yunanistan’da tütün diyelim 5 lira, bizde 3 lira veya 1 lira; çok fiyat farkı vardı, uçurum vardı. Bizim bir de Akhisar’da sigara fabrikası temelleri atılmıştı o zamanlar. Akhisar’da sigara fabrikası yapılacak, bizim tütünler para yapacak diye -çocuğum daha- sevinirdik ama sigara fabrikası hâlâ yapılmadı, inşaatı yarım, bekliyor. O günlerden bugünlere gelince şöyle bir hayal ettim, şöyle bir çizgi şeklinde hayatım geçti ve değerli arkadaşlar, o günün çiftçiliğinden...

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Fabrika yapılmadı mı Sayın Vekilim? Fabrika yapılmasa... On altı yıldır siz iktidarsanız ya!

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Çiftçiliğin her türlüşünü de yaptım, hayvancılık da yaptık yani pamukçuluk da yaptım yani sadece tütünle değil; hayvancılığı da çok iyi bilen, tütüncülüğü de çok iyi bilen, pamukçuluğu bilen ve şu anda zeytinciliği bilen bir kardeşinizim. Tam çiftçiyiz yani.

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Şu anda yapıyor musunuz?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Hâlâ da zeytincilik yapıyorum, evet.

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Demek ki kâr edemiyorsun.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Uğur Bey, daha zeytin göremedik.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) - Değerli arkadaşlar, dün, biz çiftçilik yaparken destekleme nedir, bilmezdik. Destek veriliyormuş, nedir bu destek? Hiçbirini bilmezdik.

CAVİT ARI (Antalya) - Nasıl bilmezdik?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Rakamlara baktığında görürsün.

CAVİT ARI (Antalya) - İhtiyacın yoktu zaten.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Rakamlara bakarsın. 2002 yılında...

CAVİT ARI (Antalya) – İhtiyacın yoktu, para kazanıyordun, desteğe gerek yoktu.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Değerli arkadaşlar, Plan Bütçe Komisyonu üyesiniz...

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – O zaman fiyat yoluyla alıyordunuz desteği, fiyatlarla.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – 2002 yılında devletin tarıma vermiş olduğu destek 1,8 milyar lira. Rakamlara bakalım: Hayvansal desteğe baktığımızda 83 milyon lira...

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Türkiye Cumhuriyeti kurulduğundan beri destek var.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Arkadaşlar, bir dinleyin, itiraz edersiniz.

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Tamam, dinliyoruz.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) - Hayvancılığa da 83 milyon lira destek veriyormuşuz. Ben hayvancılık yaptım.

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Niye bıraktın?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) - Sütü satardık, faturayı alırdık, Ziraat Bankasından prim alabilir miyiz diye uğraşırdık. Ziraat Bankasından süt primi alacağız, bir tek prim ve o zamanlar suni tohumlama falan da yoktu. Başka bir prim alamazdık biz destekle ama şimdi bakıyorum ben, yonca yani bitkisel hayvancılık desteklemesine, bütün ürünlere değerli arkadaşlar, destekleme veriyoruz.

BAŞKAN – Yani öyle bir anlatıyorsun ki sanki dedem anlatıyor gibi.

CAVİT ARI (Antalya) – Milattan önceden bahsediyor gibi konuşuyor.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Yani sütün, etine, buzağısına, tohumlamasına...

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – O zaman hayvan ticareti var mıydı Türkiye’de?

BAŞKAN – Vallahi, sanki dedem konuşuyor.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Yaşayan bir kardeşinizim değerli arkadaşlar. 83 milyon Türkiye’ye... Tamamı hayvancılık desteği; 83 milyon arkadaşlar ya, 83 milyon destek veriyor. “Ya, destek veriyorduk.” falan diyorsunuz. Evet, veriliyordu, o günün şartlarında bu kadar veriliyordu.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Görev zararları ilaveten vardı, görev zararları vardı Aydemir.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – O günün şartlarında bu kadar veriliyordu. Toplam 1,8 milyar da tarıma destek veriyorduk arkadaşlar.

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – O zaman dışarıya hayvan sat.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ama bugün geldiğimiz noktaya bakalım: 2019 bütçesinde -Sayın Bakanımız açıkladı- 16 milyar civarında destekleme eriyoruz.

CAVİT ARI (Antalya) - O zaman ihtiyaç yoktu desteğe, para kazanıyordu çiftçi.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – İhtiyaç yoktu, doğru. Allah’a hamdolsun... Ve at arabasından...

BAŞKAN – “Vatandaşın yiyecek parası yok; et alamıyordu, çöp satıyordu bu.” diyor.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) - Traktörü olan birkaç aile vardı mahallemizde değerli arkadaşlar. Şimdi bakıyorum, son on beş yıla bakalım -faizlere falan girmek istemiyorum, çiftçi arkadaşlarımız var, değerli hemşehrime de konuştuk az önce- Akhisar’da çift çeker traktörü olmayan zeytinci kaldı mı?

BAŞKAN – Şimdi, Sayın Paylan’a karşı, Sayın Bakırlioğlu’na döndün yani.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bakalım arkadaşlar. Bakın, yaşayan bir kardeşinizim ve faizlere baktığımızda sıfır faizle başlayan hibe krediler, sıfır faizli destekleme kredileri, iki yıl ödemesiz, beş yıl ödemeli destekleme kredileri, artı, zeytinini sularsan damlama sulama; devlet tarafından verilen destekler.

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Borcu olmayan kaldı mı, borcu olmayan? Onu söyle.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) - Yani âdeta, Hükûmetimiz, çiftçinin önünde seferber olmuş durumda değerli arkadaşlar.

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Yapma ya.

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Niye ithal yapıyoruz o zaman?

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Neyi anlatıyorsun? İspanya’yı mı anlatıyorsun, Yunanistan’ı mı? Türkiye’yi mi anlatıyorsun?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) - Şu anda gelelim zeytin meselesine. Dün bir arkadaşımız, dün bir kardeşimiz söze başlarken şöyle başladı: “Hariciyede çalışan bir kardeşinizim, dâhiliyeye girmek istiyorum. Dâhiliyede bunu konuşacağım. Bursa’da zeytin 8 lira, Afrin’den zeytin geldiği için zeytinin fiyatı çok düştü.” dedi.

Arkadaşlar, şimdi, bakın, biz burada konuşuyoruz ya, bizi dinleyenler var, canlı yayın yapıyoruz, bütün Türkiye’de dinleyenler vardır.

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Yok, yok, canlı yayın yok; kapalı devre.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Millet bize ümidini, umudunu bağlamış. Ya, arkadaşlar, zeytincinin ümidini, umudunu kırmaya kimin hakkı var? “Afrin’den zeytin geliyor.” derken ne olur, açın Bakanımıza... Bakanımızı kandırmıyorlarsa Bakan bize o bilgiyi verecek.

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Doğru söyledi ama nihayet.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) - Afrin’den zeytinyağı mı geldi, zeytin mi geldi?

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – Ya, işte sorun orada.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Değerli arkadaşlar, Türkiye’de beraber yaşıyoruz.

BAŞKAN – Arkadaşlar, sizin konuşmanıza gerek kalmadı, Sayın Aydemir konuşuyor.

CAVİT ARI (Antalya) – Bir daha son sözü vermeyin Başkanım.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Zeytinci bir kardeşinizim. Ben gerçekleri söylüyorum. Bakın, arkadaşlar, gerçekleri yaşayan bir kardeşinizim, zeytinciyim. Geçen sene zeytin kaç paraydı?

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Bizim de zeytinimiz var.

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Bir çuval inciri berbat ettin sayın konuşmacı.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Geçen sene kaç paraydı zeytin?

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – 3 lira.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Geçen sene kaç liraydı?

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – 3 lira, 3 lira.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Geçen sene?

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Evet.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Geçen sene zeytini söylüyorum arkadaşlar: 10 lira, elemenden, sıradan zeytindi.

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Sonra ne oldu?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – 10 lira zeytin, geçen yıl.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – En iyisi 6 liraydı.

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Hayır, hayır!

BAŞKAN – Arkadaşlar... Arkadaşlar... Lütfen...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Geçen sene zeytin 10 lira. Kimsenin sesi çıkmıyor, Bakanımızı arayan yok, “Ne olacak bu zeytincinin hâli?” diyen yok. Ben de zeytinciyim, ben de satmadım geçen sene zeytin.

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – Size torpil yapmışlar, 10 liradan almışlar o zaman.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Örnek veriyorum ya, ben de kuyuya bastım zeytinimi.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Ya, Sayın Akdemir...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – “Akdemir” değil, Aydemir...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Bu sene öyle değil.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bu sene zeytin kaç para? 6 lira, 7 lira...

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Nasıl? 11 lira. Mümkün değil.

BAŞKAN – Arkadaşlar... Sayın Şahin, müsaade et. Sen zeytinden ne anlarsın?

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Olur mu ya! Biz anlarız, asıl bizim iş.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Yevmiye kaç para arkadaşlar? 80 lira. Yevmiye 100 lira.

Arkadaşlar, zeytinin başkenti Akhisar, bunu burada iddia ediyorum; sofralık zeytinin başkenti Akhisar. Eğer söylediklerimi... Buradan çıktığınızda bir telefon açarsınız tüccarlara, çok değerli arkadaşımız da burada, tamam mı, öğrenirsiniz.

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Kaç para şu anda zeytin, kaç para?

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Şu an zeytin alamıyor.

BAŞKAN – Arkadaşlar, bir müsaade edin lütfen.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Geçen seneki zeytin 10 lira, yevmiye bugün kaç para? 80 lira. Yevmiye 80 lira.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Kaç para şu an zeytin?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Değerli arkadaşlar, zeytinyağı 17 lira; Afrin’den yağ geldi, 14 liraya düştü.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Sızma zeytinyağı 14 lira, 13 lira şu an; 17 değil.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Arkadaşlar, bakın, 13 liraya düştü. Burası hangi komisyon? Burası ne komisyonu?

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – Bütçe Komisyonu, Bütçe.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bütçe Komisyonu... Arkadaşlar, Bütçe, bakın, Bütçe Komisyonundayız, lütfen... Tarım Komisyonunda öyle konuşabilirsiniz. “Arz talep dengesi” diye bir şey var arkadaşlar ya. Lütfen ya... Yani Afrin’den 450 ton yağ geldi, haydi Türkiye’nin bütün zeytinyağı piyasasını allak bullak ettik, öyle mi?

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Tutanakları Akhisar’a, zeytin üreticilerine göndereceğim ben.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bakın, arkadaşlar, bakınız...

BAŞKAN – Bir dakika bir müsaade edin ya. Öğrenin biraz ya!

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bir daha seçimlerde oy isteyeceğiz, seçimler için siyaset yapacağız, milletimizin karşısına çıkacağız ama milletin duygularıyla lütfen oynamayalım ya, Allah rızası için.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Yanlış yerden okumuş Sayın Başkanım.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Haftaya Akhisar’dayız, haftaya beraber Akhisar’dayız; 23’ünde, 24’ünde herkesi davet ediyorum, Zeytin Şenliği var.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Haftaya Akhisar’da beraber dolaşalım.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bakınız değerli arkadaşlar, ben radikal çözümler öneriyorum ya, lütfen.

Değerli arkadaşlar, geçen sene zeytin 12 liraydı, tüccarlar piyasaya girdiler, fiyatı yükselttiler, arz talep dengesi önemliydi, fiyatı 12 liraya çıkardılar. Çiğ zeytin, kasadan zeytin değerli arkadaşlar. Evet, kıyma, et değil, kırmızı et fiyatı söylemiyorum, zeytin fiyatını söylüyorum; 9 lira, 10 lira, 12 lira zeytin geçen sene.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Şu anda zeytin eleğe girmiyor, yok yani yok! Zeytin almıyor şu anda!

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Şu anda zeytin 6 lira, 7 lira.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Tüccar zeytin alamıyor ya.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Aynı Türkiye, aynı coğrafya. Niye zeytin fiyatı düştü?

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Söyleyin kaç kamyon gönderildi, onu söyleyin. Yok öyle bir şey.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Çünkü geçen seneki tüccarlar 30 bin ton, 50 bin ton, bütün ihtiyaçlarını aldılar. Zeytinleri şu anda kuyularında hazır; bu seneki ihtiyaçları da adamların, zeytinleri kuyularında hazır, bekliyorlar. Geçen sene çok aldılar. Dolayısıyla zeytin fiyatının düşüklüğü de arzla taleple.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Aydemir.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Başkanım, lütfen, şunu tamamlamam lazım.

BAŞKAN – Tamamladınız Aydemir.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Zeytin fiyatı 13 lira. Zeytinde bu sene kalite yok arkadaşlar, zeytinin çoğu yağlık dolayısıyla arz çok olursa ne olur? Bizim Komisyona söylemiyorum, Tarım Komisyonundaki arkadaşlara söylüyorum: Fiyat düşer.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Toparlar mısınız Sayın Aydemir.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Başkanım, dolayısıyla evet, zeytin yevmiesi 80 lira, zeytin yevmiesi 100 lira. Sayın Bakanım rica ediyorum: Sayın Bakanım, biz de Suriyeli işçi çalıştırmak istiyoruz, zeytini toplatacak adam bulamıyoruz, pamuğu toplatacak adam bulamıyoruz.

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – İşsizlik yüzde 15, yüzde 20’lerde.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) - Domates fidanı, biber fidanı diktirecek adam Akhisar’da bulamıyoruz; kayıtlara geçsin, bunu her yerde söyledim. Geçen sene telefon açtık, rica ettik.

Evet, değerli arkadaşlar, gerçekleri söylüyorum, oy için konuşmayalım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Türkiye’nin gerçeklerini ortaya koyalım, masaya yatıralım. Dolayısıyla “Afrin’den” deyip de “Başka bir sebeple...” deyip de milletin duygularıyla oynamayalım, arz-talep dengesini unutmayalım; Bütçe Komisyonundayız.

Orman konusunda da Türkiye’nin neresinde yangın varsa “doğu” “batı” “kuzey” “güney” diye ayırmıyoruz, yanan bizim ormanımız, yanan bizim servetimiz değerli arkadaşlar. Bu zihniyetten vazgeçin Sayın Paylan, bu zihniyetten vazgeçin. Allah rızası için, yeter ama yeter, bu zihniyetten vazgeçelim.

Bütçemiz tekrar hayırlı olsun, bereketli olsun.

Sayın Bakanım, size de tekrar hayırlı olsun.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Beraber gidelim.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Her yere giderim, her yere giderim.

BAŞKAN – Arkadaşlar, biraz sükûnet, saat 20.40 lütfen.

Evet, Sayın Kılıç, buyurun.

YUNUS KILIÇ (Kars) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, saygıdeğer Komisyon üyeleri; Komisyon çalışmalarınıza katılarak bugün çok şey öğrendik, en azından Tarım Komisyonu açısından, en azından Genel Kurulda neleri konuşacağımızı, başlıkları da böylelikle anlamış olduk; dersimize daha iyi çalışırız. Aynı zamanda, Tarım Komisyonunun Başkan Vekili ve yönetiminden de hemen hemen herkes burada.

Uğur Bey konuşurken dedi ya: “Bazı şeyleri burada değil de Tarım Komisyonunda konuşun.” Biz çok faydalandık ama madem, bir şeyler aldık, izninizle bir iki şey de kayıtlara geçsin, bilgi hazinenize katkısı olsun diye paylaşmak isterim.

Saygıdeğer Başkan Bey, sayın üyeler; özellikle, hemen hemen bütün milletvekillerinin sohbetinde bu tarım desteklemelerinin Anayasa’mızda, kanunlarımızda belirtildiği üzere yüzde 1 olması gerektiğini ve hemen hemen her konuşan milletvekilimiz buna, bu rakama ulaşamadığıyla alakalı kanaatini ifade etti. Bizim önerdiğimiz, orada, kanunda yazılı olan genel çerçevesiyle şudur: Tarım Bakanlığı aracılığıyla veyahut da Hükümet aracılığıyla üreticiye yapılan bütün katkıları burada değerlendirmek lazım. Yani bankalarda yapılan sübvansiyonlardan tutun...

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Onlar borç.

YUNUS KILIÇ (Kars) – ...yapılan barajlardan tutun, dâhilde işleme rejiminden tutun, bakın, dâhilde işleme rejiminden tutun ve tarıma yapılan diğer, sadece doğrudan gelir desteğinin dışındaki desteklerin tamamı bu yüzde 1’in içerisinde ve Türkiye son on altı yılda Avrupa Birliği ortalamalarının 2 katı kadar... Avrupa Birliği rakamlarıdır bunlar arkadaşlar, istatistikler bize ait değildir; Avrupa Birliğinde özellikle son yıllarda yüzde 0,78’e kadar düşmüşken Türkiye’de bu rakam şu anda 2’lere yakındır. Özellikle bunun...

KEMAL ZEYBEK (Samsun) – Yapma Allah aşkına, Sayın Vekilim ya!

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) – Başka bir ülkede mi yaşıyoruz?

YUNUS KILIÇ (Kars) – Arkadaşlar, bunlar istatistiki şeylerdir. İstatistik önemli bir bilimdir. Ben bilimsel verileri söylüyorum.

Bunun dışında, merak edenlere de aynı zamanda kaynak olarak da verebilirim.

Arkadaşlar, bir de ülkenin demografik değişimini analiz etmeden tarım ve hayvancılığın gelmiş olduğu nokta konusunda fikir yürütmenin çok doğru olmadığını düşünüyorum. 1980’li yıllardan sonrasına bakın, özellikle 82 Anayasası’nda, bu darbe anayasasında üreticiye destek verilmesinin önünü kapatan maddeler var ve bizim ülkemizde özellikle küçükbaş hayvan sayılarındaki düşüş o yıllardan sonra başlamış, 2002 yılına kadar –referans almamız lazım, neticede siyasetçiyiz biz de- ciddi bir düşüş vardır. Bunun sebebi özellikle Arap ülkelerinde küçükbaş hayvan etine olan talep ve bizim ülkemizde desteklemelerin düşürülmesiyle beraber bu yoğun talep olan bölgeye ciddi bir hayvan çıkışımız vardır ve ondan sonra tekrar durdurulmuştur bu süreç, şimdi, yukarıya doğru ciddi bir çıkış başlamıştır.

Bir de ithalat-ihracat dengesi... Arkadaşlar şimdi, eskiden, uluslararası verilere ulaşamadığı, kıyaslamaların ve karşılaştırmaların güzel yapılamadığı yıllarda Türkiye’de kulaktan kulağa dolaşan şu söylem, efendim, “Türkiye dünyada kendi kendine yeten 7 ülkeden biriydi.” Arkadaşlar, artık dünyada karşılaştırma kriterleri, yine istatistiğin çok iyi kullanıldığı anlık verileri var. O yüzden, artık bizim bu

söylemlerden ziyade “Türkiye’nin dünyadaki üretimi hangi seviyelerdedir? Hangi seviyelerde idi ve nereye geldi?” buna bakmamız lazım. Artık istatistik var yani karşılaştırma imkânınız var, verileri elde ediyorsunuz. O zaman Amerika’nın, Hindistan’ın, Çin’in ne ürettiğini kimse bilmiyordu ama şimdi her şeyi şu anda biliyoruz.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Ya biz de kitaplara...

BAŞKAN – Arkadaşlar bir müsaade edin.

YUNUS KILIÇ (Kars) – Dolayısıyla bu kıyaslamalardır bize en doğru verileri sunacak olan. Şu anda Türkiye dünyada tarımsal üretimi –bakın, çok güzel bir şeydir- 7’nci sırada olan bir ülkedir, Avrupa’da 1’inci sırada olan bir ülkedir; bu çok önemlidir.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Kaç tane ithal olarak...

BAŞKAN – Arkadaşlar, müsaade edin, soru-cevap işlemini Sayın Bakan yapacak. Siz hocaya soruyorsunuz.

YUNUS KILIÇ (Kars) – Arkadaşlar, aynı zamanda ben bunları hakikaten bilgi olsun diye aktarıyorum; alıp almamak size ait.

BAŞKAN – Hocam, ben de teşekkür edeceğim size, zaman da doldu.

YUNUS KILIÇ (Kars) – Bitiriyorum efendim.

Bir de ithalat ve ihracat mevzusunda Türkiye son on beş-on altı yıldır açık ara ihracatçı bir ülkedir. Biz toplam, kümülatif olarak yıl sonunda aldığımıza verdiğimiz bakacağız. Bakın, “Buğday aldık” diyorsunuz...

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Ona bakarken aynı zamanda başka ülkelerin de ne yaptığına bakmamız lazım.

YUNUS KILIÇ (Kars) – Türkiye’yi konuşuyoruz şu anda. Türkiye yılda...

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Sayın Başkan, bakın, sayfa 9’da ithalat ile ihracat arasında...

BAŞKAN – Arkadaşlar, bir müsaade edin ya, bir sabredin lütfen.

Sayın Şahin...

YUNUS KILIÇ (Kars) – Arkadaşlar, bitiriyorum.

Türkiye ortalama dört yıl...

BAŞKAN – Bakın, ben bütün günü güzel geçirdim, sessiz sakın burada oturdum, sizi dinledim.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Kırmızıbiber bile ithal ediyoruz, kırmızıbiber.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – 9’uncu sayfada var, Sayın Başkan okumamış. Bakın, buraya bakın.

YUNUS KILIÇ (Kars) – Arkadaşlar, Türkiye ortalama 4 milyar dolar yıllık ihracat fazlası ithalattan olan bir ülkedir.

BAŞKAN – Evet Yunus Hocam...

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – 2013’ten bu yana ihracat azalıyor.

BAŞKAN – Arkadaşlar, müsaade edin.

YUNUS KILIÇ (Kars) – Bunları kayıtlara geçsin diye söylüyorum.

Sayın Başkana teşekkür ediyorum, sağ olun.

BAŞKAN – Size de teşekkür ediyoruz Yunus Hocam.

Değerli arkadaşlar, bütçeler üzerindeki konuşmalar tamamlanmıştır.

Şimdi soru işlemine geçeceğim.

Peki, değerli arkadaşlar, soru sormak isteyen milletvekillerimiz sisteme giriş yapsınlar; Komisyon üyelerimiz için on dakika, diğer milletvekillerimiz için beş dakika olmak üzere toplam on beş dakika soru işlemi yapacağım.

Evet, soru işlemi başlatıyorum.

Öncelikle Komisyon üyelerimize söz vereceğim.

Sayın Yılmaz, buyurunuz.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara)- Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Sayın Bakanım, sabah buraya geldiğinizde, tanışma faslında hemen bir buğday meselesi gündeme geldi, siz de biraz önce dediniz ki “Konuyu öğrenin”

Şimdi, bu buğday meselesiyle ilgili olarak ben de sunumumda, sabahleyin bana tahsis edilen on dakikalık konuşmamda Türkiye’de gerçekten buğday üretiminin Türkiye’nin yüzde 100’lük ihtiyacının üzerinde olduğunu söyledim. Buradan da hareketle Türkiye’nin bir buğday problemi olmadığı gibi bir sonuç çıktı. Fakat olan bitene baktığımızda Türkiye’nin her ne kadar buğday üretimi ihtiyacının yüzde 100’ünün de üzerindeyse de Türkiye’nin bir buğday probleminin olduğu anlaşılıyor. Onu da şuradan çıkarıyorum: Şimdi, 6 Ekimde bir karar alındı...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Aksu...

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Sayın Bakanım, Toprak Mahsulleri Ofisi kalkınma kooperatiflerinin arpa ve buğdayını alıyor mu, almıyorsa neden?

İki: Ahır yapımında 20 dönüm şartının düşürülmesi mümkün müdür?

Üç: Seçim bölgem Çatalca’daki orman köylerimizin orman kesimi ve kullanımıyla ilgili bazı sorunları var. Orman kesimlerinin ve seyriltilmesinin birkaç yıl öncesinde olduğu gibi daha sık yapılmasını ve bundan yararlanmayı istiyorlar. Kesim usulünün eskiye dönmesi mümkün müdür?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Çelebi...

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Sayın Bakanım, ilimizin jeopolitik konumu göz önüne alındığında önemi anlaşılmaktadır. Bu bölgede Ağrı, Kars, Erzurum, Muş ve Erziş gibi illerimizde bulunan şeker fabrikalarının kapanmaması için bölgesel olarak şeker pancarına tarımsal destek verilebilir mi?

İkinci sorum: Bölgemizde kış ikliminin çok uzun sürmesi nedeniyle kışın yem maliyeti çok yüksek olmaktadır. Dolayısıyla, benzer bölgelerde hayvan başına yem desteği verilebilir mi?

Üçüncü sorum: Mera tahsislerimiz çok eski yıllara dayanmaktadır. Köylerdeki hayvan sayılarının belirlenerek bu tahsislerin yeniden düzenlenmesi, eğer bu bölgelerde çok fazla mera boşta kalıyorsa bunlar, lokal olarak çok büyük çiftçilik yapan şahıslara kiralama yoluyla tahsis edilebilir mi?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Arı...

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Bakanım, bir kısmı DSİ'nin kuruluşundan da eski olan sulama birliklerinin kapatılmasının amacı nedir? Tarımsal sulamaların özelleştirilmesinin ön hazırlığı mıdır?

Ali Ulvi Büyüknohutçu ve Aysin Büyüknohutçu'nun da vermiş oldukları mücadele sonrasında cinayete kurban gitmeleri süreçlerinin bir parçası olan Antalya'daki taş, mermer ocakları ve HES'lerle ilgili ne gibi bir tedbir almayı planlıyorsunuz?

Ormanın kesilmesini, doğanın tahribini, su kaynaklarının zarar görmesini ne şekilde önlemeyi planlıyorsunuz?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Emecan...

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Sayın Bakan, benim, seçim bölgemle ilgili bir sorum olacak. Yaklaşık yüz kırk yıl önce Balkanların muhtelif yerlerinden mübadele yöntemiyle gelen, Osmanlı tarafından şimdi bulundukları köylere yerleştirilen Silivri ilçemize bağlı Çayırdere, Danamandıra ve Sayalar; Çatalca ilçesine bağlı Aydınlar, Gümüşpınar, Hallaçlı, Karamandere ve Yaylacık Mahalleleri tarlalarının tapuları hâlâ daha verilmemiştir. Bu mahallelerden on dört yıllık, yüksek miktarda ecimisil bedeli bir kerede alınmıştır. Tapusu olmadığı için üretim desteklerinden yararlanamayan bu köylerde tarımsal faaliyetler bitme noktasına gelmiştir. Bu mahallelerde yaşayan vatandaşlarımıza defalarca iktidar yetkililerince söz verilen tapuları verilecek midir? Verilecekse ne zaman verilmesi planlanmaktadır?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Gaytancıoğlu...

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

1) Hazine arazilerinin topraksız ve az topraklı çiftçi ailelerine dağıtılmasına yönelik çalışmalarınızda 120 günden az sigortalı olmayı ön koşul olarak öngörüyorsunuz. Bu kriter günümüz Türkiye'sinde mümkün değil, bunu değiştirmeyi düşünüyor musunuz?

2) Yine, bu arazi dağıtımında büyük adaletsizlikler var. Örneğin, Edirne ili İpsala ilçesinin Kumdere köyünde arazi dağıtılıyor ama orada yaşamayan, ikametgâhı İstanbul'da olanlar da bu dağıtımlardan yararlanıyor. Bu bir tezat değil mi? Bu konuyu lütfen inceletin.

3) Yağlı tohumlu bitkilerde yılda 4-5 milyar dolara yakın ithalat yapıyoruz. Başta ayçiçeği olmak üzere tüm yağlı tohumlu bitkilerde fark desteklerini artırmayı düşünüyor musunuz?

4) Toprak Mahsulleri Ofisinde Nisan 2015'te taşeron üzerinden işe alınan ve firmanın FETÖ'cü çıkması nedeniyle işten atılan, dava açtıklarında haklı oldukları tescil edilen teknik personelin durum ne olacak? Bu konu hakkında bir şey yapmayı düşünüyor musunuz?

BAŞKAN – Sayın Kayan...

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakan, biyoenerji üretimi yapılan yerlerde özellikle derelerin kirlenmesi söz konusudur. Bu konuda çiftçilerimiz ile biyoenerji üreten kurumlar arasında büyük problemler yaşanmaktadır. Bunlara bir şekilde bir son verecek misiniz?

Çiftçinin devletten alacağı, çiftçinin devlete olan, Ziraat Bankasına vesaire bankalara olan borcundan daha fazladır. Çiftçilere bu parayı verip bu borçtan çiftçilerimizi kurtaracak mısınız?

Ziraat Bankasının zamanında ödenmeyen borçları temerrüde düştüğü zaman büyük bir şekilde artıyor faiz oranı. Bunu altı aya uzatacak mısınız? Altı aya uzattığınız zaman hem Ziraat Bankası bu konuda rahatlayacak hem de çiftçimiz bu konuda rahatlayacaktır.

Ayrıca, orman köylülerinde traşlama vesilesiyle köylülerin gelirleri azaldığından dolayı bu köylülere gerekli kolaylığı sağlayacak mısınız? O konuda bir programınız var mı?

BAŞKAN – Sayın Bakırlıoğlu...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Sayın Bakanım, ürün bazında üreticinin mazot maliyetinin yüzde 50'sinin verildiğini iddia ediyorsunuz. Bugün 1 dekar buğday üretmek için 6,5 litre mazot kullanılması lazım, bu durumda vermeniz gereken tutar 20 lira fakat 15 lira destek veriyorsunuz. Çeltik için 65 lira vermeniz lazım dekar başına, şu an 40 lira veriyorsunuz. Zeytin için 35 lira vermeniz lazım, şu an 10 lira veriyorsunuz. Daha da kaba bir hesap yapmak lazım, Türkiye’de ziraatçıların tarımda kullandıkları mazot 3,3 milyar litre, bunu bugünkü mazot fiyatıyla çarparsak 21 milyar lira gibi bir rakam çıkıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Başevirgen...

BEKİR BAŞEVİRGEN (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Demin konuşmam yarım kaldığı için bu soruyu sormak zorundayım: Et ve Süt Kurumu 27 Eylül 2018 tarihinde 7 bin 500 ton kemiksiz, lop et için ihale açmış ve son başvuru tarihi bir gün sonrası olarak ilan edilmişti. Bir günde bu ihaleyi nasıl yaptınız? Bu ihaleyi hangi şirkete verdiniz? Bu alımın ihalesi göstermelik olarak sonradan mı yapıldı? “Alt tarafı 100 bin TL’lik bir ihale.” diyerek olayı meşrulaştırmaya çalıştınız, bu konuda size soru sormak isteyen TV kanalının muhabirini azarlayarak bu TV kanalına akredite uyguladınız. Şimdi, bir milletvekili ve Meclisin Tarım Komisyonunun bir üyesi olarak aynı soruları ben size soruyor ve yanıtlamanızı bekliyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Ceylan...

ÖZGÜR CEYLAN (Çanakkale) – Sayın Bakan, 2017 bilançosunda “geçmiş yıllar olumsuz faaliyet sonuçları” diye 43 milyar TL’lik bir kalem bulunmakta, bu geçmiş yıllar olumsuz faaliyet sonuçları nelerden ibarettir, bunu öğrenmek istiyorum.

Ayrıca yine, faaliyet sonuçları tablosunda “kâr amacı gütmeyen kuruluşlara yapılan transferler” adı altında yaklaşık 8 milyon TL’lik bir ödeme bulunmaktadır, bunlar hangi kuruluşlardır, bunu öğrenmek istiyorum.

Ayrıca yine, aynı faaliyet sonuçları tablosunda “kişilerden alacaklardan silinenler” kaleminde 44 milyon TL’lik kişilerden alacaklardan silinenler gözükmektedir, bu neyi içermektedir, bunun açıklamasını rica ediyorum.

Bitkisel yağ üretimimizin yüzde 75’i ithal...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Gürer...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – 1) Fasulye ekilirken, buğday hasat edilirken ithal ürün gümrük vergisi düşürülüyordu, bu uygulamayla çiftçi, tüccara maliyetin altında ürün satmak zorunda bırakılıyordu. Bu uygulamalar devam edecek midir?

2) Ülkemiz yarış atlarının yurt dışına gidemediği, çıkarılmadığı doğru mudur? Ruam hastalığının bunda etkisi var mıdır? Ülke koşullarına uygun at türü geliştirilmesi için bir çalışma yapılmakta mıdır?

3) Niğde’de bu yıl görülen Akdeniz sineği elmaya, şeftaliye, hatta duta büyük zarar verdi. Bu bağlamda, bölgeye yönelik bir çalışma var mıdır?

4) Çiftçilerin anapara dışında kalan faiz borçlarının silinmesi düşünülmekte midir?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Zeybek...

KEMAL ZEYBEK (Samsun) – Sayın Bakanım, Samsun Bafra Ovası’nın ortasında Kızılırmak ve Altınkaya Barajları bulunmaktadır. Çarşamba Ovası’nın ortasında Yeşilırmak ve Suat Uğurlu, Hasan Uğurlu ve Çakmak Barajları olduğu hâlde bu bölgelerdeki arazilerimizin yarıdan fazlası sulanamamaktadır, altyapısı bulunmamaktadır. Sulama altyapısı ne zaman bitirilecektir?

2018 yılında toplulaştırma için geçen yıl 850 milyon TL civarında ödenek ayırmıştınız, bu ödenegi ne yaptınız, nasıl harcama yaptınız, ne durumdadır?

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Yıldız...

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – 1) Sayın Bakanım, Ziraat Bankası çiftçilerin bankası diyoruz ama maalesef, Aydın’da özellikle çiftçilerimiz kredi çekerken Ziraat Bankasında zorluk çıkarıldığı için özel bankalara teşvik edildiler. Şu an Aydın çiftçilerinin yüzde 80’i özel bankalara borçlu. Bununla ilgili bir çalışmanız var mı?

2) Bu banka borçlarından dolayı geçen hafta Aydın’da 2 çiftçimiz, biri 30 yaşında, biri 62 yaşında intihar etti. Bundan haberiniz var mı bilmiyorum.

3) Sulama birliklerine sizden önce kayyum atandı. Sulama birlikleri bizim bölgemizde çok önemli çünkü çiftçi, parası olmadığı zaman orada kendi aralarında başkanı ve yönetimi seçtiği için mahsule kadar ilgileniyorlardı ama...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Tutdere...

ABDURRAHMAN TUTDERE (Adıyaman) – Sayın Bakanım, tek başına içilebilme vasfına sahip, içilebilir tütün merkezlerinin belirlenmesi için yapmış olduğunuz mevzuat çalışması ne zaman bitecek? Tek başına içilmez vasfına sahip tütün kooperatiflerinin üretecekleri mamullere uygulanacak vergi indirimi veya verginin makul seviyeye çevrilmesi için Maliye Bakanlığıyla ortak bir çalışmanız var mıdır?

Adıyaman il müdürlüğü hizmet binası ile Samsat ilçemizin ilçe hizmet binasının temelini atacak mısınız? Buna ilişkin bir çalışmanız var mıdır?

GAP kapsamında olan ve Atatürk Barajı’nın kıyısında bulunan Adıyaman’ımızın topraklarını suyla ne zaman buluşturacaksınız? Sulama projelerine ilişkin herhangi bir çalışmanız var mıdır?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Hancıoğlu...

NESLİHAN HANCIOĞLU (Samsun) – Sayın Bakan, 5 Kasım günü Samsun’da valilikçe düzenlenen Hazine ve Maliye Bakan Yardımcısı Sayın Nurettin Nebati’nin de katıldığı toplantıda Çarşamba Ovası’nda yer alan ve tarım alanı niteliğinde bulunan arazilerin sanayi alanına dönüştürülmesi önerileri gündeme getirildi. Sayın Bakan, bu yönde bir çalışma var mı? Varsa süreç hangi aşamada? Bu

ovadaki arazileri sanayi alanına çevirdiğinizde Çarşambalı çiftçilerimiz, hatta ovanın paydaşı olan diğer ilçelerimiz Terme, Tekkeköy'deki çiftçilerimiz, hepsinden öte ülke tarımı bundan nasıl etkilenecek? Bu konuda bir analiz yapıldı mı?

Maden arama, HES projeleri, taş ocakları, termik ve nükleer santrallerle adım adım yok edilen tarım alanları...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Ünver...

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) – Bakanlık olarak su ihtiyacını çözemediğiniz Konya Karaman Ovası'nda çok su tüketen mısır ekilişini azaltmak adına suya daha az ihtiyaç duyan buğday, arpa ve aspir gibi bitkilere bölgeye özel destek vermeyi ve bunların yıllardır aynı kalan fiyatlarının artırılmasını sağlamayı düşünüyor musunuz?

2) Dört yıldır aynı kalan ve 25 TL olan anaç koyun, keçi desteğini ve yine dört yıldır aynı kalan ve 5 bin TL olan çoban desteğini artırmayı düşünüyor musunuz?

3) Küçükbaş hayvan popülasyonunu artırmak için kesime gönderilmeyen dişi kuzu ve oğlakları desteklemeyi düşünüyor musunuz?

BAŞKAN – Sayın Şahin...

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Sayın Bakan, zeytin üreticileri hasat dönemi gelip geçmiş olmasına rağmen, hâlen destekleme primlerini alamadılar. Zeytin üreticilerinin destekleme primlerini ne zaman ödemeyi düşünüyorsunuz?

Kaç adet tarımsal ürün ithal ediyoruz ve tarımsal ithalata yılda ne kadar ödeme yapıyoruz?

Üreticiyi ülkemizin ve dünyanın ihtiyacına göre üreteceği tarımsal ürünler konusunda yönlendirip tarımsal üretimde planlama yapıyor musunuz?

“Tarladan sofraya, çiftlikten çatala güvenilir gıda.” sözünüz ne kadar doğru ve geçerlidir?

Soframızdaki domatesten bibere, yumurtadan beyaz ete, balığa kadar hepsi hormonlu ve GDO'lu gıdalar. Organik ve doğal tarımı hangi ölçüde destekliyorsunuz?

BAŞKAN – Sayın Biçer...

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – Sayın Bakan, tarım, orman ve gıda konularından sorumlusunuz. Bu üç alana ilişkin yaşanan iklim değişikliğinden kaynaklı ciddi zarar olduğu sizin de bilincinizdedir. Bu nedenle, Paris İklim Anlaşması'nı imzaladık ancak hâlâ Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmamıştır. Paris İklim Anlaşması'nı Türkiye Büyük Millet Meclisine ne zaman getirmeyi düşünüyorsunuz?

Ayrıca, 2017 yılı buğday üreticilerine haziran ayında ödenmesi gereken destekleri hâlâ ödenmemiştir. Üreticilerimizin buğday destekleme primlerini ne zaman ödemeyi planlıyorsunuz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Turan...

RİDVAN TURAN (Mersin) – Sayın Bakan, size 300 tır sığır eti ihalesi hakkında soru soran Fox TV muhabirini maskaralıkla suçlamış, azarlamış ve ihalesiz et alınmasını “ıvır zıvır işler” olarak nitelermişsiniz. Normalde dört-yedi gün olması gereken ihale süresinin yirmi dört saatten az tutulması “İthalat ihaleden önce mi yapıldı?” sorusunu gündeme getiriyor, hatta ocak ayından bu yana ihalesiz et alımının yapıldığı söyleniyor. Bu konuda soru sormayı ve araştırmayı basının vazifesi ve bir kamu

görevi olarak değil, gerçekten maskaralık ve ıvır zıvır işler olarak nitelendiriyor musunuz? Soruyu soran gazeteciye akreditasyon uyguladınız mı? Bu ithalatla ilgili şaibeli durum hakkında herhangi bir açıklama yapacak mısınız?

BAŞKAN – Sayın Çepni...

MURAT ÇEPNİ (İzmir) – Hayvanları Koruma Kanunu’yla ilgili hayvan hakları savunucularının talepleridir:

1) Hayvanlara yönelik işkence, tecavüz gibi suçlarda ceza alt sınırı iki yıl olmalıdır ki para cezasına çevrilemesin. Bu durumlarda savcılıklar resen harekete geçmeli, sahipli, sahipsiz hayvan ayrımı yapılmamalıdır.

2) Kendi hayvanlarına kötü muamele yapan insanlara tekrar hayvan edinme hakkı en az on yıl yasaklanmalıdır. Bu suçların kovuşturulması resen yapıp şikâyeteye bağlı olmamalıdır. Hayvanlar mal olarak değil, can olarak korunmalıdır.

3) Trafikte çarptığı hayvanı veterinerine götürmeye idari para cezası yeterli değildir, ehliyetine bir yıl el konulmalı ve trafik kayıtlarına işlenmelidir.

4) Hayvan dövüştürenlere hapis cezası verilmelidir. Ayrıca, folklorik dövüşler de yasaklanmalıdır; zira, 5199 sayılı Kanun bu tür dövüşlere izin veriyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, soru işlemi tamamlanmıştır.

Birleşime 21.15’e kadar ara veriyorum, on dakika.

Kapanma Saati: 21.04

BEŞİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 21.17

BAŞKAN: Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)

BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)

SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)**KÂTİP: Şirin ÜNAL (İstanbul)**

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, 18’inci Birleşimin Beşinci Oturumunu açıyorum.

Görüşmelere kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Soru işlemi tamamlanmıştı.

Şimdi görüş, eleştiri ve sorulara cevap vermek üzere Sayın Bakana söz vereceğim.

Sayın Pakdemirli, söz sizin.

Süreniz kırk beş dakikadır.

Buyurun lütfen.

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – Sayın Başkan, çok değerli Komisyon üyeleri; hepinizi tekrar sevgi saygıyla selamlıyorum.

Tabii, sözlerime başlarken ilk söylemek istediğim şey, marifet iltifata tabidir arkadaşlar. Yani eğer bizden marifet bekliyorsanız biraz da iltifat bekleriz yani. Tabii ki eleştirmek muhalefetin hakkıdır...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Daha yeni başladınız Sayın Bakan, seneye.

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – Tamam, tabii ki eleştirmek muhalefetin hakkı ama eleştirinin de dozunu kaçırmamak lazım, kişisel şeylere de girmek lazım.

Şimdi, Tarım ve Orman Bakanlığı birleşti, bunu eleştiren arkadaşlar var. Hakikaten büyük bir bakanlık, yönetmesi de çok kolay değil, içinde 5 tane bakanlık var, matruşka gibi. Gıda, tarım, hayvancılık, orman, su, çevreye değdiğimiz yerler var...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Köy işleri...

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – Tamam, köy işleri var, hepsi var ama şunu da unutmayın: Orman ve suyu tarımdan ayrı düşünemezsiniz. Çok basit yani yağış olmazsa orman olmaz, ağaç olmaz. Ağaç olmazsa yağış olmaz. Toprak olmazsa su olmaz. Yani bunların hepsinin bir arada olduğunu düşünmemiz gerekiyor. Yani “Ya, tarım ve suyu biz ayrı yönetelim, ormanı ayrı yönetelim.” Hayır, orman tarıma komşu, tarım da suya komşu ve bunların hepsi iç içe. Yani bunun birlikte yönetilmesi ve parlamenter sistemden başkanlık sistemine geçildiğinde azalan bakanlık sayısındaki bana göre en doğru alınmış kararlardan bir tanesi de tarım ve orman. Biz işten kaçmıyoruz, iş yükünden de kaçmıyoruz, hatta diğer bakanlıklara değdiğimiz noktalarda da uçtan uca sorumluluk istiyoruz, diyoruz ki: “Ya, ticarette şu konu var ama bu konunun da bizim olması lazım çünkü burada davul bizim boynumuzda, tokmak başkasının elinde olmuyor.” Yani sorumluluktan kaçmak gibi bir şeyimiz yok. Ne kadar iş yükümüz olursa olsun, hiç önemli değil; biz bunları organize edebilecek kapasiteye sahibiz, ekibe de sahibiz.

Şimdi, değerli milletvekillerimden ben bugün çok istifade ettim, çok teşekkür ediyorum ama değerli milletvekillerimizden de şunu beklerdim: Eğer rakamları konuşuyorsak, rakamlar gerçekleri ifade eden şeylerdir. Biz ya TÜİK’i konuşuyoruz ya Birleşmiş Milletlerin ya FAO’nun istatistiklerini veya diğerlerini. Özellikle çok değerli backgrounda sahip milletvekili arkadaşlarımızın da çok ciddi rakamlar konusunda ya yanlış bilgiye sahip olduklarını veya çarpıttıklarını da gördüm. Eğer eleştirmek için bir şey istiyorsanız, ben size eleştirecek yüzlerce konu verebilirim ama lütfen rakamlarla oynamayalım. Türkiye Avrupa’da tarımsal hasılda 1’incidir arkadaşlar, bunun lâı cimi yok ama “Ya, burada işte Tarım Bakanlığının katkısını tartışalım, edelim.” onların hepsini tartışabiliriz, ayrı

bir şey ama gerçekleri de çarpıtmanın bir âlemi yok. Türkiye ne değerli kardeşlerimin söylediği gibi toz pembedir ne de sizlerin söylediği gibi çok kötü bir tarım ülkesidir. Gelişime açık yönlerimiz vardır, bunları da kabul etmemiz lazım. Türkiye’de bir başarı var mıdır? Evet, bir başarı vardır ama bu başarının tekrarını sağlamak garantimiz dâhilinde değildir ve bu, garantimiz dâhilinde olmadığı için yarınlara doğru giderken bu başarıyı nasıl tekrar ederiz, hep beraber bu işi çözeceğiz. Hepimiz aynı geminin içindeyiz. Eğer yaşayacak başka bir ülkemiz yoksa, işte, gıda güvenliğini sağlayacaksa bu geminin içerisindeyiz. Benim sizlere çok ihtiyacım var yani çok sık görüşeceğiz. Bu ilk bütçemiz, bundan sonraki bütçelerde de beraber olacağız ama benim hakikaten sizlere çok çok ihtiyacım var.

Şimdi, bir defa, burada tüm sorularınızı, tüm sorunlarınızı not aldık. Ben arkadaşlarımla, bürokrat kardeşlerimin hepsine çok çok teşekkür ediyorum çünkü önümde yüzlerce cevap var şu anda. Ben verebileceğim kadarını vereceğim ama hepsini not aldık, tutanakları da alacağız, mutlaka ofislerinize sormuş olduğunuz soruların cevaplarını, mümkün mertebe, haklı olduklarınız vardır, haksız olduklarınız vardır, bizim haklı olduklarımız vardır, bizim haksız... Mümkün mertebe cevap verebileceğimiz her şeye de veriyor olacağız.

BAŞKAN – Sayın Bakan, ayın 23’üne kadar bütün cevapları yazılı olarak Komisyon Başkanlığına istiyoruz, biz buradan dağıtımı yapacağız.

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – Çok güzel, ayın 23’üne kadar Komisyon Başkanlığına geliyor.

Şimdi, ben konuşmamda arz ettim ama çok kısa... Yani çok büyük bir ev ödevimiz var. Bu sadece Türkiye’nin problemi değil, tüm dünyanın bir problemi. Tüm dünyada 10 milyara varan bir nüfusla karşı karşıya olacağız. Çok yakın bir zamanda yani yirmi sene civarında –hepimiz belki yaşıyor olacağız o zamanlarda- yüzde 50 daha fazla gıda ihtiyacımız var. Dünyadaki ortalama yüzde 55 şehirleşme yüzde 70’e doğru gidecek, bu kaçınılmaz. Türkiye’de de buna çok benzer bir tablo var, 100 milyona doğru giden bir nüfus, yüzde 85 kentleşme ve yüzde 50 daha fazla gıda ihtiyacı.

Son on altı yılda verilen desteklere rağmen biz bitkisel üretimi ancak yüzde 20 artırmışız. Yani demek ki bunu bir yüzde 50 daha artırmak hakikaten önemli bir “challenge.” Önümüzde 2 tane on yılımız var, bu 2 on yılı hakikaten iyi değerlendirmemiz gerekiyor.

Ben 81 ili geziyorum tüm bürokratlarımla. Evet, Bakanlığa yeni gelmiş olabilirim ama Bakanlığın problematliğini ve sistemini anlamak da benim için çok da zor bir şey değil. Ben kendimin de çok tanınmadığına... Ben kendimle ilgili konuşmayı çok seven bir insan değilim ama tanınmadığımı görünce de siz değerli Komisyon üyelerime birkaç kelime CV’mden de bahsedeyim isterim. Ha, işin gıda tarafı... Evet, aklıma gelmemiş olabilir, ben de bir insanım. İnsani olarak sizlere veya kamuoyu önünde bir şey itiraf ettiysem de bunu alıp paketleyip kullanmak; bu benim henüz alışık olduğum bir şey değil alışmaya da çalışacağım ama hepimiz insanız arkadaşlar, düşünmemiş olabilirim. Yolda geliyorum, çok yönlü bir insanım, perakende sektöründe görev almışım, gıda sektöründe görev almışım, Türkiye’nin en büyük zeytinyağı ihracatçısının genel müdürlüğünü yapmışım, başka şirketlerde genel müdürlük yapmışım, Türkiye’nin 1’inci, lider telekomünikasyon operatöründe icra kurulu üyeliği yapmışım, yönetim kurulu üyeliği yapmışım, bir bankada yönetim kurulu üyeliği yapmışım, icra kurulu üyeliği yapmışım. Şimdi, bir adamın bu kadar çok işi olunca tabii ki “Ya acaba ekonomi, acaba şu mu, acaba başka bir şey mi?” diye insan düşünebilir. Bunu da çok tabii ve gayriihtiyari kabul etmek lazım ama ben hep şunu söylerim: “Âyinesi iştir kişinin.” Ne iş yaptığının önemi yok. Rahmetli Turgut Özal da o disipline o disiplinden olmayan adamları getirdi. Ziraat mühendisi değilim, kabul ediyorum ama inşallah ziraat mühendisine de taş çıkarırız, hiç merak etmeyin. Eğer ben altıncı ayımı doldurduğumda bu işte, tavlada zar tutmayı beceremiyorsam ben bu işte yokum arkadaşlar, çok net söylüyorum.

Evimizden bir tarım şehidi verdik, babam zeytin toplama aletleri icat ederken vefat etti. Şimdi, siz eğer “Bu Bakan tarımın içinde değil.” diyorsanız bir tekrar düşünün, 10 defa düşünün. Süt ürünlerini elimle yapmayı bilirim, mandıra işlettim zamanında. Çiftliğimiz var, içinde zeytin var, üzüm var, incir var, zeytinyağı fabrikası var, 2 tane kümes var; her şeyden biraz var yani. Her şeyden anlayacak kadar da her şeyi yönetecek kadar da tarımı iyi bilirim, hayvancılığı da bilirim.

Lütfen tarım ürünleri üzerinden hakikaten siyaset yapmayalım arkadaşlar, tarım ürünleri üzerinden siyaset yapmayı hiç, hiç ama hiç doğru bulmuyorum. Hepinizin tabii ki oy bazınız var, seçmeniniz var, seçmeninize bir şey söylemek durumundasınız ama siyaset yapmayacağımız tek yer varsa o da tarım. Evet, en kolay da siyaset buradan yapılıyor, kabul ediyorum ama tarım üzerinden, tarım ürünleri üzerinden lütfen lütfen lütfen ama siyaset yapmayalım. Hepimiz aynı gemideyiz. Biz Bakanlık olarak sizin emrinizdeyiz, ne istiyorsanız, bilgi, belge, evrak, doküman ne istiyorsanız gelin, emrinizdeyiz. Yanlış bir iş varsa onu da geriye döndürmek Evelallah elimizdedir.

Şimdi, teşhislere gelince. “Ya bu Bakan teşhisler koymadı.” Yok, yakında çok önemli bir proje açıklıyor olacağız “tarımda millî birlik” adı altında, YEP’te de zaten izlerini gördünüz. Bu proje hakikaten ezber bozan bir proje ve tüm paydaşlarla henüz paylaşmadığımız için burada da çok paylaşmayı uygun bulmuyorum ama tüm paydaşlarla paylaştıktan sonra da hem kamuoyuyla hem sizlerle mutlaka bu işleri de paylaşıyor olacağız ve özellikle bu tüm paydaşların fikirlerini de alma yolunda şu an hızlı bir şekilde ilerliyoruz. Tahmin ediyorum, belki bir aydan kısa bir süre içerisinde, en fazla yeni yıla kadar bunları mutlaka açıklıyor ve Türkiye’nin teşhisleriyle beraber tedavi yöntemlerini ülkemizin hizmetine sunuyor olacağız.

Şimdi, aslında 4-5 tane ana teşhis var, bir tanesi planlamayla ilgili. Planlamada en iyi değiliz, kabul etmemiz lazım ama çok iyi niyetlerle Bakanlık bürokratlarımız çok şey yapmışlar. Avrupa Birliği fonları, Bakanlık fonları, bu konuda teknolojiler, tahminleme, rekolte tahminleri, planlama, optimizasyonlar; her konuda her şey yapılmaya çalışılmış aslında ama biraz böyle şey var... Ben Bakanlıkta, değerli arkadaşlarımda şunu görüyorum: Bir tarafta un var, yumurta var, yağ var, her şey var, karıp güzel bir ekmek yapmamız lazım, ona da çok az kalmış diye düşünüyorum.

Yani etki analizi konusunda yerden göğe kadar haklısınız çünkü ben ilk toplantımda dedim ki: “Ya bunları dağıtıyoruz arkadaş da etkisi nedir sordunuz mu, baktınız mı?” İlk toplantım, bakın, Bakanlığa geldim, insanlara merhaba ettim, bana genel bir Bakanlık sunumu yaptılar, dedim ki: “Bu işin etki analizi...” Ben özel sektörden gelen bir arkadaşınızmı, özel sektörde her şey parayla ölçülür, etkiyle ölçülür; harcadın, nereye gitti, ne yaptı. Şimdi, devletin genelinde bu konuda bazı eksikliklerimiz olabilir ama bunları da işte bu dönemde tamamlamak hepimiz için bir fırsat. Yani etki tarafında mutlaka arkadaşlarımız çalışıyorlar ama benim istediğim neticeler yok. Benim istediğim neticeler... Ben arkadaşlarımla konuşuyorum, bazen bana Fransızca konuşuyormuşum gibi bakıyorlar. Diyorum ki: “Bunun ekim elastisitesi nedir?” “O ne yahu?” diyorlar. Ekim elastisitesi, eğer bir destek veriyorsan, çiftçinin ekmeye başladığı noktadaki elastisite. Ha, bunu hesaplıyor muyuz şu anda? Yok, hesaplayamıyoruz. Önümüzde bazı engeller var mı? Var. Bugün işte vermiş olduğumuz desteği 2020’de köylü cebine alabiliyor. İşte, bunları belki biraz öne çekmemiz lazım. Bazı sistemsel ve yapısal değişikliklere gitmemiz lazım.

Ben 2 tane şey söyledim gelir gelmez. Bir tanesi: “Zoru hemen yaparım, imkânsız biraz zaman alır.” Çünkü tarımda çözülecek çok kolay işler var yani çok kolay, incir çekirdeğini doldurmayacak, özellikle illere gittiğimiz zaman... İllere de ben bu ekle gidiyorum, bürokratlarımla gidiyorum ve bakıyorum, incir çekirdeğini doldurmayacak şeyler Ankara’ya, ya yolda bize gelirken büyüyerek geliyor veya hiç gelmiyor. Bunları gidip yerinde çözebiliyoruz. İşte, havza bazlı yönetim aslında biraz

da bunlara cevap olacak diye düşünüyorum. “İmkânsız” dediğimiz kısım işte yapısal sorunlarımız. Yapısal sorunlarımız var ve yapısal sorunlarımız için de lütfen ama lütfen bir miktar kredi istiyorum. Yapısal sorun, hayvancılık; hayvancılığa bugün başladığım gün kırmızı et ithalatını çözmem üç sene, aslında dört sene ama hadi üç senede biz bunu zorlar, yaparız diye arkadaşlarla yola çıktık.

Şimdi, planlamanın dışında ölçekle ilgili problemimiz var. Nedir bu ölçek? İşte, ortalama arazi Fransa’da 400 dönüm, İngiltere’de 900 dönüm, bizde hâlâ 60 hektar.

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – 6 hektar.

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – Pardon, 60 dönüm veya 6 hektar. Yani bizim toplulaştırmayla ilgili de göreceli bir başarımız var ama bizim burada daha çok yürüyecek bir mesafemiz var. Burada hep beraber... Ha, zaman zaman güzel işler yapıyoruz, zaman zaman da devlet bazı işleri yaparken ufak tefek yani aradan cımbızla çektiğiniz zaman çok hatalı işleri de olabiliyor. Yani bir bakıyorsun, apartmanların arasına girmişiz, orada toplulaştırma yapmışız ama bunları da bu yeni dönemde hızlı hızlı toparlayıp, düzenleyip milleti memnun edecek hâle getirmemiz lazım.

Ölçek meselesini tabii ki ortalama işletme büyüklüğünü artırarak yapmamız lazım. Bir de, katma değerli ürünlere yönelmeli -belki tıbbi aromatik bitkiler- yani dönüm başına getirileri yüksek işler yapmamız lazım. Zeytinin, dönüm başı 1.600-1.700 lira geliri var. Fıstığın aşağı yukarı öyle. Buğdayın bin küsur lira ama masrafı çok falan. Yani biz biraz daha dönüm başına ciddi katma değeri olan ürünlere yönelirsek özellikle ölçeği küçük olan yerlerde bu aile işletmelerini belki yerinde tutabiliriz diye düşünüyorum.

İyi bir planlamamız olsa ithalata da ihtiyacımız olmaz ama bizim zaten bu planlama işini çok da doğru yapmadığımız meydana çıkıyor. Şimdi, ben çok uluslu bir tarım firmasına danışmanlık yaparken -eğer kandırılmadıysam- şöyle bir sonuca ulaştık, dediler ki: “Patates fiyatlarını biz istiyoruz.” “Ne zamankini?” dedik. “Yarınki patates fiyatlarını.” dediler. “Hangi yarının?” dedik. “Mart ayındaki patates fiyatları.” dediler. “E, şimdi hangi aydayız? Mayıs ayındayız. E, ne yapacağız?” dedik. Gittim, Fransa’da istatistiki modelleme firması buldum ve onlar şöyle bir çalışma yaptılar ve bakın, tamamen meteoroloji bilgileri. Yani bilgi çok önemli, önümüzdeki on yıl bu bilgi çok daha önemli olacak ve bu hazinenin farkına varmak öyle ziraat mühendisi, şu, bu değil; buna farklı bir bakış açısıyla bakmamız lazım, teknolojik bir bakış açısıyla bakmamız lazım. Sadece meteoroloji verileriyle şöyle bir çalışma yaptı firma: Temmuzdaki sıcaklık, eylüldeki yağış, kasımdaki donla mart ayındaki fiyatını bildi. Bakın, buradan basın mensupları bizi izliyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yok, izleyemiyorlar.

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – İzleyemiyorlar mı, peki.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan yayınlamıyor.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Basın mensupları burada ya.

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – Burada.

Eğer basın mensubuysanız yarının manşetini biliyorsanız en büyük basın mensubu sizsiniz; borsacıysanız, yarının fiyatlarını biliyorsanız en iyi sizsiniz; eğer döviz kurunun yarınki fiyatlarını biliyorsanız zenginsiniz; eğer tarımda yarınki fiyatları biliyorsanız çiftçiye de ektirirsiniz, her şeyi yaptırırsınız. Şimdi, bizim bu yeni dönemde bunların üzerine kafa yormamız lazım. Destek, onu al, bunu ver, ya tamam bunlar güzel, tabii destekleyebildiğimiz kadar destekleyelim ama bunların ötesinde mutlaka çiftçinin, köylünün önüne bir şeyler koyuyor olmamız lazım, sözleşmeli tarımı koyuyor olmamız lazım.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – On altı yıl boşa gitmiş.

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – Bugün çok uluslu firmaların çoğu Türkiye’ye gelmek dahi istemiyorlar. Neden gelmek istemiyorlar, biliyor musunuz? “Sizde sözleşmeli tarım yok.” diyorlar.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Zaten gelmesinler, boş ver.

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – Sözleşmeli tarımda... Bazen sanayici -çünkü bir yaptırımı olmadığı için- köylüyü kandırıyor, bazen de köylü sanayiciyi kandırıyor bugün. Yani “tarıma dayalı sanayi” dediğimiz zaman bunu yapacaksak o zaman sözleşmeli tarımda bu işler de mutlaka olmalı.

Şimdi, işin diğer, ana problematiklerden bir tanesi de mal tarlada 1 lira, tüketicide 4 lira. E, üretici de 1 liraya bunu satmamalı, 2 liraya satmalı; tüketici de bunu 4 liraya yememeli, 3 liraya yemeli. İşte, burada lisanslı depoculuk, şu an üzerinde çalışmakta olduğumuz hal yasası yani toptancılık yasası önemli. Perakende Yasası’nı bence tekrar... Perakende sektöründen gelen bir insan olarak söylüyorum bunu. Hiç aklınıza geldi mi, şu anda Perakende Yasası diyor ki: “Yüzde 1 yerel ürün alacaksın veya coğrafi işaretli ürün alacaksın.” Hayır efendim, yüzde 1 değil. Geçen gün market genel müdürlerinden biri bize gelmişti, dedim ki: Bizim yasayla masayla bu işleri düzenlememizi beklemeyin, sizin yüzde 20-25 aldığınız yerde bu lojistik problemi çözülür. O kamyonla o sebzeler, o meyveler kilometrelerce, 500 kilometre, 600 kilometre, bin kilometre ileriye eğer taşınmazsa, işte, bakın, orada mazottan tasarruf edersiniz. Tamam, marketlerin yapısı belki bugün buna müsait değil ama İzmir’in Güzelbahçe’sinin Yelki köyündeki vatandaş oradaki zincir mağazanın arka tarlada ürettiği ürünü oradaki zincir mağazanın önündeki manavda eğer malını sattırabiliyorsa, satabiliyorsa, işte, bakın, bu da çözümlerden bir tanesi. Hal yasasına hepiniz çalışıyorsunuz, hepinizden elinden geçecek. Bugün itibarıyla her şeyin yüzde 70’i modern kanalda arkadaşlar yani zincir mağaza kanalında. Hal yasası yüzde 30, zincir mağazalarda da yüzde 70 var. İşte, bu problematiklerin farkında olmanız lazım ve buraları hep şey yapıyor olmamız lazım. Yani bu zincir mağazalara vatandaş...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Her yere sokmayın onları da, her yere sokmayın.

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – Şimdi, şu var: Yani “Her yere sokun, sokmayın...”

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yani ufacak yerlerde bile...

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – Bakın, o Ticaret Bakanlığının işi.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Söyledik onlara da.

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Söyledik onlara da.

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ - Arkadaşlar, lütfen, insicamımı bozmazsanız sevinirim, ben hepinizi sabırla dinledim.

Yani zincir mağazalarının bir kendi terminolojisi var: “Front margin”, “back margin”, işte, listeleme bedeli, şudur budur. Ben dedim ki, bunların hepsinden vazgeçin, köylüye deyin ki: “Senin malını 100 liraya alırım, otuz günde parayı öderim.” Öyle basit bir sistematik hâle getirirsek, basit ve yalın bir sistem hâline gelirse köylünün, çiftçinin malı gider. Bunun anlamı ne? İşte, yöresel kalkınma, yerel kalkınma o zaman olur.

Birlikler ve kooperatifler... Türkiye’de 14.200 tane birlik ve kooperatif var arkadaşlar. Sivil toplum Türkiye’de olmalı mı? Olmalı. Demokrasinin gelişmesi için şart sivil toplumun da gelişmesi. Tamam, amenna, buna diyecek bir şey yok. 14.200... İlk Bakanlık günlerimde dedim ki: Ya, bu 14.200 tane

kooperatif ve birlikte kimler var, getirin bana, ben bunların hepsini bir dinleyeyim. 14.200 çarpı yarım saat hesabı yaptım, teorik beş yıllık Bakanlık süremin tam iki buçuk senesini kooperatifleri dinleyerek geçtim. Tabii, buna da şükrettim, 80 milyonla birebir karşı karşıya da kalmak var ama kooperatiflerin de ve birliklerin de bir yapısını tekrar bir ele almak lazım. Bu konularla ilgili önümüzdeki günlerde birden fazla çalıştay yapıyor olacağız ama siz değerli milletvekillerimin de katkıları bu konuda bekleriz. Neden? 14.200 kooperatife rağmen dünyada ilk 5'e, 10'a, 20'ye, 50'ye, 100'e, 500'e giren bir tane kooperatif yok. Bu nasıl olacak? Yani değer yaratma anlamında.

CAVİT ARI (Antalya) – Üniversite de yok.

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – Biraz önce dedim ya üretici ile tüketiciyi birleştireceğiz diye. İşte, kooperatif yapacak bunu. Bunu yarın TMO'nun da yapmaması lazım, diğerlerinin de yapmaması lazım. Tarım ve Orman Bakanlığı yarın düzenleyici, regüle edici bir kuruluş olarak kalmalı bana göre.

Suyla ilgili, Su Enstitüsü... Yani bununla ilgili rehabilite etmemiz gereken yerler varsa mutlaka yaparız ama Su Enstitüsünün bugünkü genel konumu bana göre de biraz daha güçlendirilmesi lazım, hatta bakanlıkların üstünde bir otoriteyle bazı konulara karışıyor olması lazım suyun kirlenmesiyle alakalı ve diğer işlerle alakalı.

Suyla ilgili, mesela, ben yer altı barajlarını konuşmaya başladım arkadaşlarla. Yani bizim, DSİ'nin az çok bu konularda bir deneyimi var ama çok da üzerine gitmemişiz ama bir defa buharlaşmanın önündesiniz ve çok fazla para harcamadan ufak yer altı bentleriyle önemli miktarda suyu tutup hatta kendi cazibesıyla de bunu ovalara verme söz konusu. E, o zaman, işte, HES'lerle ilgili genel problemlerimiz, istimlak, ÇED, diğer konular da aslında bir miktar da ortadan kalkıyor. Yani hepsi lazım mı? Tabii, doğayı hem kullanacağız hem koruyacağız, bunların hepsi lazım ama diğer tarafta da bu tarz akıllı çözümleri de mutlaka hayata geçirmemiz lazım.

Konuşmamda arz ettim, altını da çizdim ama özellikle bir daha söyleyeyim. Değerli milletvekillerim, bunu da aklınızda tutarsanız çünkü benim burada hepinizin bu kolektif gücüne ihtiyacım var. 40 bin lira 1 hektar arazinin sulamaya açılması, 40 bin lira, aklınızda turalım. Aşağı yukarı da 8 bin liraya varan senelik geliri var. Bunun anlamı şu: Beş yılda geriye dönüyor. Şimdi, bu iktidar senelerce yollar yaptı, şeyler yaptı, bunların hepsi güzel, vatandaşa hizmettir ama bugün itibarıyla -ben, hepimiz de galiba hemfikiriz- su biraz daha önemli değil mi? Burada, bu politikaları suya doğru çevirme konusunda hepinizden de ben özellikle yardım bekliyorum.

Şimdi, bir taraftan, bir arkadaşımız dedi ki: “Ya, bu açılan kuyularla ilgili af çıkaralım.” Bir arkadaşımız da dedi ki: “Ya, obruklar var.” Yani şimdi, dediğim gibi, biraz evvel de arz ettim “Bu ne perhiz, bu ne lahana turşusu?” olmaması lazım. Gerçekten, doğruları bazen apolitik bile olsa söyleyebilmemiz lazım, konuşabilmemiz lazım. Evet, seçmenin önünde bunları yapmak her zaman kolay olmuyor değerli milletvekillerim ama bunu da zaman zaman yapmak lazım. Doğruları da anlatarak, tatlı tatlı onlarla konuşarak doğruları söylediğiniz zaman eğer haklıysanız da bir süre sonra seçmen de size mutlaka hak verecektir diye düşünüyorum.

Orman varlığını hakikaten yüzde 30 artıran bir ülkeyiz. Burada, ekimler şöyle oldu, böyle oldu. Ben de bu arkadaşlara, matematik bilen bir arkadaşınız olarak hemen gelir gelmez sordum: “Burada hektar bu kadar büyümüyor ama fidan sayısı büyüyor. Bir anlatın bakalım şunu.” deyince, dediler ki: “Fidanların boyları küçük olduğu için çok sık, birer metre, yarımşar metre arayla diziyoruz bunları, dikiyoruz ve ondan sonra aralıyoruz, tekrar bunlar dikiliyor.” Yani dikilen fidan aslında yerinde

kalmadığı için hektar olarak alan çok büyümüş olmuyor. Bu alanların gerçek anlamda büyümesi belki on yılları, on beş yılları alıyor ama bu anlamda atılan adımları da hakikaten önemli görmek ve orman varlığını artıran nadir ülkelerden biri olduğumuzu da kabul etmek gerekiyor.

Orman yangınlarıyla mücadelede dünyada 1'inci olduğumuz ve bu konuda da günden güne performansımızı artırdığımız çok aşikâr bir konudur, bunun da altını çizerek devam etmek isterim.

Gübre, ilaç ve vesaire maliyetlerin artması konusunda, ne yazık ki tarım sektörü genel konjonktürden en fazla etkilenen bir sektör yani eğer genel konjonktürde dövizde ciddi bir fırlama varsa tarım sektörü bunun yüzde yüzünden etkilenir. Birçok sektörde, plastik, ıvır zıvır, başka sektörlerin belki yüzde 20'si dövizle fiyatlanır, yüzde 20'si etkilenir ama ne yazık ki bizim içinde bulunduğumuz bu sektör tamamıyla bu konuda çok esnek değil ve bire bir etkileniyor. Çünkü niye? Tarımdaki emtiaların dünya fiyatları dünyada oluştuğu için dünyada ne oluşuyorsa bizde de aşağı yukarı ona doğru bir gelişme temayülü yaşıyor.

Bu anlamda, tabii, maliyetler arttı, köylülerimizin, çiftçilerimizin maliyeti arttı. Biz, sanmayın ki çok rahat gece yataklarımızda uyuyoruz. Hayır, biz de bu maliyetlerin düşürülmesi konusunda ikna ederek, konuşarak... Tarım kredi kooperatiflerimizle konuştuk, "Hemen gübreye yüzde 15 bir indirim yapalım." dedik. İşte, buğday söz konusu oldu, buğday ekimleriyle ilgili bir risk gördük, bütün her şeyi de iyi kötü takip ediyoruz. İşte, gübre satışlarından birçok şeye kadar. Dedik ki: "O zaman bu hububattaki desteğimizi 5 kuruştan 10 kuruşa çıkaralım. Hububattaki gübre desteğimizi de dekarda 4 liradan 8 liraya çıkaralım." Yani bunların tedbirlerini almaya çalışıyoruz. Hepiniz şuna inanın: Ben dâhil tüm bürokratlarım, herkes çok iyi niyetle çalışıyor. Eksiklerimiz vardır elbette ama eksiklerimizi de birlikte tamamlamamız gerekir diye düşünüyorum.

Bu genel konjonktürün etkilerini bu zor dönemde en aza indirme yolunda bütün gayret ve çabamızı da sarf ediyoruz. Evet, zor bir dönem olduğunu da kabul ediyorum ama burada da iyi kaptan dalgalı denizde belli olur. Biz de köylümüz, çiftçimiz için şu anda ne yapabilirsek... İşte, 81 ili bu yüzden belki –affedersiniz- deli danalar gibi dolaşıyoruz, ondan sonra diyoruz ki: "Gelin, ne probleminiz var." Çözebildiklerimizi en azından çözüyoruz ve onlarla hemhâl oluyoruz.

Tohum: Tohumda bir başarı var yani 145 bin tondan 1 milyon 50 bin tona gelmiş. 120 bin tohumumuz da Gen Bankasında. Ben üç dört gün önce tesadüf gidebildim Gen Bankasına. Hakikaten çok güzel işler yapıyorlar. Benim görevim de şu: Tarım Bakanlığındaki işlere bakıp biraz da eleştirel yaklaşabilmek ama Tohum Bankasıyla ilgili genel bir perspektif olarak baktığımda, arkadaşlara söyleyebildiğim birkaç tane konu olabildi, onun dışında, arkadaşlar, hakikaten orada çok cansiparane çalışıyorlar hem ata tohumlarımız, yerli tohumlarımız olsun hem de mevcut tohumlarımız olsun, bunlarla ilgili bütün gerekli, saklama, geliştirme çalışmalarını arkadaşlarımız yapıyor.

Sertifika destek veriyoruz. Evet, sertifikasız destek vermiyoruz, bu da doğru ama biraz da sertifikalı taraftan -yani sertifikalı demek yabancı demek değil arkadaşlar- bizim biraz daha kendimizi geliştirmemiz lazım. Ata tohumlarının da sertifikalılaştırılması konusunda her türlü şu an gayret gösteriliyor hem TİGEM üzerinden hem TAGEM, ikisi de çalışıyorlar yani belki gecikiyoruzdur ama o tarafta da eksiksiz bir şekilde yapacağız.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Onu istiyoruz zaten.

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – Ama herhangi bir dikimle ilgili yasağımız yok, sadece "Sertifikasız tohum dikiyorsan arkadaş, benden destek alamazsın" diyoruz ve ben bunun arkasındayım, onu da söyleyeyim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – O zaman dikemez.

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – Yok, dikmeye serbest ama eğer biz burada gıda güvenliğini, arz güvenliğini koruyacaksa bizim kontrolümüzden geçmiş bir şeyin dikilmesinde fayda var. Öteki türlü ne diktiğini bilmeyeceğiz. Sonra diyorsunuz ki “İsrail’den geldi, Patagonya’dan geldi, şuradan geldi...” Yani sonuçta ne dikildiğini eğer biliyorsak gıda arz güvenliğimiz de var demektir.

Tohumla ilgili de genel itibarıyla baktığımız zaman, yüzde 80’e yakın yeterlilikler var. Ha, bazı ürünlerde sıfır, sıfıra yakın, yüzde 8. Ayçiçeğinde -bir arkadaşım sordu- yüzde 8. Buralarda kendimizi hakikaten geliştirmemiz lazım ama genel itibarıyla toplam sayıyı aldığımız zaman yüzde 80’lik bir yeterliliğimiz gözüküyor. Yeter mi? Yetmez. Niye? Tohum... Yurt dışına parayı verdiğiniz zaman hakikaten para yurt dışında kalıyor ve eğer tohum ihraç edebilecek hâle gelirsek -ki şu an net tohum ihracatçısıyız, bunu daha da fazlalaştırırsak- katma değer bizde kalacak arkadaşlar.

Su Kanunu ile ilgili kısa bir şey vardı. En yakın zamanda yüce Meclisimize göndereceğiz. Orada AB müktesebatını hedef alıyoruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Milletvekilleri yapacak kanunu.

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – Doğru. Tabii, onunla ilgili biz de gruba göndereceğiz, biz de ihtiyacımızı söylemek durumundayız.

Şimdi, et, süt, tavuk, yumurta: Ette, Avrupa yüzde 8 büyümüş on altı yılda, dünya yüzde 19 büyümüş, Türkiye yüzde 179 büyümüş. Türkiye’de yerli kırmızı et üretiminde.

Sütte Avrupa yüzde 6 büyümüş, dünya 32 büyümüş, Türkiye de yüzde 120 büyümüş, 2002-2017 yani on beş yıl.

Tavukta yüzde 36 Avrupa büyümüş, dünya yüzde 67 büyümüş, Türkiye yüzde 170 büyümüş.

Yumurtada Avrupa 2,4 büyümüş, dünya yüzde 30 büyümüş, Türkiye de 57 büyümüş.

Şimdi, burada, kim ne derse desin, yani göreceli bir başarı var arkadaşlar. Eğer ben...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Mükemmel bir başarı.

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ - Lütfen sözümü kesmeyin, ben devam edeyim, insicam bozulmasın.

Eğer ben, Türkiye’de gıdadan sorumlu Bakansam doğru diyet önerisini de sunabiliyor olmam lazım. Bir değerli yazarımız da yazmış “Ya Sağlık Bakanı mısın?” diye. Yok. Arkadaşlar, hangi diyetisyene giderseniz gidin, size gece yemeğiniz için 300 gram vermez eti ama “300 gram balık yiyebilirsin” der yani bizim Türkiye’nin toplam protein üretimi açısından bir eksikimiz yok. Tercihlerimiz şu an ette. “Ha, bu kadar büyüdün de ette niye açık var?” diyeceksiniz, hep speküle ediliyor. Altını çizerek söylüyorum: Yılda 6 kilogram et yiyormuş vatandaşımız. Avrupa ortalamaları da işte domuzu ve diğerlerini çıkardığımız zaman 17-20 kilogram arasındır. Koyduğunuz zaman 50-55’lere kadar gelir ama Avrupa ortalaması 17-20 arasındır. Biz 15 kiloya kadar gelmişiz yıllık et yeme kapasitesi olarak, 6 kilodan 15 kiloya gelmişiz yani tercih bu taraftan yana.

Ha, diğer taraftan da balığa bakıyorum, balık da 6 kilodan 5 kiloya inmiş. Şimdi, benim balıkla ilgili bir tavsiyede bulunmamam söz konusu olur mu?

Bakın, ette eksikimiz var ama balıkta 1 milyar dolar ihracatımız var...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Bir ara da devekuşu getiriyorlardı.

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – 2023 hedeflerini tutturmuşuz. 2023’ten önce yegâne tutan yani ender olan hedeflerden bir tanesi. Ben arkadaşlarla hedefleri revize ettim, dedim ki: “Balıkta 2 milyar dolara çıkmamız lazım.”

Tavukta 400 milyon dolar ihracatımız var. Biz biraz içinde tercihleri değiştirsek... Kimseye de zorla “değiştir” diyemezsin. Ama bunu kamu spotuyla... işte, geçen gün hindiciler geldi, onlarla da konuştuk, dedim ki: “Hindiyle ilgili de bir kamu spotu yapalım çünkü o da çok kaliteli, lezzetli ve sağlıklı bir et.” Yani bununla ilgili ben bu söylemimden vazgeçmeyi düşünmüyorum. Siz istediğiniz kadar söyleyebilirsiniz “balık” dedi “et” dedi, şu dedi, bu dedi ama ben bu söylemimden vazgeçmeyi düşünmüyorum ve haklıyım da ama tabii ki sizler de konuşmakta haklısınız, bir sıkıntı yok orada.

Tarım ve Orman Bakanının görevi nedir, bir kişi söyleyebilir mi? Yani başarısı neyle ölçülür?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Ormanını savunmasıyla.

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – Eyvallah, orada bir sıkıntı yok. Ben, ağacı seven bir aileden geliyorum yani yeri geldi yolun üzerindeki ağacı kaldırmadık sitemizde ağaç duruyor diye, ağacı seven bir insanım.

Eskiden de benim Twitter hesabımda -keşke o günleri çekebilseydik- 2014-2015 yıllarına kadar da, belki 2015’in sonuna kadar da çevreci yazardı ama farklı anlaşıyor diye de o yıllardan sonra da kaldırdım ama ben içten, hakikaten, çevreye inanan bir insanım.

Tarım ve Orman Bakanının tarım tarafıyla ilgili görevi, tarımsal hasılayı maksimize etmektir.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Çiftçiyi memnun etmektir.

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – Doğru, çiftçiyi memnun etmektir ama çiftçiyi nasıl memnun edeceksin? Zaten biz üretmiyoruz bu ürünleri. Hasıla maksimize olursa, çiftçinin cebine daha fazla para girerse çiftçi de daha çok mutlu olur değil mi Garo Bey?

BAŞKAN – Sayın Bakanım, on dakika kaldı. “Nerede bizim soruların cevapları?” diye bağracaklar sayın vekiller.

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – Vallahi ben bütün gün burada oturdum, inşallah bitireceğim bunu, hızlı bir şekilde bir on dakikada da onları cevaplarım ama değerli arkadaşlar biz burada biraz sessiz kalınca konulara hâkim değiliz falan sandılar, bizim her şeyimiz önümüzde.

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Sayın Bakanım, bir şey sanmadık, siz doğru işler yaptınız ama on altı yıldır doğru işler yapılmamış.

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – Arkadaşlar, lütfen insicamımı bozmayın, ben hepinizi dinledim.

Yani hasılayı maksimize etmemiz lazım arkadaşlar. Bugün itibarıyla, lütfen, entelektüel kişilikler olarak şundan yüzde 100 emin olalım: Bugün itibarıyla Türkiye kendi kendine yeterli. İngilizcesi “self sufficiency”. “Self sufficiency” diye bir şey yok. Bunu yapmaya kalktığımız zaman Türkiye’nin topraklarını biraz daha genişletmemiz lazım sulamaya istediğimiz alanları biraz daha açsak dahi. Burada yapacağımız şey şu: Kamuoyunun hassasiyet gösterdiği şeyler var. Tamam, buğdayımızı üretelim, ona bir şey demiyorum, ondan sonra etimizi üretelim ama bazı geliri düşük kalemleri de belki üretmemeyi, geliri çok yüksek kalemlerle değiştirmeyi düşünmemiz lazım. Bizim tek düşüneceğimiz şey şu: 1 dekar alandan ne kadar ürün alacağım, hasılamı ne kadar artıracam? Buna bakmamız lazım. Eğer ben çiftçi olsaydım, 100 dönüm arazim varsa derdim ki: Ben buraya ne ekersen daha fazlasını alırım? Çiftçimiz de aslında doğal bir yolla bu optimizasyonu yapmaya çalışıyor. Sulak alana geçtiği zaman ürünlerini değiştiriyor. Bu anlamda eğer biz düzgün bir optimizasyon yapabilirsek... Ki bunun üzerinde de çalışıyoruz yani çalışan bir optimizasyonumuz yok Tarım Bakanlığı olarak, bunu itiraf etmek lazım ama bunun da düzgün optimizasyonu... İşte, havza bazlı üretime geçtiğimiz zaman havzalar kendi optimizasyonlarını yapacaklar. Çok büyük bir alanda biz tek bir tarla gibi optimizasyon yapmak için

çalışmalarımızı yapıyoruz ama arkadaşlarım bana hâlâ bu konuyla ilgili doğru bir bilgi getirebilmiş durumda değiller. Ama ben sürekli bu optimizasyonlar ve neyi ekmemiz gerektiği konusunda da çok ciddi bir çalışma ve çaba içerisindeyim. Çünkü katma değeri artırmak önemli olan yani neyi ektiğiniz değil, neyi ne kadar ektiğiniz değil, neyden ne kadar elde ettiğiniz çok önemli.

Evet, bütçemiz düştü, bunu ben de kabul ediyorum. Gönül daha fazlasını ister ama ben her zaman bana verilen imkânlar çerçevesinde hareket etmeye çalıştım. Bununla ilgili de bir çabamız veya gayretimiz olmadığını da sanmayın. Biz her platformda bunları da dile getiriyoruz. Sizlerle de her zaman bu konuları istişare ederiz ama şunu da unutmayın: 2 tane kocaman bakanlık bir araya geldi, 1 artı 1'in de 2 değil, 3 edeceğinin varsayılması lazım yani bazı verimlilikleri de buradan yakalıyor olmamız lazım.

Tarım tamamen liberal olmalı mı? Ben serbest piyasa ekonomisinden gelen bir insanım ama tarım tamamen liberal olmamalı, yeri geldiğinde biz bu işlere müdahale etmeliyiz diye düşünüyorum yani benim buradaki düşüncem de budur. Çok net, çok öz; tarıma yeri geldiğinde de bizim müdahale etmemiz lazım.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Doğru.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Doğru düşünüyorsunuz.

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – Ama bakın, Tarım ve Orman birleşti, işte size bir sinerji. Birleşmeseydi bunu konuşamayacaktık. “Agroforestry” yani ormanın içerisinde tarım yapmamız, ormanın içerisine hayvanları salmamız lazım, ormanları daha fazla insanlara kullanırmamız lazım. Yani konudan konuya atlıyorum ama madem ormanı konuşuyoruz, ormanların, bizim için sadece, işte, günlük gittik, akşam top oynadık, geriye döndük olmaması lazım. Bunları nasıl kullanabiliriz? Tabii, koruma, kullanma ve yağmalanmama dengesini de mutlaka koruyor olmamız lazım ama vatandaşımız ormanın içerisinde daha çok vakit geçirmeli. Ormanlar her ne kadar devletinse de aynı zamanda devletin malı kimin malı? Vatandaşın malı. Bir şekilde vatandaşa da onları daha fazla kullanıyorsa hâlâ getirmemiz lazım.

IPARD’la ilgili bazı şeyler söylendi. Hakikaten bunu Avrupa belirliyor. Ben işte İzmir, Manisa’yım; o tarafta da yok IPARD. Özellikle İzmir’de yok, Manisa’da var mı bilmiyorum. Manisa’da varmış, İzmir’de yok.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Sayın Bakan, Avrupa Birliği belirlemiyor, Tarım Bakanlığı belirliyor.

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – Yok, yok, Avrupa belirliyor arkadaşlar. IPARD’la ilgili 41 il...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Avrupa Aksaray’ı, Nevşehir’i biliyor da Niğde’yi mi bilmiyor?

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – Biz isteriz bütün iller olsun.

Arkadaşlar, ben sizi dinledim, lütfen, çok rica ediyorum.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Ama verdiğiniz bilgi yanlış.

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – Ya, beni kandırdılar, tamam, sen haklısın. (Gülüşmeler)

Arkadaşlar, bir daha kandırmayın beni, tamam mı?

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Vatandaşlar kandırıyor! (Gülüşmeler)

TARIM VE ORMAN BAKANİ BEKİR PAKDEMİRLİ – Evet, Sudan konusu hakikaten çok speküle ediyor arkadaşlar ama şunu unutmayın, tarihte de okuyoruz, kitapları açın, kutsal kitapları açın “Yedi yıl kıtlık” yazar. Ya, Türkiye’de bir kıtlık olsa ne yapacağız arkadaşlar? Olabilir mi? Olabilir.

CAVİT ARI (Antalya) – Olmaz, olmaz.

TARIM VE ORMAN BAKANİ BEKİR PAKDEMİRLİ – İşte, iklimler değişiyor falan. Biz Türkiye’nin toplam tarım alanının -ben şimdi size metrekaşe filan söylemeyeceğim- yüzde 10’u kadar bir alanı bedelsiz bir şekilde Sudan Hükûmetinden aldık.

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Nasıl bedelsiz aldık?

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Nasıl bedelsiz?

TARIM VE ORMAN BAKANİ BEKİR PAKDEMİRLİ – Şimdi diyebilirsiniz ki: “Ya, ne işin var?” falan filan. Peki, ben sizlere soruyorum arkadaşlar... Lütfen, kozanızdan çıkın. Ufka da bakmayı mutlaka öğrenmemiz lazım. Bunu hep beraber yapacağız, Türkiye’nin iyiliği için yapacağız. Sudan’da bulunmamızın sebebi Türkiye’nin ihtiyacı. Sudan’ın ihtiyacı olursa onları da karşılarız, oradan da üçüncü ülkelere şey yapılacak. Şu an, henüz, arazilerin tahsisi aşamasındayız. Arazilerimizin koordinatlarını henüz aldık. Devlet olarak cebimizden bir yatırım yapmadan bunları yerli yatırımcılara açarak burada tarım yapmalarını isteyeceğiz.

Bakın, Çin, Fransa, Amerika, İngiltere, birçok ülke Afrika’da tarım yapıyor arkadaşlar yani bunlar bu kadar aptal ülkeler de bir tek biz mi akıllıyız da gitmeyeceğiz? Ha “Kardeşim, niye Sudan’a gidiyorsun?” diyebilirsiniz. Sudan’da -ben gittim gördüm- halk hakikaten bizi çok seviyor yani Afrika’da Türkleri seven çok nadir ülkelerden bir tanesi. Ha, zor bir coğrafya, işimiz de çok zor ama eğer başarılı olursak işte “food safety, food security” yani gıda güvenilirliği, gıda güvenliği falan diyoruz ya, işte bunlardan bir tanesi için bu iş bir sigortadır arkadaşlar. Lütfen, çok rica ediyorum, bu iş üzerinden de polemik yapmayalım.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Orada kıtlık olmayacak mı Sayın Bakan?

BAŞKAN – Sayın Gürer, lütfen, hakikaten yorulдум.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Biz diyoruz ki: TİGEM arazisini niye kiraya verdik de gidip orada tarım yapacağız?

BAŞKAN – Ya, Sayın Gürer, Sayın Bakanım sana ipek böceği muamelesi yapıyor “kelebek” diyor, sen neler diyorsun ya?

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Ya, kelebekle ne işimiz olur? (Gülüşmeler)

TARIM VE ORMAN BAKANİ BEKİR PAKDEMİRLİ – Bak, buraya gel, yanağından öpeceğim gerçekten ama bir müsaade et, devam edelim. (Gülüşmeler)

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Sayın Bakan, Sudan’da ne yetiştireceğiz, onu merak ediyorum, lütfen onu cevaplar mısınız.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Domates ile hıyar üretecekler kardeşim, Faruk Bey yazılı cevap verdi bana.

BAŞKAN – Sayın Bakan, buyurun, devam edin.

TARIM VE ORMAN BAKANİ BEKİR PAKDEMİRLİ – Arkadaşlar, Sudan’da çok büyük bir coğrafyamız var, Nil Nehri’ne yakın yerler var, sulak yerler var, sulak olmayan yerler var. Ne gerekiyorsa o üretilecek. Sulak olmayan yerlerde daha çok susam üretilabiliyor, diğer alanlarda pamuktan tutun, birçok ürünü üretmemiz, mesela soya üretmemiz çok söz konusu. Ya, bu işin planlamasını, ne olursunuz, Bakanlığımızın değerli bürokratlarına bırakalım, ne iş yaptıklarını biliyorlar.

GDO’lu ürünler ve NBŞ konusunda da hakikaten şu var, kotayı düşürdük yani gönül ister... Hakikaten ben de bu konuda seçiciyim yani olabildiğince nişasta bazlı ürünler yememeye gayret gösteriyorum. Şimdi Amerika’da bunlar serbest mi? Serbest ama Amerika’da, bakıyorum, bastonla yürüyen 130 kiloluk adamlar dolanıyor ortada. Yani bunun uzun süreli etkilerini bir vatandaş Bekir Pakdemirli olarak ben de bilmiyorum. Belki de korktuğumuz gibi değildir ama temkinli olmakta fayda var. Zaten pancarımız da var, biz bu konuyu da destekliyoruz. Olabildiğince bu desteğimiz de sürecek, devam ediyor.

Bal üretimi çok sıkı denetleniyor. Hakikaten arkadaşlar bu konuda iyiler. Yani balda bir aralar hakikaten biz de o rezilliği yaşadık. Ben bakan değildim ama televizyonlarda böyle garip gurup tipler sahte balları pazarladılar, ettiler. Her musibetten bir tane ders çıkıyor, arkadaşlarımız bu derslerini iyi almışlar, gerçekten laboratuvarlarımızda bu anlamda çok iyi bir denetim var ama, tabii, herkesin başına da polis dikmek mümkün değil. Gıda perakende sektörlerinde yirmi beş yılını harcamış bir kardeşiniz olarak benim size tavsiyem, ambalajsız bir ürün almayın arkadaşlar. Ambalajsız ürünlerin hepsi sahtekârlığa açık. Ambalajsız süt de almayın, ürün de almayın, zeytinyağı da almayın.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Bravo!

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – Ben hep ambalajlı üründen yanayım. Ambalajlı ürünün en azından bir denetimi var, en azından bir Tarım Bakanlığı korkusu var, en azından bir bakanlık korkusu var, en azından bir regülasyon korkusu var.

Evet, aile işletmeleri mi, büyük çiftlikler mi? Tarımın çözümü nerede yatıyor? Yani, bence ikisini birden korumamız lazım. İşin sosyolojik boyutu var. Aile işletmeleri de bir şekilde yerinde kalmalı. Çalışma Bakanımızla konuşuyoruz, bunların belki sigortalarını ödetebilirsek bu insanlar, bu vatandaşlar belki güvenlik olmamak için veya sadece sigortasını ödetmek için şehre gidip güvenlik oluyorlar veya başka bir iş yapıyorlar asgari ücretle. Belki bu sigortalarını ödetebilirsek yerlerinde kalırlar. Hakikaten bizim memleketimizin toprakları o kadar dediğimiz gibi değil, eşelesek bu asgari ücretleri herkes kazanabilecek şekilde, köylerinde, bulundukları yerde mutlaka gelir elde edebilirler. Aile işletmelerinin patron başında olması ve zarar dahi etse bu konuda ısrar etmeleri çok önemli. O yüzden aile işletmelerini mutlaka biz bu işin başından, bir kenarından mutlaka tutuyor olmamız lazım ama büyük çiftlikleri de ölçek ekonomisi tarafında da bir şekilde desteklememiz lazım. Mutlaka ve mutlaka büyük çiftliklerde bu oyun planı içerisinde olmaması düşünülemez diye düşünüyorum. Tabii ki büyük çiftliklerin şöyle bir dezavantajı var: Adam Nişantaşı’ndan çıkıyor, bir besi çiftliği kuruyor. Haftada bir gidiyor, buzağının başını okşuyor, ondan sonra çıkıyor gidiyor. Her şeyi dışarıdan alıyor. Yanında intansif tarım yapmıyor, başka bir şey yapmıyor. Belki giriyor, o kokuya dayanamıyor. Ondandır sonra, iki üç sene sonra “Ben bu işi beğenmedim, satıyorum.” diyor, satıyor geçip gidiyor. Büyük işletmelerin de böyle bir dezavantajı olabiliyor.

Kendi kendine yeterlilikten bahsetmiştik zaten.

Havza bazlı üretimden de çok kısa bahsettik. Önümüzdeki bunları paydaşlarla paylaştıktan sonra konuşuyor olacağız.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, size biraz daha süre vereyim.

Buyurun.

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – Şimdi, Değerli Durmuş Yılmaz Başkanımız gitti, tabii, Merkez Bankası Başkanlığı yaptığı için yani sabit fiyatlarla... Yani “Bizim Avrupa’da ‘number one’ hasılamız var” demiştik. Yani burada olsaydı bu kayıtlara tekrar bakmasını rica edecektim. Desteğimizin 2018’de yüzde 85’ini ödemişiz arkadaşlar, yüzde 15’i geriye kalmış,

12 kûsur milyarı ödenmiş, bir miktar daha var. Para geldikçe de ödeyebiliyoruz. Bizde para kalmıyor, Hazine, Maliye bize tahsis ettikçe biz hemen hızlı bir şekilde dağıtıyoruz çünkü zaten bu konuyla ilgili talepler sizlerden önce bize mutlaka ulaşüyor ve bizde bir havuz şeklinde bunlar toplanıyor.

Tarıma dayalı sanayi; hep konuşuyoruz işte “Tarım ürünlerini artıralım, artıralım.” Tarım ürünlerini satıyoruz 1 liraya ama tarıma dayalı sanayiden çıkan ürünler belki 2 liralık bir katma değerle satılacak. Burada da benim perakende sektöründen geliyor olmam sebebiyle de bir global marka hayalim var. Türkiye’de 4, 5 tane global markamız var. Hasbelkader bunlar oldu ama bir global marka daha yaratmak özel sektörün aslında biraz hem işi hem de değil çünkü gerçekten bugünkü ortamda önemli rakamlar harcayarak bir global marka yaratmak çok kolay değil. Ben bir şemsiye markamız olsun istiyorum. Bunu da başta “duty free”ler olsun ve diğer yerde... İşte, lokumumuz, Türk kahvemiz, zeytinyağımız, fındığımız, çayımız, içinde fındık ezmesi ve diğer ürünlerimiz yani birçok ürünümüz bu ambalajın içerisinde olursa onları da daha yavaş yavaş... Burada atacağımız çok mesafe var ama yavaş yavaş burada da bir mesafe katedebiliriz diye düşünüyorum. Organik tarafta da mutlaka yüzde 2 olan pazar payını da -aşağı yukarı Avrupa’yla eşittir bu ama- mutlaka artırmamız lazım. Ama genel anlamda organik konusunda Türkiye’de bizim vermediğimiz sertifikaları yabancı firmaların verdiklerini görüyoruz. Burada da bir kakafoni var, bu işi de biraz daha düzeltmemiz lazım.

Coğrafi işaret konusunu gene biraz evvel konuşmuştuk.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, toparlarsak kalanları da yazılı olarak isteyeceğim.

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – Yani verimsizliklerin üzerine gitmemiz lazım. 1 kilogram çayı 10 lirayı mı satmamız lazım, 2 kilogram çayı 15 liraya mı satmaya uğraşmamız lazım? 1 kilogram fındığı 15 liraya mı satmamız lazım, 2 kilogramı 20 liraya mı satmamız lazım? Bakın, buralarda dünyadaki rekabetçi avantajımızı kaybetmek üzereyiz.

Şimdi, değerli milletvekilim dedi ki: “2023’te kaybediyoruz.” Fındıkta da belki bir on yılımız daha var, öyle bir lüksümüz var ama yani biz, bazı gerçeklikler uğruna, küçük üreticiyi korumak uğruna bazı büyük hatalar da yapmış olabiliriz; işte ekim alanlarının sınırlandırılması fındıkta ve diğer şeylerde. Yani bunları tekrar oturup mutlaka ele almamız lazım.

FİSKOBİRLİK’i bu sene, Sayın Cumhurbaşkanımızın da destekleriyle biz destekledik, TMO olarak destekledik. Onlara da bir miktar mal verdik, finansal durumları da çok iyi değildi. Ama FİSKOBİRLİK’in de mutlaka ayağa kalkıp... Yarın TMO’nun yapması gereken işi aslında dün FİSKOBİRLİK’in bir şekilde yapıyor olması lazımdı. İnşallah göreceli bir şekilde, yavaş yavaş FİSKOBİRLİK tarafında da bir netice alacağız.

Küçük üreticileri koruyacağız, amenna ama sektörün geleceğini de mutlaka bloke etmememiz gerekiyor diyorum.

Destekleri üretime verdiğimizizi üstünü çizerek söylüyorum. Kamuoyunda çok speküle edilmiş bir şey var, Bakanlığımızın ilk günlerinde ne yazık ki benimle ilgili de negatif bir algı oluştu bununla alakalı. Bana göre bizim hiçbir günahımız yok burada. Bir günahımız varsa, bana uzanmış bir mikrofona cevap vermeye çalışırken değerli danışmanımın araya girmesidir. Ama onun öncesinde de şöyle bir şey var: Biz Türkiye’yi ikiye ayırmışız. Karşı mahalle bir şeyler söylüyor... Arkadaşlar, burada yeni bir Tarım Bakanı var. Ona mutlaka bir kredi açmanız lazım. Şimdi, 300 tır et diyoruz. 300 tır et 20 tondan 6 bin ton ediyor. 6 bin ton et 30 liradan olsa, kaç para eder? 180 milyon. Burada konuşulan rakam ve bunu da o değerli medya mensupları çok iyi biliyorlar ve internet sitesinde yayınlamış arkadaşlar. Burada 300 tırın nakliye ihalesi, gümrük müşavirliği ihalesi ve 100 kûsur bin liralık bir ihale arkadaşlar. Devlet 100 milyarlarca lira para harcıyor. 100 bin lirayı küçümsediğimden değil, 1 lira önemlidir

devlette arkadaşlar ama bakın, benim için iki tane kriter vardır. Biri, boğazından geçti mi, doğru fiyatla aldı mı? Ben yöneticilerimin, bürokratlarımın arkasında olmazsam iş yapamam. Ben baktım işe, ben bu arkadaşlarımın arkasındayım dedim. Arkasında olmazsam burada tek başıma iş yapamam, allameyicihan olsam yapamam. Bu iş bir takım işidir. Eğer takımın arkasında Bakan olarak durmazsam biz burada başarılı olamayız. 100 bin liralık bir iş yapılmış. Hatalı da olabilir, şey de olabilir. Hata varsa da hatayı yapan cezasını çeker arkadaşlar. Yani gereksiz uzattılar. Şimdi, medya da bazı şeylerden besleniyor, kabul ediyorum ama yani burada gene söylüyorum, tarımın üzerinden, Tarım ve Orman Bakanlığının üzerinden...

Bir de şu var: Devlet bir şey söylüyorsa, hangi partiden olursak olalım arkadaşlar, biraz tereddüt etmeden de inanmak lazım. Yok efendim şarbon... (Gürültüler)

BEKİR BAŞEVİRGEN (Manisa) – Sayın Bakan, olacak iş mi?

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – Niye olacak iş değil ya? Yani vatanımı, milletini seven, bu bayrağın altında yaşayan, hangi partiden olursa olsun... Buyurun, yarın siz iktidara gelin, siz ne söylüyorsanız biz de inanırız.

BAŞKAN – Sayın Bakan, son cümlelerinizi alayım lütfen. Soruların kalanlarına da ayın 23'üne kadar yazılı olarak Başkanlığımız aracılığıyla cevap vermenizi rica edeceğim.

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – İki üç dakika içinde toparlayayım Başkanım, olur mu?

BAŞKAN – Noktayı nerede koyarsınız bilmiyorum ama...

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – İki üç dakika içerisinde toparlayalım.

Önemli bir konu daha var. Arkadaşlar, bakın, devletin...

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Biraz daha süre verin Sayın Başkan.

BAŞKAN – Efendim, çok ısrarla arkadaşlar devam etmenizi istiyorlar.

Buyurun Sayın Bakan, üç dakikaya gerek yok.

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – Tamam.

Devletin otoritesini erozyona uğratmamamız lazım arkadaşlar. Bu şarbon meselesi Ankara'da çıktı. Bizim Bakanlığımızın altyapısı -bunu da itiraf etmek lazım- bilgiyi paylaşmak değil, bilginin üstüne yatmak üzerine kuruludur ama ben öyle değilim.

Şimdi, Gölbaşı'nda bir hikâye oldu. İşte, medya gitti, orayı şey yaptı filan, seyrediyoruz böyle. Medya diyor ki: "46 tane hayvan öldü." Ben dedim ki: "Arkadaşlar, kaç hayvan öldü?" "150 oldu, ne yapacağız?" filan. "Çağırın medyayı, konuşalım, anlatalım." dedim. Anlattım.

Şimdi birkaç tane soru var.

Bir: Şarbon yurt dışından gelen bir deri hastalığıdır, yani bu havadan bulaşanı demiyorum. İnsana bulaşan bir hastalıktır ve antibiyotikle geçer. Hiçbir şekilde şarbonla alakalı... Çıktık medyaya, dedik ki: "150 tane hayvan telef olmuştur. Türkiye'de geçen yıl bu kadar şarbon vakası görülmüştür, bu kadar yerde." Bu kadar "mihrak" diyor bizim arkadaşlar. "Mihrak" kelimesinin anlamı şu: Bu kadar yerde, "x" kadar yerde. Ondan önceki sene de buna benzer bir yerde görülmüş. 2002'den öncesinde vakalar çok vahim ama bakın, ölen bir insan yok. Bazı telef olan hayvanlar var, Fransa'da var, İtalya'da var, Romanya'da var, farklı ülkeler. Ha, bizim o dönemde Brezilya'dan getirdiğimiz ithal hayvanlarla ilgili bir şey söylendi.

Şarbon, bakın, kuluçka evresi beş gün olan bir hastalık. Yani beş gün içerisinde gemiye bindirseniz beş gün sonra o hayvan telef olur. Yani bu hayvanların oradan şarbonlu binme olmuş ihtimali yok, hakeza Brezilya’da şarbon vakası yok. Yani ama o kadar çok speküle edildi ki biz burada iletişimi de bilerek düşürdük biraz, iletişimin dozunu bilerek düşürdük.

Ankara’da çıktım medyaya, medyada kapandı iş. Ertesi birkaç gün içerisinde –medyada- tekrar İstanbul’da çıktı, orada da aynı gece oturduk basın müşavirimle beraber gece 2’de evden 7 tane televizyon kanalına bağlanarak “Karantinaya alınmıştır hayvanlar, bu işin bir tehlikesi yok, vatandaşımız et yiyebilir.” dedik.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama azaldı et.

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – Ama arkadaşlar, bakın, değerli bazı medya, sosyal medya ve bazı siyasetçilerimiz o kadar bunun üzerinden beslenmeye çalıştılar ki bugün itibarıyla şu an bakın Türkiye’nin et ihtiyacı filan kalmadı. Niye? Biraz da şarbonun etkisi var, biraz da tabii Kurban Bayramı’nda fazla bir planlama etkisi var. Beş altı ayda herhangi bir ithalatla ilgili bir problemimiz yok ama insanlar çocukların okuldaki menülerinden etleri çıkardılar. Biz dedik ki: “Ya, herhangi bir problem yok, yiyebilirsiniz.”

Şimdi, burada devletin gerçekten otoritesini erozyona uğratmamak lazım. Hiçbir aklıselim insan partisi, görüşü, dini, imanı, ırkı ne olursa olsun vatandaşına kötü bir ürün yenmesini sağlamaz ve bundan da kesinlikle imtina eder. Yani Bakanlık bunu söylediği zaman da ya, lütfen -değerli siyasetçilerimiz birlikte- bu konuya da mutlaka güvenmemiz lazım.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Gürer, müsaade edin artık.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Riskli bölge olduğu...

BAŞKAN – Sayın Gürer...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - ...daha önce orada hayvan bulundurulması, karantina uygulaması nedeniyle yasak olduğu, buna rağmen oraya hayvan götürüldüğü iddiası var.

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – Yok, yasak değil. Bir ay sonra götürebiliyorsunuz.

BAŞKAN – Sayın Gürer...

Sayın Bakanım, son cümlelerinizi alayım.

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – Son cümle de, değerli milletvekilleri, kapatmadan önce atamalarla ilgili olsun. Atamalarla ilgili de bakın, iki bakanlık birleşti. Biz buradan bir sinerji de bekliyoruz, organizasyon yapımız da önümüzdeki tahmin ediyorum birkaç ay içerisinde belli olacak. Bu belli olmanın akabinde biz norm kadro çalışmasını da bitirmiş olacağız. Bugün itibarıyla ben yani devletin bir koltuğunda arkadaşınız olarak devletin haklarını sonuna kadar muhafaza ederim. İhtiyaç varsa sonuna kadar arkasında olurum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama bu bütçeyle atayamazsınız.

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – Ek bütçemi de alırım, Hazine, Maliyeden alırım, ondan sonra da...

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – Eğer ihtiyaç yoksa da “Durun arkadaşlar.” derim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Bakan.

TARIM VE ORMAN BAKANİ BEKİR PAKDEMİRLİ – Ben bu vesileyle hepinize tanıştığım için çok çok teşekkür ediyorum.

Değerli Başkanım, değerli milletvekillerim; hepinize sevgi, saygı sunuyorum.

BAŞKAN – Değerli hazırun, kurum bütçeleri üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi, sırasıyla bütçe ve kesin hesapları okutuyorum:

Tarım ve Orman Bakanlığının bütçesini okutuyorum:

(Tarım ve Orman Bakanlığının 2019 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi.)

BAŞKAN – Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının kesin hesabını okutuyorum:

(Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının 2017 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi.)

BAŞKAN - Orman ve Su İşleri Bakanlığının kesin hesabını okutuyorum:

(Orman ve Su İşleri Bakanlığının 2017 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi.)

BAŞKAN - Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurulunun kesin hesabını okutuyorum:

(Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurulunun 2017 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi.)

BAŞKAN – Orman Genel Müdürlüğünün bütçesini okutuyorum:

(Orman Genel Müdürlüğünün 2019 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi.)

BAŞKAN – Orman Genel Müdürlüğünün 2017 yılı kesin hesabını okutuyorum:

(Orman Genel Müdürlüğünün kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN – Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün bütçesini okutuyorum:

(Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün 2019 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi.)

BAŞKAN – Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün 2017 yılı kesin hesabını okutuyorum:

(Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün 2017 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN – Meteoroloji Genel Müdürlüğünün bütçesini okutuyorum:

(Meteoroloji Genel Müdürlüğünün 2019 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi.)

BAŞKAN – Meteoroloji Genel Müdürlüğünün 2017 yılı kesin hesabını okutuyorum:

(Meteoroloji Genel Müdürlüğünün 2017 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN – Türkiye Su Enstitüsünün bütçesini okutuyorum:

(Türkiye Su Enstitüsünün 2019 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi.)

BAŞKAN – Türkiye Su Enstitüsünün 2017 yılı kesin hesabını okutuyorum:

(Türkiye Su Enstitüsünün 2017 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN – Böylece gündemimizdeki kamu idarelerinin bütçe ve kesin hesapları kabul edilmiştir.

Hayırlı, uğurlu olsun.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Başkanım...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Sayın Başkanım, son söz.

BAŞKAN – Son söz vereyim.

Sayın Öztürk, buyurun.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Başkanım -özür dilerim Cemal Ağabey- Sayın Bakanımıza bir soru gelmişti Afrin’le alakalı, eksik kaldı. Arkadaşlarımız da bekliyorlar açıklamayı eğer izin verirsiniz. Önemli, bir cümleyle hemen şey yaparsa Sayın Bakanım. Sayın Başkanım, özür diliyorum. Çok önemli bizim için.

BAŞKAN – Ne oldu, nedir önemli olan?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Afrin’den zeytinyağı geliyor mu diye tekrar tekrar soru sordu arkadaşlarımız da.

BAŞKAN – Tamam, yazılı olarak alacağız cevaplarını.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ama yazılı geç kalacak, haftaya.

BAŞKAN – Sayın Öztürk, buyurun.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, bütçeniz hayırlı olsun.

Bu akşam, bugün çok doyurucu efradını cami ağıyarını mani şeklinde güzel bir bütçe görüşmesi oldu, tam on iki saat yirmi dakika buradaydık. Sizi ve ekibinizi tebrik ediyorum. Bütçenizin ülkemize bereketli olmasını diliyorum. Geceniz hayırlı olsun. Başarılar diliyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN – Arkadaşlar, burada alkış yok, Plan Bütçe Komisyonu burası, Meclis, konser salonu değil.

Sayın Bakanım, bütçeniz hayırlı uğurlu olsun ama bu Afrin’le ilgili söyleyeceğiniz bir şey varsa onun cevabını alalım.

Buyurun.

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – Değerli arkadaşlar, Afrin’le ilgili konu şudur: Yani Afrin’de biz Hükümet olarak PKK’nın eline gelir geçsin istemiyoruz, çok net.

AHMET KAYA (Trabzon) - Afrin bizim hâkimiyetimizde değil mi Sayın Bakanım? Yani orada...

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – Arkadaşlar...

BAŞKAN – Arkadaşlar, soru soruyu getirecekse bu iş olmaz.

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – Aynen öyle.

Yani Afrin’de biz gelirlerin bir şekilde bize geçmesini istiyoruz bu hâkimiyetimizde olan bölgede. O sebeple Tarım Kredi Kooperatiflerine 5 bin tonluk bir görev yazılmıştır ve bu görev için 8’inde kapılar açıldı ve şu ana kadar giren 600 ton ürün var arkadaşlar. 200 bin tonluk zeytinyağı rekoltesinde bunları konuşuyor olmamız hakikaten çok ayıp ve çok komik arkadaşlar.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, bütün katılımcılara teşekkür ediyoruz.

Değerli arkadaşlar, 19 Kasım Pazartesi günü saat 11.00’de toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 22.21

